

**TEMEL TASARIM DERSLERİNİN GÖRSEL OKURYAZARLIKLARLA
İLİŞKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ**

Umut Demirel

DOKTORA TEZİ
RESİM-İŞ EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

NİSAN, 2018

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren on iki (12) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Umut
Soyadı : Demirel
Bölümü : Resim-İş Eğitimi
İmza :
Teslim Tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı : Temel Tasarım Derslerinin Görsel Okuryazarlıkla İlişkisinin Değerlendirilmesi

İngilizce Adı : Evaluation of the Relation of Basic Design Courses to Visual Literacy

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm bölümlerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazarın

Adı Soyadı:

Umut DEMİREL

İmza:

.....

JURİ ONAY SAYFASI

Umut DEMİREL tarafından hazırlanan “Temel Tasarım Derslerinin Görsel Okuryazarlıkla İlişkisinin Değerlendirilmesi” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği / oy çokluğu ile Gazi Üniversitesi Resim-İş Eğitimi Bilim Dalı’nda Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Dr. Alev KURU

(Güzel Sanatlar Anabilim Dalı,Gazi Üniversitesi)

.....

Başkan:

Üye:

Üye:

Üye:

Üye:

Tez Savunma Tarihi:/....../2018

Bu tezin Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Resim-İş Eğitimi Bilim Dalı'nda Doktora tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Prof. Dr. Selma YEL

.....

TEŞEKKÜR

21. yüzyılda hızla ilerleyen teknoloji karşısında bireyler günlük hayatlarında, binlerce görsele maruz kalmaktadır. Sanat eğitimi bu görselleri anlamada ve yorumlamada insanlara kolaylık sağlayan bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Yurt dışında üniversitelerde ve özel derneklerde Görsel Okuryazarlıkla ilgili birçok bilimsel çalışmalar ve araştırmalar yapılmaktadır. Ülkemizde Görsel okuryazarlık eğitimi üzerine yeteri kadar bilimsel çalışma yapılmadığı görülmüştür küreselleşen dünyada Görsel okuryazarlıkla ilgili çalışmaların eksik olduğu görülmüştür. Bu eksikliğin ortaya konulması ve ileriye dönük çalışmalara alt yapı oluşturması bakımından çalışmanın gerekliliği fark edilmiştir. Bu düşünce doğrultusunda araştırmaya başlanmıştır. Başlanılan araştırma; başlangıç aşamasından sonuç aşamasına kadar birçok kişinin desteği alınarak tamamlanmıştır.

Araştırmanın başından itibaren gereksinim duyduğum desteği ve güveni hiçbir şekilde benden esirgemeyen, her sıkıntılı anımda cesaret, umut ve güç veren, bana her aşamada yol gösteren danışmanım ve hocam Prof. Dr. Alev ÇAKMAKOĞLU KURU'ya, yol gösteren ve destek olan hocalarım Doç. Dr. Meltem KATIRANCI'ya, Yrd.Doç.Dr. Mehmet ŞEREN'e teşekkürü borç bilirim.

Araştırmanın kaynak taraması dahil her ihtiyaç duyduğum süreçte yanımda olan desteğini esirgemeyen hocalarım Prof.Dr. Meliha YILMAZ'a, Yrd. Doç. Dr. Reyhan GEMALMAYAN'a teşekkürlerimi sunarım, tez süreci boyunca bana destek olan arkadaşlarım ve dostlarıma teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca; tez süreci boyunca beni maddi manevi destekleyen annem Gülsen DEMİREL, Babam Hasan DEMİREL ve ağabeyim Başar DEMİREL'e minnettarlığımı belirtirim.

Umut DEMİREL

TEMEL TASARIM DERSLERİNİN GÖRSEL OKURYAZARLIKLARLA İLİŞKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

(Doktora Tezi)

Umut Demirel

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

MART, 2018

ÖZ

Bu araştırmanın amacı Güzel Sanatlar Fakültelerinde okutulan Temel Tasarım Derslerinin Görsel Okuryazarlık üzerinde ki etkisini araştırılarak, programın yeniden yapılandırılması için önerilerde bulunmaktır. Ayrıca bu araştırma ile Temel Tasarım Dersi almadan önce ve aldıktan sonra öğrencilerin Görsel Okuryazarlık beceri düzeyleri arasında anlamlı bir fark olup / olmadığı araştırılırken, bu derste Temel Tasarım Dersi veren Öğretim elemanlarının, öğrencilerin Görsel Okuryazarlık becerilerini nasıl geliştirdikleri ve bu konuda karşılaştıkları sorunlara cevap aranacaktır. Bu araştırmanın sonucunda Lisans öğrencilerinin Görsel Okuryazarlık becerilerinin geliştirilmesine yönelik ders hocalarının görüş ve önerileri yanında uygulanan beceri testiyle eğer varsa programdaki eksikliğin ortaya çıkarılması ve yeni öneriler amaçlanmıştır. Araştırma karma yöntem ile gerçekleştirilmiştir. Karma yöntem araştırması, araştırmacının nicel ve nitel araştırma tekniklerini tek bir çalışma içerisinde birleştirdiği araştırma olarak tanımlanmaktadır. (Büyüköztürk, vd. 2005:150) Buna göre, nicel ve nitel veriler ayrı toplanmış, analiz edilmiş ve elde edilen veriler sonuçta bir araya getirilmiştir. Araştırma, 2016 – 2017 eğitim öğretim yılı bahar döneminde Lisans düzeyinde 1. Sınıflara uygulanmıştır. Uygulamalar sırasında öğrencilerin görsel okuryazarlıklarını

ölçmek amacıyla geliştirilen Görsel Okuryazarlık Beceri Testi (GÖBT) kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formuyla Görsel Sanatlar Dersinin etkililiği hakkında Temel Tasarım Dersi veren hocaların görüşleri alınmıştır. Görsel sanatlar dersinin öğrencilerin görsel düşünme becerileri üzerindeki etkisini incelemek amacıyla, ders öncesi uygulanan öntest ve ders sonrasında uygulanan sontest puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olup olmadığını incelemek amacıyla, parametrik olmayan testlerden Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi uygulanmıştır. Ayrıca araştırma kapsamında öğrencilerin görsel düşünme becerileri testinin ve alt boyutlarının sontest ve öntest puanları arasındaki farklarının cinsiyet, bölüm, gazete bulundurma sıklığı, dergi aboneliği, televizyon izleme sıklığı, tiyatro veya sinemaya giyme sıklığı ve sergi veya müzeye gitme sıklığı değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Bu doğrultuda, değişkene ait kategori sayısının iki olduğu durumlarda eğer puan dağılımı normal ise T-Testi aksi durumda Mann-Whitney U testi, kategori sayısının ikiden fazla olduğu durumlarda ise eğer puan dağılımı normal olduğu durumda ANOVA analizi aksi durumda Kruskal Wallis Testi kullanılmıştır. Araştırmada kapsamında gerçekleştirilen uygulama sonrası elde edilen bulgular, 10 kriterde, öğrencilerin görsel okuryazarlık becerileri testine ait puanları ve görsel sanatlar dersi alıp almayanlara göre uygulama sonrası istatistiksel bakıldığında anlamlı bir farkın olmadığı ve görüşleri arasında bir nitelik farkı bulunmadığı saptanmıştır. Öğrencilere bütün olarak bakıldığında; anket verilerinin sıra ortalaması en yüksek Resim Bölümü, en düşük ise Heykel bölümündeki öğrencileridir. Öğrencilerin görsel okuryazarlık becerilerinin, Temel Tasarım dersini almadan önce ve aldıktan sonra öğrenciler için ayrı ayrı yapılan analizler sonucunda bölümlere göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bölümler arasındaki farklılıklara bakıldığında Temel Tasarım Dersi alan öğrencilerin görsel okuma becerileri Resim Bölümü-Görsel İletişim Tasarım Bölümü ile Heykel bölümleri arasında olduğu görülmüştür. Çalışmada Temel Tasarım dersinin görsel okuryazarlık becerilerinin gelişimine olan katkılarına ilişkin derinlemesine bir veri elde etmek için öğretmen görüşlerini belirlemek üzere görüşme yöntemi kullanılmıştır. Dersin öğretmenleriyle yarı yapılandırılmış görüşme yapılarak konunun ayrıntılarına ve planlanmasına yer verilmiştir. Öğretmenler ile yapılan görüşmeler sonucunda kendilerinin görsel okuryazarlık konusunda tam donanımlı olmadıkları saptanmıştır. Bu saptama sonucunda ise Temel Tasarım amacına ulaştığı düşünülmektedir. Bu bulgular ışığında Görsel okuryazarlık becerilerine yönelik ve ileride yapılabilecek bilimsel araştırmalara dair öneriler sunulmuştur. Bu araştırmanın amacı Güzel Sanatlar Fakültelerinde okutulan Temel Tasarım Derslerinin Görsel Okuryazarlık üzerinde ki etkisini araştırılarak, programın yeniden yapılandırılması için önerilerde bulunmaktır. Ayrıca bu araştırma ile Temel Tasarım Dersi aldıktan sonra öğrencilerin Görsel Okuryazarlık beceri düzeyleri arasında anlamlı bir fark olup / olmadığı araştırılırken, bu derste öğretmenlerin, öğrencilerin Görsel Okuryazarlık becerilerini nasıl geliştirdikleri ve bu konuda karşılaştıkları sorunlara cevap aranacaktır. Bu araştırmanın sonucunda Üniversite kademesindeki öğrencilerin Görsel Okuryazarlık becerilerinin geliştirilmesine yönelik ders hocalarının görüş ve önerileri yanında uygulanan beceri testiyle eğer varsa programdaki eksikliğin ortaya çıkarılması ve yeni öneriler amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler : Görsel Okuryazarlık, Görsellik, Görme, Görsel Öğrenme, Görsel Algı, Görsel Eğitim, Görsel Dil, Görsel Okuryazarlık Becerisi.

Sayfa Adedi :

Danışman : Prof. Dr. Alev KURU

AN EVALUATION OF THE ASSOCIATION BETWEEN FUNDAMENTAL DESIGN COURSES AND VISUAL LITERACY

Ph.D Thesis

Umut Demirel

GAZI UNIVERSITY

INSTITUTE OF EDUCATIONAL SCIENCES

MARCH, 2018

ABSTRACT

The aim of the present research was to search the effect of Fundamental design Courses which are give in Fine Arts Faculties on Visual Literacy and to make suggestions for restructuring of the program. Furthermore, the present research investigates whether any difference appears between Visual Literacy skills of the students; and the issues how the students improve their skills and overcome the problems experienced during this period. The outcomes of the present research would serve to present opinions and suggestions of the lecturers for improvement of the student skills on Visual Literacy in the university and to reveal the deficiencies in the program, if any. Mixed method research was used in the present research. The mixed method research is defined as combination of quantitative and qualitative research techniques by a researcher. (Büyüköztürk et al., 2005:150) Accordingly, quantitative and qualitative data were collected individually, analyzed and the data obtained were gathered. The research was conducted on first grade students within 2016 and 2017 educational year. The Visual Literacy Skill Test (VLST) which was developed to measure visual literacy grade of the students was used during the implementations. Opinions of the teachers on efficiency of Visual Arts Course were obtained via semi-structured interview form. Kruskal Wallis H test which is referred as non-parametric techniques was used to detect whether visual literacy skills differ according to the departments. In-class correlation coefficient was used to determine the scoring safety in the research. All analyses were performed through SPSS 19.00 version. In consideration of 10 criteria created with the findings appeared after the implementation following the research, there was not any statistically significant difference between visual literacy skills scores of the students who

have/have not taken the visual arts course. When the students were evaluated as a whole, the highest order average was in Painting department whereas the lowest score was in Sculpture Department. There was not any significant difference between the departments as a result of the analyses conducted for the students before and after Fundamental Design course. The focus on the different between the departments revealed that visual literacy skills were different between Painting-Visual Communication Design and Sculpture Departments. The interview method was used to determine opinions of the teachers to be able to obtain a detailed data on contribution of Fundamental Design course on visual literacy skills. A semi-structured interview as performed with the lecturers and details as well as planning were focused. The interviews with the lecturers revealed that even they are not fully equipped about visual literacy. Such outcome is considered that Fundamental Design course reached its goal. Under the aforesaid findings, some suggestions for possible further scientific researches of visual literacy skills were made. The aim of the present research was to search the effect of Fundamental design Courses which are give in Fine Arts Faculties on Visual Literacy and to make suggestions for restructuring of the program. Furthermore, the present research investigates whether any difference appears between Visual Literacy skills of the students; and the issues how the students improve their skills and overcome the problems experienced during this period. The outcomes of the present research would serve to present opinions and suggestions of the lecturers for improvement of the student skills on Visual Literacy in the university and to reveal the deficiencies in the program, if any.

Key Words : Art Education, Basic Desing, Visual Literacy.
Page Number :
Supervisor : Prof. Dr. Alev KURU

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	ii
JURİ ONAY SAYFASI.....	iii
TEŞEKKÜR.....	iv
ÖZ	v
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER.....	ix
TABLolar LİSTESİ.....	xv
BÖLÜM I	1
GİRİŞ.....	1
1.1.Problem Durumu	1
1.2.Araştırmanın Amacı	5
1.3.Araştırmanın Önemi.....	6
1.4.Tanımlar	6
BÖLÜM 2	9
İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	9
BÖLÜM 3	12
KAVRAMSAL ÇERÇEVE	12
3.1. Sanat Eğitimi.....	12
3.2.Temel Tasarım	15

3.2.1. Temel Tasarım Eğitimi	18
3.2.2. Temel Tasarım Eğitiminin Kapsamı	24
3.2.2.1. Işık ve Renk	25
3.2.2.2. Renk Teorisi.....	26
3.2.2.3. Işığın Emilmesi ve Yansıtılması.....	26
3.2.2.4. Renk Karışımları	27
3.2.3. Temel Tasarımın Genel Amaçları	27
3.2.4. Temel Tasarımın Özel Amaçları.....	28
3.2.5. Tasarım İlkeleri.....	30
3.2.5.1. Derecelenme	30
3.2.5.2. Işık-Gölge.....	31
3.2.5.3. Değişiklik	32
3.2.5.4. Uygunluk	32
3.2.5.5. Birlik	32
3.2.5.5.1. Statik (durağan) Birlik.....	33
3.2.5.5.2. Dinamik Birlik	33
3.2.5.6. Oran Ölçü	34
3.2.5.7. Denge	35
3.2.5.8. Hareket ve Ritim.....	36
3.2.5.9. Ahenk.....	38
3.2.5.10. Aralık	38
3.2.6. Tasarım Elemanları	39
3.2.6.1. Nokta.....	39
3.2.6.2. Doku.....	42
3.2.6.3. Leke	44
3.2.6.4. Çizgi	45

3.2.6.5.Mekân	48
3.2.6.6.Biçim	48
3.2.6.7.Renk	50
3.2.6.8.Form ve Biçim	52
3.3. Görsel Okuryazarlık ve İlgili Kuramlar	53
3.3.1.Görsel Algı- Görsel Okuma-Görsel Düşünme	58
3.3.2. Görsel Okuryazarlığın Temel Birimleri.....	61
3.3.3.Görsel Okuryazarlık Eğitiminin Amaçları.....	61
3.4. Görsel Okuryazarlık Eğitimi ve Önemi.....	62
3.4.1. Görsel Okuryazarlık ve Eğitimdeki Yeri	66
3.4.2. Görsel Okuryazarlığın Önemi ve Gerekliliği	69
3.4.3. Görsel Okuryazarlık ve Sanat Eğitimi.....	70
3.4.4. Görsel Okuryazarlık Eğitimi Sonucunda Kazandırılması Hedeflenen Beceriler	71
3.4.5. Görsel Okuryazarlık Yeterlikleri	74
3.5.Türkiye Cumhuriyeti Devleti Üniversiteleri Güzel Sanatlar Fakülteleri	76
3.5.1.Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi	77
3.5.1.1.Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü	79
3.5.1.2.Seramik ve Cam Bölümü	82
3.5.2. Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi	83
3.5.2.1.Güzel Sanatlar Fakültesi Fotoğraf Bölümü Ders Programlarında Tasarlama ilkeleri I Dersi	85
3.5.2.2.Güzel Sanatlar Fakültesi Geleneksel Türk Sanatları Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi	85
3.5.2.3.Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi.....	86

3.5.3. Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi.....	87
3.5.3.1. Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümü Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi	87
3.5.3.2. Güzel Sanatlar Fakültesi Heykel Bölümü Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi	88
3.5.3.3. Güzel Sanatlar Fakültesi İç Mimarlık Ve Çevre Tasarımı Bölümü Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi	88
3.5.3.4. Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi	89
3.5.3.5. Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik Bölümü Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi	89
3.5.4. Dokuz Eylül Üniversitesi	90
3.5.4.1. Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi	91
3.5.4.2. Güzel Sanatlar Fakültesi Eski Çini Onarımları Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi	93
3.5.4.3. Güzel Sanatlar Fakültesi Halı-Kilim ve Eski Kumaş Desenleri: Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi	94
3.5.4.4. Güzel Sanatlar Fakültesine bağlı olan Geleneksel Türk El Sanatları Bölümü.....	96
3.5.4.5. Güzel Sanatlar Fakültesi Tezhip Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi	96
3.5.4.6. Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik ve Cam Tasarımı Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi	98
3.5.4.7. Güzel Sanatlar Fakültesi Aksesuar Tasarımı Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi.....	100
3.5.5. Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi	102
3.5.5.1. Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi	102

<i>3.5.5.2.Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi.....</i>	<i>104</i>
<i>3.5.5.3.Güzel Sanatlar Fakültesi Baskı Sanatları Bölümü Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi</i>	<i>105</i>
<i>3.5.5.4.Güzel Sanatlar Fakültesi Heykel Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi.....</i>	<i>106</i>
<i>3.5.5.5.Güzel Sanatlar Fakültesi Çizgi Film (Animasyon) Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi</i>	<i>107</i>
<i>3.5.5.6.Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi.....</i>	<i>109</i>
<i>3.5.5.7.Güzel Sanatlar Fakültesi Cam Bölümü Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi</i>	<i>111</i>
3.5.6.Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi	113
<i>3.5.6.1.Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi.....</i>	<i>114</i>
<i>3.5.6.2.Güzel Sanatlar Fakültesi Görsel İletişim Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi</i>	<i>116</i>
<i>3.5.6.3.Güzel Sanatlar Fakültesi Görsel İletişim Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi</i>	<i>117</i>
<i>3.5.6.4.Güzel Sanatlar Fakültesi Heykel Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi.....</i>	<i>120</i>
<i>3.5.6.5.Güzel Sanatlar Fakültesi Heykel Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi.....</i>	<i>121</i>
<i>3.5.6.6.Güzel Sanatlar Fakültesi Fotoğraf ve Video Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi</i>	<i>122</i>

BÖLÜM 4.....	125
YÖNTEM.....	125
4.1. Araştırmanın Türü	126
4.2. Çalışma Grubu	126
4.3. Verileri Toplama Süreci	127
BÖLÜM 5.....	129
BULGULAR ve YORUM.....	129
BÖLÜM 6.....	154
TARTIŞMA VE SONUÇ.....	154
KAYNAKLAR.....	160
EKLER.....	169
Ek 1. Türkiye Cumhuriyeti Üniversiteleri Güzel Sanatlar Fakülteleri.	170
Ek 2. Öğretmen Görüşme Formu	261
Ek 3. Görsel Okuryazarlık Testi Soruları	262
Ek 4. Görsel Okuryazarlık Beceri Testi.....	264

TABLÖLAR LİSTESİ

<i>Tablo 1. Örneklem Grubunun Demografik Özelliklerine Ait Frekans ve Yüzde Dağılımları</i>	129
<i>Tablo 2. Görsel Okuma Becerisine Yönelik Tanımlar</i>	131
<i>Tablo 3. Öğrencilerin görsel düşünme becerilerine ait öntest ve sontestlerine ilişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonuçları</i>	138
<i>Tablo 4. Öğrencilerin görselleri ayırt etme becerilerine ait öntest ve sontestlerine ilişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonuçları</i>	138
<i>Tablo 5. Öğrencilerin görselleri ayırt etme becerilerine ait öntest ve sontestlerine ilişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonuçları</i>	139
<i>Tablo 6. Öğrencilerin görsel kural bilgisi becerilerine ait öntest ve sontestlerine ilişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonuçları</i>	139
<i>Tablo 7. Öğrencilerin görseli yeniden oluşturma becerilerine ait öntest ve sontestlerine ilişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonuçları</i>	140
<i>Tablo 8. Öğrencilerin görseli aşamalandırma becerilerine ait öntest ve sontestlerine ilişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonuçları</i>	140
<i>Tablo 9. Öğrencilerin görsel ortaklığa duyarlık becerilerine ait öntest ve sontestlerine ilişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonuçları</i>	141
<i>Tablo 10. Öğrencilerin anlamın yeniden inşası becerilerine ait öntest ve sontestlerine ilişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonuçları</i>	141

<i>Tablo 11.Öğrencilerin eleştirel bakış becerilerine ait öntest ve sontestlerine ilişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonuçları.....</i>	<i>142</i>
<i>Tablo 12.Öğrencilerin Görsel Okuryazarlık becerilerinin toplamına ait öntest ve sontestlerine ilişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonuçları.</i>	<i>142</i>
<i>Tablo 13.Sontest ve öntest puanları arasındaki fark puanlarının cinsiyet değişkenine göre incelenmesine yönelik uygulanan İlişkisiz Örneklem T-Testi ve Mann Whitney U Testi sonuçları.</i>	<i>143</i>
<i>Tablo 14.Sontest ve öntest puanları arasındaki fark puanlarının bölüm değişkenine göre incelenmesine yönelik uygulanan ANOVA ve Kruskall-Wallis Testi sonuçları.....</i>	<i>144</i>
<i>Tablo 15. Görsel Okuryazarlık Bec. Yön. Temel Tasarım Dersi Öncesinde Elde Edilen Öntest ve Temel Tasarım Dersi Sonrasında Elde Edilen Sontest Puanları Arasındaki Fark Puanlarının Evlerinde Gazete Bul. Sıkl. Göre İnc. Yön. Uyg. Kruskall-Wallis Testi Sonuçları</i>	<i>146</i>
<i>Tablo 16.Sontest ve öntest puanları arasındaki fark puanlarının dergi aboneliği olması durumu değişkenine göre incelenmesine yönelik uygulanan İlişkisiz Örneklem T-Testi ve Mann Whitney U Testi sonuçları.</i>	<i>147</i>
<i>Tablo 17.Sontest ve öntest puanları arasındaki fark puanlarının televizyon izleme sıklığı değişkenine göre incelenmesine yönelik uygulanan ANOVA ve Kruskall-Wallis Testi sonuçları</i>	<i>149</i>
<i>Tablo 18.Sontest ve öntest puanları arasındaki fark puanlarının tiyatroya ve sinemaya gitme sıklığı değişkenine göre incelenmesine yönelik uygulanan ANOVA ve Kruskall-Wallis Testi sonuçları</i>	<i>150</i>
<i>Tablo 19.Sontest ve öntest puanları arasındaki fark puanlarının sergi ve müzeye gitme sıklığı değişkenine göre incelenmesine yönelik uygulanan ANOVA ve Kruskall-Wallis Testi sonuçları</i>	<i>152</i>

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1.Problem Durumu

Günümüzde, sanat kavramı görsel ve plastik sanatlar için kullanılmaktadır. Görsel sanatlar olsun, plastik sanatlar olsun bütün sanatların ortak noktası özgün olanın ortaya konulması, hoşagiden bağlantılar ortaya koyma gayesi gütmesidir. Sanat, doğadaki nesnel gerçeklik ile insan arasındaki estetik birlikteliktir (Artut, 2001). İnsanın kendini ifade etme yollarından biri olan sanat, bireyin iç dünyasını yansıtabildiği, kendisini keşfedip ifade edebildiği en önemli alanlardan biri olarak görülmektedir (Toktaş, 2009). Sanat Eğitimi ise, toplumsal bir olgudur ve ana ögesi öğrencidir. Günümüzün en çok önemsenmesi gereken konularından birisidir. 21. Yüz yıl'da her alanda meydana gelen gelişmeler, sosyal sistemin bir parçası olan eğitimi büyük ölçüde ilgilendirir. Bireyde istendik davranışların yerleşmesi, olumsuz davranışların sonlandırılması amacıyla sürdürülen sistematik bir program olan eğitim kişiyi aklı, duyguları ve davranışlarıyla bir bütün olarak ele alan bir oluşturma ve yönlendirme sürecidir.

Sanat eğitimi, yaratıcılık eğitiminin ön planda tutulduğu, ıraksak düşünmenin geliştirildiği, her öğrencinin kişisel gelişimi ve eğilimleri paralelinde yönlendirilmeye çalışıldığı en güvenilir ortamlardan biridir. Temel amaçları, çocuğu/genci, görmeye, aramaya, sormaya, deneme yapmaya, sonuçlandırmaya yönelik olan sanat eğitimi, eğitimin her kademesinde kesintiye uğramadan devam etmelidir (Buyurgan & Buyurgan, 2007, s. 12) Görsel Sanatlar Eğitimi, bireylerde var olan yaratıcı gücü geliştirme konusunda etkin bir disiplindir. Kişiyi estetik yargı yapabilme konusunda yardımcı olmayı amaçlarken, yeni biçimleri hissedip, heyecanlarını doğru biçimlerde yönlendirmeyi öğretir.

Seçilen bir sanat dalında yaratıcı olunması, yalnızca doğuştan gelen ya da sonradan kazanılan yeteneklere bağlı ilerlememektedir. Bu yeteneklerle beraber üzerinde çalışılan sanat dalıyla

ilgili bilgiler, teknik ve yöntemler de edinilmiş olmalıdır. Bunlarla donanmamış hiçbir yetenek, gerçek anlamda başarılı ve yaratıcı görülmemektedir. Bu, güzel sanatların bir dalı olan resim için de böyledir. Sanatta malzeme ve teknik, sanat dilinin öğrenilip anlaşılması için bir gerekliliktir. Ancak teorik alanda, teknikleri uygulayacakmış gibi öğrenmek yeterli değil fakat aynı zamanda malzeme ve tekniklerin, sanatın ifade ettiği dünya görüşünün farklılığını anlatmada ne derece başarılı olduğu önemlidir (Kaymakcan, 2006).

Temel Tasarım Dersi, öğrencinin çevreyi duyarlı biçimde gözlemlemesini, ayırt etme ve yargılamayı öğrenmesini, estetik tercihler yapmaları için yeteneklerini geliştirmelerini, görsel ifade gücünün arttırılmasını amaçlayan bir derstir. Bu derste, tüm disiplinlerin temelinde olan sanatın elemanları; nokta, çizgi, renk, biçim, form, değer (valör), doku, aralık (boşluk); ve sanatın ilkeleri, denge, ritim, hareket, zıtlık, bütünlük (birlik – çeşitlilik), vurgu, örüntü (motif) gibi görsel sanatların ortak öğelerinin öğrencilere kazandırılması ve üst sınıflara hazırlanmaları hedeflenmiştir. Öğrencilerin yeni problem ve yeni malzemelerle uğraşmaları için genelleştirilmiş tekniklerin kullanılmasının yanı sıra kendilerinin deneyerek teknikleri geliştirmeleri ve elde etmeleri sağlanmaktadır (Erim, 1999, s. 489).

Temel Tasarım Eğitimi (TTE), Güzel Sanatlar Eğitimi gerçekleştiren yükseköğrenimin birinci sınıflarının ana dersi olarak ayrı bir öneme sahiptir. Bu ders ile; öğrencilerin görebilen, sezebilen, araştıran, düşünen, üretken bireyler haline gelerek yaratıcı ve yapıcı güçlerinin gelişmesine çalışılmaktadır (Yerli, 2007, s. 3). Temel Sanat Eğitimi dünyada, Visual Design, Foundation Design, Applied Design, Introduction Design, Gestaltung Lehre, Formund Gestalt, Designo Communicatione gibi farklı adlarla uygulanmaktadır (Arslan, G. 2010, s. 18). Temel Tasarım Eğitimi Dersi ile; sanat uğraşısında bulunan öğrencilerin örneğe ve ezbere bağımlı ve dayalı değil; bilinçli tavırlar almaları, çağın gereksinimleri doğrultusunda çözümlemelere varabilmeleri sağlanmaktadır. Öğrencilere son derece geniş özgürlükler tanıyan Temel Tasarım Eğitimi Dersi; disiplin, sabır ve teknik beceri kazandırma amacı olan bir ders özelliği göstermektedir (Yerli, 2007).

Temel Sanat Eğitimi, kavram olarak, Bauhaus'ta öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerini belirli bir noktaya getirmeyi, öğrencilerin kişisel özelliklerini tanımlarına yardımcı olmayı, yargılarını denetlemeyi ve önyargılarından kurtarmayı amaçlayan bir disiplin tanımı şeklinde doğmuştur. Yabancı kaynaklarda dersin Bauhaus'taki orijinal adı, “preliminary course” başlangıç/hazırlık dersi ve “basic course” (temel ders) şeklinde yer almaktadır. Bauhaus Okulu hocalarından Moholy Nagy ile New Bauhaus'ta aynı adla uygulanan ders daha sonra “Foundation Design” (Temel Tasarım) adıyla sürmüştür. Ülkemizde ise kuruluş hazırlıklarına

1935’lerde Almanya’ya öğrenciler gönderilerek başlanan uygulamalı güzel sanatlar okullarının pratiğe geçirilmesi ancak 1957’de olmuştur. İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Okulu endüstrileşmenin getirdiği ihtiyaçlar doğrultusunda Almanya’dan Bauhaus Okulunu iyi tanıyan Adolf Schneck’in tecrübelerinden yararlanılarak Sanalan, Sülün ve Çoban (2007), uygulamalarından kaynaklandığı, dünyada yaygın olarak “Basic Design” (Temel Tasarım) adı ile kabul gördüğü pek çok kaynakta belirtilmektedir (Arslan, 2010).

Temel Tasarım Dersinde öğrenci malzemeyi kullanmayı, form oluşturmayı, ifadesini kuvvetlendirmesini, fikir ve bilgisini nasıl ve hangi yolla geliştirebileceğini, tasarım oluştururken hangi metotları izleyeceğini, süreci nasıl kullanacağını öğrenmektedir. Öğrencinin ifade gücünün artması için görsel dilinin gelişmesi gereklidir. Bu görsel dil görsel düşüncenin meydana gelmesi için olduğu kadar, görsel diyalogun kurulması için de oldukça büyük bir öneme sahiptir (Erim, 1999). Temel Tasarım Eğitimi tüm bu gelişmelere ek olarak sanatsal bir duruş ve ileriye yönelik kesintisiz bir eğitimde sağlayacaktır.

Bu duruma bağlı olarak günümüz sanatına eleştirel gözle bakmak ve daha iyi anlamak için, farklı disiplinlere ve yaklaşımlara ihtiyaç duyulmaktadır. Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümünde Temel Tasarım Dersi alan öğrencilerin ders müfredatları incelenmelidir. Hali hazırda aldıkları ders içeriklerinde farklı bir metot getirilerek, günümüz sanatlarına olan ilgi ve alakaları gözlemlenmelidir. Tüm bunların sonucunda, temel tasarım çalışmalarında, tasarım ilke ve elamanlarını kullanma becerilerinde olumlu veya olumsuz gelişme olup olmadığı incelenmelidir.

Temel Tasarım Dersi; sanat eğitimi veren ve tasarım esasına dayalı mesleki eğitim veren öğretim kurumlarınca aynı veya benzer adlarla verilmektedir. Temel Tasarım Dersi Yüksek Öğretim Kurumu’nun 1998 yılında yayınladığı Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Lisans Programlarına kadar Eğitim Fakültelerinde bulunan Resim-İş Öğretmenliği Programının birinci sınıfında ve Güzel Sanatlar Fakültelerinin ilgili bölümlerinde (Resim, Heykel, Seramik, Fotoğraf ve video, Görsel İletişim Tasarım vb.) Temel Sanat Eğitimi adı altında, aynı içerik ve metotlarla verilmeye başlanmış ve bu uygulama günümüzde de devam etmektedir (Toktaş, 2009).

İnsanlık tarihinin başlangıcından itibaren insanlar kendilerini, yaşantılarını, inançlarını, kültürlerinin aktarımını sağlamak için, imgelere ve resimlere ihtiyaç duymuşlardır. Bu ihtiyaç mağara duvarlarında ve dağlarda ki kaya resimlerinde kendini göstermektedir, ilk insanların yaşantılarını göstermek ve iletişime geçmek için resimler yapmış ve yaşantılarını

simgeleştirmişlerdir. İnsanların iletişim için kullandıkları görselleri nasıl yaptıklarını görebiliyoruz ama iletişim için kullandıkları dili nasıl geliştirdiklerini göremiyoruz.

Günümüz dünyasında, eskiden kullandığımızdan daha çok görsel kullanılmaktadır. Araştırma, kelimeler ve görseller arasındaki dengenin okuryazarlık türlerine göre büyük ölçüde değiştiğini savunmaktadır (Brumberg, 2011). Görsel okuryazarlık, (okuryazarlığı görsellelikle birlikte) okuma ve yazma gibi geleneksel kavramlardan çok daha fazlasını ifade etmektedir (Tillmann, 2012).

Görsel iletişim, görüntüleri kullanarak mesajlar gönderme ve alma sürecidir. Görsel okuryazarlık, "görsel imajlardan anlam kurma becerisi" olarak tanımlanabilir (Giorgis vd, 1999, s.146). Okur, görüntülerden anlam çıkarmak için, keşif, eleştiri ve yansıtma becerilerini kullanmaktadır. Görsel okuryazarlık, bir grup görsel yeterliliğin insanoğlu tarafından hem görerek hem de duyuşal deneyimlerini bir araya getirerek geliştirebilmesini ifade etmektedir. Bu yeterliliklerin gelişimi, normal bir insanın öğrenmesinin yapıtaşdır. Yeterlilikler geliştiğinde, görsel okuryazarlara çevresinde karşılaştıkları görsel hareketleri, objeleri, sembolleri ve doğal ya da insan yapımı nesneleri ayırt etmeyi ve yorumlamayı becerebilmektedir. Bu yeterliliklerin yaratıcı kullanımıyla, birey başkalarıyla iletişim kurabilir ve bu yeterliliklerin takdir edilir kullanımıyla ise, birey görsel iletişimin başyapıtlarından keyif alır ve bunları ileri düzeyde kavrayabilir (Tillmann, 2012).

Görsel okuryazarlık, görsel imgelerin içeriğini yorumlamak, bu imgelerin sosyal etkilerini incelemek ve amaç, izleyici ve mülkiyet hakkında tartışabilmek için gerekli becerilerin geliştirilmesini içermektedir. Dâhili olarak görselleştirme, görsel iletişim kurma ve görsel imgeleri okuma ve yorumlama becerisi de bulunmaktadır. Buna ek olarak, öğrencilerin imgelerin manipülatif kullanımları ve ideolojik etkilerinden haberdar olmaları gerekmektedir. Görsel okuryazarlık, imgelerin doğruluğunu, geçerliliğini ve değeri hakkında yargılama yapmayı da içermektedir. Görsel açıdan okuryazar bir kişi görsel nesneleri ve imgeleri ayırt edebilir ve anlamlandırabilir; görseller yaratabilir, başkaları tarafından yaratılan görselleri kavrayabilir ve değerlendirebilir ve nesneleri zihin gözünde görselleştirebilir. Günümüz dünyasında etkili bir iletişimci olmak için, bir kişinin bir dizi anlam ifade etmek için görüntüleri yorumlayabilmesi, yaratabilmesi ve seçebilmesi zorunludur (Bamford, 2003).

Problem Cümlesi

Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi lisans programlarında Temel Tasarım Dersinin Görsel Okuryazarlıkla ilişkisi var mıdır? Sorusuna yönelik ilgili dersi veren öğretim elemanları ile öğrencilerin bu derse ilişkin görüşlerinin alınması ve konu hakkında durum tespiti yapılması amaçlanmıştır. Bu çerçevede aşağıdaki alt amaçlara ulaşılmaya çalışılmıştır.

Güzel Sanatlar Fakülteleri lisans programlarında yer alan Temel Tasarım Dersinin Görsel Okuryazarlıkla ilişkisi var mıdır? Sorusuna yönelik ilgili dersi veren öğretim elemanları ile öğrencilerin bu derse ilişkin görüşlerinin alınması ve konu hakkında durum tespiti yapılması amaçlanmıştır.

Alt Problemler;

1. Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Ders Programlarında yer alan Temel Tasarım Derslerinin Öğretim Elemanı Görüşlerine Göre;
 - a) Amaçları
 - b) İçerikleri
 - c) Uygulanan öğretim yöntemleri
 - d) Kullanılan öğretim materyalleri
 - e) Yapıldığı derslik/atölye donanımı nasıldır?
2. Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Ders Programlarında yer alan Temel Tasarım Derslerinin öğretim elemanı ve öğrencilerin görüşlerine göre görsel okuryazarlıkla ilişkisi nasıldır?
3. Temel Tasarım Dersi alan öğrencilerin Görsel Okuryazarlık becerileri nasıldır?

1.2.Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı Güzel Sanatlar Fakültelerinde okutulan Temel Tasarım Derslerinin Görsel Okuryazarlık üzerinde ki etkisini araştırılarak, programın yeniden yapılandırılması için önerilerde bulunmaktır. Ayrıca bu araştırma ile Temel Tasarım Dersi aldıktan sonra öğrencilerin Görsel Okuryazarlık beceri düzeyleri arasında anlamlı bir fark olup / olmadığı araştırılırken, bu derste Temel Tasarım Dersi veren Öğretim elemanlarının, öğrencilerin Görsel Okuryazarlık becerilerini nasıl geliştirdikleri ve bu konuda karşılaştıkları sorunlara cevap aranacaktır. Bu araştırmanın sonucunda Üniversite kademesindeki öğrencilerin Görsel Okuryazarlık becerilerinin geliştirilmesine yönelik ders hocalarının görüş ve önerileri yanında

uygulanen beceri testiyle eğer varsa programdaki eksikliğin ortaya çıkarılması ve yeni öneriler geliştirilmesi amaçlanmıştır.

1.3.Araştırmanın Önemi

Günümüz dünyasında, eskiden kullanıldığından daha çok görsel kullanılmaktadır. Araştırma, kelimeler ve görseller arasındaki dengenin okuryazarlık türlerine göre büyük ölçüde değiştiğini savunmaktadır. Görsel okuryazarlık, (okuryazarlığı görsellikle birlikte) okuma ve yazma gibi geleneksel kavramlardan daha fazlasını içermektedir. Bahsedilen Görsel Okuryazarlık araştırmasının analizi ve incelemesi, görsel okuryazarlığın görsellikle dolu yaşanan dünyayı yönetmeye yeterli olacak olan öğrencilere gerekli olduğunu savunmaktadır (Tillmann, 2012, s.9)

Yapılan kaynak taraması sonucunda: Türkiye’deki Güzel Sanatlar Fakültelerinde verilen Temel Tasarım Dersi ve Görsel Okuryazarlık arasındaki ilişkiyi inceleyen bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu araştırmada; söz konusu ilişkinin bu konudaki eksikliğin giderilmesine katkı sağlayacağına inanıldığından önemli olduğu düşünülmektedir. Öğrencilerin Temel Tasarım Dersi aldıktan sonra görsel okuryazarlığı anlamlandırmalarının karşılaştırılması, Temel Tasarım Dersinin Görsel Okuryazarlık üzerindeki etkisinin olumlu yönde olabileceği varsayıldığı için bu araştırmanın önemli olduğu düşünülmektedir. Ayrıca öğrencilerin dersi almadan önce ve aldıktan sonra aradaki farkın betimlenmesi ve ders programının geliştirilmesine katkı sağlayabilmesi konusunda araştırmanın önem arz ettiği söylenebilir.

Bu çalışma Türkiye’de Güzel Sanatlar Fakültesi Temel Tasarım Derslerinin Görsel Okuryazarlık becerisinin doğrudan değerlendirilmesine ilişkin yapılacak ilk çalışma olacağı için de önem taşımaktadır. Çalışma sonuçlarının alana bu anlamda katkı getireceği düşünülmektedir. Ayrıca sonuçların bu becerilerin eğitime ve değerlendirilmesine ilgi çekmesi ve bu alanda ileride yapılacak çalışmalara da yol göstermesi beklenmektedir.

1.4.Tanımlar

Sanat Eğitimi: Sanat eğitimi genel anlamıyla, güzel sanatların tüm alanını ve biçimini kapsayan, okul içi ve okul dışı yaratıcı sanat eğitimi tanımlamaktadır. Bu eğitimin okul ve öğrenim düzeylerine göre ele alınması ise sanat eğitiminin daha dar alanını kapsar eğitim kurumlarındaki görsel sanatlara ilişkin ders ve etkinliklerin tümü olarak anlaşılır. Sanat eğitimi çocuk ve genci

sanatçı yapmayı amaçlamaz, çağdaşlaşma sürecinde toplumda yetişmekte olan insanları her alanda yaratıcılığa yönelten dersi içi ve dışı etkinlikle bütünüdür (San, s.215-216).

Tasarım: Bir tasarlama eyleminin sonucunda beliren ve asıl yapıtın gerçekleştirilmesi sırasında, yönlendirici olan projedir(Sözen&Tanyeli, 1999).

Temel Tasarım: Tasarlama eylemini öğretmekle uğraşan çağdaş bir disiplindir (Sözen & Tanyeli, 1999, s.233).

Sanat: Sanat, bireyin doğa içerisinde kendini duygusal ve düşünsel olarak çizgi, renk, biçim, ses ve ritim gibi araçlarla estetik bir biçimde, kendini bireysel ve özgün bağlamda ifade etme aracıdır (Türe, 2007).

Yaratıcılık: İnsanın kendine özgü ve özgün bir nesne ortaya koyma sürecidir. Yaratıcılık, belli bir ilgi ve alanda imgesel düşünme bilgi ve becerisinin birleşimidir.

Yetenek: Bireyin herhangi bir şeyi öğrenme, yapma ya da bir duruma uyum sağlamaya yatkınlığıdır. Yetenek doğuştan getirilebilir ya da sonradan kazanılmış olabilir. Herhangi bir kişinin genel anlamda yeteneksizliği söz konusu değildir. Buna karşılık kişinin belli alanlardaki yetenekleri zayıf ya da güçlü olabilir gözler önüne sermesinden oluşan bir süreç olduğunu savunan akım.

Görsel Okuryazarlık: Görsel okuryazarlık, bir grup görsel yeterliliğin insanoğlu tarafından hem görerek hem de duysal deneyimlerini bir araya getirerek geliştirebilmesine gönderme yapmaktadır. Bu yeterliliklerin gelişimi, normal bir insanın öğrenmesinin yapıtaşdır. Yeterlilikler geliştiğinde, görsel okuryazarlara çevresinde karşılaştıkları görsel hareketleri, objeleri, sembolleri ve doğal ya da insan yapımı nesneleri ayırt etmeyi ve yorumlamayı sağlar. Bu yeterliliklerin yaratıcı kullanımıyla, birey başkalarıyla iletişim kurabilir. Bu yeterliliklerin takdir edilir kullanımıyla ise, birey görsel iletişimin başyapıtlarından keyif alır ve bunları kavrayabilir (Tillmann, 2012, s.9).

Algı: Görsel dünyanın küçük bir parçasına ya da şu anda görülen tüm nesnelerin konumlandırıldıkları uzman görsel çerçevesin yapılan gönderme (Arnheim,2012, s.283).

Algılama: “Algılama duysal bilginin anlamlandırılması, yorumlanması sürecidir. Bu anlamlandırma, kısmen nesnel gerçeklere, kısmen de bizim hali hazırda sahip olduğumuz öznel bilgilerimize dayalı olarak yapılmaktadır... Algılama, bireyin zihinsel kuruluşu, geçmiş yaşantıları, ön bilgileri, güdülenmişlik düzeyi ve pek çok başka içsel faktörden etkilenir” (Senemoğlu, 2004, s.292).

Görsel Algı: Görsel dünyanın küçük bir parçasına ya da şu anda görülen tüm nesnelerin konumlandırıldıkları uzman görsel çerçevesine gönderme yapabilir. Bu algısal inceleme sonucunda ortaya çıkan dünya doğrudan verili değildir. Bu dünyanın kimi veçheleri hızla, kimileri ise yavaşça inşa edilir; ama hepsi de sürekli teyit edilmeye, değiştirilmeye, tamamlanmaya, düzeltilmeye ve anlayışın derinleştirilmesine tabi olacaktır (Arnheim, 2012, s.283).

Görsel Düşünme: “Görüntüyü düşünmemiz, koku, ses, tat veya dokunmaya göre çok daha kolay olduğu için, „zihinde canlandırma“ olgusunu görsel düşünce olarak genelleştirebiliriz. Bu düşünceyi ne kadar sık kullanırsak, yani zihnimizde kelime veya semboller yerine resimlerle oynayabilirsek daha kolay düşünür ve öğreniriz (Artut, 2004, s.177).”

Görsel Tasarım: Görsel yorumsal materyalin etkisinin üretimi için önemli köklü görsel tasarım ve kompozisyon prensiplerini içerir. Tasarım elemanları ve ilkeleri açısından (Aslan,2010, s.63).

İllüstrasyon: Resimleme veya illüstrasyon (İngilizce illustration), en kısa açılımı ile konu anlatan resimdir şekilden ziyade nesneye dikkat çeken bir çizim, resim, fotoğraf veya herhangi bir sanat eseridir (<http://tr.wikipedia.org>).

BÖLÜM 2

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Milone (1997), Technology And Visual Literacy isimli çalışmasında Görsel Okuryazarlıkla teknolojik gelişmelerle Görsel Okuryazarlık eğitiminin nasıl verilmesi gerektiğini irdemiştir.

Sankey'in (2002), Consedering Visual LiteracyWhenDesigningInstruction", adlı çalışmasında, gelecekte görsel okuryazarlığın önemi üzerine durulmuştur. Uzaktan eğitimde bir zorunluluk olarak kullanılan materyallerdeki görüntülerin bilişsel gelişim açısından önemli olduğu sonucuna varmıştır. Bu kaynakta araştırma konusu bilişsel gelişim açısında ele alınmıştır.

İşler (2001), Günümüzde Görsel Okuryazarlık ve Görsel Okuryazarlık Eğitimi isimli çalışmasında farklı düşünce ve tanımları irdemiştir, görsel ve sözel iletişimi karşılaştırarak günümüzdeki yeri ve önemini sorgulamıştır.

Bamford (2003), What is visual literacy? Isimli çalışmasında Görsel Okuryazarlığın içeriği ve tarihsel gelişimini ele almıştır.

Alpan (2008), "Görsel Okuryazarlık ve Öğretim Teknolojileri" adlı makalesinde, Görsel Okuryazarlık kavramının kuramsal temelleri, bilişsel öğrenme kuramları ve öğretim teknolojisi ile olan ilişkileri açıklanıp, ilgili araştırma sonuçları ile desteklenerek tartışılmış ve öğretim teknolojisi kapsamında görsel okuryazarlıktan etkin olarak yararlanılması yönünde bazı öneriler geliştirilmiştir.

Sanalan, Sülün ve Çoban (2007), "Görsel Okuryazarlık" adlı makalelerinde, bilim okuryazarlığı alanında sürekli olarak artan değişim ve gelişimlere yaşandığını vurgulamıştır.

Elkins (2007), The Concept of Visual Literacy, and Its Limitations isimli çalışmasında Görsel Okuryazarlık kavramı, gerekliliği ve üniversitelerde yapılan konferansları konu edinmiştir.

Alpan (2008), Görsel Okuryazarlık ve Eğitim Teknolojileri isimli çalışmasın Görsel Okuryazarlık ile öğretim teknolojisinin literature dayalı olarak incelemiştir.

Zeren ve Arslan, (2009), Bir Eğitim Süreci olarak Okuryazarlık isimli çalışmalarında kavram olarak Görsel Okuryazarlığı ve genel eğitim süreci içindeki yerini araştırmışlardır.

Tüzel (2010), Görsel Okuryazarlık isimli çalışmasında Görsel Okuryazarlık kavramının anadili dersindeki yeri ve teknolojinin gelişmesiyle oraya çıkan ürünler bakımından araştırılmıştır.

Kurudayıoğlu ve Tüzel (2010), 21. Yy Okuryazarlık Türleri, Değişen Metin Algısı ve Türkçe Eğitimi isimli çalışmalarında, Görsel Okuryazarlık, Medya Okuryazarlığı, Bilgi Okuryazarlığı ve E-Okuryazarlığı gibi alanlar ilköğretim Türkçe dersleri bağlamında irdelenmiştir.

Küçük ve Mercin (2011), Görsel İletişimde İllustrasyonun Bilimsel Veri Aktarımındaki Rolü” isimli bildirisinde, görme ve bilgi arasındaki ilişki araştırılmış, görsel iletişimin, üretim, tüketim, düşünsel ve duygusal duyularımızı etkileyen ve geliştiren bir yöntem olduğunun bu yöntemin eğitim içinde ön planda tutulmasının gerektiği üzerinde durulmuştur. Araştırma, resim ve yazının bir arada olduğu illüstrasyonlar üç sayfada anlatılan konunun bir görüntü üzerinde aktarılmasının kolaylığını savunurken, araştırmamızın daha farklı bir inceleme alanını kapsamaktadır. Parsa, Televizyonda Görsel- Okuryazarlık ve Anlanlandırma: TV Reklamlarının Anlamlandırılmasında Görüntünün rolü ve Göstergebilimsel Çözümlemesi isimindeki çalışmasında, reklam filmlerinde mesajların nasıl oluşturulduğu ve izleyici tarafından mesajın nasıl algılandığı ve ne anlama geldiği bu iki süreçte vericiden alıcaya doğru nasıl bir anlam değişikliğine uğradığı televizyon okur yazarlığı has temel görsel algılama öğeleri ile irdelenmiştir.

Tillmann (2012) What We See and Why It Matters: How Competency in Visual Literacy can Enhance Student Learning isimli çalışmasında Görsel Okuryazarlıkla öğrencilerin hangi yeteneklerinin geliştirilebileceğini araştırmıştır.

Hug (2012) Media competence and visual literacy – towards considerations beyond literacies isimli çalışmasında Medya Okuryazarlığı ile Görsel Okuryazarlık ilişkisini incelemiştir.

Borges (2012) Illustration as a Tool for the development of visual literacy isimli çalışmasında illüstrasyonun Görsel Okuryazarlığı geliştirmenin bir yolu olarak kullanılıp kullanılamayacağı incelenmiştir.

Sağmen (2013) Televizyon Dizilerinde Ürün Yerleştirme Perspektifinden Görsel Okuryazarlık isimli Yüksek Lisans Tezinde Televizyon dizilerinde ürün yerleştirme uygulamaları ile

tüketicilerin farkındalık duygusunun geliştirilmesi bakımından Görsel Okuryazarlık becerileri araştırılmıştır.

Kocaarslan ve Çeliktürk, (2013) Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Görsel Okuryazarlık Yeterliliklerinin Belirlenmesi isimli çalışmalarında öğrencilerin Görsel Okuryazarlık yeterliliklerini belirlemek ve bazı değişkenlerin Görsel Okuryazarlıkla ilişkisi olup olmadığını ortaya koymak için araştırma yapılmıştır.

Yılmaz (2013) Eğitim ve Görsel Okuryazarlık Üzerine Bir İnceleme isimli çalışmasında Değiş alanlarda önlisans eğitimi alan öğrencilere Ara Gülerin 3 Farklı fotoğrafı gösterilmiş ve çıkarımda bulunmaya çalışmıştır.

Çelik ve Çekiç (2014) Türkçe Öğretmeni Adaylarının Görsel Okuryazarlık Becerileri Hakkındaki Görüşleri isimli çalışmalarında Türkçe Öğretmen Adaylarının Görsel Okuryazarlık hakkındaki düşüncelerini ortaya çıkarmak için çalışmışlardır.

Ferraz (2014) Visual Literacy: the interpretation of images in english classes isimli çalışmasında Görsel Okuryazarlık alanını incelemektedir.

Özdemir ve Yıldız (2015) Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Görsel Okuryazarlık Düzeylerinin İncelenmesi isimli çalışmalarında 7. Sınıf öğrencilerinin Görsel Okuryazarlık düzeyleri çeşitli değişkenler bakımından incelemişlerdir.

Özkubat (2015) Görsel Farkındalık Eğitim Programının 5-6 Yaş Çocuklarının Görsel Okuryazarlıklarına Etkisinin İncelenmesi isimli çalışmasında; Çocukların Görsel Okuryazarlık becerilerinin desteklenmesi için ortaya konan Görsel Farkındalık Eğitimi Programı etkisi araştırılmıştır.

BÖLÜM 3

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

3.1. Sanat Eğitimi

Sanat; insanın iç dünyasında gelişen birtakım duyguları dış dünyada elle tutulur, gözle görünür şekilde ortaya koyma ihtiyacının sonucudur. Birey, nasıl, duymaya ve düşünmeye başladığı andan itibaren kelimenin gerçek anlamıyla hayata girmiş olursa, insanlık da duygularını ve düşüncelerini sesler, çizgiler ve renkler yardımı ile semboller halinde şekillendirmeye başladığı andan itibaren gerçekten tarih sahnesine girmiş olur (Akverdi,1953).

Sanat, genel anlamıyla, yaratıcılığın ve hayal gücünün biçimsel ifadesi olarak tanımlanabilmektedir. Tarih boyunca neyin sanat olarak adlandırılacağına dair fikirler değişmiş ve zaman içinde konuya kısıtlamalar getirilip yeni tanımlar yapılmıştır. Bugün sanat terimi birçok kişi tarafından çok basit ve net gözüken bir kavram gibi kullanılabildiği gibi, akademik çevrelerde sanatın ne şekilde tanımlanabileceği, hatta tanımlanabilir olup olmadığı bile büyük tartışmaları beraberinde getirmiştir. Tartışmasız kabul edilen konu ise sanatın insanlığın evrensel bir değeri olduğu, kısıtlı veya değişik şekillerde bile olsa her kültürde muhakkak bir şekilde var olduğudur. Sanat için yapılan tanımlar ise kültürden kültüre ve dönemden döneme değişmektedir. Sanat insanlar için her zaman önemini korumuş ve sanatçılar eserleriyle izleyiciye şaşırtarak keyif ve farkındalık katmışlardır (Erkan, 2009).

Günümüzü algılayıp anlamak, günümüze kadar geçmişte olup bitenleri öğrenmek, bilmekle gerçekleşir. Tarih bize, yazılı belgelerle geçmişten bilgiler sunmaktadır. Yazıyla beraber insanların duygularını düşüncelerini çevrelerine ifade edebildikleri en önemli ifade yolu, sanat olmuştur (...) İnsanların mağaralarda yaşadığı dönemlerde, mağara duvarlarına yapmış oldukları resimlerden de sanatın, insanın yaratıldığı ilk andan itibaren var olduğu anlaşılmaktadır (Boduroğlu, 2010, s. 8).

İnsan doğası gereği, toplumsal, bir varlıktır ve bundan dolayı da potansiyelini, yeteneğini geliştirme kullanmak için önüne çıkan fırsatları değerlendirerek kendini geliştirmek ve kendini

ispat etme ihtiyacı içindedir. Başlangıçta günlük yaşam için donanan insan daha sonra arayışını felsefe, sanat, bilim ve teknik çalışma alanlarında sürdürmeye başlamıştır. Bu alanlardan özellikle sanatın insan yaşamı için özel bir yeri ve önemi bulunmaktadır (Uçan, 2002).

Yaratıcılık, hayal gücünü dayalı bir düşünce biçimidir. Yaşamımızın her anında ve alanında yaratıcılık önemli bir rol oynamaktadır. Yaratıcı bireyler sorunlara daha akılcı ve daha farklı yönlerden bakabildiği gibi, diğer insanlara göre problemlerine daha kısa sürede çözüm bulabilirler. Yaratıcılık sürekliliği olan ve peş peşe gelerek birbirini tamamlayan düşünceler sistemidir (San, 1993).

İyi bir eğitim bireylerde, karşılaştıkları sorunlar karşısında, muhakeme etme ve doğru kararlar verebilme yeteneğini oluşturmada en önemli etkenlerden biridir. Bu özellikleri içerisinde barındıran sanatın eğitimsel işlevleri, sanatın bireysel, toplumsal, kültürel, ekonomik ve eğitimsel işlevlerinin düzenli, etkili ve verimli bir biçimde gerçekleşmesini sağlayan tüm sanatsal öğrenme-öğretme etkinliklerini kapsar. Bu anlamda sanat eğitimi; Bireylere amaçlı ve yöntemli olarak belirli bir sanatsal davranış kazandırma veya inşaların sanatsal davranışlarını kendi yaşantıları yoluyla amaçlı ve yöntemli olarak değiştirme, etkinleştirme ve geliştirme süreci olarak tanımlamak mümkündür (Uçan, 2002, s. 3).

Sanat eğitimi, kaplamsal ve genel anlamında, güzel sanatların tüm alanlarını ve biçimlerini içine alan, okul içi ve okul dışı yaratıcı sanatsal eğitimi ifade etmektedir. Bu eğitimin okul ve öğrenim düzeylerine göre ele alınması ise sanat eğitiminin daha dar alanını kapsamaktadır ve okullarda ki güzel sanatlara ilişkin ders ve etkinliklerin bütünü olarak anlaşılır. Günümüzde anlaşıldığı biçimiyle, genel eğitim süreci içindeki sanat eğitimi konularını içinde, geçmiş ve şimdiki zaman girmekte ve genel olarak sanat, sanatsal yaratma, Sanat Tarihi gibi konularda ve müzik, resim gibi özel alanlarda, kurumsal bilgi aktarımı ile uygulamalı ve kılışsal çalışmalar bir arada yer almaktadır (San, 2001, s.22).

Sanatın eğitimi denilgi zaman insanın, toplumun ve insanlığın eğitimine sağladığı anlamlı katkı ve yarar üzerinde durmuş, sanatın genel ve eğitimsel işlevleri ise sanat eğitimini zorunlu kıldığını vurgulamıştır. Sanat eğitiminin, insanların kendi yaşantılarını bir amaca dayalı ve yöntemli olarak olumlu yönde değiştirme, dönüştürme, geliştirme ve yetkinleştirme süreci olduğunu ifade etmektedir. Ayrıca sanat eğitiminin temel fonksiyonlarından birinin insanlık tarihimizi bizlere öğretmek, bize kim olduğumuzu; neye ve nasıl inandığımızı anlamamızda yardımcı olmak olduğunu söylemektedir. Sanat eğitiminin temel amaçlarından biri de bireye görmeyi, işitmeyi, dokunmayı, tat almayı öğretmektir. Çevresini hakkıyla algılayıp onu biçimlendirmeye yönelmek için bu gerekli koşullardan biridir. Yalnızca bakmak değil,

“görmek”, yalnızca duymak değil “işitmek” ve yalnızca elle yoklamak değil, “dokunulanı duyumsamak” yaratıcılık için olmazsa olmaz aşamalardan biridir şeklinde açıklanabilmektedir (Mercin ve Alakuş, 2007).

“20. yyın başından bu yana sanat eğitimi kavramı genel anlamda, sanatların tüm alanlarını ve biçimlerini içine alan, okul içi ve okul dışı yaratıcı sanatsal eğitimi tanımlamaktadır.” Sanat eğitimi okullarda sanatsal gelişim için gerekli bilgi ve becerinin belirli programlar dâhilinde kazandırıldığı bir eğitim alanıdır. Okullarda bu eğitim alanının verildiği dersler olarak da tanımlanabilir.

Sanat eğitimi, bireyin istendik davranışları kazanması için, yaratıcılığının, özgüveninin artması, estetik kaygısının oluşması, bireyin duygu ve düşüncelerini özgürce ifade edebilmesi, kendi varlığında hissettiği farkındalık ve önem duygusunu genel eğitim içerisinde edinmesidir. Çocukların sanat eğitimi almasının “Onların hayatında kullanabileceği istenilen davranışları edinebilmesi için zorunluluk olduğunu, böylelikle toplumda estetik duyarlılığı olan ve bunu sergileyebilecek nazik, ince ruhlu, zevkli, saygılı, dürüst ve kişiliği oluşmuş bireylerin sayısının artmasında etkili olmaktadır.” Sözleriyle sanat eğitiminin önemini ifade etmiştir (Özsoy, 1998).

Sanat dilini öğrenen kişi geçmişteki ve günümüzdeki sanat yapıtlarını inceleme ve onları anlama yetisine sahip olmakta; bu da kişinin görsel duyarlılığını artırmaktadır. Sanat yapıtı incelenirken geliştirilen eleştirel tavır kültürel çevreyi oluşturan diğer nesnelere de uygulanabilmektedir. Bu eleştirel tavır ile karşılaşılan yanlışlıkların üzerine gidilerek, toplumun ilerlemesi sağlanmaktadır. Böylece insan, giyiminden, çevre düzenine kadar her alanda sanatsal nitelikler aramakta ve yaşam kalitesini yükseltebilmektedir.

Geçmişten günümüze sanat eğitiminin olumlu etkileri inkâr edilemez bir gerçektir. Ancak günümüzde bile sanat eğitimi yanlış anlaşılabilmektedir. Sanat eğitiminin sadece yetenekli insanlara verilmeyen, herkesin alması gereken okul içi ve okul dışı yaratıcı eğitim olduğu bireylere anlatılmalıdır. Sanat eğitimi denildiği zaman sanatçı yetiştirilmesi anlaşılmamalı, bireyin sanat yoluyla eğitilmesi düşünülmelidir. Sanat eğitimi bireyin estetik duyarlılığını geliştirmesini, insanın yaratıcı güçlerini ortaya çıkararak her alanda yaratıcı kişiliklerini yetiştirmesini amaçlamaktadır.

Sanat eğitimi, bir organizasyon yöntemi olarak kabul edilir. Sanat eğitimi, görsel algıya dayalı çeşitli teoriler egemenliğinde çocuğu madde, malzeme ile düşünceleri arasında bağlantılar kurarak yeni ve özgün buluşlar yapmaya yönelten bir yöntemdir. Bu yöntem sayesinde çocuk ileriye yaşantısında bilinçli ve kişisel bir biçim kazanacaktır (San, 2003).

Sanat eğitiminin amaçları saptanırken, sanatın, bireyin sanatsal ve kültürel gereksinimlerine olan katkısı dikkate alınmalıdır. Bu açıdan bakıldığında, sanatın yapısındaki aşamalar sanat eğitimi için de geçerlidir. Bunlar;

- Bilgilenme aşaması
- Yaratıcı düşünme aşaması
- Sanatsal anlatım aşamasıdır.

Sanat eğitimi bu üç aşaması ile bireyi zihinsel, duysal, duygusal, ruhsal, sosyal, bedensel tüm özellikleri ile kavramakta; bu aşamaları yaşayan birey, birçok önemli, olumlu davranışı kazanırken, estetik bir kişilik de geliştirmiş olmaktadır

Bazı insanların yaratıcı yönleri doğru bir eğitim programlarıyla geliştirilirken, bazılarının ise bireylerde yanlış ve eksik eğitim uygulamaları sonucu bu yönlerinin gelişmesi eksik kalmaktadır. Bireylerin sadece fizyolojik ihtiyaçlarının karşılanması ya da bu yönde eğitilmesi, tam olarak bir eğitimden geçtikleri anlamına gelmemektedir. İnsanoğlu bunların yanında psikolojik, sosyal ve kültürel ihtiyaçları da olan bir varlıktır. Sanat eğitimi bireyin psikolojik, sosyal ve kültürel açıdan zenginleşmesini sağlayan bir eğitimidir. Bunlar sanat eğitimi gerekliliği kıl原因nelerdendir (Erbil, 1990).

Sanat eğitimi, 19. yy. başlarında Avrupa'daki kültür çöküşüne, insanın kendine yabancılaşmasına karşı bir önlem, bir eğitim akımı olarak ortaya çıkmaya başlamıştır. Teknoloji ve endüstrinin insan yaşamına getirmiş olduğu kültürel yozlaşma ve tek tip gibi insanlık için tehlike oluşturan sorunlara bir çözüm yolu olarak düşünülen “Sanat Eğitimi hareketi”, Almanya’da ortaya çıkmış ve birçok ülkenin eğitimine etki etmiştir (Boduroğlu, 2010, s.5).

3.2.Temel Tasarım

Tasarım bir süreçtir ve bazı aşamaların gerçekleşmesi söz konusudur. Bu aşamaları tasar ve tasarı gibi isimlendirmek mümkündür. Tasarım aslında önümüzdeki 10 problemin çözümüdür, sonucudur diyebiliriz. Tasarımla ilgili sağlıklı bir tanım yapmak için tasar ve tasarı sözcükleri üzerinde durmak faydalı olacaktır. Tasar, tasarım kelimesinin sözcük kökü olması itibariyle de tasarımın temelini oluşturmaktadır.

Tasar; bir görüngenye bir şekillenmeye, yani gözle görülebilen her şeye bir disiplin getirmek, parçaları bir bütün halinde düzenleyebilmek, sonuçta bir organizasyon yeni bir sistem, yeni bir örgütlenme, yeni bir varoluş kurabilmektir (Atalayer, 1994).

Bir çalışmaya “tasar” diyebilmek için bir amaca hizmet etmesi, fikir mahsulü olması ve içinde yaratıcılık barındırması gerekmektedir (Güngör, 1983).

Tasarım kavramı pek çok kişi tarafından farklı şekillerde tanımlanmıştır. Güngör (2005, s.5)’ e göre tasarım; bir şeyin şeklini zihinde canlandırmak, tasavvur etmektir. Tepecik (2002, s.27)’ e göre tasarım; hayalde canlandırılan bir olayın projesi, çizimi veya üç boyutlu görüntüsü olarak uygulanan ve ortaya konulan eserlerin tümüne verilen isimdir. Arıkan (2008) ’a göre tasarım; tasarımcının zihninde oluşturduğu yaratıcılık özelliği olan düşüncenin ilk halidir (s.10). Becer (2002, s.34)’ e göre tasarım, bir problemim çözümü olarak tanımlanmaktadır. Sözen ve Tanyeli’ye göre tasarım (1999, s.231), Bir tasarlama eyleminin sonucunda beliren ve asıl yapının gerçekleştirilmesi sırasında, yönlendirici olan projedir.

Tasarım, yaşamımızın en önemli bileşenlerinden biridir. Onu gözle görünür bir şekilde fark edemememize karşın üzerimizdeki etkisi çok anlamlı ve değişkendir. Bizi direkt ya da dolaylı olarak etkilemektedir (Öztuna, 2007).

Anlam yapısına bakıldığında dizayn (design) kelimesinin iki kökten oluşmaktadır. Tasarım “De- signare” köklerinden oluşur. Köken olarak, signum yani işaret etmek, göstermek anlamındadır. Tasarım sözcüğü dilbilim açısından incelendiğinde işaret etme, gösterme, biçim verme gibi eylemlerle açıklanmaktayken sözlük anlamında, tasarımlama işi ya da tasarlanan şekil anlamına gelmektedir. Tasarım kavramı içinde yaşanan toplum ve kültürle ilgilidir. Hayatın her anında, günlük yaşamda sıkça geçen bir kavramdır. Tasarımın temel niteliği, yapılması veya ortaya konulması düşünülen şeyin ilk olarak zihinde oluşması gerekmektedir. Tasarımın temel niteliği, onun öncelikle insan zihninde tasarlanması ve sonr bir biçim halinde sunulmasıdır (Aytekin, 2008).

Genel tanım olarak tasarım, sanat yapıtının veya teknik olarak üretilen bir ürünün ortaya çıkma sürecinin genel hatlarıyla oluşum sürecinin farklı aşamalarda izlenilecek işlerler ve yolu kapsayan eksiz çizim ve tasarımılamak olarak tanımlanmaktadır. Bir ürünü veya sanat yapıtını ortaya çıkarmadan önce eksiz, portatif proje, gibi ön çalışmaların tümü tasarım kavramıyla gerçekleştirilmektedir. Tasarım kelimesi genel olarak bir çalışmada kompozisyonunun oluşturulması, ustalık düzeni anlamında kullanılmaktadır. Yeniden oluşturma ve uyumlu parçaları bir araya getirmedir. Sanatsal tasarım, daha önce var olan biçimlerin ve elemanların basit bir kopyası değil, var olan biçim-elemanlarla farklı ve özgün kompozisyonlar oluşturmaktır. Çizim, tasarı, tasarlamak, tasarımcı gibi ifadeleri de içine alarak değerlendirilebilir. Tasarı; tasarımın herhangi bir malzeme üzerinde sade bir şekilde ve

ayrıntısız bir şekilde anlatılması olarak ifade edilebilmektedir. Tasar; tasarımın tam olarak ve en son yetkin durumunu açıklamaktadır (Yerli, 2007).

Yaşamsal tüm faaliyetlerimiz kafamızda oluşturduğumuz tasarımlarla yürütülmektedir. Bir tasarım yapmak için yalnızca teknik bir işin içerisinde olunması gerekmez. Planlamanın olduğu her yerde tasarım söz konusudur. Tasarım hayatın bir parçasıdır.

Temel Tasarım sanatı anlamada ve sanatsal faaliyetlere alt yapı oluşturmada bir araç olarak kullanılmaktadır. Tasarım eğitimi, yaratıcılığa işlev kazandıran, görsel ağırlıklı algısal bir oluşum ve aynı zamanda bir organizasyon yöntemi olarak görülmektedir. Genel algılamaya dayalı birtakım teoriler eşliğinde malzeme ile fikir ve sezgiler arasında bağlantılar kurarak sonuca varmaktır. Temel tasarım bireyin izlenim, algılama, gözlem, araştırma, bellek, çağrışım, biliş, buluş, bilgi, düşünme, usavurma, değerlendirme gibi, duygu ve duygulardan başlayarak tüm duygu ve düşünce aşamalarını bir araya getirir ve görsel alanda, malzeme ile yapıcı iletişime girmesini, yeni düzenlemeler, yeni biçimlemelerle birtakım formlara ulaşmasını sağlar (Toktaş, 2009).

Endüstriyel üretime geçişte ürünlerin biçimleri ve süslemeleri önceleri geleneksel üretimin yapıldığı dönemlerden alınmıştır. 1830'larda makineler bütün gücü ve anlamıyla tam ve keskin olarak yerleşirken insan daha çok makinelerin çalışmalarını sağlama ve denetleme görevini üzerine almıştır. Ancak daha sonra ürünün Pazar bulması sorunu ortaya çıkmış ve rekabette beraberinde getirmiştir. Çünkü birtakım şeyler eşit olduğunda en artistik olan ürün pazarda tutacaktır (Deliduman ve Orhon, 2006).

Sir Robert Peel, 13 Nisan 1832'de Avam kamarasına bir Ulusal Galeri kurma önerisi getiren tasarım konusunu ortaya atmıştır. Alıcılara ürünün beğendirilmesinde çok önemli olan tasarıma önem verilmesi gerektiğini belirtmiş ve endüstri gelişiminin en yaygın olduğu ülkelerden birisi olan İngiltere'de ilk endüstri tasarımcıları arasında Wiliam Morris ve John Ruskin gibi isimlerin önemini artırmıştır. Ruskin ve Morris, makinenin Avrupa Sanatının Rönesans'dan beri karakteristiği olan süsleme geleneğini sürdürmesi görüşündeydiler. Ancak makine ürününün bu gibi süslemelere gereksinimi yoktur. Makine süslemesinde kendini her yerde kabul ettirmiştir. Bu durumda faydacı sanatların, yani esas itibarıyla kullanmak için tasarlanan nesnelerin estetiği soyut sanat olarak beğeni kazanmasını kolaylaştırmıştır. Kullanılan nesnelerin formunun sadece geometrik olarak da yaratılıp beğenileceği sonucuna varılmıştır. Temel sanat eğitime yön veren ilke sanatta tasarlanmanın ne entelektüel ne de maddeci bir olay olmadığı, sadece hayatın esas bir parçasını teşkil ettiğidir. Amaç, yaratıcı sanatçıyı ve sanatı gerçek dünyamıza sokma; aynı zamanda iş adamının katı, maddeci zihnini genişletip insanlaştırmaktır. Bütün

tasarımların hayatla olan bağlantıları bakımından bir bütün teşkil etmesi önemlidir. Bu “Sanat için Sanat” prensibiyle ve ondan çıkan daha da tehlikeli “iş için iş” felsefesine tam bir zıtlık göstermektedir (Read, 1973).

18.Yyın sonunda Sanayi Devrimi ile insanların makineleri imal etmeleri, kurmaları ve endüstriyi buna göre yeniden düzenlemeleri bir nesil sürdü. Makine genişleyen pazarları kaplarken arda kalan ustalık belirtileri de üretim olayından yavaş yavaş silindi. Yani endüstriyel üretimde aracın yapımında insanın yerini makineler aldı (Read,1973, s.18).

Tasarımın önemini kavramış devletler görsel zenginliği hayata dâhil etmeyi eğitim kurumları aracılığıyla desteklemektedirler. Almanya’da Weimar’da bulunan Bauhaus ve Ulm’da bulunan Tasarım Yüksekokulu, Amerika’da Michigan’daki Cranbrook Sanat Akademisi ve New York’daki Hudson Sanat Okulu ya da İngiltere’deki Kraliyet Sanat okulu, Somerset House, Sanat Konseyi, Zanaatkârlar Konseyi, Tasarım Konseyi ve Bölgesel Sanat Birliklerini buna örnek verebiliriz (Barnard, 2002).

3.2.1. Temel Tasarım Eğitimi

Temel Tasarım Dersi öğrencilere üst sınıflarda alacağı dersler için bir hazırlık kursu niteliğindedir. Öğrencilerin, sanatın temel ilke ve elemanlarını öğrenerek, kendilerini ifade etmeleri, yaratıcılıklarını geliştirebilecekleri, hızla gelişen teknolojiyi de dikkate alarak yeni formlar oluşturmaları, disiplinler arası ilişkilendirmeler yapmaları, araştıran, sorgulayan, üreten bireyler olmaları amaçlanır. Bu doğrultuda ortaya koyduğu ürünlerde görsel tasarım ilkeleri ve elemanlarını kullanarak estetik ürün ortaya koymaları, görsel ifade gücünü geliştirmeleri amaçlanmaktadır. Öğrencilerin problemlere çok yönlü bakmaları, yeniliklere açık olmaları hedeflenir.

Temel Tasarım Dersi bireyin yaratma gücünü, biraz daha dürterek ortaya çıkartma cabasıdır. Temel tasarım dersini amacı daha önce ortaya konmuş bilinen değerleri tekrar ele almak veya zaman geçirmek değil, el-göz –beyin beraberliğini sağlamaktır. Temel Tasarım Dersi yaratıcılığı ve düşünceyi geliştiren bir derstir (Yüksel, 1998, s.20). Yerli (2007) çalışmasında Temel Tasarım Dersini, “Yalnızca beceri, teknik öğretilen ve bunların geliştirilmesini sağlayan bir ders değil, aynı zamanda öğrencilerin bir projeyi nasıl yürütebilecekleri konusunda karşılaşılan bir problem durumunda nasıl düşünülmesi gerektiği ve problemlere karşı nasıl yaklaşılması gerektiği konularını ele almaktadır. Sorunlar karşısında çözüm üretme yollarını arayan, ilişkilendirme kurabilen, eleştirel ve yaratıcı bakış açısına sahip olma yollarını

göstermektedir. Temel Tasarım Dersinin bir özelliği de deneme çabalarını destekleyen araştırma ve uygulamaya uygun ortamı sunmasıdır” sözleriyle ifade etmiştir.

Bir kompozisyonda düzenleme yapılabilmesi için süreç içinde belirlenmiş bazı kurallar söz konusudur. Bu kurallar ise genel olarak Temel Sanat Eğitiminin kurallarını ifade etmektedir. Çeşitli görsel elemanlarla oluşturulan bir kompozisyon/tasarımın genel kuruluşu bu elemanların nasıl kullanıldığı ile doğrudan ilişkilidir ve birtakım koşullara bağlıdır. Görsel sanatlar eğitiminde de öncelikle bu koşulların doğru bir şekilde aktarılması için temel yapı görevini üstlenen temel sanat eğitimi önem arz etmektedir. Tabi bu kuralların öğrenilmesi tecrübe edinimi ile birlikte çalışmanın üst düzeye çıkması beklenmektedir. Bu beklentinin sonucunda ortaya çıkacak çalışmalarda kuralların nasıl kullanılacağı, yeni düzene sahip olup olmayacağı, yok edilip edilmeyeceği kompozisyonu uygulayan kişilere kalmıştır (Özdemir, 2011).

Temel Tasarım Dersi ile sanat uğraşısında bulunan öğrencilerin örneğe ezbere bağımlı ve dayalı değil, bilinçli tavırlar almaları, çağın gereksinimleri doğrultusunda çözümlemelere varabilmeleri sağlanmaktadır. Öğrencilere son derece geniş özgürlükler tanıyan Temel Tasarım Dersi; disiplin, sabır ve teknik beceri kazandırma niteliğinde bir ders özelliği göstermektedir (Yerli, 2007).

Temel Sanat Eğitimi, öğrencinin tüm uygulama ve teorik derslerle tanımlamalar yapma, malzemeleri kullanma, resmi bir organizasyonu oluşturma, ifade ve iletişim sağlama sürecine girmesine yardımcı olmasıyla birlikte, görsel ifade gücünü geliştirmektedir Öğrencinin görsel ifade gücünün artırılması için görsel dilin gelişmesi gereklidir. Çünkü görsel dil ve ifade öğrenilmeden görsel düşünce gelişmez. Ayrıca görsel dil, görsel düşüncenin yerleşmesi için olduğu kadar, görsel diyalogun kurulması için de önemli bir unsurdur (Gürer ve Gürer, 2004).

Üniversitelerde verilen Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım Derslerinde öğrenciye iki ve üç boyutlu çalışmalarla sanatın ilke ve elemanlarının kavratılması amaçlanmaktadır. Ayrıca öğrenciler ileriki yıllarda görecekleli dersler için de alt yapı oluşturur ve görsel ifade güçlerini geliştirirler. Temel sanat eğitim/temel tasarım dersinde öğrenciler tasarım elemanları; nokta, çizgi, doku, leke, form-biçim, renk, valör (değer) ile tasarım ilkeleri; ritim, denge, vurgu, kontrast (zıtlık), birlik ve çeşitliliği uygulamalar yaparak kavrarlar (Buyurgan ve Buyurgan, 2007).

Temel Sanat Eğitiminin ortaya çıkışında bu süreci hazırlayan bazı gelişmeler olmuş ve bu gelişmeler Temel sanat eğitimini gerekli kılmıştır.

Endüstrileşmenin başlamasıyla beraber geleneksel üretim anlayışı değişerek yerini makineleşmeye dayalı yeni üretim metotlarına bırakmıştır. Üretim sitemlerindeki değişimler, üretim de el emeğinin yerini makinelerin almasına neden olmuş ve loncalar seri üretimle rekabet edemeyip dağılmışlardır. Rekabet ve tesadüf hammadde kullanımı sonucu değerler yitirilmiş, esetikten yoksun hantal ve çirkin metalar ortaya çıkmıştır. Makine sınırları ile teknisyenin ve ustanın bilgi ve becerileri sınırında ruhsuz nesnelere yerini bırakmıştır (Atalayer, 1994).

Endüstri devriminin sanat ve tasarımdaki ticari belirleyiciliğine karşı, bu dönemde İngiltere’den bir tepki yayılmaya başlamıştır. Endüstrileşmenin karşısında el emeğine dayanan üretimi yeniden gündeme getirmeyi, sanat-zanaat ayrımını ortadan kaldırmayı savunmuşlardır (Sözen ve Tanyeli, 2016). Bu doğrultuda Arts and Crafts adını alan bir tasarım akımı oluşmuş, ucuz ve kalitesiz kitlesel üretime karşı, kişisel elle üretilen bir tasarım anlayışını savunan akımın öncülüğünü William Morris yapmıştır (Becer, 2005, s.99). Morris sanat eğitiminin değişmesini, yeni gereksinimler için yeni bir sanat eğitiminin verilmesini, bunun günlük yaşamın bir parçası olmasını istemiştir (Ataleyer, 1994, s.44). Temel Sanat Eğitiminin başlangıcı olarak nitelendirebileceğimiz bu dönem farklı kaynaklarda farklı hareketlere bağlanmıştır.

Genellikle Bauhaus’la özdeşleşmiş olan, Temel Tasarım Eğitimi’nin tek bir ekolle ilişkilendirilmesi, tarih içinde evrim geçiren bu kavramı farklı boyutlarıyla anlayabilmemiz için yeterli bulunmamaktadır. Özdeşleştiği Bauhaus, kurulduğu andan itibaren farklı etkiler altında sürekli değişen bir ekol olmuş, okul olarak eğitim verdiği sürenin dışında da kavramsal boyutta evrilerek var olmuştur. Alain Findeli, temelleri Arts and Crafts akımında atılan Bauhaus’un bugün bile tasarım eğitimi alanında yapılan incelemelere konu olduğunu vurgularken, okulun tarihsel ve felsefi bağlamının Orta çağ’a uzanarak incelenmesi gerektiğini belirtir (Özkar, 2009).

‘Temel Tasarım’ eğitimi fikri ilk olarak Almanya’da Bauhaus’da geliştirilmiştir. Dersin ilk oluşum sürecinde sanatsal ve psikolojik akımların da oldukça önemli bir yeri vardır. Dersin sanatsal atılımları, yyın ilk yirmi yılında gelişen soyut sanatın etkisi altında kalmıştır. Bu dönemde soyut sanat çoğunlukla Avrupa’da gelişmiş ve Avrupalı genç mimarlar dönemdeki Mondrian, Thea van Doesburg gibi öncü soyut ressamların çalışmaları ile yakından bağlantılı olmaya başlamışlardır. Sanatsal atılımların yanı sıra dersin oluşmasına katkıda bulunan düşünsel temeller Rusya, Almanya ve Fransa’da ortaya atılmıştır. Le Corbusier’in dönemdeki kuramları, Fransa’da atılan psikolojik temellere örnek gösterilebilir. Tasarım eğitimi üzerine ilk gerçek çalışma 1919’da Walter Gropius tarafından, Bauhaus’un kurulması ile başlamıştır. Bauhasus’un kuruluşundaki ilk hedef zanaat ve sanatı birleştiren yeni bir mimarlık okulu

yaratmak olmuştur. Bir anlamda bu eğitim sistemi dönemdeki akademilerin ‘Sanat Sanat içindir’ sloganına karşı çıkmasıdır. Bu dönemde Bauhaus’da sanata önem verilmekle birlikte var olan endüstriyel üretime adapte olmaya yönelik bir eğilim de belirlenmiştir (Erkan, 2009).

Başlangıçta, Bauhaus eğitim sisteminde ürünün biçimsel estetiği her şeyden önce gelmekteyken, daha sonra Bauhaus’da eğitmen olan Hannes Mayer’in tasarlanan yapının kullanıcılarının toplumsal ve psikolojik gereksinimlerini karşılama gerekliliğini de vurgulamak istemesi üzerine müfredat programına kültür ve psikoloji dersleri konulmuştur. Ancak Bauhaus’un Temel Tasarım kuramcıları, Kandinsky, Klee ve Alberts gibi akademisyenler, bu iddiayla kendilerini soyutlanmış hissetmişler ve Mies van Der Rohe’nin de yardımıyla Meyer’in Bauhaus’daki görevinden alınmasını sağlamışlardır. Bu durum yapılan reformlar da geri adım atılması olarak da açıklanabilir. Böylece Bauhaus eğitim sistemi tekrar Gestalt kuramlarından destek alarak kurulan, daha çok görselliğe dayalı bir sisteme geri dönmüştür.

Erkan (2009) çalışmasında, Gestalt kuramının kelime anlamını mental örüntüler ve biçimler olarak tanımlamakta ve temelini görsel algı konusundaki gelişmeler dayandırmaktadır. Bu kuram problem çözme eyleminin rastlantısal değil bilinçli bir süreç olduğunu ortaya koymaktadır. Fikrin parçalardan oluşan bir bütün olduğunu savunmaktadır. Ancak fikrin parçalarını, fikrin bütününden oldukça farklı bulur. “Genel olarak, zihindeki konfigürasyonlar ve karmaşık ilişkilerin birbiriyle ortaklık kurması olarak tanımlanabilecek olan bu görüşe göre ‘yaratıcılık’, yeni ve farklı yollarla ortaya çıkan analogi/benzetmelerden çok daha karışık bir olgu olarak ele alınmıştır.” İfadesini kullanmıştır.

Sürecin devamında Gestalt kuramına bağlı bir eğitim sistemi izlemekte olan Bauhaus kapatılmıştır. “Meyer’in Moskova’ya gitmesiyle Bauhaus’un yönetimine Mies van Der Rohe gelmiş, psikoloji ve sosyoloji derslerini müfredattan çıkarıp bunların yerine el sanatları teknik ve artistik eğitim derslerini koymuştur. Bauhaus 1933 yılında Nazi yönetimi tarafından kapatılmıştır.” Okul kapatıldıktan sonra Bauhaus’da görev alan akademisyenlerin büyük çoğunluğu Amerika’ya gitmiş ve Bauhaus ekolünü tüm dünyaya yaymışlardır.

Cumhuriyet’in ilanından sonra, Cumhuriyet ideolojisinin bir yansıması olarak tanımlayabileceğimiz sanat ile zanaatın ilişkisini güçlendirecek bir eğitim kurumu olan Ankara Gazi Terbiye Enstitüsü Resim-iş Bölümü 1932 yılında kurulmuştur. Bölümün amacı iki koldan ilerlemiş, birincisi Akademi’nin ortaya koymakta İstanbul’la sınırlı kaldığı çağdaşlaşma hareketini sanat eğitimcileri marifetiyle Anadolu’ya ulaştırmak, ikincisi ise sanatı zanaatla birleştirerek toplumsal rolüne yeniden hayat vermek olmuştur. Okulun amaçlarından ikincisinin Güzel Sanatlar Okulu ile Sanat ve Zanaat Okulu’nu bir araya getiren Gropius tarafından kurulan

Bauhaus'un amaçlarıyla da örtüşüyor olması bu anlamda kasıtlı bir çalışma yapıldığını göstermektedir (Aliçavuşoğlu, 2009). Bu girişim, Cumhuriyet ertesinde sanatla sanayiye, özerk sanatlarla uygulamalı sanatları birleştirmenin ilk aşaması sayılır. Kurucu kadro, önceden İsmail Hakkı Baltacıoğlu tarafından seçilerek Almanya'ya gönderilmiş ve burada Bauhaus da eğitim görmüştür. Enstitü'nün başında olan Baltacıoğlu, aynı zamanda İstanbul Üniversitesi Rektörü ve İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi estetik ve resim metodu hocalığı yapmaktadır. Gazi Terbiye Enstitüsü'nün, Cumhuriyet'in eğitim kodlarını yetiştirmenin yanı sıra, 1883'ten beri yegâne güzel sanatlar okulu olan Sanayi-i Nefise'nin elit anlayışına çağdaş bir alternatif oluşturması amaçlamaktadır. Baskı sanatı, fotoğraf, grafik gibi dersler ilk kez bu doğrultuda bir güzel sanatlar programında yer almıştır (Artun, 2012).

Bugünkü Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesinin temelini oluşturacak olan “Tatbiki Güzel Sanatlar Okulunun açılması da Gazi Terbiye 'de gündeme gelir ve bu yeni okulun kuruluşunu yürütmek üzere Resim-iş' in ilk mezunlarından üç kişi 1935 yılında Almanya'ya eğitime gönderilmiştir. Savaşın yol açtığı gecikmeler nedeniyle Tatbiki' nin açılışı ancak 1957'de gerçekleşmiş ve kurucu kadronun esin kaynağı Bauhaus okulu olmuştur. Gazi Eğitimin kuruluş amacından farklı olarak sanayinin gelişmesine hizmet ve tasarım almıştır. Tatbiki Güzel Sanatlar öğretim programı en baştan Temel Sanat Eğitimi çevresinde oluşturulur Temel Sanat Eğitimi, sonradan Devlet Güzel Sanatlar Akademisi'nde de bütün bölümlere yönelik bir kürsü olarak örgütlenmiştir. Akademi'de başlangıçtan itibaren yer alan Hakkaklık Bölümü'nde ve 1927'de Eric Weber'in kurduğu Afiş Atölyesi'nde zaten “yüksek sanat” eğitimi, bütün itirazlara rağmen tasarım disiplinlerine açılmıştır. Ayrıca 1930'larda mimarlığın başına gelen Ernst Egli ve ardından Bruno Taut, Bauhaus'un piri Gropius'la birlikte, Novembergruppe üyeleri olarak, sanatın topluma mal edilmesi işlevselleştirilmesi ve Cumhuriyet idealine hizmet etmesi konularında çalışmalar yürütmüşlerdir. Türkiye'de ise Temel Tasarım Eğitiminin gelişimine bakıldığında, bu ders ilk olarak Bauhaus Tasarım Okulu'nun benzeri bir okul olan ve 1957'de kurulan İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu'nda uygulanmıştır. Ancak dersin adı programda “Temel Sanat Eğitimi” olarak geçmektedir. 1968 yılında bilimsel özerkliğe kavuşan İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi'nde bu ders 1969-70 öğretim yılında Yüksek Heykel Bölümünde 12 öğrenciye, Temel Sanat Eğitimi Kürsüsü öğretim elemanlarınca uygulanmaya başlamıştır. “Temel Sanat Eğitimi Kürsüsü, 1969'da Yüksek Heykel Bölümü Profesörler Kurulu'nun 10/69 sayılı, Temel Sanat Eğitimi Kürsüsünün bölümde kurulmasının oy birliği kararı ile kurulmuştur. Temel Sanat Eğitimi 1970-71 yıllarında okulun tüm bölümlerinde ortak ders olarak haftada 1- 2 saat okutulmaya başlanmıştır. Temel Sanat Eğitimi Kürsüsü, 1978 yılında bilime yakınlık duyulmaya başlanması, Akademi'de ilk

defa sanatla beraber bilimsel alanda da öğretim yapacak bir bölüm olarak kurulan Temel Sanat ve Bilimler Bölümü'ne katılmıştır. 1976-77 yıllarında Temel Tasarım Eğitimi disiplini, diğer bölümlerde verilen Desen derslerinin de bu programa dâhil olması ile toplam on iki saat Temel Tasarım dersi ve altı saat Temel Çizim dersi olarak gelişerek devam etmiştir. Temel Tasarım planlaması, elemanları birbirinden ayırarak incelemek yerine, yavaş yavaş, görsel araştırma yöntemlerine göre gruplanmış ayırım ve birleştirmelere yönelmiştir. Temel Çizim dersi ise, doğaya yönelik yorumlama olarak tanımlanmış ve Temel Tasarım derslerine yakın ve destekleyici türde oluşturulmak istenmiştir (Aytekin, 2008).

Bu arada rasyonalist estetiğin kuramcılarında Andre Lhote'un öğrencisi ressam Ercüment Kalmık da 1950'de İTÜ Mimarlık Fakültesi'nde "renk ve şekil" derslerine başlıyordu. Tatbiki'den bir yıl önce, "insan yapısı çevremizin geliştirilmesine katılacak tüm tasarım öğeleri ve tekniklerle ilgili" Mimarlık Fakültesi'ne öncelik verilerek, ODTÜ kuruluyordu. Fakülte'nin işlevselliği, kentsel göç ve konut ihtiyacı gibi sorunlara odaklanan felsefesi, en baştan Temel Tasarım terbiyesini öngörüyordu. Temel Tasarım, bütün bu okullarda 1970'lerden başlayarak "endüstri tasarımı" bölümlerinin örgütlenmesine zemin hazırlayacaktır. Böylece, sanatın, insanın kültürel varoluşunu dönüştüreceğine ilişkin toplumsal bir ütopya ile beslenen Resim-iş eğitimi, yetmiş yıl sonra, bütün Batı'da olduğu gibi, insan bedeniyle, kimliğiyle, ilişkileriyle baştan aşağı biçime sokmaya yönelen tasarım disiplinlerinin egemenliğine dönüşmüştür (Artun, 2012, s.14).

Gazi Eğitim Enstitüsünde ilk olarak Temel Tasarım Eğitimi Dersi, 1962 yılında "Form ve İnşa" dersi adı altında programa dâhil edilmiştir. Fakülte olduktan sonra 1984-1985 Eğitim öğretim yılına geldiğimizde, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı Lisans Ders Programında, Temel Tasarım Eğitimi Dersi Temel Tasarım I ve II olarak birinci sınıfta iki dönemi kapsayan bir ders olarak dersin müfredatında yerini aldığını görüyoruz. 4 saati teorik, 4 saati uygulamalı olan Temel Tasarım Dersi öğrencileri üst sınıflarda ki derslere hazırlamaya devam etmektedir.

Türkiye de güzel sanatlar eğitimi veren okullar incelediğinde, Temel Tasarım Eğitimi Derslerinde genellikle Bauhaus da ki Temel Sanat Eğitimi yaklaşımı ile geleneksel öğretim materyallerinin günümüzde de kullanılmakta olduğunu görmekteyiz. Bununla birlikte yapılan eğitimlerde belirli bir sanat disiplinine yönelik olmayan ve bütün sanat disiplinleri için ortak olan sanatın eleman ve ilkeleri ilişkin çalışmaların yürütüldüğü görülmektedir (İşler, 2001).

Temel Tasarım Dersi Moda, mimari, grafik, mobilya, iç mekân, peyzaj, tekstil, endüstri, web sayfası gibi tasarım gerektiren birçok alan bulunmaktadır. İşlevsel yönleri de olan bu alanların

tüketim açısından çekiciliğini artırmak amacıyla biçimsel düzenlemeler yapılmaktadır. 1950 yılından sonra büyük aşama kaydeden tasarım, başlangıçta sadece sanat eğitimi veren kurumlarda ana ders iken, bilim ve teknolojiadaki gelişmelere paralel olarak büyük bir değişim geçirmiş ve sanatın dışında her disiplindeki eğilime aynı derecede hitap eder duruma gelmiştir (Tepecik, 2002). Bu da tasarımın, insan yaşamındaki gerekliliğini ve önemini ortaya koymaktadır.

1982 yılında YÖK Güzel Sanatlar Fakültesini oluşturduğunda Güzel Sanatlar Fakültesinin ve Temel Sanat Eğitiminin ders programlarını ve amaçlarını yeni tanımlama yoluna gitmiştir. Mimarlık- Mühendislik, Seramik- Tekstil Mühendisliği- Endüstri Ürünleri Tasarımı bölümlerinde çalışmalarında endüstrileşme yolunda devam edilmiştir. Türkiye’de ki bütün Güzel Sanatlar Fakültelerinde Tatbiki Güzel Sanatlardan sonra ilk sınıflarında TSE dersi verilmeye başlanmıştır. Güzel Sanatlar Fakültelerinde ve yukarıda isimleri geçen bölümlerde bu ders isimleri farklı olabilmekle beraber genel açıdan benzer içeriklerle verilmiştir. Temel Plastik Sanatlar Eğitimi, Temel Sanat Eğitimi, Temel Sanat, Temel Tasarım Eğitimi ve buna benzer isimlerde (Yüksel, 1998, s.13).

3.2.2. Temel Tasarım Eğitiminin Kapsamı

Temel Tasarım, tasarlama eylemini öğretmekle uğraşan çağdaş bir disiplin olarak ele alınmaktadır. Temel Tasarım 19. yy. eski üsluplarını taklit ederek, onlara dayanan araştırmalar yapmak yerine, tümüyle yeni soyut araştırmalar ve belirli bir işleve yönelik olmayan çalışmalar yapmayı tercih eden bir öğreti olmuştur. Bir başka tanıma göre Temel Tasarım çeşitli sanat dalları arasındaki ilişkileri ve bunlara ilişkin ortak yasaları, kuralları, yöntemleri göz önünde bulundurarak belirli bir sanat dalındaki ilkeleri öğretmeyi amaç edinen bir disiplindir. Bu kapsamda Temel Tasarım, çağdaş dünyada hemen her zanaat ve sanat dalında aynı etkinliğe ve geçerliliğe sahiptir. En önemli konu ise temel tasarımın soyut bir içerikte kalmayıp, aksine esas amaçla daima bağlantılı olmasıdır. Temel Tasarım Dersinde amaç, görsel alfabenin geliştirilmesidir (Bayraktar, vd. 2012).

Güzel Sanatlar Eğitimi veren ön lisans veya lisans eğitimi veren kurumlarda Temel Tasarım Ders Müfredatı dönemlik veya yıllık, teorik ve uygulamalı olmak üzere belirli bir program dâhilinde uygulanmaktadır. Her üniversite veya bölüm YÖK’ün belirlediği çerçevede eğitim yöntemleri ve program yapılarına göre ders kredi-saatlerini belirli prosedürlere uyarak değiştirebilmektedirler. Temel Tasarım Derslerinin işleniş biçimi genel olarak plan dâhilinde

ilk önce öğrencilere kuramsal bilgiler; dia, film, poster, bilgisayar dokümanları vb. görsel materyallerle desteklenerek teorik bilgilerinin aktarılması ile başlamaktadır. Bir sonraki aşamada sanat eğitimi alan öğrencilere öncelikle tasarımın eleman ve ilkeler kavratılır. Kuramsal bilgilerin anlatımı ve kavratılması sonrası program dâhilinde uygulama aşamasına geçilmektedir. Çok zorunlu olunmadıkça alternatif örnekler göstermek yerine temel uygulama yöntemlerinin gösterilmesinin öğrencilerin özgün çalışmalarına yardımcı olduğu düşüncesi yaygın bir görüş olmuştur. Öğrencilerin taslak veya tasarım aşamasında, gösterilen örneklerle bağımlı kalmalarına engel olacak şekilde gösterilen örnek görsel materyaller özenle seçilip sıralanmalıdır.

3.2.2.1. Işık ve Renk

Işığın çevremizdeki tüm objelere çarpmasıyla onlardan yansıyarak gözümüze ulaşan duyum olarak tanımlanan renk, son derece önemli bir öğedir (Ketenci ve Bilgili, 2006, s.193). Hançerlioğlu ışığı; nesneleri aydınlatarak onları görünür kılan, insan gözünün duyarlılık bölgesinde yer alan 400-780 nanometre arasında değişen doğal veya yapay kaynaklı manyetik ışımaya verilen ad olarak tanımlamaktadır (Seylan, 2005, s.9).

Objelerden yayılan ışıklı dalgalar, gözün bu konuda duyarlı olan retinasına işler ve oradan göz sinirleri ile beyne iletilerek rengin algılanmasını sağlamaktadır. Gözlerin renklere duyarlılığı birbirinden farklıdır. Renkler, insanın sağlığı, eğitimi, objelerden aldığı değişik tatlar nedeniyle değişiklik göstermektedir. Opak, yani saydam olmayan bir nesne ışığı önemli ölçüde emer. Tüm renklerin karmasından oluşan beyaz renkli ışığı emdiği zaman göze siyah olarak, bu renkleri emmeyip, yansıttığı zaman ise beyaz olarak gözükmektedir. Biz nesnelerin özümlediği değil, yansıttığı renkleri görürüz. Örneğin, yeşil otlar, beyaz ışıktaki yeşil renk hariç diğer renkleri emme kapasitesindedirler. Yeşil renk, yaprağın yüzeyine klorofil sayesinde yayılmıştır. Kırmızı domates, kırmızı lale yalnızca kırmızı renk yayarlar. Defterimizin beyaz sayfası, ışık çarkındaki beyaz ışık ışınlarını emmez ama tümünü birden yansıtır (Süder, 2006).

Duyguları doğuran ışınların dalga boyları farklılık göstermektedir. Yansıtılan veya emilen dalga boylarının insan gözündeki görünebilirliği 700 ile 400 milimikron olarak tanımlanmaktadır. Bu dalga boyların görünebilirliğine göre; 700-600 arası kırmızı, 600-500 arası yeşil, 500-400 arası ise mavi renklerdir (Ketenci ve Bilgili, 2006, s.194).

Yaşantılarımıza bağlı olarak renk; hem fizik dünyayı tanımada bir parametre olarak kullanılmaktadır hem de üzerimizdeki psikolojik etkisini ve kültürel kesişmelerin ilişkisini de

kurarak insanı bir anlamlandırma sürecine götürmektedir (Seylan,2005). Düşüncelerimizde, duygularımızda, eylemlerimizde hatta sağlığımızda değişiklikler yaparak doğrudan bizleri etkileyebilen renklerin, her türlü alanda fiziksel koşulları ve çalışma alışkanlıklarını iyi ya da kötü etkileyebildiği kabul edilmiş bir gerçektir (Öztuna, 2007).

3.2.2.2. Renk Teorisi

Temel Tasarım uygulamalarında renk konusuna yaklaşım geleneksel bir nitelik göstermektedir. Ayrıca geçmişte deneyimlere dayalı ifade edilmeye çalışılan renk teorileri, günümüzde bilim ve teknolojilerdeki gelişmelerle daha kapsamlı açıklanmaktadır. Günlük hayat pratiğine dâhil olan yeni elektronik aygıtlar, alt yapısında kullanılan renk teorilerinin benimsenmesini, tanınmasını kaçınılmaz kılmaktadır. Özellikle Young'ın görme fizyolojisine yönelik incelemeleri ve renk algısını gerçekleştiren koni hücrelerinin fonksiyonunu açıklaması ve Helmholtz'un buna dayalı olarak geliştirdiği renk teorisine kadar var olan teoriler; renk, renk karışımları ve ışıkla ilgili olarak açık-koyu değerlerinin gösterilmesinden ibaret ve yetersiz bulunmaktaydı. Helmholtz, özellikle Newton'un da ortaya koyduğu rengin, fizik deneylerinin sağladığı katkılarla üç renkli kuramını ortaya konulmuştur (Seylan, 2005).

1666 yılında Isaac Newton tarafından, camdan prizmayla karanlık bir odada keşfedilen ışığın dalga boylarına bölünerek kırılması, bu konudaki çalışma ve araştırmalara katkıda bulunmuştur. Newton araştırmasında, karanlık bir odaya küçük bir delikten tek bir güneş ışığına eşdeğer ince bir ışık demeti sızmasını sağlamış ve bu ışığı bir üçgen prizmadan geçirerek beyaz ışığı güneş tayfı renklerine ayırmıştır. Sonrasında ise tamamlayıcı renkleri ve renk karışımlarını gösteren bir renk çemberi geliştirilmiştir. Bu alanda Itten de üç ana renk olan, cyan (mavi), magenta (kırmızı) ve sarıdan yola çıkarak renk çemberini ortaya koymuştur. Yine bu çemberden yola çıkarak, tamamlayıcı renkleri ikili renk kombinasyonlarının uyumu olarak, çoklu kombinasyonları ise geometrik şekillerle özdeşleştirerek tanımlamıştır. Uyum içinde ki üçlü kombinasyonları eşkenar üçgenle, dörtlülere kare ile, beşlileri beş kenarla ve altılı kombinasyonları ise altıgen üzerinden görselleştirir (Akt: Koloğlu, 2003).

3.2.2.3. Işığın Emilmesi ve Yansıtılması

Çevremizde gördüğümüz tüm objeler, aldıkları ışığı yansıttıkları için görünmektedirler. Güneşten yansıyan ışınlar ilk olarak beyaz renkli olarak algılanmaktadır. Bazı ışık ışınları emildiğinde, bazıları ise yansıdığı anda renk olarak görünür. Çevremizdeki her şeyin rengi, renk

ışıklarının emilmesine ve yansımaya bağlı olarak değişmektedir. Çevremizdeki objelerden gözümüze ulaşan renk farklılıkları da bundan kaynaklanmaktadır (Ketenci ve Bilgili, 2006).

3.2.2.4. Renk Karışımları

Yong-Helmhotz teorisinde deneysel olarak tüm renklerin üç farklı renkten oluştuğu sonucuna varmıştır. Günümüzde televizyondan bilgisayar teknolojisine tüm görüntüleme sistemlerinin çalışma prensipleri RGB (Red-Green-Blue / Kırmızı- Yeşil-Koyu Mavi) olarak da bilinen ışık renk teorisine dayanmaktadır. Kırmızı, yeşil ve koyu mavi ışık kaynaklarından yansıtma yapılarak karşılaştırıldığında mavi ve yeşil ışınların karışımı siyan mavisini, kırmızı ve koyu mavi ışınların karışımı macentayı, kırmızı ve yeşil ışınların karışımı sarıyı, her üç rengin karışımı ise beyaz ışığı oluşturmaktadır” (Seylan,2005, s.48-52).

Beyaz ışık, tüm renklerin toplamı olmakla birlikte bu durum boya renkleri için geçerli değildir. Işık ve pigmentlerin bir cisme renk verişinde farklılık görülebilir. Işık renklerinde olduğu gibi pigment renklerini birbirine karıştırarak açık renkler elde edilemediği bilinmektedir. Bu nedenle Parramon (1991)’ın çalışmasında, Işık tarafından oluşturulan renk etkilerini başarılı bir şekilde pigmentlerle boyayabilmek için tayfin altı renginin gerekli olduğunu ve bunun da ancak ışığın ikinci renklerini boyaların birincil rengi ve ışığın birincil renklerini boyaların ikincil rengi olarak almakla mümkün olabileceğini söylemektedir (Seylan, 2005, s.15).

3.2.3. Temel Tasarımın Genel Amaçları

Genel anlamda incelendiğinde sanat eğitime giriş dersi olarak uygulanan Temel Tasarım Dersinin amacı; Öğrenciyi problem ile karşı karşıya getirerek, çözüm yollarında analitik çözümleme, ıraksak düşünme, problem çözümünde sezgisel yaklaşım sergileme ve yoğunlaşma yeteneğini geliştirerek yaratıcı sorun çözmede özgün yöntemler geliştirmektir. Ayrıca kendi duyuşsal ve bilişsel süreçlerinin işleyiş biçimini kavramayı sağlamaktır (Seylan, 2005).

Genel olarak sanat eğitiminin; görmeyi, sezmeyi ve denemeyi amaçlamaktadır Matisse’ye göre “Yaratıcılık görme ile başlar”, görme, bizatihi güç isteyen işlev olarak düşünülmektedir (Gökaydın, 1998). Temel Tasarım Dersinin özellikle soyut ve somut düşünme aşamasında yol gösterici olduğu vurgulanmış, ayrıca duygu ve düşünceleri aktarmada ve diğer alanlarla ilişki kurmada da etkili olduğuna dikkat çekilmiştir (Deliduman ve Orhon, 2006).

Temel Sanat Eğitimi Dersi kişilerin sezgilerini, yeteneklerini, buluşlarını kullanabilmesi, davranış olarak kazanabilmesi için disipline eder. Bernard bir yapıtı oluşturan temel etkenin, bilgiden değil, duyumdan kaynaklanması gerektiği yolunda ki görüşünde ısrar etmiş şöyle demiştir; sınırlı us ve sınırsız us birisi doğayı dikkatlice incelemeyi ve onu ön plana almaya yöneliktir. İkincisi ise doğayı görür ve aynı zamanda nüfus eder ve onu düşünme yoluyla kavrar derindeki anlamı kavramak ister. TSE yaratıcı görmeyi hedeflemektedir. Yaratıcı görme, aynı zamanda anlama, kavrama, özümseyip yorumlama bileşimleri ile, zekâ temelinde işleyen görsel bir düşüncedir. Eylemleşen birey, görsel düşünme esnekliğine ve üretkenliğine ulaşır. Görsel düşünme karmaşık boyutların hızla işlem yaptığı bir yorumlamadır. Düşünce, yaratıcı görme kapsamında; bilgi, zekâ ve alt bilinç dinamikleriyle özel bir biçimde yoğurulur, düşünce bireyin birikimine ve zihin işlem çapına göre bir değerlendirmedir.

Sanat eğitimine Temel Tasarım Dersi ile ilgili, “Öğrencilere kendi yaşantıları yoluyla, bireysel farklılıkların gerçekleştirilebilmesine de olanak tanıyarak, sanatsal yaratıcılık ve problem çözmede görme ve düşünme alışkanlıklarından sıyrılarak kendi bilişsel ve duyuşsal potansiyellerini tanımayı amaçlar ve onlarda hem genel hem de alana özgü özel bir bilinç geliştirir” ifadesini kullanmıştır. Temel Tasarım Dersi, tüm duygu ve duyumların farkına varılmasını sağlamanın yanında, görme ile düşünmenin birleştirilmesi ve görsel algıyı ön plana çıkaran bir etkinliktir. Malzeme ile düşünce arasında çeşitli ve değişik bağlantılar kurulması ve nesne ile çevre arasında estetik bir iletişim sağlanması için yapılan tüm etkinliklerini kapsamaktadır (Atar, 2004).

3.2.4. Temel Tasarımın Özel Amaçları

Özgün tasarımlar üretmede Temel Tasarım Dersinin hayal gücünü geliştirdiği yönünde görüş alınmıştır. Yaratıcı düşünmeyi geliştirdiği ve ön plâna çıkardığı, daha yaratıcı işler üretmeyi sağladığı yönünde görüşler öne çıkmıştır.

Temel Tasarım Eğitimi, amaç, kapsam ve program olarak, yaratıcı bireyin eğitim ve öğretimini amaçlamaktadır. Yalnızca teknik bilgilerin verildiği eğitim-öğretim değil, yapısı gereği görsel algı, düşünce ve estetik canlandırma, simülasyonun (benzetim) yönteminin zihinsel yapılaşması, esin kaynağı ve yaratıcılık süreci, el-göz-beyin yeteneklerinin geliştirilip artırılması, düş gücü, hayal dünyası ve sezgisel güçlerinin etkinleştirilmesi eğitimi ve öğretimidir. Temel Tasarım Dersi Gümrah’ında belirttiği gibi, teknik bir eğitim-öğretimin ötesindedir ve yukarıda belirtildiği gibi yaratıcılık sürecini de etkinleştiren bir derstir. Bulgulara

bakıldığında da öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirdiği yönünde görüşler elde edilmesi olumlu bir sonuç olarak düşünülmektedir. Aynı zamanda bireysel farklılıkların ortaya çıkarıldığı, buna ilişkin farkındalıklarının geliştiği ve öz güveni artırdığı, hayal gücünü geliştirdiği yönündeki görüşlerin de önemli olduğu düşünülmektedir (Gümrah, 2002).

Bu anlamda sanat eğitime başlangıç teşkil eden temel tasarımın özel amaçları şöyle sıralanabilir:

- Gerek çağdaş gerekse geçmiş kültürlerde görsel sanatlar, tasarım ve geleneksel sanatların katkısının, özelliğinin ve anlamının derinlemesine anlaşılmasını sağlamak,
- Gerçeğin görsel, uzamsal (derinlikli) ve kavramsal modellerinin yapılanmasına temel oluşturan algısal becerileri ve yetenekleri geliştirmek,
- Görsel okur-yazarlığı, görsel imgeleri okumada ve değerlendirmede rahatlık ve yeterlilik sağlamak,
- Çevredeki görsel biçimlerin niteliğini algılama ve bu biçimleri hayali olarak yeniden oluşturma duyarlılığını geliştirmek,
- Görsel biçimlerin uygulamalı ve yaratıcı kullanımı yoluyla kişisel anlatım gücünün ve kişisel gerçeğin keşfini sağlamak,
- Öğrencilere kendilerine ve başkalarına ait sanatsal çalışmalarıyla ilgili düşünceleri, görüşleri ve duyguları kavrama, ifade etme ve paylaşma yeteneği kazandırmak,
- Görsel sanatlar, tasarım ve geleneksel sanatlarda özel ve kişisel bir eğilim oluşturmak,
- Araç ve gereçleri kullanma beceri ve yeteneğini; farklı araç ve gereçlerin kullanımına hâkim olmanın, yönetmenin temel kavramını anlamayı geliştirmek.
- Nitelikli bir sanatsal çalışmaya ulaşmak için gerekli olan beceri, yetenek ve çabaya bağlı bir ustalık duyarlılığı ve bu duyarlılığa saygı oluşturmak (Özsoy, 2007, s.170-171).

Bu genel ve özel amaçların eğitim formasyonu içerisinde uygulanabilmesi durumunda, öğrencilerin sanatsal deneyimleri organize edilmiş olacaktır. Aynı zamanda öğrenciler, “gözlem ve kayıt”, “çözümleme ve buluş”, “düşünme ve duyumsama”, “eleştiri ve değer biçme”; araç gereç ve becerilerin kullanımı gibi unsurları öğrenere birçok açıdan sanatın yol ve yöntemleriyle çalışmayı öğreneceklerdir (Özsoy, 2007). Bununla birlikte sanat eğitimi; öncelikle birey olarak kişinin sanatsal ve estetik açıdan davranışlardaki değişimi

hedeflemektedir. Daha sonra ise bireylerin içinde yaşadığı toplumun gerektirdiği kültürel gelişme çizgisini hedefler. Bu anlamda ulusal eğitim amaçları doğrultusunda amaçların etki alanı çoğalarak genişler (Kırıçoğlu, 2005).

Temel Tasarım Dersinin temel sanat eleman ve ilkelerini Sanat Tarihi ile ilişkilendirebilmeye katkısı ile ilgili görüşlere genel olarak bakıldığında, özellikle bu dersin, yol gösterici olduğuna ilişkin görüşler dikkat çekmektedir. ‘Yol göstericiyi’ açmak gerekirse, öncülük ettiği ve bunun da gelişimlerdeki hızı artırdığı, sanat tarihinden farklı örnekleri incelemenin kendi üretimlerine farklı açılardan bakabilme konusunda örnek oluşturduğu, geçmişten günümüze sanat tarihinin gelişimine ilişkin birtakım fikirler edindikleri konusunda destek olduğunu belirten görüşler elde edilmiştir. Bunun yanı sıra görüşlerde farklı bakış açıları kazandıkları konusuna da dikkat çekilmiştir. Özgün işler üretmede yardımcı olduğu, gözlem gücünü artırdığı ve yaratıcılığı geliştirdiği gibi görüşlere de rastlanmıştır.

3.2.5.Tasarım İlkeleri

Hacimlendirme, şekillendirme, görsel düzen kurma, yeni bir bütün oluşturmanın “yapı taşları”, estetik görüntü öğeleridir. Sistem, şekil disiplini nasıl kurulacak? Formlar nasıl ve neye göre tanzim edilecek? Hangi form, renk, işleve, ana fikre egemen olacak? Böylesi yaratıcı düzenlemeyi ilgilendiren soruların cevapları temel tasarım ilkeleri kapsamaktadır. Kısaca şekil değerlendirme ve düzenlemeyi kapsayan ilkeler; görsel sanatların “güzel sentezini” yaratmada temel yollardır (Atalayer, 1994, s.155).

3.2.5.1.Derecelenme

Koram, eserde yer elemanların derecelenmesiyle oluşan tekrarları ifade etmektedir. Bu tekrarlar belli bir ölçüye göre oluşup, biçim, renk, doku ve değer gibi çeşitli yönlerden görülebilmektedir. Koram; eksensel koram, merkezsiz koram ve çevresel koram olmak üzere üç grupta değerlendirilir. Eser üzerindeki düzenleme bir eksen üzerinde sıralanıyorsa buna eksensel koram denmektedir. Bir merkez çevresinde oluşmuş bir ya da daha fazla korama ise merkezsiz koram denir. Eğer tasarımı oluşturan öğeler bir çevre oluşturacak şekilde kademelenmişlerse buna da çevresel koram adı verilmektedir (Aypek Arslan, 2010).

3.2.5.2. Işık-Gölge

Işık, doğadaki hayat unsurlarından biri durumundadır. Canlı cansız her varlık, bu temel hayat unsurundan haz almak ister. Her varlık, yaradılış kanunu ile ışıktan en fazla nasıl yararlanması uygunsa, o biçimde fiziksel özellikler gösterir.

Bu yapı belirgin lekeden (koyu ton- orta ton- açık ton) birisinin egemenliği altında görülmektedir. Bazen bir obje üzerinde yer yer belirgin ışık gücünden çok daha koyu veya çok daha açık planlar, yüzeyler de bulunabilir. Objeye çalışması yapılırken bunların, (koyuluk- açıklık nitelikleri korunarak) gösterilmesi gerekmektedir. Ayrıca her objenin bir renge sahip olduğu ve ton değerleri açısından yaklaşıldığında, obje renginin genelde bu üç ton üzerinde bir yerde olduğu unutulmamalıdır. Işık gölge kavramları, giderek hacim, hacimli gösterme gibi resimsel anlatım dilini kolaylaştırması, öne çıkarması yönünden Temel Eğitim dersinde ele alınacak önemli konulardan biridir. Eğitim süreci içerisinde konular ilerledikçe, çalışmalarda açık koyu niteliklerin uygulanması plan, mesafe anlatımlarında yardımcı olacağı fark edilecektir. Plan, mesafe farklılıklarını belirtirken, renk kullanarak açık koyu değerleri belirginleştirmek, anlatılmak istenen şeye daha farklı görüntüler kazandıracaktır (Işingör ve diğerleri, 1986).

Atalayer'e göre (1994) ışık bir enerjidir. Beyaz ışık, çeşitli renk titreşimlerinin oluşturduğu girişmiş bir enerji olarak düşünülmektedir. Aydınlığın zıttı, karanlıktır. Biri varsa, diğeri de vardır. Binlerce kilometrelik düz bir yüzey oluştursa bile; bir yüzey daima yer yuvarlağının üstünde bulunacaktır. Dolayısıyla bu yüzey, ışık kaynağına eşit uzaklıkta noktalara sahip olmayacaktır. Yani bir yüzey ne kadar düz olursa olsun, tek merkezden aydınlandığı sürece, üstünde farklı farklı aydınlık-karanlık noktalar bulunacaktır. Cisimlerin, varlıkların yüzeylerindeki girinti ve çıkıntılar, eğrilikler, kırıklar, çeşitli dokular, ışığın geliş açısına bağlı olarak farklı aydınlık karanlık görünümü yaratacaklardır. İster doğal ister yapay bir ışıkla aydınlanmış olsun, kaçınılmaz bir şekilde herhangi bir cismin (geometrisine ve boyutlarına bağlı olarak) bir kısmı ışık alacak, bir kısmı karanlıkta kalacaktır. Görsel algı için, ışık ön koşul olarak görülmektedir. Öyleyse ışık öncelikle görülmesi istenilen şeylerin, ışıklı aydınlık yapılması veya algılanması istenmeyen şeylerin karanlıkta kalması sağlayabilir.

Temel Sanat Eğitiminde resimsel çalışmaların en önemlilerinden biri de objeleri sahip oldukları ışık güçleriyle görebilmek, gösterebilmektir. Doğada bulabildiğimiz objelerin yüzeylerinde ışık güçleri az veya çok birtakım planlar, biçimler vardır. Öğrenci tarafından obje üzerindeki farklı ışık güçlerinin görülebilmesi, yakalanabilmesi objenin yüzeyini oluşturan planların ortaya çıkarılabilmesini sağlar. Böyle bir çalışma ile objenin hacimsel karakteri yakalanır. Işık farklılıkları ile planların önde veya geride oldukları gösterilir.

3.2.5.3.Değişiklik

Hem ahenk hem de değişiklik, yaratıcı süreçte dikkate alınmalıdır. Ahenk eserin parçalarının bir bütün oluşturmaya yardım etmektedir. Değişiklik bu bütüne görsel ilgi katar. Bu görsel ilgi, izleyicinin dikkatini çekmektedir (Boydaş, 2004). Diğer tasarım ilkeleri gibi değişiklik de yapının çekiciliğini ve değerini artırmada önemli bir unsurdur. Değişiklik, yapıdaki tek düzelikli ortadan kaldırmaktadır. Düzenlemede kullanılan elemanlardaki “değişiklikle” farklılık yakalanabilmekte ve bu da sanatçının üslubuna ve yaratıcılığına bağlı olarak farklı olarak karşımıza çıkarmaktadır.

3.2.5.4.Uygunluk

Genel olarak uyum, bir bütünü oluşturan parçalar arasındaki benzerlik, yumuşak ilgililik, uygunluktur. Öğelerin kendi aralarında ve içsel değerlerle, ilgi-yapı- etki (incelik-kalınlık, düzlük-dalgallılık, belirlilik-belirsizlik) olarak, birbirlerine uygun olması, yan yana gelen parçaların net zıtlıklar-çelişkiler-aymazlıklar göstermemesidir. Öğelerin birbirini andıran, birbirine akraba, birbirine benzer değerlerle, bir düzen içindeki bileşimidir. O, öğeler arasındaki “ayar”dır (Atalayer, 1994, s.123).

Uygunluk, iki ya da üç boyutlu elemanlar arasında ortak veya benzer yanların bulunmasıdır. Elemanlar arasında uygunluk, bu elemanların şekil ve formlarının renk, doku, değer, ölçü, yön ve aralıklarının herhangi biri ya da bunların çoğu bakımından olabilir (Bayraktar vd. 2012).

Cézanne “Resimde her şeyden önce armoni gelir.” demiştir. O’na göre çizgi, bir “abstraksiyon”dur. Doğada çizgi diye bir şey yoktur. Çizgi, geometrinin ürünüdür. Ama ressam resmine çizgi ile başlamak zorundadır. A. Lhote çizginin saf ve geometrik bir eleman olduğunu, arı, soyut, form kombinasyonlarının yaratılmasında başlıca inşa unsuru olduğunu söylemiştir. O’na göre çizgi, aynı zamanda, rengin yerini önceden karalayan bir grafik elemanıdır. Fakat ressam boyarken, aynı anda çizmiş de olur diye düşünmektedir. Çünkü bir renk lekesinin taşıdığı oranlar, hareket ve karakter, desen fikri içinde değerlendirilmektedir (Bigalı, 1976).

3.2.5.5.Birlik

Birlik çeşitli elemanların bir araya gelerek dengeli bir bütün oluşturmaya yardım etmektedir. Elemanlar arasında uyum yoksa kompozisyonda birlik ve bütünlüğü sağlamak mümkün değildir. Birlik bir

kompozisyondaki elemanların bir anlaşma içinde olduklarını, birbirlerine ait olduklarını, bilinçli ve kasıtlı olarak bir araya geldikleri fikrini yaratır. Görsel birliğin önemli bir özelliği bütünün parçalardan önde gelmesi, diğer bir deyişle izleyen bütünü onu oluşturan parçalardan önce görmesidir. Tüm elemanların bir anlamı ve toplama bir katkısı olsa da eğer izleyen parçaları bütünden önce görüyorsa görsel birlikten söz edilemez. Ancak, kendine bir şey eklenilmesi ya da çıkarılması gerekliliği duyulmayan bir kompozisyonda birlik ilkesinin varlığından söz edilebilir. Dolayısı ile birlik, kavranabilir parçalarda ve bütünde aranan özelliklerin birbirleriyle çelişmeme halidir.

Bir kompozisyonda birliği sağlamak için genelde üç ilke kullanılmaktadır. Bunlar:

- Uygunluk ve Uyum ilkesi
- Egemenlik ilkesi
- Zıtlık ilkesi'dir. (Bayraktar, vd. 2012, s.42). İki esas tipi vardır:

3.2.5.5.1. Statik (durağan) Birlik

Bilinen geometrik biçimler ve bunlardan çıkan şekillerdeki birliktir. Tabii, inorganik formlar (kar tanesi ve kristaller) da statik üniteye girer.

3.2.5.5.2. Dinamik Birlik

Bazı geçiş ve hareketler, değişkenlikler gösteren birlik şeklidir. Nebatlar, hayvanlar, dinamik birlik yani aktif, yaşayan, büyüyen ve bir hareket ifade eden birliktir.

Cantürk'e (1992, s.41) göre ise, "Plastik sanatlarda, nesne ve biçim öğeleri için iki durum söz konusudur. Birincisinde nesne olarak ele alınan elemanların kuruluş sisteminin getirdiği bağıntılar içinde bireysel kişiliklerini değiştirirlerse, bir görevsel birlik oluşturabilirler. Renk düzenine göre kurulması tasarlanan bir resimde nesnelerin doğal renkleri ne olursa olsun oluşturulması tasarlanan renk bütünlüğü içine girmesi gerekir. Resim, değerler sistemine göre tasarlanacaksa yapı öğeleri olan nesneler, ışık gölgenin oluşturduğu bütünlük içinde bireysel kişiliklerini değiştirmeleri gerekir. Başka türlü resimde bütünlük oluşturulamaz, tersine nesne sayısı kadar yapı ve biçim oluşması tehlikesi ortaya çıkar."

Birlik, sanat eserinde organik bütünlük oluşturmaktadır. Bir kompozisyonda oluşturulan bütünün değeri, ayrı ayrı öğelerin değerinden üstün görülür. Kompozisyonu oluşturan elemanlar arasındaki uygun bağlantılar, birliği ortaya koymaktadır. Örneğin leke değerlerinin

gelişigüzel serpiştirilmesi, lekeler arasında kopukluğa ve dağınıklığa neden olmaktadır. Oysa gerek koyu gerekse açık leke değerlerinin, gözümüzde bağlantılar kurabileceği, devamlılığı sağlayabileceği şekilde yerleştirilmesi, birliği, bütünlüğü oluşturmaktadır. Bu durum yalnız leke değil, resmin tüm öğeleri açısından önemlidir. Kompozisyon elemanları arasında uygun bağlantılarla birliğin sağlanması gerekmektedir (Yılmaz, 2005).

Statik birlik pasif ve durağandır. Statik strüktür sabit ve hareketsizdir. Dinamik ise akıcıdır ve bir oluşun ifadesidir (Gürer ve Gürer, 2004, s.194).

Birliği statik ve dinamik olmak üzere ikiye ayırabiliriz. Statik birlik; düzenli geometrik şekiller, eşkenar üçgen, daire ve onların türevleri olarak sunulur. Statik birliğe, kar taneleri ya da kristaller gibi doğal inorganik formlar birer örnektir. Statik yapılar sabitlenirler ve hareketsizdirler. Bitkiler ve hayvanlar dinamik birliğe örneklerdir. Statik olan pasif ve hareketsizdir; dinamik ise aktif, yaşayan ve büyüyendir. Birbirleri ile kıyaslandıklarında, statik tasarımlar, düzenli tekrar örneklerine dayalı ve tekdüze iken, dinamik tasarımlar oluşturulan çekirdekleriyle, logaritmik spirallerin akan sürekliliği gibidir (Graves, 1951).

Resim doğrudan doğruya renklerin, çizgilerin, açık ve koyuların görevsel bir birlik oluşturabilmesi için bireysel kişiliklerinden arınarak, bütünün gerektirdiği bağıntılar içinde olmak zorundadır. Bu bağıntı içine girmeyen elemanlar tek başlarına hiçbir şey ifade etmemtedirler. Tüm bu elemanların varlığı ötekilerin varlığı ile bağıntılı ve bütünlenmiş olmalıdır (Cantürk, 1992).

3.2.5.6.Oran Ölçü

Orana, iki şey arasındaki, özellikle ölçüsel uygunluk denebilir. İki veya daha fazla nicelik, büyüklük, arasındaki bağıntıdır. İnsan, bilinçli veya bilinçsiz olarak, kendine göre, ölçüler arasında “oranlamalar” yaparak duyumsar ve algılar. Birimsel, ölçüsel kıyas sistematığı, karşılaştırma düzeni, orandır. Oran, estetik ifadenin gücünü etkisini artırır veya yok eder. Algı zenginliği, oran duygusunu geliştirip pekiştirir. Ölçü, görsel sanatlarda, tamamen “oran” ilişkisiyle var olmaktadır. İnsanın ölçülerine uyan, en uygun oran, “altın kesittir” (Atalayer, 1994). Altın oran, doğada var olan biyolojik bir gerçekliktir. Örneğin, çam kozalaklarının, örümcek ağlarının ve yaprak damarlarının birbirleriyle olan düzen ilişkileri ve sistematik bir yol izlemesi varlıkların kendi içindeki oluşumun estetik yapısıdır (Artut, 2004).

Tasarımcı açısından orantı, boyutlar arası ilişkilerdir. Tasarım yüzeyinin eni ile boyu, görsel unsurların genişlikleri ve yükseklikleri ile birada oluşturdukları kitlelerin boyutları arasında

daima orantıya dayalı ilişkiler vardır. Bir görsel unsurun tasarım içindeki diğer unsurlarla kurduğu orantısal ilişkiler, algı ve iletişimi doğrudan etkilemektedir. Tasarımcı, görsel unsurların orantısal ilişkilerinde değişken yapılar kurmaya çalışmaktadır çünkü genişliğin uzunluğa, renkli olanın renksiz olana, bir ölçümün diğerine eşit olduğu tasarımlar, tekdüze görünürler (Becer, 2002).

Bigalı (1976) çalışmasında, “Bir yüzeyin pratik organizasyonunda yüzeyi; ortalar, köşegenler ve duyarlı ölçülerle bölmek, eşyayı bu sistem içine düşürmekbu durumu özetlemektedir. Bir yüzeyin pratik organizasyonunda sistem, insandaki ölçü sistemidir. Tablonun bölüm sistemi, insan yüzünde ve iskeletindeki gibi düşünülmelidir. İnsan üzerindeki parçalar, çıkıntı ve girintiler arasında belirlenen mesafelerdeki uyumluluk, yaradılış formu olarak göze çarpmaktadır. Yüzümüzdeki bölüntüler; kaş, göz, burun altı, ağız, çene üstü, girinti ve çıkıntılarla belirlenmiş mesafeler, bunların oran kaliteleri, tanrısal, mistik ve olgun bir sistem içinde oluşmuştur. Resmin veya plastik eserin ihtiyaç duyduğu mistik ve evrensel amaç için, bölüm ve oran kalitesi, insandaki gibi geliştirilmektedir. Üstün ve mistik değerlerin olmadığı eserler ise, sıradan kalarak, değer hükümlerinden uzaklaşmaktadır. Hayat ve evren, yaradılış sırrı olarak, sistemli ve armonik bir düzenin eseridir. Sanatçı, bu düzeni sezgiyle bulur ve eserinde hayata geçir. İnsan, evrenin ve yaradılışın bütün sır ve kanunlarını üzerinde toplamış olan bir varlıktır. Bu sebeple üstün bir yaratık olduğu düşünülmektedir. Mistik eseri oluşturan bütün kanunlar, insan ve insan ölçü sistemi içinde, gerekli mistisizmi taşır. Normal yapıdaki bir insanda, göbek noktası bile, bütün içinde önemli bir orandır. Öteki belirli kısımlar da mistik oranlarla donatılmıştır. Sanatçı, bu sistemi resmine yansıtmakla yükümlüdür. Artist, plastik kompozisyonun kuruluşuna bu değeri katmakla, estetik bir üstünlük yaratan cazibe kanunlarından birini yerine getirmiş olur” sözleriyle oranın hayatın her yerinde var olduğunu ifade etmiştir.

3.2.5.7.Denge

Denge, kompozisyonu oluşturan temel ilkelerden biri olarak görülmektedir. Sanat yapıtında tasarım elemanlarının dengesi kompozisyonu belirlemektedir. Denge, bir yapıtın kompozisyonunda bütün parçaların görsel ağırlığının uyum içinde sunulmasıdır. Kompozisyondaki bütün elemanların iç gerilimi, parçaların görsel ilişkisi belli bir denge sonucunda gerçekleşmektedir. Sanat yapıtında denge, çizimin olağan akışı içinde sanatçının sezgisi ve gözlemleri sonucunda kendiliğinden oluşmakta ve kompozisyonda gereken yeri almaktadır. Bunun nedeni her insan doğuştan bir uyum ve denge duygusuna sahip olmasıdır.

Uyumlu olan her şey herkese daha doğru, daha doğal ve daha güzel görünmektedir (Malkaya, 2002).

Denge, boşluk ve mekânsal konumlandırma etkilerini üç boyutlu sanatta düşünürken, bazı özel koşulları incelememiz gerekmektedir. Örneğin bir üç boyutlu çalışma dengelenirken, eklenen derinlik boyuta çoklu bakışı etkilemektedir. Bir küre herhangi bir açıdan simetrik görünse de bir dikdörtgen kutu yalnızca kenarlarından birine düz görününce simetrik olur. Eğer dikdörtgen kutu açılı görünüyorsa, derinlemesine görünen çoklu bakış denge duygusunu etkileyebilir. Gerçek uzamda üç tür denge vardır: simetrik, asimetrik ve dairesel denge, biçimsel ve sıradan kabul edilir (Ocvirk, vd. 2015, s.90).

Boydaş (2004) çalışmasında Simetrik ve asimetrik denge şöyle açıklamıştır; Karşılıklı denk veya eşitliktir. Sanat bağlamında eserin iki yarısının eşitliği söz konusudur ve bu en basit dengedir. Karşılıksız denk daha ilgi çekici görülmekte ve bünyesinde başka nitelikleri de barındırmaktadır. Karşılıksız denge birbirlerinin aynısı olmayan nesnelerin kendi içindeki dengesidir, görsel eşitliğidir. Denge; Bir sanat yapıtını oluşturan öğelerin, bütün içinde kompozisyon düzenini bozmayacak şekilde dağılışıdır (Sözen ve Tanyeli,2003, s.65).

Bir sanat yapıtında denge, ölçü, renk ve değerde kendini daha çok göstermektedir. Sanatçının amacı da yapıta uygun denge tipini seçmek ve yaratıcılığıyla en özgün tasarımı gerçekleştirebilmektir.

3.2.5.8.Hareket ve Ritim

Hareket, enerjinin devinimidir. Madde enerjiye, enerji maddeye dönüşürken hareketi-kımıltıyı yaratmaktadır. Her varoluşun dışsal (görünen), içsel (görünmeyen), sınırlı veya sınırsız hareketleri daima vardır. Nesne ve varlıkların nitelik değiştirmeleri, yer değiştirmeleri veya yerleri sabit olduğu halde uzaysal pozlarını değiştirmeleri bir hareketi ifade etmektedir. Fiziksel, kimyasal, organik hareketlerin hepsine birden, “mekânîk” hareket denmektedir (Atalayer, 1994).

Ritmin hareketle yakından ilgisi olduğu görülür. Yapıtta tekrarlanan elemanlar üzerinde, göz gezinir, yön değiştirir kısaca hareket eder. Harekete Bağlı olarak da yapıttan, izleyici açısından, çekicilik ve heyecan sağlanabilir. Ayrıca hareket ve ritim, yapıttaki elemanların düzenlenişine bağlı olarak gözün hareketini de yönlendirebilir. Ritim, biçim, renk, yön, doku vs. gibi elemanların tekrarıyla sağlanabilir. Tekrar üç bölümde incelenebilir:

- *Alternatif Tekrar:* Karşılıklı tekrar grupları veya birbirini izleyen değişmelerin tekrarıdır ve tam tekrara göre daha ilginçtir. Nümerik bir örnek verilirse; 1 Numara, bir tür tekrar 2 Numara, diğer bir tekrar ise 1. 2.....1.2.....1.2..... veya 1.2.3.....1.2.3.....gibi “farklı tekrarların tekrarı” olarak da ifade edilir.
- *Tam Tekrar:* Tam tekrarda elemanlar arasında değişiklik, kontrast veya tezat durumlar almadığından biraz monotondur ve daha çekici değildir. Tam tekrar en çok duvar kâğıdı, halı tekstil ve mimari süslemelerde kullanılmaktadır
- *Değişken Tekrar:* Tabiattaki düzenin başlıca esasıdır. Kar taneleri, kristaller, papatya tarlası vb. gibi pek çok örnek sıralanabilir. Kar taneleri, merkezden ayrılan ışınsal altıgen biçiminin tekrarıdır. Fakat yüzlerce çeşit kar tanesinden birbirinin tamamen aynı ikisini bulamazsınız (Gürer ve Gürer, 2004, s.163).

Hareket, “Resme canlılık ve hayatiyet veren elemanlardan biridir. Bilimsel dille bir cismin sabit bir noktaya göre devamlı olarak durumunu değiştirmesine hareket denmektedir. Plastik sanatlarda aslında hiçbir hareket yoktur. Fakat bu sanatlarda hareket izlenimi yaratmak mümkündür. Yalnız, sanatta hareket sadece abartılı ve şiddetli hareketler şeklinde anlaşılmamalıdır. Bazen başın hafif bir dönüşü, gözlerin başka bir yöne çevrilmiş olması bile resimde ve heykelde hareket doğurabilir. Işık-gölge yardımıyla meydana çıkarılmış olan hacimli parçaların birbirine zıt yönlerde yerleştirilmesi, yani kütle kontrastları da plastik sanatlarda gözle görünür büyüklükte bir hareket yaratmaktadır. İyi yerleştirilmiş olan eğik çizgiler de bir hareket unsurudur. Genel olarak eğri çizgiler hareket, yatay ve dik çizgiler dinginlik vermektedirler” (Erdem, 2005).

Ritim, sanat yapıtında yer alan öğelerin kendi aralarında oluşturdukları ardışık zaman ve mekân aralıklarının belirlediği düzendir (Sözen ve Tanyel, 2003, s.203). Resmin yüzeyi, bir leke yâda bir çizgi ile bölünmediği ana kadar, statiktir. Hareketin amacı; statik yüzeyi canlandırmaktadır. Hareketi yaratabilmek için, yüzeyin her yanını birbirine bağlamak gerekmektedir. Hareketi meydana getiren kontrastlardır. Bu en değerli ve en şiddetli kontrast valör kontrastıdır. Organizasyon ilkeleri, kuvvetlere yönetmeye yardım ederler. Bir şeklin sınırı ve yönü, bir ritmik tekrar, gözü bir pozisyondan ötekine kaydırarak, valör, renk ve dokular arasındaki farkların bağlantılar ve hareket değerlerini yaratması olağandır. Hareketin amacı, gözün resim yüzeyi üzerinde gezinmesiyle oluşan beraberliği oluşturmak istemesidir (Bigalı, 1976).

3.2.5.9.Ahenk

İyi bir tasarım ortaya koyabilmek için elbette armoniden faydalanılır. Ancak sadece armoniyi kullanarak istenilen amaca ulaşamayabilir.

Çeşitli armoni (ahenk) tipleri vardır:

- *Biçim ve Düzen Armonisi*: Tekstil tasarımlarındaki düzen armonisi.
- *Fonksiyon armonisi*: Birbirine benzemeyen fakat birbiri ile kullanılış beraberliğinden oluşan armoni tipidir. Üzüm salkımı, şişe mantar; T cetveli vs. beraberliği.
- *Karakter Armonisi*: Bir tasarımı tamamlayan süsler, motifler ve kabartmalar ile bu tasarımı teşkil eden elemanlar arasındaki üslup beraberliğidir. Mesela belirli bir devreye ait belirli bir üslupta bir binanın muhtelif elemanları ve süslemeleri arasındaki karakter beraberliği bu cins bir armonidir (Gürer ve Gürer, 2004, s.163-165).

Ahenk bir sanat eserinde yer alan elemanların benzerliğini vurgulamaktır. Ahenk tekrarlar ve ince derece derece değişikliklerle sağlanır (...) Birbirleriyle ilgili ön yapı elemanlarının tekrarı (mesela farklı oranlarda üçgenler veya dikdörtgenler vb.) ahengi, armoniyi oluşturur. Yalnız geometrik biçimleri kullanan tasarım hem geometrik hem de serbest formları kullanan formlardan daha ahenklidir. Ahenk iki zıtlık arasındaki ortadır, siyah beyaz zıtlığı arasında gridir denebilir (Boydaş, 2004).

3.2.5.10.Aralık

Hareket etkileri, kuvvetlerin dengelenişi, bir bütün olma, gruplaşma, kitleselleşme daima aralık ögesiyle sağlanmaktadır. Düzen kurmanın, somut öğelerinden biridir aralık. İlginçlik sadece çizgi, şekil, alan, değer ve renk çeşitliliği ile değil aynı zamanda bu elemanlar arasındaki farklılıkların kontrastlık farklılıklarının çeşitlerine göre yaratılır. Eşit aralıkların değişiklik yokluğundan monotonluk ve alakasızlıklar yarattığı gibi, çeşitli olmayan aralıklar eşitlik içinde ilginçlik yaratmaktadır. Bununla beraber eğer maksimum bir ilginçlik yaratmak isteniyorsa şekiller, ölçüler, değerler ve renkler maksimum çeşitlilikte veya aralıklarda planlanmalıdır (Graves, 1951).

Göz, objelere olan uzaklıkları, derinlik olarak “ters orantılı” algılamaktadır. Uzaklık arttıkça, derinlik algısı azalır. Uzaklığı netçe algılamak, derinlik ve keskinliği, ölçüsel bir değer olarak algılamaktır. Gözü uyaran, en küçük iki uzaklık, görme alanındaki minör aralıktır. Görme

alanında, kopukluk yaratmadan algılanabilen, en büyük uzaklık majör aralıktır. Aralık, yüzeyler, cisimler arasındaki uzaklıktır. Algılanan cismin göz seviyesinden yukarda kalan ölçüsünün iki katı bir uzaklıktan bakışı gerektirir. Gözün yer düzlemine paralel (enlemesine) görüş açısı 54 derecedir, dik açısı ise ($21^{\circ} + 10^{\circ}$) yani 37 derecedir. İnsan bu açılarını oluşturduğu koni içinde cisimleri net ve belli bir perspektif içinde algılar. O halde, algıda cisimler arasındaki mesafe; algı alanının büyüklüğü ile cisme olan uzaklıkla orantılıdır denebilir. Yani algı alanının ölçüsü, şeyler arasındaki mesafelerin tespitinde önemli bir rol oynamaktadır. Başka bir deyişle, her alan, kendi boyutları ile orantılı bir aralık derecelenmesine sahiptir. Herhangi bir görüş alanındaki aralık, çok büyük veya çok küçük başka bir alanda, “uyumsuz, dengesiz, belirsiz” olmaktadır. Yani, cisimlerin görsel etkilerinin net, berrak, kuvvetli, anlamlı ve anlaşılır olmasında, aralık belirleyici bir faktördür. Görüş uzaklığına ve görüş alanının büyüklüğüne bağlı olarak, her organizasyonun en büyük ve en küçük bir aralığı vardır (Atalayer, 1994).

3.2.6.Tasarım Elemanları

Her görünüş kendini oluşturan öğelerin enerjisel yapısının somutlaşmasıdır. Her görünüş, içinde taşıdığı zıtlıkların, çelişkilerin gerilimiyle var olan anlam ve özün, ifadeleşmiş bir yapı-üretim tekniği somutlaşmasıdır. Görsel sanatlarda anlamın, işlevin ifade değerlerini kazanmalarını sağlayan resimsel “anlatım tekniği öğeleri” vardır. Buluş, yaratış, görünür kılınırken, hem taslak (eskiz) hem de “orijinalin” biçimlendirilmesi ifade değerinin somutlaşması, nokta, çizgi, leke teknikleriyle gerçekleşmektedir. Bunlar, doğanın kendisinde olmayan ama insan tarafından üretilmiş, yaratıcılığa “görüngü” somutlaşma kazandıran teknik öğeler olarak düşünülmektedir (Atalayer, 1994).

Meydana getirilen sanatsal ürünlerin değerlendirilmesinde göz önünde bulunduracağımız tasarım elemanları hakkında bilgi edinmekte fayda vardır.

3.2.6.1.Nokta

Nokta iki doğrunun kesiştiği yerdir. Ancak nokta, görsel anlatımın temel öğelerinden biri olarak, bulunduğu yere göre küçük ve merkezi nitelik gösteren dairesel benek veya leke olarak tanımlanmaktadır. Nokta da diğer resim unsurları gibi çeşitlenebilen, büyüyen, küçülen dinamizmi olan, tasarıma büyük katkısı olan bir elemandır.

Ayrıca nokta birçok alanda görselliğin dışında da kullanılmaktadır. Örneğin; suyun kaynama noktası, erime noktası, patlama noktası, birleştirme, kesişme noktası vb. canlı ya da cansız doğaya baktığımızda çok sayıda ve sınırsız olanaklar gösteren noktasal oluşumlarla karşılaşırız. Çeşitli böceklerin dış görünüşlerinde, büyüyen-küçülen, düzenli-düzensiz, renkli-renksiz benek ya da birimlerin oluşturduğu doku örneklerinde, bazı bitki ve hayvanların yapılarında noktasal düzenlere rastlanmaktadır (Çellek, <http://www.tulaycellek.com>).

Nokta, malzemesi, yapısı ne olursa olsun, üstüne düşen ışıkla etki yoğunluğu kazanan, hiçbir “ölçü” algısı üretmeyen, “elemanter parçacık” noktadır. Ya da geometrik olarak, uzayda bir “yercik” işaretlediğinden, “sıfır boyutlu”, mikrosembol, mikro eleman olarak da tanımlanır. Çizgilerin kesişme yeri, yüzeylerin kesiştiği “köşe” boyutudur (Atalayer, 1994, s.143).

Resimsel anlatımda nokta; denge, hareketi durdurma (nokta koyma) vs. olarak kullanılır. Belli büyüklük ve küçüklükte noktalar, renk unsuru ile birlikte matematiksel sistemlerde düzenlenerek kullanıldığında optik birtakım anlatımlara olanak sağlar. Nokta diğer görsel anlatım öğeleri ile ilişkili olarak yeni anlatım olanakları verir. Nokta tek başına durağandır. Noktaların, büyüklük-küçüklük farkları, ışık ve renk değişiklikleri, yan yana gelişlerinde aralık ve sıralanış farklılıkları zengin görsel etkiler elde edilmesine olanak sağlar (Çellek, 2006).

Tek başınayken durgunluk etkisi yaratmasına karşılık çoğaldıkça yüzey üzerindeki etkisi dinamikleşen nokta, birden fazla kullanıldığında, göz kendiliğinden bağlantı kurmaktadır. Göz, nokta sayılarındaki artışla kurduğu bu bağlantıyı çizgiselliğe dönüştürerek algılamaktadır (Yılmaz, 2005).

Görsel anlatımda nokta, Çellek (<http://www.tulaycellek.com>) tarafından şu şekilde maddelenmiştir:

- Farklı büyüklükte noktalar,
- Eş büyüklükte tek düze,
- Farklı ışık değerlerinde noktalar,
- Eş ışık değerinde noktalar,
- Farklı renklerde olan noktalar,
- Aynı renkte olan noktalar,
- Eş aralıklı, eş büyüklükte noktasal düzenleme,
- Giderek sıklaşan-seyrekleşen eş büyüklükte noktaların oluşturduğu düzen,

- Eş büyüklükte noktaların toplanıp dağılarak (sıklaşan-seyrekleşen) oluşturduğu serbest düzen,
- Eş büyüklükte, ışık değerleri belli aralıklarla değişen sistemli noktasal düzen,
- Büyüyen, küçülen noktaların oluşturduğu sistemli düzen,
- Büyük-küçük noktaların oluşturduğu serbest düzen,
- Büyüyen küçülen noktaların, sıklaşması, seyrekleşmesi ile oluşan serbest ve ritimsel düzen,
- Eş büyüklükte noktalarla farklı renkler kullanılarak oluşturulan serbest ve ritmik düzen,
- Değişik renklerde ve büyüklüklerde noktaların oluşturduğu ritmik ve serbest noktaların oluşturduğu düzen,
- Farklı büyüklükte sıklaşan – seyrekleşen,
- Belli bir sistemle büyüyen – küçülen,
- Serbest bir düzen içinde toplanan – dağılan,
- Değişik büyüklüklerde ve değerlerdeki noktaların oluşturdukları serbest ya da geometrik düzen,
- Üçten fazla noktanın düzeni,
- İki boyutlu noktalar düzenlemeleri,
- İki boyutlu farklı değerlerdeki noktalarla çeşitlemeler,
- Eşit değerlerdeki noktaların düzenlemeleri,
- Aynı ve farklı renklerdeki renkli noktalarla düzenlemelerdir.

Noktalar, yoğunluklarına ve yönelişlerine göre, bir yüzeye, hatta üç boyutlu formlara dönüşebilir.

Paul Klee'ye göre düz kâğıt üzerinde kalemin dokunmasıyla beliren nokta çıkış noktası oluyor, bu nokta kalemi tutan elin enerjisiyle oluşmaktadır. Noktanın hareketinden çizgi, çiziden dikey (düzlem), düzenden hacim ve diğer öğeler oluşmaktadır. Serbest kullanılmış noktalar (benekler) bir grup veya bir yayılma içerisinde bulundukları zaman, yüzey üzerinde bir gerilim ve görsel enerji değişikliği yaratmaktadır (Gürer ve Gürer, 2004).

Yüzey üzerinde noktalar, yoğunluklarıyla, yönelişleriyle ve biçimsel değişiklikleriyle farklı ifadeler kazanır, görsel mesajlar verir. Yoğun biçimde gruplaşmış noktalar koyu, örgütlenmiş, güçlü bir etki bırakır.

Estetik güzelin, görünüşün yaratımında kullanılan teknik “temel” öğelerden biri olan “nokta” boyutsuz eleman olarak tanımlamaktadır. Gözün, merceksel yapısının, “maksimum-minimum ölçü görme” sınırlılığı vardır. Gözün görüp algılayabildiği, en küçük, minik “boyutsuzluk”, nokta ögesidir (Atalayer, 1994, s.143) sözleriyle tanımlamıştır.

3.2.6.2.Doku

Doku; bir yüzeyin gerçek ya da dokunsal değeridir. Her nesnenin kendine özgü bir yapısı bulunmaktadır. Objeler, pürüzlü, düz, girintili çıkıntılı, yumuşak veya kaygan özelliklere sahip olabilir. Bunlar nesnenin dış dokusunu oluştururlar bu onların doku özellikleridir. Doku resim ve heykelde çeşitli doku değerleriyle plastik algılarda kullanılmaktadır (Çağlarca, 1999). Doku sanat için ayrı bir eleman olmayıp, resimsel elemanlarla malzeme ve araçlarla oluşan, duyuları tatmin eden, görüntünün duyarlılığını arttıran bir varlıktır.

Doku; üzerinde parmaklarımızı ve elimizi gezdirdiğimiz nesnelerin, dokunma duygumuzu çeşitli yönlerden uyaran yüzeylerin özellikleridir. Doğal dokular; doğa varlıklarının doğal gelişiminin bir sonucudur ve belki her varlığın içyapısının dışa dönük duygusal ve görsel etkiler yaratan görünüşüdür; fiziksel yapıları küçük hacimler gösterebilir. Düz ve parlak yüzeylerde, dokunsal hacimler yerlerini düzlüğe terk ederler. Bu bakımdan doku hem üç boyutlu hem de iki boyutlu özellikler gösterir. Esas olarak doku; bir yüzey probleminden çok form problemidir.

Doğal dokular iki zıt kutupta algılanır.

- Sert-Pürüzlü Dokular
- Düz-Yumuşak Dokular (Atalayer, 1994, s.194).

Bu kutuplar, kendi aralarında da çeşitlilik göstermektedirler. Doğal dokular, insan etkisiyle değişikliğe uğramayan, doğadaki haliyle bildiğimiz dokulardır. İnsan etkisine bağlı olarak, malzemenin doğal halinin değişmesiyle ve bozulmasıyla oluşan dokular ise yapay dokulardır (Atalayer, 1994).

Görsel sanatlarda dokunun, doğal ya da görsel etkisinden sıkça yararlanılır. Doku, hareketi, ritmi, uyumu, aldığı ışığın etkisiyle derinliği oldukça etkili bir şekilde iletir. Bu etkiyi yapıt içerisinde diğer elemanlarla uyumlu bir şekilde kullanmak ya da ön plana çıkarmak sanatçının elindedir.

Gerçek dokular, çağdaş ressamların eserlerinde akla gelen her bulguya açık kaldı. Bazen kum, mermer tozu, boya ile karıştırılarak dokulu bir araç ortaya koymak istediler. Dokusu

alınabilecek bir şey, yaş boya üzerine basılarak, bu yolda akla gelen bütün yetenekler uygulama alanına kondu. Bu anlamda “eserler, içlerindeki araç çokluğuyla zenginlik kazanmaktadırlar” düşüncesi yaygınlaşmıştır.

Dokunun dikkati çeken özelliği genellikle aynı ya da benzer birim tekrarlarından oluşmasıdır. Bal peteği dokusunda altıgenlerin, evlerin çatısında kiremitlerin tekrarı, kaldırım taşlarının ya da bir deniz kenarındaki çakıl taşlarının tekrarı, ağaçlarda yaprakların, yapraklarda damarların tekrarı, portakal dokusunda noktaların, bir şehrin dokusunda evlerin tekrarı bunlara en iyi örnektir (Yılmaz, 2005).

Nesne ve varlıkların dış yapı özellikleri ve bunların objektif tesirleri dokuyu oluşturur. Başka bir deyişle, yüzeylerin “dokusal değerlerine doku adı verilir. Bu doğanın, kendi yapısal bir özelliğidir. Bu tür dokulara “gerçek-doğal” dokular diyoruz. Dokunma duyumuza etki etmeden yalnız göz yoluyla, bizde doğal doku etkileri yaratan faktörlere de “vizüel (görsel) dokular” denir (Atalayer, 1994, s.194).

Doku özellikle vizüel doku, doğrudan göze hitap ettiği için, insan algısına bağlı olarak bio ve psiko yapılarla farklı farklı tesirler yaratırlar. Genel olarak:

- *Sert Dokular:* Ruhsal yapıyı güdümlerler, hareketlilik, mücadele tesiri yaratırlar.
- *Yumuşak Dokular:* Rahatlık, huzur, sessizlik, dinlendiricilik etkileri yaratırlar (Atalayer,1994, s.195).

Doğada ki her varlığın kendine özgü dokusu vardır. Varlıklar dokusal özellikleriyle karakterize olurlar; dokularıyla birbirinden ayrılırlar, insanda psikolojik etkiler bırakabilirler.

Dokunun görsel ve doğal özellikleri (rengi, parlaklığı, sertliği-yumuşaklığı) yapıttaki görünümünü ve insandaki duygulanımları etkileyen faktörlerdir. Görsel sanatlarda kullanılan her malzemenin doğal veya görsel dokusunun olması, dokunun sanatçı için önemini ve yapıttaki yerini ortaya koymaktadır.

Resmin boya, valör, çizgi ve şekil elemanlarının kombinasyonu ile tablonun dokusal özellikleri yeterince doyurulmaktadır. Tablonun form elemanlarının organizasyonu sonucu, doku karakter olarak ortaya çıkar. Kalem, fırça, bıçakla kazıyarak çıkartılan çizgiler; sonsuz çeşitte dokusal icatlar, gözü ve hissi doyuran resimler ve yüzeysel görünüşler duyguları tatmin etmektedir. Doku; bir yüzeyi değerlendirmede tek başına bir eleman olarak da düşünülebilir ve çeşitli araçlarla dokular eklemek, eseri gözden geçirmek için plastik anlatımı ayrıca süsleyici değerleri artırabilir (Bigalı, 1976).

Dokuların, tasarım elemanlarıyla resimsel olarak ifade edilmesi ise görsel dokuları meydana getirir.

3.2.6.3. Leke

Leke, mekânın, uzayın sınırlandırılmasıdır. Malzemesi maddesi, enerjisi ne olursa olsun, uzayı sınırlayan nesnelliği, “göz” yüzeyleriyle (ve yüzey sınırlarıyla) algılar. Yine göz, uzayı sınırlayan mekânın yüzey örgüsünü; ışıklılık, renk, doku ve parçacık konturları ile leke simgeleri olarak algılamaktadır (Atalayer, 1994).

Bir yüzey üzerinde algılanan farklı ton değerine “leke” denmektedir. Bir biçimin salt leke olabilmesi için, sınırları belli alan içerisinde sahip olduğu değer homojen dağılması gerekmektedir (Yılmaz, 2005). Leke, seyrekliği ve inceliği, ışıklılığı (açık tonları), yoğunluğu, koyu tonları, üst üste “binmeler”, ton transparanlarını, hiçbir iz olmayan lekesel “düzgünlükler”, derecelenmeler, lekesel girinti çıkıntı ve araca bağlı “izler”, dokusal “tekstürel leke” yapılaşmasını yaratırlar.

- *Pürüzsüz Lekeler*: Yüzeyin düz olarak örgütlenmesidir. Yedirme, derecelenme, yumuşatma teknikleri.
- *Dokusal Lekeler*: Yüzeyin doku yapısını veren, darbeleri veya yedirmeli tekniklerdir.
- *Çizgisel Lekeler*: Yüzeyin çizgilerle örgülenmesidir.
- *Noktasal (Puantilist) Lekeler*: Yüzeyin noktasal darbelerle örgülenmesidir (Atalayer, 1994, s.152).

Akromatik renk dediğimiz siyah-beyaz belirli oranlarda karıştırılırsa renksiz olan gri meydana gelmektedir. Nötr gri, siyah ve beyazın eş ölçüde karışımıyla elde edilir. Burada oranlar değiştirilerek siyahtan beyaza kadar ki harmonik gidişte çok sayıda gri elde edilebilir (...) Nötr grinin üstündeki değerler açık değerler, altındakiler de koyu değerler olarak adlandırılır; iki boyutlu bir tasarımda bu değer farklılığı derinlik etkisi yaratan önemli bir özelliktir (Gürer ve Gürer, 2004).

Görsel sanatlarda leke, biçimlendirmenin, hacimlendirmenin, derinliğin anlatım yöntemidir. Işığa, renge, dokuya, derinliğe bağlı olan ton değerlerinin, otamazisyonunu sağlayan, anlatım tekniği ögesidir. Leke, yüzeyi tam örtmeli ve yüzeyi malzemeyle sıvımadır. (Atalayer, 1994).

3.2.6.4. Çizgi

Sanat yapıtının düzenlenmesi ve onu oluşturan organizasyon elemanları, ayrı ayrı temel guruplara sahiptirler. Bu elemanları, bağlayıcı ve başlatıcı temel unsur çizgidir. Gözle görülen gerçeğin ve grafik düşüncelerin sembolize edilmesi, sadelik ve netlik kazanması, çizginin sonsuz, derin düşüncesinde netlik kazanır (Artut, 2004, s.125). Birbirleriyle bağıntıları, ilişkileri çoğalan gerilim noktalarının birleştirilmesinden çizgi doğmaktadır. Belirli aralıklarla dizilmiş, tek tek noktalara bağlanan çizgi bir yeni görünüm yaratır. Henüz yüzey değildir, grafik olarak hareket halindeki bir noktanın belirli bir yönde eğiliminden doğmaktadır (Işingör vd., 1986).

“Çizgi için belirli bir uzunluk ve belirli bir genişlik kabul etmek ve onu sınırlamak mümkün değildir” (Güngör, 1972, s.5). Öyleyse çizgiyle, sadece algılandığının ötesinde çok değişik şekillerde karşılaşılabılır. Bir sınırlama aracı olmanın dışında bazen leke, bazen yön ve hareket belirten bir araç ve bazen tekrarlanarak kullanımı sonucu, doku olarak ortaya çıkabilir.

Aristo, “Çizgi; dolu ile boş arasındaki sınırdır.” diyerek, insan zekâsının bulabileceği, çizginin en yüksek ve en güzel tanımını yapmıştır. Çizgi, göze dayanan anlatımların en ilkel devirlerden beri ilk ve esas aracı olmuştur. Görsel ve edebi sanatlarda sembolik ifadeler taşımaktadır. Nokta veya bir işaretin hareket etmesi diye tanımlanan çizgi, geometrinin ve insan zekâsının icadıdır. Sanatlar zincirinde, sembolik iş görmek için bulunmuş bir grafik aracıdır. Çizgi; biçimsel, düzenli bir organizasyon, bu sistemin en önemli anahtarıdır. Eşyayı tanıtan, fakat doğada yalnız başına görülmeyen sınır belirten, geometrinin bir unsurudur “Objektif olarak, basit ölçüler ve yüzey karakterlerini anlatmaktadır. Sübjektif olarak da pek çok durumu belirtmekte kullanılmaktadır” (Bigalı, 1976).

Çizgi, hareket ve biçimden başka gerektiği kadar ve düzenli kullanıldığında doğal olarak ritmi de sağlamaktadır. En önemli özelliği kütle veya somut biçimi gösterebilmesidir. Somut biçimi anlatabilmede çizginin akıcı, temiz ve keskin olması gerekmektedir. Bir konuyu özlü olarak gösterebilmede çizginin görevi mühimdir. Kalınlaşıp, incelerek, keskinleşip yumuşayarak, koyulaşıp açılarak, biçim ve düzene ışık değerleri katar, etkinlik kazandırır. Böylece duyumsal bir güce erişerek nesnel gerçeği yansıtırken ona özgün bir anlam katmaktadır (Gürer, L. Gürer, G. 2004).

Çizgi, insan beyninin ürettiği, gerçekte olmayan ince uzun görünüm değerinin nesnelleşmiş sembolüdür. Geometride ise, “noktaların bir veya değişik yönlerde, sınırlı veya sınırsız olarak

art arta dizilmesinden elde edilen şeklidir. Çizgi, en-boy zıtlığı çok fazla olan yüzeysel yapıların simgesel şeklidir. Doğada çizgi yoktur. Çizgi, insan gözünün, insan zihninin “yaratığıdır.” Herhangi bir görünüş alanındaki, eni boyu arasında çok büyük ölçüsel farklar içeren yüzeyler, insan tarafından, simge olarak çizgi şeklinde kavramlaştırılır (Atalayer, 1994, s. 146-147).

Çizgilerin geometrik karakterlerindeki veya estetik ifadelerindeki “uyum ve zıtlıklar” istenilen etkilerin verilmesindeki temel yönelişlerdir. Çizgiler, farklı biçim oluşturma yanısıra bazı duygulanımlara da yol açabilmektedirler. Tasarımda yumuşaklık, sertlik, hareket, dinamizm, güç, sadelik, dinginlik gibi etkilerde bırakırlar. Çizgi, resmin içinde ve dışında kalan alandan bahseder. Söz konusu biçime getirilen saf bir sınırlamadır” (May, 2001, s.124).

Çizgi; bir noktanın verilen doğrultudaki uzantısıdır. Çizgi, noktanın aralıksız hareketinden doğan kavramdır. Zaman içinde görme alışkanlığı geliştikçe temel elemanlara indirgenmeye başlar. Örneğin iki figürün gözleri arasındaki bakışın çizgi oluşturma gibi. Çünkü çizgi, gözü Mesafenin derinlik ve genişliğine gitmeden, uzunluk yönünde giden noktalar bütünlüğüdür. Bir sınır belirleyici olarak da değerlendirilir.

Çizgilerin geometrik karakterlerindeki veya estetik ifadelerindeki “uyum ve zıtlıklar” istenilen etkilerin verilmesindeki temel yönelişlerdir. Yukarı yönde olan çizgiler, canlılığı, varoluşluluğu ifade ederken, yatay çizgiler, ağırlılığı, devamlılığı; aşağı yöndeki çizgiler ise yok oluşu, düşüşü ifade etmektedirler. Çizgiler, farklı biçimler oluşturduğu gibi kimi duygulanımlara da sebep olmaktadır. Tasarımda yumuşaklık, sertlik, hareket, dinamizm, güç, sadelik, dinginlik gibi etkiler bırakmaktadırlar. Çizgi, her durumda güçlü bir etkisi ve önemi olan bir tasarım elemanıdır (Çellek, 2006).

Temel tasarım dersi içerisinde de tasarımı oluşturma ilk yolu olarak önem teşkil etmektedir. Sonuç olarak çizgi, şekillendirmenin, hacimlendirmenin, görsel yaratının boyutsal bir ögesi olduğu işleve, anlanan üzerinde taşıdığı “becerikliliğe” göre estetik değer içeren, görsel somutlanmanın teknik anlatımıdır (Atalayer, 1994).

Çellek (2006), çizgisel anlatımda çıkış getirebilecek bazı prensipleri şöyle sıralamaktadır:

- Çizgisel aralıktan sızan ışığın belirgin bir doğrular demeti halinde yayılması,
- Başlama ve bitim noktaları belli doğrular (doğru parçaları),
- İki ya da daha çok bağımsız çizgilerin kesişmeleri,
- Bağımlı çizgiler (formları kuşatan çizgiler),
- Dolaylı çizgiler,
- Çizgisel uzunluk değerleri; eşit aralıklı farklı paralel çizgilerin oluşturduğu yapı,

- Eğri yönlü paralel doğrular üzerindeki serbest uzunluk çeşitlemeleri (aralıklar farklı),
- Formun yapısını izleyen belirleyici kısa çizgi parçalarının oluşturduğu düzen
- Bir objenin yüzeysel görünümünü ifadelendiren küçük çizgiler,
- Çeşitli uzunluk, kalınlık ve aralıklı çizgi çeşitlemeleri,
- Çizgisel form: Eğriler, yaylar, kırılmalar ve bunların oluşturduğu gerilim,
- Serbest,
- Çizgiyle boşluk ve derinlik,
- Çizgiyle ton,
- Eş aralıklı, aynı kalınlıkta paralel çizgiler,
- Yuvarlak çizgiler,
- Kesişen dairesel çizgiler,
- Birbirini kesen kısa çizgi demetleri,
- Formların içyapılarını belirleyen çizgiler,
- Çeşitli uzunluk, kalınlık ve aralıkta çizgi çeşitlemeleri,
- Çizgi öncesi: Bir sis perdesi arkasındaki ışığın belirsiz görünümü,
- Işık demeti: Bir kaynaktan çıkan güneş ışınlarının belirsiz yayılımı,
- Çıkış noktasında kesinlik taşıyan ışınların karanlıkta uzaklaştıkça belirsizleşmesi ve yayılması,
- En az bir noktaya bağımlı çizgi,
- Bağımlı çizgiler (formların içyapılarını belirleyen çizgiler),
- Bir doğrunun taşıdığı sapmalarla sağlanan yön tesirleriyle kesişme, değme, kopma noktaları ile oluşan çizgisel yapı,
- Çizgisel uzunluk çeşitlemeleri: Bir ana doğru üzerinde farklı boylu eşit aralıklı paralel çizgilerin oluşturduğu yapı,
- Paralel çizgilerin büyüyen aralıklarla oluşturdukları düzen,
- Kısa, düz ve eş değerdeki çizgilerin serbest yönle oluşturdukları düzen,
- Çizgisel kalınlık dizileri,
- 31-Bir yönlü çizginin diğer yönlü çizgi ile kesilerek durdurulması,
- Dikey ve yatay çizgiler, spiral çizgiler vs.
- Belli bir çizgiyle doldurma ve tarama,
- Çizgi- doku,
- Değişik nitelikteki çizgilerle aynı fon üzerinde serbest çalışma,
- Değişik aralıklı ve farklı kalınlıkta düz çizgiler,

- Kesışen çizgiler (doğru, eğri),
- Birbirini kesen kalın-ince, sık-seyrekle çizgiler,
- Formları kuşatan çizgiler,
- 40 Farklı boy ve kalınlıktaki çizgilerin oluşturduğu düzen,
- 41- Çizgisel form; eğriler, yaylar, kırılmalar ve bunların oluşturduğu düzen,

3.2.6.5.Mekân

Cisimler arasındaki uzaklığın (aralık) algılanması, görme alanının büyüklüğü ile cisimlere olan uzaklıkla orantılıdır. Cisimler arasındaki uzaklık kendi içinde denge oluştursa dahi, daha büyük bir alanda ya da daha küçük alanda aynı uzaklıklar, dengeyi bozabilir.

Göz, objelere olan uzaklıkları, derinlik olarak “ters orantılı” algılar. Uzaklık arttıkça, derinlik algısı azalır. Uzaklığı netçe algılama, “derinlik keskinliği”, ölçüsel bir değer olarak “algılamadır” (Atalayer, 1994, s.207).

Görsel sanatlarda “aralığın”, ifade edilmek istenen her biçimin, doğru algılanmasında belirleyici bir rolü vardır. Cisimlerdeki bu “aralık” ilişkisi, görsel sanatlarda sanatçının başarısıyla orantılı olarak, yapıtta yerleştirildiği iki veya üç boyutlu mekânda ferahlatıcı bir etki bırakır. “Aralıklarla”, gözün cisimler arasında rahat bir şekilde gezinmesi, biçimleri algılaması sağlanabilir.

3.2.6.6.Biçim

Sanat eserinde her zaman bir biçimlendirme ve şekil verme endişesi bulunmaktadır. Objelerin kenarları belirtildiğinde, burada oluşan şekillerin kendi aralarında ve çevreyle bir birlikteliği vardır. Her bir objenin bütün konturlarını içine alan bir çizgi çizildiğinde, bu çizginin meydana getirdiği, çevresini dolaştığı alan bir biçim oluşturmaktadır (Odabaşı, 2002).

Biçimler arasında büyük farklar vardır. Bir kısmı geometrik bir düzen içinde oldukları halde diğer birçokları tamamen serbest görünmektedirler. Bu nedenle, biçimlerin birbiriyle bağıntısını kurabilmek güçleşmektedir, yine de onları bir dönüşüm çemberi etrafında toplamak ve birbirleriyle kıyaslamak mümkündür. Geniş açılı bir üçgen ile bir daire ele alınırsa biri sivri köşeleri, farklı uzunlukta kenarları ile ne derece ele batıcı olursa, diğeri de pürüzsüz ve yuvarlak çevresi ile o kadar ele yatkın görünmektedir. Aynı his üç boyutlu olarak küre ve üçgen piramit

için de geçerlidir. Bu biçimler birbirinin zıttı olarak kabul edilirse, bunlar arasında geçiş sağlayacak diğer biçim kademeleri meydana getirmek zor olmayacaktır (Güngör, 1972).

Sanat biçim oluşturma isteği olarak tanımlanabilir. Böyle olunca salt zihnin kullanıldığı bir çalışma değil, bütünüyle içgüdülere bağlı bir çalışma yapılması amaçlanmaktadır. Çünkü sanattaki biçim sorunlarını ilgilendiren yasaların, doğa yasalarından farkı yoktur ve yalnız bu yasaların uygulama biçimlerinin sanatçıdan sanatçıya, dönemden döneme değiştiği, eskiden olduğu gibi çağımızda da geçerliliğini kaybetmiştir. Çeşitli dönemlerdeki farklı güzellik anlayışı ve farklı yorumlamalar yapılmış olan sanatta değişmemiş olan bu ortak yasa, sanat yapısına uygun biçimler, dönemlerinden çok ötelede de insanlığı mutluluğa götürebilecektir. Bu nedenle de pirimitif sanatın, Yunan sanatından daha aşağı bir güzelliğe sahip olduğu söylenemez. Daha aşağı ve eski bir uygarlık katında olsa bile aynı derecede belki daha da güzel bir biçim yaratma içgüdüsünden doğmuş olabilir. Biçim onu yaratan içgüdüden soyutlanarak değerlendirilemez. Evrenin yasaları değişmedikçe yaşamdan kaynaklanan sanatı da aynı yasalar oluşturacaktır (Cantürk, 1992).

Biçim ve form ayrımı hakkındaki görüşlerini özetlersek; biçim, formun karşısında daha canlıdır. Biçim, canlı varlığa, formda cansız varlığa (Nature-Morte) eşittir. Tasarımcılar, “biçim” ile “form” arasında böyle yapısal bir farklılık gözlemlemektedirler. Aslında bu ayrım, Alman psikolog Gestalt’ındır. Gestalt; “Temelinde daha çok bir canlılık bulunan, biçimdir” der. Bir Bauhaus 27 izleyicisi olan Amerikalı Lee F. Hodgden’de “Biçim; yaratıcı eylemin zihinde canlandırdığı şey, form ise kuvvetli konturları olan şekildir.” diye tanımlama yapmaktadır. O halde “form” ile “biçim” arasındaki ilgi-fark nedir? Her varoluş, kendi iç ve dış şartlarına göre sınırları olan bir bütündür. İşte genel olarak her varoluşun-sentezin “dış görünüşü”, onun “şekli” (formunu) oluşturur. Yani, bir bütünün karakteristik tüm özelliklerini taşıyan genel görünüş formudur. Fakat zaman gibi, dış ve iç koşullardaki değişiklikler ve hareket gibi faktörler, her bütünün genel görünüşünü daha değişik bir hale, görünüşe, pozisyona getirebilir. İşte herhangi bir cismin, varlığın bir anlık “pozisyonu”, o formun o anlık “biçimi” olur. Şöyle örnekleyebiliriz; insanın genel bir şekli-formu vardır. Fakat herhangi bir anda, bu genel form daha değişik bir görünüme girebilir. Oturmak, zıplamak, eğilmek, yuvarlanmak, koşmak vs. gibi pek çok davranış türlerinde, genel insan formunun aldığı, farklı bir anlık görünüm, insanın o anki “biçimidir” (Atalayer, 1994, s.162).

Bir tasarımda en önemli öğelerden biri biçimdir. Her tasarım tasarı haline gelirken, yani maddeleşirken belirli çevre çizgileriyle sınırlanır ve bir kalıba bürünür. Hem iki boyutlu hem de üç boyutlu cisimler için durum böyle gelişmektedir (Güngör, 1972).

Doğada var olan her cismin, varlığın geometrik bir formu olduğu söylenmektedir. Geometride, yüzeyler ve cisimler “iki zıt uç arasında” dizilmiştir. Bu iki zıt uça; üçgen ve daireden oluşur. Cisimlerde ise, küre ve üçgen prizma bulunmakatadır. Tüm şekiller bu iki zıt uçlar arasında uyumlu bir silsile halinde takip ederler. Yani “yuvarlaktan köşeliye” doğru bir geçiş vardır. Köşeli-sivri (Kübik-prizmatik) şekiller ile, Yuvarlak elips (küresel) biçimler, iki zıt uç (kontrast) kabul edilmektedir. Bu ise şunu ifade eder: Şekiller, iki zıt uç arasında, bir diğerine göre farklılıklar, zıtlıklar içermektedir. Yine şekiller, salt şekil olarak kendisini oluşturan geometrik öğeleri bakımından da zıtlıkları üstlerinde taşırlar. Örneğin, kare şeklinde “eşit faktörler” çok olmasına rağmen yön, ölçü gibi zıtlıklara da sahiptir. Yine her şeklin değişik biçimleri de birbirleriyle zıtlık içermektedir. İki uç arasında, birbirine yakın durumda olan şekiller ise uygundurlar. Az çok birbirlerine benzerler. Varolan her şey, zıtlıkların birliği olduğuna göre, her tasarımda şekilsel uygunluklar ve zıtlıklar, kaçınılmaz olarak yer alacaktır. Bunlar arasında sağlanacak denge, uyum; tasarım bütünlüğünü, birliğini, güzelliğini meydana getirecektir. O halde, şekil bakımından uyumlu, dengeli, armonili ve birlik gösteren tasarım oluşturabilmek için; şekilleri yaratan geometrik zıt elemanların biçimler arasındaki zıtlıkların bilinçlice düzenlenmesi gerekmektedir. Birbirini reddeden zıt formlar “uyumsuzluk” daha açık ifadesi ile “formsal anarşi” yaratırlar. Anlamı zorlayan, işleve uymayan, ana fikri yansıtmayan formlar; bütünselliği, dengeliliği bozmaktadırlar (Atalayer, 1994).

Genişliği ve yüksekliği olan düz geometrik alanlara da form denildiği gibi genişliği, yüksekliği, derinliği taşıyan silindir, piramit ve top gibi yuvarlak boyutlu, hacimli olan boşlukta yer kaplayan eşyalar da form diye adlandırılır. İki boyutlu biçimlerin üçüncü boyutta görünmeleri ışık-gölge, çizgi, perspektif, renk ile mümkündür. Formların düzenlemelerine göre ritmi aranır. Bunun için biçim bozmaya da gidilir (Çağlarca, 1999, s.13).

3.2.6.7.Renk

Doğada her nesnenin kendisine özgü bir rengi vardır. Rengi ışığın meydana getirdiğini biliriz. Işık olmadığı yerde renk mevcut değildir. Her nesne, kendisine gelen ışıktaki mevcut olan renklerden bir kısmını emerek, bir kısmını yansıtmakta, bu duyarlılığına göre de şu veya bu renkte görünmektedir (Erdem, 2005, s.41).

“Fizik olarak ele alındığında renk kavramını bir enerji yayılımı olarak düşünürüz.

Fakat renk olayı gerçekte ancak bilinç seviyesinde mevcuttur. Renk yapısının fizik ve kimya niteliklerinin yanı sıra bir de alıcının bulunması gereklidir. Renk olayı bir

yandan bu alıcıya, yani rengi gören kimseye bağlı bulunduğundan, diğer yandan renk duyusunu meydana getiren faktörlerin çeşitliliğinden (kimyasal yönden etkileme, duyu liflerinin türlü yollardan tahriki, bazı uyuşturucu maddelerin etkisi vb) dolayı hayli sübjektiftir. Bu yüzden duyu 45 organlarının ve renklerin fizik özelliklerinin yanı sıra birtakım psikoloji elemanlarını da göz önünde bulundurmaya mecburuz. Duyulara göre renk daima fizik niteliklerinin gerektirdiği etkiyi yapmaz. Örneğin fizik açısından bakıldığında siyah ışıklı etkenlerden tamamen yoksundur. Buna rağmen siyah psikolojik olarak tıpkı diğer renkler gibi kendi başına bir varlık olarak kendini duyurur. Bir başka örnek de: Renkli bir ışığın yaptığı etkiyi iki değişik rengi karıştırarak vermek de mümkündür. Fizik bakımından arada fark vardır, ama psikolojik olarak durum değişmez. Renklerin karışımı, birbirlerini tamamlamaları, saydam ve donuk renkler, renkli yüzey ile çevresi arasındaki ilişkiler gibi olaylar fizik bakımdan bir özellik göstermezler ama psikolojik yönlerden belirli temelleri vardır” (İşingör, vd, 1986, s.45).

Renk yapısının fizik ve kimya niteliklerinin yanı sıra bir de alıcının bulunması gerekmektedir. Renk olayı bir yanda alıcıya, yani rengi gören kişiye bağlı bulunduğundan, diğer yandan renk duygusunun meydana getiren faktörlerin çeşitliliğinden dolayı bir ölçüde öznel bir durumdur. Duyulara göre renk daima fizik niteliklerinin gerektirdiği etkiyi yapmaz. Örneğin, fizik açısından bakıldığında siyah ışıklı etkenlerden tamamen yoksundur. Buna rağmen siyah psikolojik olarak tıpkı diğer renkler gibi kendi başına bir varlık olarak kendini duyurmaktadır. Bir başka örnek, renkli bir ışığın yaptığı etkiyi iki değişik rengi karıştırarak vermek olasıdır. Fizik bakımından arada fark vardır, ama psikolojik olarak durum değişmemektedir. Renklerin karışımı, birbirini tamamlamaları, saydam ve donuk renkler, renkli yüzey ve çevresi arasındaki ilişkiler gibi olaylar fizik bakımından bir özellik göstermezler ama psikolojik yönlerden belirli temelleri vardır (Artut, 2004, s.134).

Renk, leke değeri olarak kullanımının yanında derinlik kavramını da vurgulayan önemli bir elemandır. Arka ve ön ilişkisi, derinlik planları değiştikçe renk ve onun tonları da değişmek durumundadır. Çünkü gerçekçi veya natüralist bir gözlemde, derinlik ve mesafe arttıkça, objeyle onu gözleyen sanatçı gözü arasına giren hava tabakalarının yoğunluğu ve derinliği de artar. Derinlik, renklerin cansızlaştırılmasıyla elde edilir. Ön planlara geldikçe renk netliği yani canlılığı artar (Mülayim, 1994, s.77).

İnsanların sosyoekonomik yapılarına, kültürel birikimlerine göre, renklerin etkileri farklı farklıdır. Renkler, maddi bir olay olarak, insanlara “tesir” ederler. Işık yoluyla göz retinası ve

ona bağı olan sinirler uyarılır. Anında, beyinde algı oluşur. Kırdı yaşayan insanla, şehirde yaşayan insanın renkler karşısındaki algı ve etkilenimleri farklı farklıdır. Bilgi yönünden çocuk ve o seviyedeki insanların, saf, parlak, şiddetli renklere ilgi duydukları ve kroması yüksek renklerden hoşlandıkları bilinmektedir. Tekniğe ve yeniliğe açık insanların ise, kontrast armonilerinden, dinamik ve etkili renklerden hoşlandıkları görülmektedir. Yalın renklerin insan psikosundaki doğrudan etkilerini kısaca belirtirsek:

- *Sarı Renk*: Neşelendirici, zekâ açıcı tesirleri vardır. Duygu hayatında özel bir anlam kazanır. Işıklılığı, yayılmayı ifade eder.
- *Turuncu Renk*: Hareketi, canlılığı belirler.
- *Mavi Renk*: Düşündürücü, karar verdiricidir. İnanç verdirticidir. Derindir
- *Beyaz Renk*: Berraklık, temizlik telkini yapar, ferahlatır.
- *Yeşil Renk*: Serinlik, yansılık, tazelik ifade eder. Dinlendiricidir.
- *Mor Renk*: Kederlendirici, hüznü verici korku verici bir tesiri vardır. (Atalayer, 1994, s.189-190).

3.2.6.8. Form ve Biçim

Biçim ve formu şöyle açıklanabilir; “Form ve biçim sanatsal anlamda kullanıldığında hemen hemen aynı anlama gelmektedir. Form, üç boyutlu bir nesnenin doğal yapısını ve varlığını tanımlar. Yani bir sanat eserinin yapı bakımından oluşumudur. Bir sanat yapısının biçim, çizgi, renk ve dokudan oluşan son halidir. Yani tüm bu ve bunun dışındaki nitelikleri organize eden son durumdur. Ya da bir objenin-nesnenin görsel veya dokunsal olarak algılanan bir gerçeklik olarak da tanımlanabilir. Form çeşitleri sınırsızdır. Organik, inorganik, kübik, simetrik, asimetrik, doğal, yapay, statik veya dinamik görünümde olabilirler. Biçim ve şekil genellikle iki boyutluluğu ifade etmektedir. Ayrıca; renk, çizgi, ışık-gölge, valör gibi unsurlara sahip anlamsal bir içerik taşır. Serbest ve geometrik şekiller olarak iki kategoride incelenir. Geometrik şekillerin sınırları bellidir. Serbest şekiller ise sınırsızdır” (Artut, 2004)

Yapıtta denge ve uyumun sağlanabilmesi için biçim ve formdaki zıtlıkların bilinçlice kullanılması gerekmektedir. Aksi takdirde birbirini iten biçim ve formlar denge ve birlik unsurunu ortadan kaldıracaktır.

Biçim, valör, renk, doku, boşluk (mekân) gibi elemanların tanımladığı ve belirlediği gerçek veya hayali bir alana ifade etmektedir. Görsel Sanatlarda biçim üç boyutlu bir görünüş

kazanabilir. Biçimin iki boyutlu görünümü onu formdan ayırmaktadır. Dolayısıyla form üç boyutlu gerçek bir nesnedir. Formun iki önemli özelliği ise kütle ve hacimdir (Boydaş, 2004).

3.3. Görsel Okuryazarlık ve İlgili Kuramlar

Görme konuşmadan önce gelmiş bir duydur. Çocuk konuşmaya başlamadan önce görüp tanımaya ve incelemeye başlar. Başka bir ifadeyle görme sözcüklerden önce gelir. Bizi çevreleyen dünyada kendi yerimizi görerek buluruz. Dünyamızı sözcüklerle anlatırız fakat sözcükler dünyayla çevrelenmiş olmamızı hiçbir zaman değiştirmez (Berger, 2016).

Yaşantılarımız sözcüklerde bağımsız olarak gelişmektedir ve günlük yaşam içinde çok farklı deneyimler yaşarız, bu deneyimler bizim yaşamla, diğer insanlarla ve imgelerle olan bağımızdır. Sözcükler ve konuşma belli bir fizyolojik ve zihinsel dönemden sonra başlamaktadır. İnsanlığın gördüğünü hatırlamaya başlamasından bu zaman görme işlevi, medeniyetin gelişmesinde oldukça önemli olmuştur. İnsan gördüklerini tanımış, bunları zihninde kullanabileceği simgeler haline getirmiş ve değişik ortamlarda sonraki kuşaklara ulaşabilecek şekilde saklamayı başarmıştır. Bazı araştırmacılar, beynimizde yaptığımız bilişsel işlemlerde görme algısında kullandığımız zihin imgelerini kullandığımızı ileri sürmektedir. Okuryazarlık, toplumun anlamlaştırdığı iletişim simgelerini etkili bir biçimde kullanabilmek konusunda yeterlik kazanabilmektir. Okuryazarlığın tanımı, toplumu oluşturan bireylerin ortak katkıları ile devamlı yenilenmekte ve anlamlandırılmaktadır (Zeren ve Arslan, 2009).

İmgelerin ve algının oluşmasında insan bağımsız değildir, içinden geldiği toplum, o toplumun kültürel yaşantısı inancı, Görsel Okuryazarlık anlayışını ve algısını etkilemiştir. Farklı toplumlar gördükleri veya yaşadıkları olaylara farklı anlamlar yüklemekte ve farklı sonuçlar elde etmektedir. Renkler her toplumda aynı olsa da renge yüklenen anlam toplumdan topluma değişmektedir. Küresel şirketler reklam filmlerinde ülkelerin yapısına göre farklı çalışmalar yapabilmektedir.

"Görsel Okuryazarlık" terimi ilk olarak 1968'de yazar John Debes tarafından kullanıldığı görülmektedir. Messaris, görsel okuryazarlığı, görsel medyanın çalışmalarıyla ilgili bilgi ve tecrübe kazanma ve bu çalışmalarla ilgili bilinçli olarak yüksek farkındalık elde etme olarak tanımlamaktadır. Görsel okuryazarlık, bir kişinin "başkalarıyla kasıtlı olarak iletişim kurmak için görselleri anlamasını ve kullanmasını" sağlayan beceriler grubunu içermektedir. Görsel okuryazarlık, gözle görülen ve zihinle algılanan şeydir. Görsel açıdan okuryazar bir kişi görsel dili okuyabilme ve yazabilme niteliğine sahip olmalıdır. Bu, görsel mesajları başarıyla

özebilme ve yorumlama ile anlamlı görsel iletişim kodlama ve oluşturma becerilerini kapsamaktadır (Bamford, 2003).

Milone'ye (1997, s.1) göre; Çeşitli görsel ipuçları vasıtasıyla anlam elde etmek ve metin, grafik, animasyon ve diğer araçlar vasıtasıyla sembolik iletişim kurmak anlamına gelen Görsel Okuryazarlık kavramı, son yirmi yılda giderek daha fazla önem kazanmıştır. Bu dönemde teknoloji, hepimizin maruz kaldığı baskın iletişim araçlarında değişikliğe yol açtı. Bu yeni okuryazarlık kaçınılmaz olmasına rağmen, birçok eğitimci bunun önemini kabul etmekte yavaş hareket etti; bu geçmişteki derslerle çelişen bir durumdur. Okuma yazma, hesaplama ve metin ezberleme gibi ancak bir Orta çağ kâtibinin sahip olduğu nitelikler günümüzde önemini yitirmiştir, analiz ve keşfetme gibi nitelikler büyük bir önem kazanmıştır. Günümüz insanı için yeterli olmayan sözcük sayıya dayanan yetkinliğin, yeni temel beceriler eklenerek desteklenmesi gerekmektedir. Çünkü yaşantımıza sürekli olarak giren yeni teknolojiler ile birlikte yaşantımızdaki pek çok şey değişmekte ve bildiğimiz sözel okuryazarlık tek başına yeterli olmamaktadır (İşler, 2001).

Günümüzde değişen teknolojiyle birlikte sosyal medya hesapları gündelik hayatımızda daha fazla yer almakta, kendine özgü bir iletişim dili olan sosyal medya insanlara yoğun bir iletişim akışına sürüklemektedir, insanların çoğu günlük hayatlarının büyük bölümünü sosyal medya geçirmektedir kendilerine has dilleri olan sosyal medya hesapları insanların algılarını yaklaşımlarını ve olaylara tepkilerini yönlendire bilmekte, insanların birbirlerini tanımadan kitlesel eylemlere sürükleyebilmektedir. Sosyal medyanın bu kadar etkili olduğu bir dönemde Görsel Okuryazarlık becerisi olmayan insanların doğru karar verebilme olasılıkları azalmakta içinde bulundukları teknolojik taarruzun olumsuz etkileriyle karşı karşıya kalabilecekleri düşünülmektedir.

Borges'e göre (2012), yaklaşık 12 aylıkken, çocuklar grafik görüntülerini çok az doğrulukla okuyabilmektedir. Örneğin; bir elma fotoğrafının gerçek bir elmaya eşit olduğu fark ederler. Yaklaşık 3 yaşından itibaren, görsel imgeleri kasıtlı olarak üretmeye başlamışlardır ve iletişim kurmak için grafik formların kullanılabileceğini anlarlar. Örneğin; kızgın bir yüzü olan babamın resmi, mutsuz olduğumu gösterir. Çoğu çocuk, 3 yaşına gelince, nesneleri belirtmek için görsel semboller kullanabilir. Örneğin; bir daire ve iki çubuk bir insanı belirtmek için kullanılabilir, 'm' şekli bir kuşu belirtmek için kullanılabilir. Araştırmacılar, bebeklerinin uyguladıkları ilk karmaşık zihinsel operasyonlardan birinin hafıza resimleri görselleştirmek ve oluşturmak olduğuna inanıyorlar. Örneğin; 6 ila 8 haftalık bir çocuğun, annesinin resmini net olarak hafızasında taşır ve bu kişiyi diğer kadınlardan, hatta çok benzeyen kadınlardan bile ayırt

edebilir (Borges, 2012). Çocuklar öğrenmeye semboller geliştirerek başlarlar, kendilerini saran dış dünyaya karşı ilk olarak karşılaştıkları duyuları sembollerle kategorileştirerek algısal yetileri geliştirdikleri düşünülür, daha sonra karşılaştıkları nesneleri ve duyuları sembolleştirirler ilerleyen yaşlarda daha çok duyu ile karşılaşan çocuklar bunlarla daha iyi mücadele edebilmek ve geri dönüt verebilmek için görsel okuryazarlığa ihtiyaç duydukları düşünülmektedir. Günümüz insan artık oldukça fazla görselleştirilmiş toplum içinde yaşamaktadır. Halkla ilişkiler, gazetecilik, sinema, fotoğraf, reklam, televizyon, görsel algılama ve grafik tasarımı alanlarıyla ilgilenenler, sunulan kelimeler ve görüntüleri nasıl kullandıkları nasıl çözümlediklerini bilmek mecburiyetindedirler. Yazılı sözcüklerin ve yazılı metinlerin anlamını öğrenmek nasıl zorunlu ise, görsel dil bileşenlerini de okumayı ve anlamayı öğrenmekte zorunludur. Görsel mesajları doğru yorumlama ve aynı zamanda böylesi mesajları yaratmak amacıyla öğrenilen yetenek görsel okuryazarlıktır. Klasik okuryazarlıktaki okuma ve yazma olgusunun karşılığında, görsel okuryazarlıkta yaratma ve yorumlama olguları vardır ve büyük bir önem arz etmektedir (Paşa, 2004).

Görsel Okuryazarlık her geçen gün karmaşıklaşan dünyada bireyin doğruyu görebilmesi ve karşılığını doğru verebilmesi için gereklidir, her ne kadar bazı kaynaklarda Görsel Okuryazarlık bir yetenek olarak gösterilse de bireyde mevcut olan potansiyelin çok az bir eğitimle geliştirilebilir olduğunu savunan araştırmacılar ve eğitimcilerde vardır. Klasik okuryazarlığa ek olarak Görsel Okuryazarlık görsel mesajları doğru algılama ve yorum yapabilme, karşılık olarak buna benzer mesajlar üretme ve karşılık verme anlamındadır. Yılmaz'a göre "Görsel Okuryazarlık", göz ve zihin arasındaki bağlantıya gönderme yapan bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Zihin söz konusu olduğunda ise bir dönüşümün varlığından söz etmek mümkün hale gelmektedir. Eğitim de zihni değiştiren bir olgu olarak tasarlanabilir (Yılmaz, 2013, s.101).

Görsel Okuryazarlık eğitimi sadece gördüğünü algılayan ve anlamlandıran değil, zihin yapısını geliştiren fark ettiği duyuları anlamlandırarak zihinde yeni bir açı geliştirecek şekilde oluşturulmalıdır.

Borges; "Görsel Okuryazarlık", bir insanın görerek ve aynı zamanda da diğer duyumsal deneyimlere sahip olarak ve bütünleşmiş bir şekilde geliştirebileceği bir grup görme yetkinliklerini ifade ettiğini söylemektedir. Bu yetkinliklerin geliştirilmesi, normal insani öğrenmenin temelini oluşturmaktadır ve bu yetkinlikler geliştirildiği zaman görsel açıdan okuryazar bir insanın, çevresinde karşılaştığı görünür eylemleri, nesneleri, sembolleri, doğal ya da insan yapımı maddeleri ayırt etmesini ve yorumlamasını sağlayacağını düşünmektedir. Bu yetkinliklerin yaratıcı şekilde kullanılması durumunda insan, diğer insanlar ile iyi bir iletişim

kurabilir, görsel iletişimin başyapıtlarını kavrayabilir ve bu yapıtların tadını çıkarabilir olduğunu belirtir. Bu nedenle, Görsel Okuryazarlık sadece görme yeteneğini veya görsel bir anlatımı tanımlama yeteneğini ifade etmeyeceğini. Görsel okuryazarlık, daha önemlisi, belirli resimsel içeriği ve onun anlamını tanımlama, yorumlama ve iletme kabiliyeti olarak tanımlamaktadır. Bu bağlamda, Görsel açıdan okuryazar bir kişi, görsel bir kompozisyonu çözebilen ve yorumlayabilen, aynı zamanda da yaygın olarak anlaşılan bir anlamı olabilen imgeleri çözebilen ve oluşturabilen bir bireydir (Borges, 2012). Görsel Okuryazarlık sadece günlük hayatta karşılaşılan duyular, reklam afişleri, sosyal medya iletilerini anlamak, anlamlandırmak değil insanların diğer insanlarla olan iletişimini sağlayan bir eğitim sürecidir. Bu eğitim süreci sonunda insan, diğer insanlarla daha sağlıklı bir iletişim kurar, karşılaştığı mimari eserlerden ve sanat eserlerinde haz duymaya başlar.

Görsellerle kuşatılmış bir dünyada yaşayan, insanın doğal bir şekilde sahip oldukları görsel okuma yeteneklerinin tam olarak farkında olmadıklarını savunmaktadırlar. Yine aynı çalışmalarında görsel okuma, anlama yeteneği, yaratma kabiliyeti ve kültürel işaretler taşıyan imajları, nesneleri ve görülebilir hareketleri kullanmayı gerektirdiğini söylemektedirler. Bu yetenekler metinsel okumayla paralel yollarla öğrenilebileceğini savunulmaktadır. Alıştırma ve çalışmalar ile insanların farkına varma, yorumlama ve diğer görsel formların anlamsal ve dizimsel ayrımını kullanabilme yeteneklerini geliştirebileceğini düşünmekte ve Görsel okuma becerisi ile imajların kullanılmasında, analizinde ve üretiminde ömür boyu daha kolay ve zevkli bir öğrenme yaklaşımını da beraberinde getireceğini savunmaktadırlar (Kurudayıoğlu ve Tüzel, 2010).

Görsel Okuryazarlık her insanda bulunan doğal bir yetenek olarak kabul edilse de bunun gelişmesini sağlayacak şartların bir eğitim programı dâhilinde olacağı düşünülmektedir. Görsel Okuryazarlık eğitimi verilmesi durumunda birey karşılaşılan duyuların algılanmasında, farkına varılmasında ve kullanılmasında hayat boyu kolaylık sağlayacağı düşünülmektedir. Tüzel çalışmasında; bireyin, diğer bireyler ile olan iletişimde görselleri kullanmasını ve kullanılanları anlamasını sağlayan beceriler bütünü” tanımı ise bünyesinde hem anlama hem de anlatma becerilerini barındırması açısından “görsel okuryazarlık” kavramının her iki dayanak noktasına vurgu yapan bir tanımlama olduğunu söylemektedir (Tüzel, 2010).

Günümüz koşullarında insanla- insan iletişiminden çok insan ile kitle iletişim araçlarının arasında ileti akışı daha çok görülmektedir. Kitle iletişim araçları içinde görebileceğimiz sosyal medya hesapları günlük yaşantı içerisinde insana binlerce ileti göndermekte, insanlar bu denli çok ileti karşısında doğru ile yanlış arasında ki farklı karıştırmaktadır, bu kadar hızlı bir

ileti akışının olması görsel okuryazarlığı bir kez daha önemli bir kanıt olarak karşımıza çıkarmaktadır.

Golubieski' den aktaran Çelik ve Çekiç (2014, s.884) “İnsanlar grafiklere ve görsellere genellikle duyularıyla bakmaz ve düşünmeyi beceri haline getirmezler. Yaşamımızda son yıllarda görsellerin ilettiği mesajların bombardımanı altında kalmaktayız. Televizyon, ürün paketleri, reklamcılık, servis mesajları, web siteleri, kitap kapakları, resimler, gazeteler, video oyunları, posterler, billboardlar, tişört tasarımları ve işaretler bunların arasındadır. Bu kadar hayatımıza girmiş olmasına karşın, Görsel Okuryazarlık literatürde yeterince sorgulanmamıştır. Literatürde Görsel Okuryazarlık eğitiminin nasıl verileceği de açık bir şekilde tanımlanmadığını söylemektedir.”

Günümüzde artık insanların yaşamları yoğun bir görsel akış içinde geçmektedir. İnsanların çoğu bu yoğun görsellere duyu olarak algılamaları gerektiğini bilmemekte ve düşünceyi yaşam tarzı haline getirememektedir. Günlük hayatta çok fazla görsel içerik ve imaj karşılaşmamıza rağmen hala görsel okuryazarlık eğitiminin nasıl verilebileceği sağlam temeller üzerine oturtulmamıştır. Her geçen gün karmaşık görseller ve imajların akınına uğrayan insanlar bununla nasıl baş edeceklerine dair bir eğitim almamaktadırlar.

Bamford'a (2003) çalışmasında “Çağdaş kültürün, anlık ve evrensel olarak iletişim kapasitesi bakımından giderek görselliğe bağımlı hale geldiğini, tüm duyuşal öğrenmenin çok yüksek bir yüzdesinin görseller olduğunu söylemektedir. Fakat bir fikri ifade etmek ya da içimizdeki bir duygu ya da ruh halini uyandırmak için kelimeler yerine görsel semboller kullanıldığında izleyicinin mesajı anlaması gerektiğini, görsel imgeleri okumayı öğrenme ihtiyacı toplumdaki her seviye için acil bir ihtiyaçtır, demektedir. Görsel Okuryazarlık düzeyleri, görsel algılama seviyemizi ve bireyin imgeleri anlamlı bir şekilde okuyabilme becerisini doğrudan belirlemektedir. Resimlerin her yanımızda mevcut olduğunu adeta bizi kuşattığını söylemektedir. Ekonomi bile büyük oranda görsel sunum ve tasarım, stil ve 'hissetme' duygusu üzerine yoğunlaşmaktadır. Resimleri anlamak, hayatımızı zenginleştiren yaşamsal bir zorunluluktur. Resimleri anlamamak, görsel bilgisizliktir” demiştir.

Okullarda, bizler ilk olarak okuma, yazma ve iletişimin sözel biçimlerine odaklanır ve öğrencilerin sözel yeteneklerinin iyi yanı için onların görsel yeteneklerinin kalitesini ve biçimini gözden geçiririz. Görsel beceriler, tıpkı sözel ve yazma becerilerinin sözel olarak ve yazı yoluyla yorumlama, anlama ve fikirleri ifade etme yeteneği olması gibi aynı şekilde yorumlama, anlama ve görselleri kullanarak ya da yaratarak fikirleri ifade etmeyi içerir (Tillmann, 2012, s.7).

Görsel Okuryazarlık birtakım görme ya da görüş yeterliğine kaynaklık etmekte ve aynı zamanda diğer duyuşal yaşantılarla da bütünleştirilerek geliştirilmektedir. Görsel okuryazarlık, insanın öğrenmesi için temel oluşturmaktadır. Görsel okuryazarlığı gelişmiş bir kişi, çevresinde karşılaştığı, görünen eylemlerin, objelerin, sembollerin doğal ya da yapay her şeyin ayırımına varabilmekte ve onları detaylarıyla yorumlayabilmektedir. Bu yeterliğin yaratıcı kullanımına bakıldığında ise, Görsel Okuryazarlık yeterliğinin, bireyin sahip olduğu diğer niteliklerini de bütünleştirerek kendini gösterdiği söylenmektedir. Bu yeterliğin kullanımının hayranlık ve beğeni uyandıran tarafı ise, bireyin görsel iletişim ustalığını kavrayabilmesi ve ondan zevk alabilmesidir (Alpan, 2008).

3.3.1. Görsel Algı- Görsel Okuma-Görsel Düşünme

Psikologlar nasıl algıladığımızla ilgili soruya iki karşıt yoldan yaklaşmaktadırlar. Fakat bu iki karşıt yolun birlikte işlendiğine de inanmaktadırlar. Çevreci olarak bilinen düşünürler, algının çevredeki görsel ortamda doğrudan gerçekleştiğini savunmakta, bir diğer grup ise beynin geçmiş deneyimler ve değişik etkilerle gerçeği yeniden inşa ettiğine inanmaktadırlar (Ertan ve Sansarcı, 2016, s. 58). Algının oluşmasında birçok faktör etkilidir, bunlardan en önemlileri, insanın yaşadığı ortam ve kişisel özellikleridir. İnsanın yaşı, yetenekleri, eğitimi, içinde bulunduğu ortam algısını etkilemektedir. Aynı zamanda aldığı eğitim ve yetenekleri de algıyı etkilemektedir bununla birlikte içinden geldiği sosyo-kültürel yapı insanların algılarını etkilemektedir. Beklentiler, ihtiyaçlar ve yetenekte algıyı etkileyen faktörler arasındadır. Güzel sanatlar eğitimi alan bir öğrenci ile başka bir alanda eğitim alan öğrencinin algı düzeyi farklı olabilir, yapılan araştırmalar ihtiyaçlarımızın ve daha önceki yaşantı ve tecrübelerimizin algı düzeyini geliştirdiğini yeni karşılaşılan uyaranlara maruz kalmış insanların önceki tecrübeleri kullanarak yeni bilgi oluşturmaının daha kolay olduğunu göstermektedir.

Algılama insanın çevredeki uyaran örüntülerinin organizasyon ve yorumlama sürecidir şeklinde tanımlanmaktadır. Algılama en genel anlamıyla çevredeki nesnelerden ve olaylardan gelen uyarıların duyu organları tarafından alınma sürecidir de denebilir. Bu organlar dışarıdan gelen uyarıları örgütleyip, kodladıktan sonra uyaran bileşeni olarak beyne göndermektedir. Bu uyarılar beyinde yapısal algılara veya bilme birimlerine dönüşmektedir. Algılamada, duyum örgütlenmesinin oluşmasında en önemli noktalardan biri de anlamlandıran bireyin sağlıklı bir bedensel ve zihinsel yapıya sahip olmasıdır. Ayrıca içinde bulunduğu toplumun kültürel yapısı, eğitimi ve toplumsal değerlerde önemlidir bu noktada önem kazanmaktadır (Parsa, 2004).

Algılama sadece uyaran ve metabolizmayla ilgili değildir, ayrıca bunlar kadar önemli olan şeylerden birisi sağlıklı bir bedene sahip olmaktır. Sağlıklı bir bedene sahip olduktan sonra yani metabolizma dış dünyadan duyuları, duyu organizmaları aracılığı ile aldıktan sonra algının oluşmasında önemli etkenlerden bireyin eğitim durumu, beklentileri ve içinde yaşadığı toplumun değer yargıları devreye girmektedir. Algının oluşması için o materyal ve malzemenin o toplum ve birey için bir anlam ifade etmesi gerekmektedir. Büyük şehirlerde teknolojinin bütün imkânlarına ve âdete saldırısına maruz kalan insanların algıda seçicilikle, kırsal kesinde yaşayan bir insanın algıda seçiciliği farklı olmaktadır. Canan’a göre, algılama süreci duyumla başlar, duyum sayesinde dış çevredeki veriler sinirsel enerjiye çevrilmek ve işlenmek için beyne iletilir, beyinde işleme olayı gerçekleştikten sonra bilgi oluşur ve depolanır. Bu süreç algılama süreci oluşan duruma da algı denmektedir. Algılamanın olduğu sırada beyin, diğer duyu organlarından gelen duyularla beraber, kişinin elde ettiği bilgileri, beklentileri, toplumsal değer yargılarını de hesaba katarak seçer, bazılarını gözardı eder ve elde ettiği yeni bilgileri kategorize ederek eski bilgilerle birlikte değerlendirir. Bundan dolayı algılama kişinin, bilgileri, deneyimleri, kişisel ve toplumsal değerleriyle bağ kurduğundan karmaşık bir yapıdır (Canan, 2013)

Algının oluşmasında önemli faktörlerden biride kültürdür, kültür aynı zamanda insanın kişiliğinin oluşmasında da en önemli faktördür. Dışarıdan alınan eğer etkelediği kişinin geldiği kültürde bir anlam ifade etmiyorsa, bunun kişide bir kimlik kazanması ve kişide anlam kazanması beklenmemektedir. Algı herkes için farklı şeyler ifade eder, kimileri algıyı, dış ortam tarafından uyarıldıklarında duyuların aldığı her şey diye tanımlarken, kimileri ise terimi, dış dünyaya ait bir konu hakkında elde edilebilen her türlü bilgi diye tanımlar (Arnheim, 2012).

Arnheim (2012, s.37) ’e göre, “Duyular daha en baştan çevrelerindeki, hayatın güçlenerek sürdürülmesi ile engellenmesi arasındaki farkı belirleyen özelliklere yönelmiş ve yoğunlaşmışlardır. Bu da algının, amaçlı ve seçici olduğu anlamına geliyor. Etkin seçicilik, zekâ içeren başka faaliyetlerin olduğu gibi, görmenin de temel bir özelliğidir ve dikkat edilmesi gereken en temel seçimde, çevredeki değişimlere yöneliktir. Görmeyi kendi ihtiyaçlarına göre ayarlayan organizma, doğal olarak hareketsizlikten çok değişimlerle ilgilenir” sözleriyle ifade etmiştir.

Bir algısal örüntü, ne denli örgütlü ise ve çevresinden ne denli açıkça farklılaşıyorsa, kolaylıkla tanınma şansı da o denli artmaktadır. Burada biyolojik kontrol düğmelerini gösterebiliriz. Biyolojik kontrol düğmeleri, çoğunlukla basit ve farklı renkler, şekiller ya da hareketlerdir ve hayvanların içgüdüsel tepkileri, evrim süreciyle gelişmiş bu işaretlerin açıkça teşhis

edilebilmeleri üzerine kurulmuştur. O halde teşhis etme, teşhis edilebilir bir örüntüyü gerektirmektedir. Bir şey, kesin biçimde tanımlanmış ve karakteri sayesinde ayırt edilebilir olmadıkça, bilinen, beklenen ya da tepki gösterilecek bir şey olarak fark edilememektedir (Arnheim, 2012).

Ertan, G ve Sansarcı, E, (2016, s.55) ‘e göre, İnsanın algı sürecindeki etkisi, psikolojik bir kavramdır. İnsan dikkati; çevrede bulunan uyarıcılardan, olaylardan, nesnelerden bir ya da birkaçına yönelmektedir. Kişilerin daha önce yaşadıkları deneyimlerin, önyargıların, düşündüklerine ve her türlü duygularına o anki algılama düzeyinde etki eder. İnsanın beklentileri, aldığı eğitim, o anki ihtiyaçları ve çevredeki uyaranların baskınlığı ve kullanılma şekilleri algının oluşmasında etkilidir, aynı zaman diliminde, aynı yakın uyaranlara maruz bırakılan insanlar belirtilen sebeplerden dolayı farklı algıya sahip olabilmektedirler. Ponty; Düşündüklerimiz ya da inandıklarımız nesneleri görüşümüzü algımızı etkiler. Sözcüklerden önce gelen ve sözcüklerle tam olarak anlatılamayan görme, uyarıcılara karşı mekânîk bir tepkide bulunup bulunmama sorunu değildir. Yalnızca baktığımız şeyleri görürüz. Bakmak bir seçme edimidir. Bu edinim sonucu olarak gördüğümüz nesne ulaşabileceğimiz bir alana getirilmiştir (Berger, 2016).

Gestalt kuramı, bir eşya veya olayın anlamlandırılmasında uyaran veya biçimlerin bütünsel algısını vurgulayan görüş olarak tanımlanmaktadır. Köhler’in deneysel çalışmalarıyla temelini attığı Gestalt kuramında, uyaranların organizasyonunun, algının gerçekleşmesinde önemli bir rol oynadığını ortaya koymaktadır. Arheim’ e göre algılarımızı bir bütün içinde organize ederek, estetik deneyimi oluşturan özellikler yönetilebilmektedir (Çellek, Sağocak, 2014).

Gestalt psikologları yaptıkları çalışmalarda biçim-zemin ilişkisi, benzerlik ve basitlik gibi yardımcı algılama yasalarını ortaya koymuşlardır. Bu yasaları genel bir çerçeve içinde kümelendirmiş ve bu genel yasaya pragnanz yasası adını vermişlerdir.

- *Yakınlık:* Organizma birbirine yakın olan nesneleri gruplandırarak algılama eğilimindedir. İşitsel uyarıcıların gruplandırılarak algılanması ise zaman içinde birbirlerine olan yakınlıklarına göre gerçekleşmektedirler.
- *Benzerlik:* Şekil, renk, ölçü, gibi pek çok özellik bakımından birbirine benzer maddeler gruplanarak algılanma eğilimindedir.
- *Tamamlama:* Organizma. Önceden tanıdığı nesne, olay, ses ve etkinliklerin bazı parçaların eksik olsa bile onları tamamlayarak algılar. Kapalılık ya da tamamlanma faktörü, bitmemiş, eksik olma durumunda her zaman bütünleme, bütüne ait olma eğilimidir.

- *Devamlılık:* Aynı yönde giden noktalar, çizgiler vs. birlikte gruplandırılarak algılanır. Görme alanındaki öğeler, devamlı ve düzenli aralıklarla yerleştiriliyorlarsa, o derece de süreklilik gösterme eğilimine sahiptirler.
- *Basitlik:* Diğer unsurlar eşit olduğu takdirde birey, daha düzenli ve basit olan nesne ve şekilleri algılama eğilimindedir (Çellek, T, Sağocak, M, 2014 s.285-289).
- *Duyum:* Duyuların uyarılmasıyla edinilen içsel izlenimdir. Algı sürecinde ise duyulardan gelen bilgi verileri amaca uygun olarak seçilmekte, yeni bilgi, bellekte eski bilginin yerini alarak, anlam verilme süreci anında gerçekleşmektedir. Algıya açık olmak, kendi enerjimizi kullanarak çevremizdeki nesnel dünya ile bütünleşebilmek, bir anlamın diğerine yol açtığını fark etmek ile gerçekleşmektedir (Ertan ve Sansarcı, 2016, s. 65).

Algının oluşmasında dış uyarıcıların, kişinin özelliklerinin, beklentilerinin, eğitim durumunun, kültürel yapının etkisi olduğu kadar kişinin de algıya açık olması ve potansiyelini kullanması gerekmektedir, eğer dış dünyada meydana gelen duyumlara ve etkilere kendini kapatırsa algının oluşması beklenemez.

3.3.2. Görsel Okuryazarlığın Temel Birimleri

Görsel okuryazarlığın temelinde sahip olunması gereken birimler iki başlık altında toplanmaktadır. Bunlardan birincisi Sanatsal Düzenleme Elemanları, ikincisi ise Sanatsal Düzenleme ilkeleridir. Sanatın elemanları ve bunların birbiriyle ilişkileri sanat eserlerinde ön yapıyı meydana getirirken, Sanatçı, bu elemanları belli kurallara göre düzenler bunlar sanatın ilkeleridir (Yılmaz, 2010).

3.3.3. Görsel Okuryazarlık Eğitiminin Amaçları

Sanat eğitiminin amacı, bireyi yaşadığı toplum hakkında bilinçlendirmek ve bireye bir sorumluluk yüklemektir. Aynı zamanda, bireyin toplum içerisindeki farkındalığını artırarak, yaşamını en iyi biçimde sürdürebilen bir bireye dönüştürme olanakları sunmak, bireyin doğanın sunduğu tüm olanaklardan yararlanmasını sağlamak, kendi gizil gücünü harekete geçirmesini ve kendini iyi biçimde ifade etmesini sağlamaktır (Uysal, E, 2015). Sanat eğitimi geleneksel olandan öte geleceğe yönelik dinamikleriyle klasik eğitimin topluma yansıttığı edilgen yapıyı

öteler. Toplumsal sorunlara karşı düşünce geliştiren, amaca uygun değerler üreten, tutarlı insanlar yetiştirir. Geleneksel biçim ve içerilerin korunması ve benzeri boyutlar irdelenirken, geleneksel olanın aşılp yeni olanın, yeni sanatsal biçimleri, yeni düşüncelerin oluşmasına olanak sağlar (Yazar, 2016, s.871).

Görsel Okuryazarlık öğrenenin algı stratejisini, tecrübelerini ve zihinsel becerilerini kullanarak görüneni doğru anlamayı kapsar. Bu anlamda görsellik; görme, algılama ve tanıma süreçlerinin karmaşık zihinsel işlemleri olarak tanımlanabilir. Ancak burada zihinsel işlevlerin karmaşıklığı söz konusudur. Çünkü görsel tasarım konusu ele alındığı ve söz konusu olduğu zaman görsel elementlerin tasarımı üzerine derin düşünceler oluşur. Bu tasarım süreci içinde tasarım elementleri ile tasarım prensipleri ya da ilkelerine çok dikkatle yaklaşmak gerekir. Tasarım elementleri içinde nokta, çizgi, şekil, şekillerin ve resimlerin derinliği anlamına gelen formi boşluk, özyapı, ışık, renk ve hareket gibi faktörleri belirtmek gerekir. Tasarım ilkeleri içinde ise sadelik, açıklık, ışık, denge, düzenlilik, organize etme, etkileme düzeni, okunabilirlik, parçaların yerleştirilmesi (toptan-parça), ilişkilere bakış, görüş noktası (içeriden-dışarıdan) ve görsel çerçeve oluşturma gibi unsurların ele alınması önerilmektedir (Salan vd, 2007, s.38).

Yaşamakta olduğumuz kültürün ortaya çıkardığı görüntü kirliliğinin içinden başarıyla çıkacak ve görsel taşları yerlerine doğru şekilde yerleştirebilecek yetkinliğe bizi ulaştıracak kuramsal alt yapıyı elde etmek için, öğrencilere ciddi bir Görsel Okuryazarlık eğitimi verilmelidir. Geçmişte tek bir resmin yapıldığı sürede, bugün yüzlerce hatta binlerce alternatif olduğu göz önünde bulundurulursa, öğrencinin alacağı görsel eğitim önemli mesele haline gelmektedir, bu durumda öğrenciye seçim yapmayı ve alternatifler içerisinde ya da kendi görsel kirliliği içerisinde boğulmadan devam etmeyi öğretmek olmalıdır (Moğol, vd., 2011).

3.4. Görsel Okuryazarlık Eğitimi ve Önemi

Kavramsal olarak öğrenme yönünde ki deneyimlerimizin ilk basamağı görsel eğitim gelmektedir. “Öğrenme sürecinin en etkin unsuru olan duyuşal etkinin çok büyük yüzdesini görsel öğrenme oluşturmaktadır.” Görsel öğrenmenin psiko-fizyolojik süreçleri içermesi, duyuşal etkiyi görmeye dayalı bir öğrenme biçimine odaklandırmaktadır. Görme ve görüş yeterliliğinin insanın öğrenme ve bilgiye ulaşma biçimlerine temel oluşturan “görsel okuryazarlık, insanın öğrenmesi için temel oluşturmaktadır” (Aslan, H, 2009). İnsan yaşamın ilk yıllarında öğrenmeye ilk olarak görerek başlar, görme dış dünya ile olan ilk bağlantımız ve öğrenme cabamızdır, konuşmadan, dinlemeden, yazmadan öce ilk olarak görmemiz gelir.

Tüzel, (2010) çalışmasında, Görsellerle öğrenmenin etkili ve kalıcı olduğu vurgulamıştır. 6-12 yaş çocuğu hayat deneyiminin %83'ünü görme, %11'ini işitme, %3,5'ini koklama, %1,5'ini dokunma, %1'ini ise tatma duyuları aracılığıyla elde etmektedir. Bilgilerin algılanmasında ise okuduklarımızın %10'unu, duyduğlarımızın %20'sini, gördüklerimizin %30'unu hem görüp hem duyduğlarımızın %50 'sini, söylediklerimizin %70'ini ve söylerken yapılanların %90'nı akılda tutabilmekteyiz. Böyle bir bilgi ile görme yetimizin ne derece önemli olduğunu görmüş oluyoruz. Zihinde, resimlerin kelimelere oranla 60.000 kat daha hızlı işlendiği düşünüldüğünde günümüzde görsel okuryazar olmanın önemi ve getireceği kolaylık ve avantajlar net bir şekilde görülmektedir. Böylece özellikle genel ağın yaygın kullanımının artmasıyla beraber, işaret, sembol, renk, grafik ve resim kavramlarına odaklanan yeni bir okuryazarlık kavramı gündeme gelmektedir

Görsel okuryazarlık, algılama, kavrayış ile görsel ve dilbilimsel kelime dağarcığının daha karmaşık ve iç içe duruma gelmiş aşamalı bir süreçtir. Öğrencilerin, gerekli ve gereksiz arasında bir seçim yapabilmeleri ve "yüzeysel, çekici, karmaşık mesajları gerçek ve değerli olanlardan ayırt edebilmeleri" gerekmektedir. Görsel Okuryazarlık becerileri öğretmenlerden talep edilen küçük katkıyla otomatik olarak gelişmektedir (Bamford, 2003).

Görsel Okuryazarlık eğitimi almış birey karmaşık yayım ağında kendine sunulan ve karmaşık gibi gözüken yayımları veya uyaranları istek, beklenti ve gereksinimleri doğrultusunda algılar, doğru veya yanlış ayırt eder, kendisi için önemli ve değerli olanı belirleyebilir, hemen hemen bütün insanlarda var olan Görsel Okuryazarlık eğitimcilerin vereceği küçük destek ve yardımlarla gelişebilmektedir.

Bireylerin çağdaş toplumun işlevsel bir üyesi olabilmesi, kendi iş ve yaşam koşullarını düzenleyebilmesi; özgür, bağımsız ve katılımcı bir kişilik oluşturabilmesi; hepsinden de öte çağdaş bir bakış açısı kazanabilmesi okuryazarlık becerilerini geliştirebilmelerine bağlamaktadır. Yalnızca yazılı ve basılı metinler ile sınırlı kalan; öğrencilerin çevrelerini sarmış durumda olan görsel ve elektronik metinler ile zenginleştirilmeden yapılan dersler öğrencilerin yaşantılarından uzak kalmakta, uygulamanın görülmediği bu derslerde bu durumda öğrenciye hitap edilememesine neden olmaktadır." Günümüz koşullarında birçok uyarana maruz kalan insanların sadece bu uyaran ve çevre koşullarına uyum sağlaması, günlük yaşantı ve ihtiyaçlarını gidermek için değil, öğrenim hayatları ve dış dünya arasındaki bağın kopmaması, öğrencilerin öğrenme ortamından sıkılmaması içinde Görsel Okuryazarlık eğitimi gereklidir. Görsel Okuryazarlık eğitimi, özgür düşünebilen, sorunlarla baş edebilen, sorunlara çözüm

yolları arayan özgür ve farklı bakış açılarıyla düşünebilen bireyler yetiştirmek için önemlidir (Tüzel ve Kurudayıoğlu, 2010).

Öğrenme sürecinin en etkin unsuru olan duyuşal etkinin çok büyük bölümünü görsel öğrenmenin oluşturduğunu ve ekran dili ya da genel anlamda medya ile başa çıkamayan, onları çözümleyip yorumlama yeteneğine sahip olamayan bireyler okuryazar olarak da nitelendirilemeyeceğini belirtmiştir. Görsel okuryazarlık betimlemeleri, görsel okuryazarlığın bireyin öğrenme ve öğretme amacına etkin olarak hizmet edebilecek kapsamlı bir yeti olduğunu belirtmektedir Beyin ve öğrenme araştırmalarının hız kazanması, görsel beyin, görsel algı, göz hareketleri, Görsel Okuryazarlık ve bilişsel öğrenme ve görsel biliş ve görsel öğrenme kavramlarını gündeme getirdiğini savunmaktadır.

Günümüzde ekran artık sadece televizyon monitör değildir, hemen her eve girmiş durumda olan bilgisayarlar, elimizden bir an olsun düşüremediğimiz akıllı cep telefonlarıdır. Bilgisayar ve akıllı cep telefonlarıyla hayatımıza tamamen girmiş olan sosyal medya yeni bir iletişim dili meydana getirmiştir. Bütün sosyal medya hesaplarının kendine özgü bir iletişim dili var. Sosyal medya hesapların kendilerine özgü tasarımları, kullanım ve paylaşım türleri var. Bu kadar farklı dili ve etkinliği olan günümüz medyası ile baş edebilmek klasik anlamda ki medya ile baş edebilmekten çok daha zor görülmektedir. Sosyal medya hesaplarından bu kadar çok duyu akınıyla baş edebilmek sadece okur-yazar olmakla mümkün görülmemektedir. Görselliğin bu kadar yoğun olarak yaşandığı dönemde Görsel Okuryazarlık önem kazanmaktadır (Keskinlik, 2014).

Görsel Okuryazarlık eğitimi sadece bireyin doğada ve yaşam alanında karşılaştığı görüntüyü, iletilmek istenen mesajı algılamak, yorumlamak, anlamak ve yeni bir ileti oluşturmak için gerekli değildir, aynı zamanda Görsel Okuryazarlık eğitimi insanların fizyolojik ve psikolojik gelişimleri içinde önemli görülmemektedir (...) Feinstein ve Hagerty ise çalışmalarında görsel okuryazarlığı genel eğitim süreci içinde; okuma, yazma ve matematikle eş değer dördüncü öge olarak görmektedirler ve görsel okuryazarlığın genel eğitim süreci için neden önemli olduğunu da dört madde halinde açıklamışlardır. Bunlardan birincisi, Görsel Okuryazarlık daha çok insan gelişimi için beynin sağ yarım küresini kullanmayı gerektirdiğinden oldukça önemli görülmemektedir. Düşünme sürecinde beynin her iki yarım küresini kullanmak, düşünmeyi geliştirmede büyük bir önem kazanır. İkincisi, beynin sol yarım küresine ait soyut düşünceleri inandırıcı ve somut yaparak onları daha iyi anlama olanağı tanımaktadır. Üçüncüsü, aynı düşünceyi farklı işleme yeteneği kazandırmaktadır. Dördüncüsü ise, içinde yaşadığımız doğal ve doğal olmayan çevreden etkilenmektense bireylerin kendi kararlarını alabilmesi için görsel

çevreyi okuyabilmelerini, anlayabilmelerini ve yorumlayabilmelerini sağlamaktadır. Bir görsel düşünme alanı olarak sanat, görselliğin bütün olası bağıntıları içinde ele almak ve onun yapısı ve doğası gereği olarak görülmektedir (Feinstein ve Hagerty aktaran Doğru, 2014).

Görsel Okuryazarlık sadece algılamak yorumlamak ve karşılık vermek anlamında olmadığı karşılaşılan sanat eserleri ve yapıtlardan kültürel haz alma olduğu da açıkça görülmektedir yapılan araştırmalardan elde edilen verilerden biride Görsel Okuryazarlık eğitimiyle insanların beyinlerinin her iki yarım küresini de kullanmaya başladıklarıdır.

Milone'ye (1997, s.1) çalışmasında; Görsel okuryazarlığı teşvik etmenin ilk adımı, öğrencilere geniş yelpazede uygun görsel medya sunmak olduğunu söylemektedir. Bu, öğrencileri iyi tasarlanmış internet sitelerine yönlendirerek, dergilerin hikâyelerine eşlik eden basılı reklam koleksiyonları veya grafik görüntüler gibi görsel bilgi görüntüleri oluşturarak, televizyon şovlarının video kliplerini göstererek veya öğrencilere logolar ve hatta yol işaretleri gibi diğer görsel görüntüler sunarak başarılabileceğini vurgulamaktadır. Öğrenciler görsel medyanın çeşitliliğini anladıklarında, internet, televizyon, basılı reklamlar, yerel işaretler ve kültürel gösterimlerden kendi başlarına örnekler toplamaya teşvik edilmeleri gerektiğini. İkincisi, çoğunlukla gözden kaçan görsel iletişim kaynağı, posterler ve müze işaretleri, oyunlar, müzik etkinlikleri, dans ile yaratıcı ve gösteri sanatlarının diğer örneklerini içerdiğini söylemektedir.

Görsellik, eğitim sisteminde sistematik bir şekilde kalıplaştırıldığında, görsel okuryazarlığı gerçekleştirmede kullanılan öğrenme materyalleri, okul içi ve dışı eğitimlerin birbirleri ile koşut olarak sürdürülmesi, metinleri eleştirel okuma becerilerinin geliştirilmesi gibi koşulların sağlanmış olması son derece önemlidir.” vurgusu yapmıştır (Özkubat, 2015, s.21). Görsel okuryazarlığı teşvik etmenin aslında gün içerisinde sürekli iletişim içinde oldukları görsel medya unsurlarının ve diğer iletişim unsurlarının ders müfredatlarına dâhil edilmesi ve okul dışı eğitimle destelenmesi gerektiği düşünülmektedir.

Görsel okuryazarlığın öğretme etkileri aşağıdaki gerekli kılmaktadır:

- Görsel imgelerle ilgili eleştirel düşünme becerileri geliştirmek;
- Konuşma ve yazma becerilerini, sözlü ve yazılı okuma yazma becerilerini ve sözcük dağarcığını geliştirmek;
- İmge üretimini, manipülasyon tekniklerini ve yazılımlarını erken bir aşamada çocuklara tanıtmak;
- Görsel okuryazarlığı tüm müfredat alanlarına bütünleştirmek;

- Sınıfta görsel ve metinsel okuryazarlıklar arasında bir denge kurulmasını sağlamak;
- Öğretme ve öğrenme nesnelerinin tasarımında Görsel Okuryazarlık ilkelerinin farkında olmak;
- Öğrencilere imgeler hakkında sorular sormak;
- Öğrencileri, gençleri çevreleyen imgelerde bulunan alt anlamlara bakmaya teşvik etmek;
- Öğrencileri, eleştirel olarak imgeleri araştırmaya ve imgelerde bulunan değerleri analiz etmeye ve değerlendirmeye teşvik etmek (Bamford, 2003, s.4).

Görsel okuryazarlığın çok geniş bir konu olması ve bu konu üzerine fikir birliğine varılmış bir tanım olmadığı için Görsel Okuryazarlık eğitimi ve bu konuda neler verilmesi gerektiği ile ilgili çok farklı çok düşünce mevcuttur.. Görsel Okuryazarlık eğitimi kapsamında öğrencilerin üç farklı yönde eğitilme gerekmektedir: İmgelem ile görselleştirme, görsel öğeleri okuma ve yorumlama, görsel materyaller tasarlama. Burada sözü geçen “görsel öğe ya da materyal” kelimeleriyle fotoğraf, grafik, çizim, resimli kart, diyagram, teknik illüstrasyon vs. gibi öğeleri ima edilmektedir (İşler, 2001).

Duyular algı yoluyla görselleştirilmeli, görsel öğeler okunabilmeli ve yorumlanmalı son olarak yeni görsel materyaller tasarlanabilmelidir. Görsel okuryazarlığın da tıpkı diğer temel beceri alanlarında olduğu gibi, planlı bir eğitim sürecine ihtiyaç duyulduğunu görülmektedir. Eğitim sistemlerinin, bugünkü dijital dünya ve yeni öğrenen kuşağı göz önüne alarak, görselliği eğitim programlarına dâhil etmeye başladıkları görülmektedir. Görsel okuryazarlığın anlamı ve önemine ilişkin değerlendirmeler, ülkemiz eğitim sistemlerine de görülmektedir. Bunun bir sonucu olarak ülkemizde 2005-2006 yılında ilköğretim 1-5. sınıflar Türkçe Öğretim Programında ‘Görsel Okuma’ ve ‘Görsel Sunu’ konu başlığı altında yeni bir öğrenme alanı eklenmiştir. İlköğretim 6-8. sınıflarda ise, ‘Görsel Okuma’ ve ‘Görsel Sunu’ ile ilgili kazanımlar diğer alanlara da dâhil edildiğini tespit edilmektedir (Arslan, 2010).

3.4.1. Görsel Okuryazarlık ve Eğitimdeki Yeri

Tarihin başlangıcından günümüze kadar dünya hiçbir zaman bu kadar görselin baskı ve etkisi altında kalmamıştır. Bu kadar görselle kuşatılmanın en başta ki sebeplerinden ilki kuşkusuz teknolojiye baş döndürücü ilerlemedir. Televizyonun, bilgisayarın ve son olarak ta akıllı cep telefonlarının icat edilmesi görülmektedir. Bahsedilen icatlar arasında bilgisayar ve akıllı cep

telefonlarında internetin kullanılması aralıksız olarak insanlara ileti yaymaktadır. Kendine özgü bir dil yapısı olan ortaya çıkardığı iletilerle yarattığı dünyanın doğru algılanması ve anlamlandırması gerekmektedir.

Alpan (2008)' ın belirttiği üzere, “Zihindeki görsel imgeler dünyayı anlaşılır hale getirmek ve anlamlandırmak için üretilmektedirler. Söz konusu üretim, öğrenmeye bilişsel bir yaklaşımla tanık olabilmektedir. Bilişsel öğrenme kuramları, insanın dış dünyayı tanıma ve anlamada kullandığı zihinsel süreçlerin işleyişiyle ilgilenmektedir. Bilgiyi işleme kuramına göre insan bilişi ya da öğrenme, girdilerin işlenip çıktılarına dönüştürülmesi olan bilgisayar sistemini andırmaktadır. Buna rağmen İnsan beyninin çalışma kapasitesine yakın özellikte bilgisayarların üretilmesi güç olduğu düşünülmektedir. Çünkü insan beyninin bilgiyi işleme gücü, çok daha karmaşık ve üstün niteliklerle donanmıştır. Bilgiyi işleme kuramı ise, insan bellek sisteminin bilgiyi elde etme, dönüştürme, depolama, kod oluşturma, geri getirme ve kullanmanın nasıl olduğu konusuna odaklanmaktadır.”

Toplumların sürekli öğrenen toplumlara dönüşmelerinde etkili olan bilgi ve iletişim teknolojilerindeki hızla artan gelişim, yaşanan kültürel, sosyolojik ve eğitimsel olgular, bireysel ve toplumsal alışkanlıklar üzerinde etkisi olmaktadır. “Öğrencilerin kendilerini ifade etme becerileri için okuma ve yazma temel becerisinin ötesinde, yoğun bir şekilde karşılaştıkları görsel bilgileri kavramalarına yönelik ihtiyaç, görsel okuryazarlığın gereğini ortaya koymuştur”. Bilgi teknolojilerinin ve iletişimin büyük oranda görseller kullanılarak verilmeye başlaması ve günlük yaşamda sürekli artan etkisi nedeniyle Görsel Okuryazarlık dersinin genel eğitim sürecinde kazandırılması gereken temel beceriler arasında olduğunu göstermektedir (Aslan, 2009).

Görsel Okuryazarlık eğitimi günümüz şartlarında bir ihtiyaç olmaktan çok zorunluluk haline gelmiştir, günlük yaşantı içinde binlerce görsel iletiye maruz kalan insan doğru olanı algılaya bilmek, ihtiyaçlarına, beklentilerine içinden geldiği toplumun kültürel yapısına uygun doğru bilgiyi elde etmek için Görsel Okuryazarlık eğitimi almalıdır.

Son on yıllık süreç içinde yapılan araştırma projeleri, gizli okuryazarlık süreçleri içeren görsel metinlerin çok katmanlı yapısı ve karmaşası üzerine odaklanmaktadır. Görsel imgelerin zenginliği, karmaşası ve diğer formlar ile birleşim yapılarak anlamlandırılması süreçleri bireyleri zorlamakta ve bu süreçlerde rehberliğe ihtiyaç duyulmasına yol açmaktadır. Özellikle sosyal bilimlerle ilgili yapılan araştırmalarda görsel durumlar ile ilgili birçok makale bulunmasına rağmen görsellerin anlamlandırılması, yorumlanması ve bunların metotlarının açıklanması ile ilgili son derece az kaynağa rastlanmaktadır (Rowse ve Kendrick'ten ak taran

Özkubat, 2015). İlerleyen teknolojiyle birlikte insanların kitle iletişim araçları yoluyla daha çok görsel materyale ve daha karmaşık iletilerle karşı karşıya olduğu görülmektedir. Bu karmaşık iletişim ağı içerisinde insan doğru olanı bulmakta ve onu yararlı bir şekilde kullanmayı öğrenmekte zorluklar yaşamaktadır.

Sanatı bağımsız bir çalışma alanı olarak ele alma ve sezgi ile idrakin, duygu ile akıl yürütmenin, sanat ile bilimi birlikte var olduklarını, ama iş birliği yapmadıklarını varsayma eğilimi yaygındır. Lise öğrencilerinin Sanat Tarihi hakkında çok az şey bildikleri, bir yağlıboya resmi suluboya resimden ayırt edemedikleri görülüyorsa, çıkarılacak sonuçların, bu bilginin ne ölçüde önemli olduğunun gösterilmesi gerektiğine bağlı olacağını düşünülür. Sanat kültürümüzün bir parçasıdır. Dolayısıyla her eğitimli insanın donanımı için gerekli olduğu söylenirse, sorumluluk sahibi bir eğitimci, bu kültürün bütün parçalarının herkes için gerekli olup olmadığını, herkesin erişimine açık olup olmadığını ve bunların aynı ölçüde ilişkili olup olmadığını sorgulamalıdır. Bilme yetisinin herhangi bir alanında görülen üretken düşünmenin algısal düşünme olduğu anlaşılır anlaşılmaz, sanatın genel eğitimdeki merkezi işlevi apaçık hale gelecektir. En etkili algısal düşünme eğitimi ancak sanat eğitimi ile olacaktır. Bu şekilde sanat eğitimiyle mevcut biçim ve teknikler öğrenilir ve geliştirilir. Sanat eğitimi alan kişi görsel karmaşıklığa ve problemleri görsel açıdan düşünmeye alışkındır” (Doğru, 2014, s. 22).

Toplumun bütün bireyleri için sanat eğitimi gerekli ve şarttır, sanat eğitimi alan birey karşısına çıkan görselin hangi materyallerle ve hangi tekniklerle yapıldığını bilir, görselde iletilmek istenen şeyin anlamının farkına varır ve onun ne derece önemli olduğunun farkına varır. Sanat eğitimi bireyin karşılaştığı sorunları fark etmesine ve bu sorunlar karşısında nasıl bir çözüm yolu bulması gerektiğini bilerek çözüm yolları bulmasını sağlar. Sanat eğitimi bireyin algısal düşünmesini sağlan yollardan biridir.

Toplumun kullandığı ortak değerler, dizgeler ve ortak bilinç yeni bir görsel dil oluşturmaktadır. Düşüncelerimizi, inançlarımızı ve neredeyse tüm yaşam tarzımızı görsel kültürün kodlarına göre biçimlendirmekteyiz. Bugün bütün dünyanın kabul ettiği Görsel Okuryazarlık eğitimi, ülkemizde okulöncesiyle başlayan ve yükseköğretime kadar devam eden eğitim kurumlarımızın müfredat programlarında yeniden tartışılarak yapılandırılmak zorundadır. Strokes çağışmasında; Günümüz bilgi toplumları için sözel iletişim biçimi ne kadar önemli ise görsel iletişim biçiminin de o denli önemli olduğunu söyleyebiliriz. Çünkü günümüz iletişim sürecinde yazılı materyallerin görsel öğelerle bütünleştirilmiş olarak kullanılması her geçen gün daha fazla ilgi görürken bilgisayar teknolojilerinin görselleştirme hareketine getirdiği katkılarla bu durum inanılmaz boyutlara ulaşmaktadır. Bu gelişme belki de kaçınılmazdı. Çünkü bundan

yaklaşık 500 yıl önce çok büyük boyutlardaki bilgi hacmini kaydetme güçlüğüne farkına varan Leonardo da Vinci farklı görüntüler olarak var olan sözcükleri yalnızca bir sayfada ifade edilebilecek biçimde desenleştirmiştir (İşler, 2001 s.156).

3.4.2. Görsel Okuryazarlığın Önemi ve Gerekliliği

Görsel sanatlar eğitimi; öğrenciye, bireysel yetenekleri ölçüsünde duygusal ve sosyal gelişimine destek olması ve onun araştırmacı yönünü uyararak, hayal gücünü geliştirerek, yaratıcılığa yönlendirmesi, estetik duyarlılığını geliştirmesi, toplumsal ve kültürel yaşamda kendine güvenmesi, çevresine karşı duyarlı, katılımcı olması, üretken olmasını sağlaması bakımından günümüz insanını tekdüzeleşmekten kurtaran bir eğitim alanı olarak görülmektedir. Görsel sanatlar dersinin en önemli özelliklerinden biri bireysel farklılıkları ortaya çıkararak, kişinin sosyal hayatta kendinin farkında olan, yaratıcı bakış açısı gelişmiş, kendine ve başkalarına saygı duyan, sorunlarla başa çıkabilen insanlar yetiştirmektir (Kıran, 2008).

Teknolojinin hızla ilerlemesiyle, görsel iletişimin gücü yadsınamayacak kadar önemli hale gelmiştir. Toplumdan topluma anlam, içerik, yorumlama bakımından farklılık içersede görseller artık yaşamın her anına dâhil olmuştur. Böylece Görsel Okuryazarlık becerisi ve görsel algı eğitimi kaçınılmaz bir şekilde gereklilik kazanmıştır İlköğretim döneminde olan öğrenciler için dahi gerekli olan görsel kültür dersinin verilmesi için, bu dersi verme yeterliliğinde olan öğretmen adaylarının yetiştirilebilmesi bakımından sanat eğitimi veren yükseköğretim kuruluşlarında da öğretilmesi büyük bir önem arz etmektedir. Görsel kültür dersi alan öğretmenler bu ders kapsamında edindikleri donanım sayesinde öğrencilerine izledikleri görselleri doğru algılamayı öğretebileceklerdir Karşılaştıkları görselleri doğru algılayabilen bireyler estetik değerlerin farkına varır ve kendisine özgü estetik algı becerisi kazanırlar (Balcı, 2015).

Görsel algının gelişebilmesi için bireylerin sanat ve görsel kültür eğitimi almaları gerekmektedir, ilerleyen teknoloji içerisinde çok fazla bilginin ve yeniliğin olması bu bilgilerin ve yeniliklerin öğrenilmesini güçleştirmektedir, bunların öğrenilmesi ve zihinde daha fazla tutulabilmesi için görsellerden ve görsel kültürden yararlanılmalıdır.

Görsel Okuryazarlık birtakım görme ya da görüş yeterliliğine kaynaklık etmekte olduğunu. Bu yeterlik görerek ve aynı zamanda diğer duyuşal yaşantılarla da bütünleştirilerek geliştirilebildiğini söylemektedirler. Bu yeterliğin gelişimi insanın öğrenmesi için temel

oluşturduğunu savunmaktadırlar. Görsel okuryazarlığı gelişmiş bir kişi, çevresinde karşılaştığı görünen eylemleri, objeleri, sembolleri doğal ya da yapay her şeyin ayırımına varabilmekte ve onları yorumlayabilmektedir. Bu yeterliğin yaratıcı kullanımına bakıldığında, Görsel Okuryazarlık yeterliği, bireyin sahip olduğu diğer yetileriyle iletişim içinde olabilmektedir. Bu yeterliğin kullanımının hayranlık ve beğeni uyandıran tarafı ise bireyin görsel iletişim ustalığını kavrayabilmesi ve ondan zevk alabilmesi olduğudur (Braden'dan aktaran Alpan, 2008) Dış dünyamızı çevreleyen görsellerin, sembollerin ve duyuların hangilerinin doğal hangilerinin kurgu olduğunu anlayabilmemiz ve yorumlayabilmemiz Görsel Okuryazarlık yeterliliğiyle doğrudan ilişkili gözükmektedir. Bahsi geçen olguların ayırımını yapabilmek hem onları kullanma yeteneğimizi artırmakta aynı zamanda çevre ve insanlarla olan iletişimimizi geliştirmekte ve yaratıcı düşünme kabiliyetimizi geliştirmektedir.

Görsel Okuryazarlık, bir insanın görerek ve aynı zamanda da diğer duymasal deneyimlere sahip olarak ve entegre ederek geliştirebileceği bir grup görme yetkinliklerini ifade etmektedir. Bu yetkinliklerin geliştirilmesi, normal insani öğrenmenin temelini oluşturduğunu söylemektedir. Bunlar geliştirildiğinde, görsel açıdan okuryazar bir kişinin, kendi çevresinde karşılaştığı görünür eylemleri, nesneleri, sembolleri, doğal ya da insan yapımı maddeleri ayırt etmesini ve yorumlamasını sağlamaktadır. Bu niteliklerin yaratıcı kullanımı sayesinde kişi, başkaları ile iletişim kurabilir, iyi şekilde kullanılması sayesinde kişi, görsel iletişimin başyapıtlarını kavrayabilir ve bunlarını tadını çıkarabilir demektedir.

Görsel okuryazar olan birey, sadece dış çevre ve insanlarla iletişim kurma becerisi geliştirmekle kalmaz aynı zamanda daha önce yapılmış sanat eserleri ve yapıları çözümleyebilir ve bunlardan sanatsal haz alabilir (Borges, 2012).

3.4.3. Görsel Okuryazarlık ve Sanat Eğitimi

Sanat, bireyin yaşamının hemen hemen her anında onun ayrılmaz bir parçasıdır denilebilir. Çünkü “insanlar her nereye bakarlarsa baksınlar sanat ve tasarım çalışmalarını görebilirler. Sanat biçimleri ve tasarım ürünleri hemen her gün insanlara, kullandıkları bir sabah kahvaltısı tabağında, elbiselerinde, mobilyalarında, sofra takımlarında görünür”. Bu durum sanatın birey açısından ne kadar önemli olduğunu ortaya koymaktadır (Mercin, L, Alakuş, 2009) Sanat, artık insanların yaşayışlarını, tecrübelerini, inançlarını veya zenginlik belirtisi olarak burjuva sınıfının elinde olan bir estetik kaygı değil, günlük hayat içinde her an beraber yaşadığımız bir olgu haline dönüşmüştür. Çocuğun yaptığı resimlerde ortaya koydukları, onun duygusal ve

düşünsel yaşamıyla ilgili imgelerini de ortaya koyar. Çocuğun uyum sağlaması gereken toplumsal ve nesnel gerçekler dünyası, çelişkileri, istekleri, sevinç ve tedirginlikleriyle bir iç dünyası vardır. Gerçekler dünyasına ilişkin duygu ve düşüncelerin ortak anlatım aracı olan dil ile anlatabilen çocuk, iç dünyasına ilişkin duygu ve düşüncelerini her zaman bu dil ile anlatamayabilir (Kırıçoğlu, 2005, s.56).

Sanatsal ifade biçimi, görsel tasarım ve görsel okuryazarlıkta, klasik yazı gibi evrenseldir, görselliğin anlattığı şeyler ve ifadeler kültürden kültüre değişse de tasarım ilke ve elemanlar her yerde aynıdır.

Sanat eğitimi aracılığıyla estetik bakış açısı oluşturulan çocuk, hayat disiplini kazanacağını söylemektedir. Çünkü estetik duygular güzeli hatırlatır. Estetik farkındalık olarak da tanımlanan doğal ve yapay çevredeki ayrıntıları fark edebilme becerisi, çocukların ayrıntılar üzerinde çalışmaya yönlendirilmesiyle kazandırılmaktadır. Estetik eğitimde bireysel özgürlük vardır. İnanç, yaratıcı ve tasarı kavramlarıyla birlikte kişisel deneyimleri ve anlatımsal değerleri gelişir, bu gelişim süreci sanatsal tasarım sürecinde önemli etkenlerden biri olarak görülmektedir. Tanımlama sırasında, yapma, görme, algılama, estetik duyarlılık, ürünü tanımlama, öğrenme ve değerlendirme sürecinin evrelerini oluşturur. Bu şekilde yaşamı algılama ve aktarma yeteneği gelişir ve yaratıcı gücünü estetik bir düzeyde anlatabilir. Yetenekleri, gittikçe ustalaşan birey estetik hazzı karmaşık objelerden çeşitli karakterle bulmaktadır. Bireyde, ayrıntıları görmeye, daha önce dikkat etmediği biçimleri fark etmeye yöneltten sanat eleştirisi disiplini, estetik algı ve beğeni ile çocuğun içinde bulunduğu biçim dünyasını araştırır ve şekillendirir kullanmıştır (Balci, 2015).

3.4.4. Görsel Okuryazarlık Eğitimi Sonucunda Kazandırılması Hedeflenen Beceriler

Görsel okuryazarlık, görsel imgelerin içeriğini yorumlamak, bu imgelerin sosyal etkilerini incelemek ve amaç, izleyici ve mülkiyet hakkında tartışabilmek için gerekli becerilerin geliştirilmesini içermektedir. Ayrıca görselleştirme, görsel iletişim kurma ve görsel imgeleri okuma ve yorumlama becerisini içermektedir. Buna ek olarak, öğrencilerin imgelerin manipülatif kullanımları ve ideolojik etkilerinden haberdar olmaları gerekir. Görsel okuryazarlık, imgelerin doğruluğunu, geçerliliğini ve değeri hakkında yargılama yapmayı da içermektedir. Görsel açıdan okuryazar bir kişi görsel nesneleri ve imgeleri ayırt edebilir ve anlamlandırabilir; görseller yaratabilir, başkaları tarafından yaratılan görselleri kavrayabilir ve

değerlendirebilir ve nesneleri zihin gözünde görselleştirebilir. Günümüz dünyasında etkili bir iletişimci olmak için, bir kişinin bir dizi anlam ifade etmek için görüntüleri yorumlayabilmesi, yaratabilmesi ve seçebilmesi büyük bir önem taşımaktadır (Bamford, 2003).

Akçam'a göre; Görsel okuryazarlık, ileri seviyede algılama, kavrama ve dilbilimsel söz varlığı edinmenin kademeli bir şekilde gerçekleştirilme sürecidir. Görselleştirmeyi öğrenmek, bir öğrencinin bilişsel gelişim sürecinin en önemli bileşenlerinden olup, tasarım ve problem çözme faaliyetlerinde de etkili bir beceridir. Konunun görselleştirilmesi, düşünmeyi tetiklemeyi, görsel iletinin ve başkaları için özel mesajlar içeren görsel diyalogların, anlaşılmasını hedeflemektedir (Akçam'dan aktaran Doğru, 2014).

Bu bağlamda Görsel Okuryazarlık eğitimi sonucunda kazandırılması hedeflenen becerileri aşağıdaki gibi sıralayabiliriz (MEB, 2009).

- Şekil, sembol ve işaretlerin anlamlarını bilir.
- Resim ve fotoğrafları yorumlar.
- Karikatürde verilen mesajı algılar.
- Grafik ve tablo ile verilenleri yorumlar.
- Harita ve krokileri yorumlar.
- Trafik işaretlerinin anlamlarını bilir.
- Renkleri tanımlar ve anlamlandırır.
- Görsellerden hareketle cümleler ve metinler yazar.
- Görsel mesajlardan anlam üretebilme becerisini kazanır.
- Bilinçli mesajlar oluşturabilme becerisini kazanır.
- Öğrencilerin izlenimci ve araştırmacı kişiliklere sahip olma becerisini kazanır.
- Duygu ve düşüncelerin dışavurumunu sağlar.
- Sağlıklı iletişim kurma becerisi kazandırır.
- Özgür düşünme, olaylara duyarlı olan bireyler yetişmesini sağlar.
- Sorgulayan bireylerin yetişmesini sağlar.
- Zihinsel faaliyetleri geliştirir.
- Empati kurmayı sağlar.
- Açık fikirli olmayı sağlar.
- Genel kültür düzeyini artırır.
- Estetik algıyı geliştirir.
- Kişisel gelişim sağlar.

- Reklamalarda verilen mesajları sorgular.
- Kitle iletişim araçları ile verilen bilgileri, haberleri, düşünceleri sorgular.
- Farklı iletişim kurma yolları bulmaya yardımcı olur.
- Kendi kültürel birikimine katkı sağlar.
- Toplumun gerçekleriyle yüzleşmesini sağlar.
- Bilgi toplamak amacıyla bilişim teknolojilerinden yararlanır.
- Doğa ve toplum gözlemcisi bireyler yetişmesini sağlar.
- Bireye bütünden parçaya, parçadan bütüne bakabilme yetisi kazandırır.
- İnsanın hayal gücünü kullanarak üretime katkıda bulunmasını sağlar.
- Kişiyi motive eder.
- Barış yanlısı, Şiddet karşıtı bireyler yetiştirir.
- Doğayı ve insanları seven, paylaşmayı öğreten bireyler yetiştirir.
- Kendini ifade etmeyi sağlar.
- Kalıcı öğrenmeyi sağlar.
- Kalıplaşmış düşünceyi yıkmayı sağlar.
- Çevresindeki sosyal olayları anlamlandırır ve yorumlar.
- Farklılıkları hoş görmeyi sağlar.
- Öğrenciler arasındaki sosyal bağı kuvvetlendirerek sosyalleşmeyi sağlar.
- Öğrencileri sınıf ortamından çıkıp entelektüel ortamda yaptığı aktivitelerle diğer derslere daha rahat ve zinde girebilmelerini sağlar.
- Teknik bilgi yanında görsel kaynakları kullanmalarını geliştirir.
- Görsel Okuryazarlık eğitimiyle günümüzde büyük bir öneme sahip olan reklâm sektörü gelişir ve bu sektörün gelişmesiyle bilinçli bir tüketici toplumunun gelişmesi sağlanır.
- Sanat, evrenseldir. Farklı dili konuşan insanların dahi birbirini anlamasını sağlar.
- Bireye çok yönlülük kazandırır.
- Tek bir konuya farklı bakış açıları geliştirmesi sağlanır.
- Görsel Okuryazarlık eğitimiyle, bireyin hayata bakışı değişir ve vizyonu genişler.
- Başka toplumların hayata bakışını ve sanatsal değerlerini öğrenirler.
- Bireyin somuttan öte soyut anlamlar yükleyebilme becerisini geliştirebilmesi için gereklidir
- Bireyin çevresinde gelişen olayları daha objektif değerlendirmesini sağlar.
- Bireye iyiyi ve kötüyü ayırt edebilme özelliği kazandırır.
- Beden dilini yorumlar.

- Bireyde algılama, düşünme, görsel, işitsel ve dokunsal eylemlerin gelişmesi için gereklidir.
- Görsel Okuryazarlık eğitimi, zamanı iyi kullanabilmeyi öğretir.
- Görerek öğrenilen bilgiler daha kalıcı ve kapsamlıdır.
- Doğal ya da yapay her şeyin ayrımını yapar.
- Doğayı izler, doğadaki değişimleri fark eder ve yorumlar (ACRL Board of Directors).

3.4.5. Görsel Okuryazarlık Yeterlikleri

Görsel okuryazarlığa sahip olan bireyin öncelikle görselliğin temel becerilerine sahip olması gerekir. (ACRL Board of Directors). Association of College and Research Libraries (ACRL)“ e göre Görsel Okuryazarlık Yeterlilik Standartlarını yedi başlık altında incelemiştir.

- Görsel okuryazar olan öğrenci kendisine gerekli olan görsel malzemenin niteliğini ve kapsamını belirler.
- Görsel okuryazar olan öğrenci kendisine gerekli olan görüntüleri etkin ve verimli bir şekilde bulur ve görsel medyaya erişir.
- Görsel okuryazar olan öğrenci, görsellerin ve görsel medyanın anlamlarını yorumlar ve analiz eder.
- Görsel okuryazar olan öğrenci, görselleri ve onların kaynaklarını değerlendirir.
- Görsel okuryazar olan öğrenci, görselleri ve görsel medyayı etkili kullanır.
- Görsel okuryazar olan öğrenci, görsellerden anlamlı tasarımlar yapar.
- Görsel okuryazar olan öğrenci görseller ve görsel medya oluştururken etik, yasal, sosyal ve ekonomik konulardan anlar, bu bağlamda erişim sağlar ve görsel malzemeleri kullanır (ACRL Board of Directors).

ACRL Görsel Okuryazarlık yeterliklerini öğrenenin, görselleri ve görsel dış dünyayı algılayabilmesi, düşünebilmesi, kullanabilmesi ve oluşturabilmesi olarak açıklamaktadır.

Görsel sözlük bilgisi: Görsel Okuryazarlık Becerilerinden (Avgerinou, 2001,s.29) Görsel Kelime Bilgisi: görsel dilin, nokta, çizgi, şekil, biçim, boşluk, doku, ışık, renk, hareket gibi temel bileşenler bilgisidir. Bu modülde öğrencilere; görseller ile ilgili temel kavramlar kazandırılır. Buda karşımıza;

- Sanatsal elemanlar bilgisi (nokta, çizgi, doku, renk...),

- Sanatsal ilkeler bilgisi (ritim, oran, denge, zıtlık...) eğitimiyle ortaya çıkar.

Görsel kural bilgisi: Görsel işaretler ve semboller bilgisi ve onların kabul edilen toplumsal anlamı.

Görsel düşünme: Bilgiyle iletişime geçmeye yarayan resim grafik gibi bilginin tüm çeşitlerini bilgiye çevirebilme yeteneği.

Görselleri aşamalandırma: Görsel Okuryazarlık Becerilerinden (Avgerinou, 2001, s.29)

Görselleri Aşamalandırma: Görsel bir görüntü oluşmasını sağlayan süreçtir. Görsel resmin oluşturulma işlemlerini açıklar. Bu modülde öğrenciler;

- Görsel içeriği somuttan soyuta doğru dizer.
- Görsel hakkında bilgiye sahip olur ve bu bilgiyi günlük yaşamında kullanır.

Görsel muhakeme: Görsel Okuryazarlık Becerilerinden (Avgerinou, 2001, s.29). Görsel Muhakeme; görüntüler vasıtasıyla yürütülen tutarlı ve mantıksal düşünmedir.

Eleştirel bakış: Görsel Okuryazarlık Becerilerinden (Avgerinou, 2001, s.29) Eleştirel bakış; görsellik içinde eleştirel düşünme becerilerini uygulamaktır. Öğrenci görseller üzerinde eleştirel olarak düşünür ve bulundukları bağlamı açıklar. Bu modülde öğrenciler;

- Karşılaştığı görsellere eleştirel bakar.
- Görseller hakkında fikir sahibi olur.
- Nesneleri farklı açılardan görür.

Görselleri ayırt etme: Görsel Okuryazarlık Becerilerinden (Avgerinou, 2001, s.29) Görselleri ayırt etme; iki veya daha fazla görsel uyaranlar arasındaki farklılıkları algılama yeteneğidir.

Birden fazla görsel uyaranın birbirinden ayıran farklılıklarını söyler. Bu modülde öğrenciler;

- Görsellerdeki ayrıntılara dikkat eder.
- Görseller arası ilişki kurar.
- Görselleri bütünüyle algılar.

Görselleri yeniden oluşturma: Görsel Okuryazarlık Becerilerinden (Avgerinou, 2001, s.29).

Görsel imar da denilen görselleri yeniden oluşturma basamağı; orijinal biçiminde kısmen tıkalı bir görsel mesajı yeniden oluşturma yeteneğidir. Kısmen kapatılmış bir görsel mesajı orijinal formunda yeniden oluşturabilir. Bu modülde öğrenci;

- Görselleri doğru yorumlayarak zihninde yeniden oluşturur.

- Parçadan hareketle bütünü görür.
- Parçadan hareketle bütüne gider.

Görsel ortaklığa duyarlılık: Görsel Okuryazarlık Becerilerinden (Avgerinou, 2001). Görsel ortaklığa duyarlılık; birleştirici bir tema örüntüsündeki görsel imgeler arasında bağlantı kurma yeteneğidir. Ayrıca, sözlü mesajlar ve görsel temsillerini (ve zıttı) ilişki kurma yeteneğidir. Bu modülde öğrenciler;

- Aynı temada olan görselleri birbirleriyle ilişkilendirir.
- Görselleri ve onların sözlü karşılıklarını ilişkilendirir.
- Görsel bağlantı yeteneğine sahip olur. (Sözel – Görsel imgeler arasında bağlantı kurma)

Anlamın yeniden inşası: Görsel Okuryazarlık Becerilerinden (Avgerinou, 2001) Anlamın yeniden inşası; sadece eksik olarak verilen bilgiyi kullanarak görsel mesajın anlamını yeniden sözel veya görsel olarak görselleştirme yeteneğidir. Verilen bilgiler ışığında görsel mesajın anlamını görselleştirir ya da sözel olarak yeniden yaratır. Anlamın inşası hem kültürel hem toplumsal, hem de tarihsel koşullar altında sonsuza dek süren bir üretimdir. Dil, bu süreçte gerçeği anlamlandırmaya çalışan insanın başvurduğu yegâne iletişim sistemi değildir, sadece en fazla başvurduğu sistemdir (Parsa'dan aktaran Aslan, 2009). Bu modülde öğrenci;

- Verilen bilgiler ışığında görselleri yazıya dönüştürür.
- Verilen bilgiler ışığında yazıyı görsele dönüştürür.
- Görsel mesajların anlamlarını kurgular, farklı bir olayla ilişkilendirir.
- Görselleri kaynağıyla beraber değerlendirir.
- Görselin bir sonraki aşamasını tahmin eder.

3.5.Türkiye Cumhuriyeti Devleti Üniversiteleri Güzel Sanatlar Fakülteleri

Bu bölümde Cumhuriyet öncesi ve Cumhuriyet sonrası ülkemizde kurulan ve hali hazırda eğitim-öğretim faaliyetine devam eden köklü Güzel Sanatlar Fakülteleri ve bölümlerinde devam eden Temel Tasarım Dersleri incelenecektir.

3.5.1.Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi

Ülkemizin sanat ve mimarlık yüksekokulu olan kurum Sanayi-i Nefise adı ile Osman Hamdi Bey tarafından 1882 kurulmuştur. Eğitime başlaması 2 Mart 1883’de olmuştur. 1928 yılında Güzel Sanatlar Akademisi adını almış ve bu ünvana sahip ilk yüksek öğretim kurumu olma özelliğini kazanmıştır. 1969 yılında Güzel Sanatlar Akademileri Kanunu’nun 1969 yılında kabul edilme ile bilimsel özelliğe ulaştığı görülmüştür. Güzel Sanatlar Akademisi, bilimsel özerkliği kavuştuğu görülmektedir. Mimar Sinan Üniversitesi adını alması ise 20 Temmuz 1982’de çıkarılan Kanun Hükmünde Kararname ile üniversiteye dönüşmesi ile olmuştur.

Devlet Güzel Sanatlar Akademisinin Tüm Bölümlerinin ihtiyaç duyduğu bir eğitim birimi olarak kurulan ve gelişen ancak Akademisinin Mimar Sinan Üniversitesi’ne dönüştürülmesiyle bir süre kapatılmıştır. Mimar Sinan Üniversitesi, eğitim programını yeniden yapılandırırken Temel Sanat Eğitimi’ni her bölüm için ayrı ayrı düzenlemişse de 1992 yılında Grafik ve Seramik Bölümleri arasında ortak bir Temel Sanat Eğitimi dersinin uygulamaya geçirilmesiyle birlikte, önceki sisteme geçişin ilk adımı atılmıştır. 1997-1998 ders yılında yeniden; Resim, Heykel, Seramik, Grafik, Tekstil, Sahne Dekorları ve Kostümü, Geleneksel Türk El Sanatları bölümlerinin Temel Sanat Eğitimi programını, “ana sanat dalı” olarak üstlenen Temel Eğitim Bölümü; lisans aşamasında bir “hizmet bölümü” olmuştur. 2002 – 2003 ders yılından itibaren Mimarlık Fakültesi Şehir Bölge Planlama, Mimarlık ve Endüstri Ürünleri Tasarımı Bölümlerinin Temel Sanat Eğitimi programını da üstlenmiş ve dersi yürütmektedir. Aynı eğitim yılında ders yılında kredili ders sistemine geçilmesiyle, Temel Eğitim Bölümü, Temel Sanat Eğitimi Ana Sanat Dalı 4. Sömestr: Strüktür ve 3. Sömestr: Renk üzerine seçmeli dersleriyle de üniversitenin, bütün bölümlerine hizmet vermeye başladığı görülmektedir.

- Temel Sanat Eğitimi I dersi kapsamında;
- 1.Yarı Yıl
- Desen ve kompozisyon atölyelerinden oluşmaktadır.
- Amaç: Sanat eserinin şeklini ortaya çıkaran öğelerin ve ilkelerin tanımlamaları, kompozisyonun birbirleri ile olan bütünlük ve ilişkilerini ortaya koymaktır. Desen, çizginin tanımı, çizgi işlev ve değerleri. Nesnelerin kütle-yüzey ilişkisi, çizgisel çözümlenmesi. Perspektif (aksometrik perspektif ve artistik perspektif) Modle ışık-gölge özellikli kopya ve Rönesans ustalarından kopya konuları ele alınmaktadır

- Kompozisyona giriş, Bakmak-görmek-algılamak. Görsel alanda etki oluşumları ve bunların düzenlenmesi. Görsel algılamada Gestalt ilkeleri tanımı ve kompozisyonlara uygulanması.
- Temel Sanat Eğitimi II kapsamında,
- 2. Yarı Yıl
- Desen ve Kompozisyon atölyelerin oluşmaktadır.
- Amaç: Doğadan ve yaşam çevresinden kaynaklanan özgün tasarımlarda temel tasarım öge ve ilkelerinden yararlanılmasıdır. Objenin özünü ortaya çıkaran üçboyutlu ve iki boyutlu tasarımlar meydana getirmek ister. Doku sistemlerini ve rengin kompozisyonlarda meydana getirilmesidir. Uygulama çalışmalarında, farklı etkiler ortaya çıkaran teknik- malzemelerin tanımlama ve uygulama çalışmalarının yaptırılması.
- Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi
- Temel Sanat Eğitimi I

Temel Sanat Eğitimi Bölümünün Temel Sanat Eğitimi Ana Sanat Dalı'nın ön gördüğü ve uygulamayı amaçladığı program ile öğrenci eğitimin ilk yılında, yaşam çevresi, doğayı, sanat eserlerini ve nesneleri kaynak olarak ele almayı, gözlem-analiz-sentez sistematığı içerisinde yorumlamayı amaçlamaktadır. Düşüncenin nesnelleşmesi desen çalışmalar ile başlayan süreç giderek leke-form, ışık-gölge gibi temel kavramları da içermekle beraber, bu bileşenleri kendi yaratıcılığı içerisinde devamlı olarak yeniden birleştiren öğrenci, yeni oluşumlara açık bir kompozisyon kaygısı taşır. Kompozisyonları boyunca, yüzey kompozisyonları, serbest malzeme ile üç boyutlu tasarımlar, desen eğitimi ve sanat kavramlarını irdeleyen teorik çalışmalarla birbirini destekleyerek özgün sanatsal yaklaşımlarını oluşmasını sağlar. Programda ağırlıklı yere sahip olan üç boyutlu çalışmalar öğrencinin enerjisini ortaya çıkarmasını ve sezgilerinin gelişmesini hedeflemektedir.

Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümünde gösterilen Temel Tasarım Dersi haftalık ders içeriği ve dersin öğrenme çıktıları Ek 1'de verilmiştir.

3.5.1.1. Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü

Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümünün başlangıcı Sanayi-i Nefise Mekteb-i Alisi (Güzel Sanatlar Akademisi) “Tezyini Sanatlar Şubesi” içinde 1938 yılında açılan “Kumaş Desenleri Atölyesi”ne dayanır. 1958 yılında Kumaş Desenleri Atölyesi içinde Baskı Atölyesi kurulur. 1966 yılında Yüksek Süsleme Bölümü “Yüksek Dekoratif Sanatlar Bölümü” adını alır ve bölüm ilk “Tekstil Desenleri Atölyesi” mezunlarını verir. 1971-1980 yılları arasında Yüksek Dekoratif Sanatlar Bölümü içinde “Tekstil Sanatları Atölyesi” adı ile devam eder. 1978 yılında Tekstil Sanatları Atölyesi içinde Dokuma Atölyesi kurulur. 1980-1982 yılları arasında Tekstil Sanatları Atölyesi adı “Tekstil Sanatları Bölümü” olarak değişir. 1982 yılından itibaren Yüksek Öğretim Yasası ile İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi “Mimar Sinan Üniversitesi” adını alır. Güzel Sanatlar Fakültesi içinde Uygulamalı Sanatlar Bölümü Tekstil Anasanat Dalı adı ile tekstil dalı mezun vermeye devam eder. 1994 yılından itibaren ise Güzel Sanatlar Fakültesi’ne bağlı bölüm, “Tekstil Bölümü” olarak, 2004 yılından itibaren de “Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü” adını alarak eğitime devam etmektedir. Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü; Tekstil ve Moda Tasarımı Anasanat Dalı’na bağlı Dokuma Tasarımı, Baskı Tasarımı, Giyim Tasarımı Sanat Dallarından oluşmaktadır. 1938-1978 yılları arasında Prof. Sabih Gözen’nin başkanlığını yaptığı bölümün başkanlıklarını; 1978-2000 yılları arasında Prof. Beyhan Saldıray, 2000-2002 yılları arasında Prof. Aygun Tuğay, 2002 - 2008 yılları arasında Prof. Zeki Alpan sürdürmüşlerdir. 2008 Mayıs ayı itibariyle başkanlık Prof. Kemal Can tarafından yürütülmektedir. Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü öğrencileri 16 yıldır İTKİB’in düzenlediği Genç Moda Tasarımcıları Yarışması’nda, Zorlu Holding Taç Linen’nin düzenlediği “Bir Desen Tasarla” başlıklı nevresim deseni yarışmasında, Deri Günleri Tasarım yarışmasında, İTHİB’in düzenlediği kumaş tasarım yarışmasında, DENİMDER’in düzenlediği Denim Kumaş Tasarım Yarışmasında bir çok dereceler almışlar, ödül olarak Avrupa ülkelerinde master bursları kazanmışlardır. Ulusal ve Uluslararası Tekstil fuarları gibi birçok etkinlikte yer alan Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü üniversite-sektör iş birliği kapsamında sektörden birçok firma ile çeşitli projeler gerçekleştirmektedir. Ulusal ve uluslararası düzeyde birçok üniversite, tekstil ve moda kuruluşları ile ortak sergi, konferans, sempozyum ve seminerler düzenlenmekte, araştırma ve inceleme gezisi kapsamında birçok firmaya geziler yapılmaktadır.

- TEMEL TASARIM I
- Ders: Teorik: 5 saat, Uygulama: 2 saat olmak üzere haftada 7 saattir.

- Amaç/İçerik: Tasarım ve Sanat eserlerinin görsel yönlerini meydana getiren ilke ve elemanların tanımları yapılmakta ve bunların özgün yaratmalarındaki önemlerinin öğretilmektedir.
- TEMEL TASARIM II
- Ders: Teorik: 5 saat, Uygulama:2 saat olmak üzere haftada 7 saattir. AKTS: 8
- Amaç/İçerik: Temel Tasarım I dersinde öğretilmiş olan Tasarım ilke ve elemanlarının doğal ve doğal olmayan çevre ayrıca teorik bilgilerden kaynaklanan özgün çalışmalarda ortaya konulmaktadır.

Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümünde gösterilen Temel Tasarım Dersi haftalık ders içeriği ve dersin öğrenme çıktıları Ek 1’de verilmiştir.

- Güzel Sanatlar Fakültesi Geleneksel Türk El Sanatları Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi:
- Temel Sanat Eğitimi I
- Temel Sanat Eğitimi II

Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Geleneksel Türk El Sanatları Bölümünde gösterilen Temel Tasarım Dersi haftalık ders içeriği ve dersin öğrenme çıktıları Ek 1’de verilmiştir.

Güzel Sanatlar Fakültesi Fotoğraf Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi

Temel Sanat Eğitimi I

Teorik:4 saat Uygulama:4 saat olmak üzere ders haftada 8 saattir.

Amaç/İçerik: Kompozisyon ve desen atölyelerinden meydana gelmektedir. Sanat çalışmalarının görsel yönlerini oluşturan öğelerin ve ilkelerinin tanımlarının yapılması, kompozisyondaki işlevleri ve birbirleri ile olan ilişkilerinin ortaya konması, Nokta, doku, çizgi, renk, boşluk-doluluk, ışık-gölge, oran, hareket, yön, strüktür, ritm, uygunluk, zıtlık, sıradüzen, denge, bütünlük konularının ele alınmasıdır.

Desen, çizgi tanımı, çizgi değerleri ve işlevleri nesnelerin çizgisel çözümü, yüzey-kütle ilişkisi. Perspektif, Modle ve Rönesans ustalarından ve ışık gölge kopya konusu ele alınmaktadır

Kompozisyona giriş: Bakmak-görmek-algılamak üzerine konuşulmakta ve Görsel alanda etki oluşumları ve bunların düzenlenmesi. Görsel algılamada Gestalt ilkeleri tanımı ve kompozisyonlara uygulanması konuları.

Temel Sanat Eğitimi II

Teorik:4 saat Uygulama:4 saat olmak üzere ders haftada 8 saattir.

Amaç/İçerik: Kompozisyon ve desen atölyelerinden meydana gelmektedir, yaşam çevresi, doğadan ve sanattan kaynaklanan özgün tasarımlarda temel tasarım öge ve ilkelerinden yararlanılması açıklanmaktadır. Nesnenin özünü oluşturan iki ve üç boyutlu tasarımlar, renk ve doku sistemlerinin kompozisyonlarda uygulanması konusu ve farklı etkiler yaratan teknik ve malzemelerin kompozisyonda ortaya konulması.

Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Fotoğraf Bölümünde gösterilen Temel Tasarım Dersi haftalık ders içeriği ve dersin öğrenme çıktıları Ek 1’de verilmiştir.

Güzel Sanatlar Fakültesi Sahne Dekorları Ve Kostümü Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi

Teorik:4 saat Uygulama:4 saat olmak üzere ders haftada 8 saattir.

Amaç / İçerik: Dekor- Kostüm Tasarım dersine hazırlık amacıyla programda yer almaktadır.

4.6.4. Güzel Sanatlar Fakültesi Fotoğraf Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi

TEMEL SANAT EĞİTİMİ I:

Teorik:4 saat Uygulama:4 saat olmak üzere ders haftada 8 saattir.

Plastik sanatların bütün alanlarında bulunan ortak tanımları öğrencilere aktarmak, kompozisyon, ışık, renk bilgilerini sunmakla beraber öğrencilerin bu konulardaki yeteneklerini geliştirmek hedeflenmektedir. Yüzey doku, iki ve üç boyutlu form araştırmaları, desen bilgisi ve desen araştırmaları bu dersin içeriğidir.

TEMEL SANAT EĞİTİMİ II:

Teorik:4 saat Uygulama:4 saat olmak üzere ders haftada 8 saattir.

Plastik sanatların bütün alanlarında bulunan ortak tanımları öğrencilere aktarmak, espas, zıtlık, bütünlük, denge, hareket, ritm, renk, leke, ışık-gölge, çizgi bu dersin kapsamı içerisindedir.

Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sahne Dekorları ve Kostümü Bölümünde gösterilen Temel Tasarım Dersi haftalık ders içeriği ve dersin öğrenme çıktıları Ek 1’de verilmiştir.

3.5.1.2.Seramik ve Cam Bölümü

Seramik ve Cam Tasarımı eğitim programı; dört yıllık lisans eğitimi süresinin ilk iki yılında, malzemenin teknik kullanımı ile yaratıcı süreçte nasıl uygulayacağı konusunda öğrencinin bilgi ve beceri sahibi olmasını sağlamaktadır. Son iki yılda ise, endüstriyel veya sanat odaklı geniş perspektifli uygulamalar ile sanat ve tasarım alanında yetkinlik sahibi sanatçı veya tasarımcı adayları yetiştirmeyi hedeflemektedir.

Özel yetenek sınavı ile her yıl lisans düzeyinde 15 öğrenci alan Keramik ve Cam Tasarımı Bölümü, çağdaş, düşünen, araştıran, sorgulayan ve üreten donanımlı bireyler yetiştirmeyi amaçlamaktadır.Lisans eğitimi sonrası mezun olan öğrencilerimiz, seramik fabrikalarında tasarım alanında ya da kendi atölyelerinde sanat alanında çalışmalarını sürdürerek profesyonel hayatta yer almaktadır.

TEMEL SANAT EĞİTİMİ I:

Teorik: 5 saat Uygulama: 2 saat olmak üzere hafta 7 saattir.

TEMEL SANAT EĞİTİMİ II

Teorik: 5 saat Uygulama: 2 saat olmak üzere hafta 7 saattir.

Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Keramik ve Cam Bölümünde gösterilen Temel Tasarım Dersi haftalık ders içeriği ve dersin öğrenme çıktıları Ek 1’de verilmiştir.

Grafik Tasarım Bölüm

Sanayi-i Nefise Mektebi’nin 1926’da "Güzel Sanatlar Akademisi" adını almasından sonra, Müdür Namık İsmail Bey tarafından 1927 yılında "Afiş Atölyesi" adı altında kurulan birim, ülkemizde grafik tasarım eğitimi veren en eski bölümdür. Kurulduğu yıldan 1932 yılına kadar bu atölyede eğitimi Avusturya’lı Eric Weber yönlendirmiştir. 1932’de Paris’ten dönen Mithat Özar atölyenin başına getirilmiş, 1940 ile 1950 yılları arasında da Zeki Faik İzer başkan olarak görev yapmıştır. İzer döneminde bu atölyede Türkiye’deki grafik tasarımın önemli isimleri yetişmiştir. Zeki Faik İzer’in asistanı olarak kariyere başlayan Namık Bayık ise 1950 ve 1988 yılları arasında bu birimde yönetici olmuştur. Bu atölye 1967’de "Grafik Atölyesi" adını almış, 1982 yılında Güzel Sanatlar Akademisi’nin üniversite statüsüne geçmesi ve “Mimar Sinan

Üniversitesi" adını almasından bir süre sonra da "Grafik Bölümü" adı kabul edilmiştir. Mayıs 2005'te bölümün adı Grafik Tasarım Bölümü olarak değiştirilmiştir.

Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümünde gösterilen Temel Tasarım Dersi haftalık ders içeriği ve dersin öğrenme çıktıları Ek 1'de verilmiştir.

Mimarsinan Güzel Sanatlar Fakültesi, Öğretim Planı ve Ders İçerikleri, <http://www.msgsu.edu.tr/faculties/guzel-sanatlar-fakultesi/resim-bolumu> sayfasından erişilmiştir.

3.5.2. Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi

Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksekokulu isimi altında 1 Kasım 1955'de Bakanlar kurulu kararıyla kurulmuştur. Prof. Dr. Adolf Schneck 1956 yılında, eğitim programını geliştirmek ve görev alacak öğretim elemanlarını belirlemek üzere danışman olarak görevlendirilmiş ve Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksekokulu 1957 yılında eğitime Dekoratif Resim, Grafik Sanatlar, Seramik, Tekstil Sanatları, Mobilya ve İçmimarlık bölümleri olmak üzere beş bölüm kurulmuştur. Dört yıllık lisans eğitimine 1962 yılında eğitim programında yenilemeler yapılarak başlamıştır. Bauhaus ekolü ile kurulan kurumun hedefi, çağın gereksinim duyduğu yaratıcı, araştırmacı, yenilikçi ve uygulamacı bireyler yetiştirmektir. Bu hedefle, eğitim programları sürekli yenilenmiş ve Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksekokulu, 20 Temmuz 1982 tarihinde yüksek öğretim yasası kapsamında, Marmara Üniversitesi bünyesine katılmıştır. Bugün MÜGSF bünyesi kapsamında Resim, Grafik, Seramik-Cam, Tekstil, İçmimarlık, Endüstri Ürünleri Tasarımı, Heykel, Geleneksel Türk El Sanatları, Sinema-Televizyon, Fotoğraf, Temel Sanat Eğitimi, Müzik ve Canlandırma-Film, olmak üzere on üç bölüm bulunmaktadır. Fakülte, lisans eğitiminin yanı sıra, 1992 yılında kurulan Güzel Sanatlar Enstitüsü bünyesinde Yüksek Lisans ve Sanatta Yeterlik eğitimini de devam ettirmektedir.

- Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesinde her bölüm Temel Tasarım Derslerini Kendisi vermektedir.
- Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi
- 1956 yılında Dekoratif Resim Bölümü adında Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu'nda eğitime başlayan bölüm, Marmara Üniversitesi altında 1982 yılından itibaren Güzel Sanatlar Fakültesi, Resim bölümüne dönüştürülmüştür.
- Temel Sanat Eğitimi I

Dersin amacı: Dersin Amacı: Tasarım ve sanat alanlarına dair genel bir bakış açısı ve vizyon kazandırmaktır. Temel Sanat Eğitimi dersinin amacı; Temel sanat öğelerinin kavraması ve bu bilgilerin uygulamalı olarak deneyimlenmesini amaçlamaktadır.

Ders: Teorik: 6 Uygulama: 8 saat olmak üzere haftalık: 14 saattir.

- Temel Sanat Eğitimi II:

Dersin Amacı: öğrencinin Tasarım ve sanat alanlarına dair genel bir bakış açısı ve vizyon kazanması amaçlanır. Temel Sanat Eğitimi dersinin amacı; Temel sanat öğelerinin kavraması ve bu bilgilerin uygulamalı olarak deneyimlenmesidir

Ders: Teorik: 6 Uygulama: 8 saat olmak üzere haftalık: 14 saattir

- Endüstri Ürünleri Tasarımı: 1970’li yıllarda Mobilya – İçmimarlık ve Ürün Tasarımı olarak ilk projelerini üreten bölümdür, 1975 yılında bağımsız bir bölüm haline gelmiş ve eğitim-öğretime başlamıştır.

- Temel Sanat Eğitimi I

- Dersin veriliş yöntemi: Sergi gezileri, yapıt okumaları, Tartışmalar ve uygulama yöntemidir.

- Dersin Amacı: Tasarım v.e sanat alanlarına dair genel bir bakış açısı ve vizyon kazanması amaçlanmaktadır. Temel Sanat Eğitimi dersinin amacı; Temel sanat öğelerinin anlaşılması ve bu bilgilerin uygulamalı olarak deneyimlenmesidir.

- Ders: Teorik: 6 Uygulama: 8 saat olmak üzere haftalık: 14 saattir

- Temel Sanat Eğitimi II

Dersin Amacı: Tasarım ve sanat alanlarına dair genel bir bakış açısı kazandırmayı ve vizyon edindirmeyi amaçlanmaktadır. Temel Sanat Eğitimi dersinin amacı; Temel sanat öğelerinin kavraması ve bu bilgilerin uygulamalı olarak hayata geçirilmesidir.

Ders: Teorik: 6 Uygulama: 8 saat olmak üzere haftalık: 14 saattir

Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Endüstri Ürünleri Tasarımı Bölümünde gösterilen Temel Tasarım Dersi haftalık ders içeriği ve dersin öğrenme çıktıları Ek 1’de verilmiştir.

3.5.2.1.Güzel Sanatlar Fakültesi Fotoğraf Bölümü Ders Programlarında Tasarlama ilkeleri I Dersi

Kuruluş: Grafik bölümünden 1994 yılında ayrılarak Fotoğraf Bölümü isminde yeni bir bölüm olarak kurulmuştur, 1995-1996 yılında eğitim öğretime başlamıştır.

- Dersin Amacı: Tasarım ve sanat alanlarına dair genel bir bakış açısı kazandırmak ve öğrenciye vizyon kazanmayı amaçlar. Temel Sanat Eğitimi dersinin amacı; Temel sanat öğelerinin kavraması ve bu bilgilerin uygulamalı olarak deneyimlenmesini ifade eder.
- Ders: Teorik: 2 Uygulama: 4 saat olmak üzere haftalık: 6 saattir
- Tasarlama İlkeleri II
- Dersin Amacı: Sanat ve Tasarım alanlarında vizyon ve bakış açısı edinmesi hedeflenir. Temel sanat öğelerinin kavranması ve bunların uygulama çalışmalarının yapılmasından oluşur.
- Ders: Teorik: 2 Uygulama: 4 saat olmak üzere haftalık: 6 saattir.

Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Fotoğraf Bölümünde gösterilen Temel Tasarım Dersi haftalık ders içeriği ve dersin öğrenme çıktıları Ek 1’de verilmiştir.

3.5.2.2.Güzel Sanatlar Fakültesi Geleneksel Türk Sanatları Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi

Geleneksel Türk Sanatları Bölümü, ülkemizin üniversite bünyesinde yer alan ve geleneksel sanatlar alanında eğitim veren kurumların başında gelmektedir. 1983 yılında Geleneksel Türk El Sanatları Bölümü başlığı altında; Eski Yazı (Hat) Anasanat Dalı, Tezhip- Minyatür Anasanat Dalı, Cilt Anasanat Dalı, Eski Türk Çiniciliği Anasanat Dalı, Halı –Kilim ve Eski Kumaş Desenleri Anasanat Dalı ile Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi’nde kurulmuştur. Ancak iki Anasanat Dalı’nda; Tezhip Minyatür Anasanat Dalı ve Halı Kilim Eski Kumaş Desenleri Anasanat Dallarında eğitim öğretime başlamış 1986-1987 tarihinde ilk mezunlarını vermiştir. Geleneksel Türk Sanatları Bölümü başlangıç tarihinden bugüne kesintisiz olarak faaliyetlerini sürdürmektedir.13 Ekim 2009 tarihinde Üniversitemiz Senato kararı ile bölümün kuruluş adı “Geleneksel Türk Sanatları Bölümü” olarak değiştirilmiştir. Güzel Sanatlar Fakültesi’nde Lisans, Güzel Sanatlar Enstitüsü’nde Lisansüstü (Yüksek lisans ve Sanatta Yeterlik) eğitim ve öğretim programlarını verilmektedir.

Temel Sanat Eğitimi I: Dersin Amacı: Temel Sanat Öğelerinin anlaşılması ve bunların uygulamalı olarak deneyimlenmesidir.

Ders: Teorik: 6 Uygulama: 8 saat olmak üzere haftalık: 14 saattir.

Temel Sanat Eğitimi II: Dersin Amacı: Temel sanat öğelerinin anlaşılması ve bu bilgilerin uygulamalı olarak deneyimlenmesidir.

Ders: Teorik: 6 Uygulama: 8 saat olmak üzere haftalık: 14 saattir.

Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Geleneksel Türk El Sanatları Bölümünde gösterilen Temel Tasarım Dersi haftalık ders içeriği ve dersin öğrenme çıktıları Ek 1’de verilmiştir.

3.5.2.3. Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi

1957 yılında kurulan Grafik Bölümü, Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksekokulu bünyesinde, yer alan ilk bölümlerdendir. 1982 yılında bölüm, Marmara üniversitesi bünyesine geçmiştir.

Temel Sanat Eğitimi I:

Dersin Amacı: Sanat ve Tasarım alanlarında vizyon ve bakış açısına ulaşması hedeflenmekte ve temel sanat öğelerinin kavranması, bunların uygulama çalışmalarının yapılmasıdır.

Ders: Teorik: 6 Uygulama: 8 saat olmak üzere haftalık: 14 saattir.

Temel Sanat Eğitimi II

Dersin Amacı: Sanat ve Tasarım alanlarında vizyon ve bakış açısına ulaşması hedeflenmektedir. Bu dersin amacı temel sanat öğelerinin kavranması ve bunların uygulama çalışmalarının yapılmasıdır.

Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümünde gösterilen Temel Tasarım Dersi haftalık ders içeriği ve dersin öğrenme çıktıları Ek 1’de verilmiştir.

Heykel: Kuruluş: Bölüm 1983-1984 yılında kurulmuştur.

Temel Sanat Eğitimi I

Dersin Amacı: Sanat ve Tasarım alanlarında vizyon ve bakış açısına ulaşması hedeflenir. Bu dersin amacı temel sanat öğelerinin kavranması ve bunların uygulama çalışmalarının yapılmasıdır.

Ders: Teorik: 6 Uygulama: 8 saat olmak üzere haftalık: 14 saattir.

Temel Sanat Eğitimi II

Dersin Amacı: Temel Tasarım Dersinin amacı; Temel sanat öğelerinin kavraması ve bu bilgilerin uygulamalı olarak deneyimlenmesidir. Ders ayrıca öğrencinin tasarım ve sanat alanlarında genel bir bakış açısı ve vizyon kazanmasını sağlamaktır.

Ders: Teorik: 6 Uygulama: 8 saat olmak üzere haftalık: 14 saattir.

Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Heykel Bölümünde gösterilen Temel Tasarım Dersi haftalık ders içeriği ve dersin öğrenme çıktıları Ek 1’de verilmiştir.

Marmara Üniversitesi Prpgram Çıktıları, *Temel Sanat Eğitimi*,
<http://lp.marmara.edu.tr/course.aspx?zs=1&mod=1&kultur=tr-TR&program=46&did=983&mid=570&pmid=46&mufredatTurId=932001&organizasyonId=55> sayfasından erişilmiştir.

3.5.3. Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi

1983-1984 eğitim-öğretim yılında Resim, Heykel Bölümleri ile Uygulamalı Sanatlar Bölümünün Grafik, Seramik ve Cam Ana Sanat Dallarında eğitim ve öğretime başlamıştır. Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi; Temel Tasarım Derslerini her bölüm kendi bünyesinde vermektedir.

3.5.3.1. Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümü Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi

Dersin amacı: Görsel algıyı güçlendirmek ve Gestalt unsurları ile plastik biçimlendirmenin temel ilkelerini kavratmak, kavramsal düşüncenin görselliğe aktarılması ve tasarımın temellerinin kavratılmasıdır. Grafik biçim yaratmaya yönelik çizgi düzlem ve üç boyut oluşturma yetini geliştirerek tasarımın bir dönüştürme eylemi olarak algılanmasını sağlamak.

Ders: Teorik: 4 Uygulama: 2 saat olmak üzere haftalık: 6 saattir.

TEMEL TASARIM EĞİTİMİ II

Dersin amacı: Temel Tasarım Eğitimi 1 dersinin devamı olarak grafik eğitiminde ve tasarım dünyasında biçim, renk ve anlamları hakkında sunumlar yapılır ve öğrenciden tasarım, algı, uygulama ve renk etkileşimi yönünden çalışmaları çözümlemesi istenir. Rengin ve biçimin

tasarımdaki işlevinin anlaşılması ve doğru yerde kullanılması amaçlanmaktadır. Klasik öğrenme tekniklerinin yanında dijital tabanlı öğrenme yöntemleri de geçilmiş olunur.

Ders: Teorik: 4 Uygulama: 2 saat olmak üzere haftalık: 6 saattir.

Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümünde gösterilen Temel Tasarım Dersi haftalık ders içeriği ve dersin öğrenme çıktıları Ek 1’de verilmiştir.

3.5.3.2.Güzel Sanatlar Fakültesi Heykel Bölümü Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi

TEMEL SANAT EĞİTİMİ I

Dersin amacı: Plastik biçimlendirmenin temel ilkelerini kavratmak ve görsel düşünme mantığı geliştirmektir. Yaratıcılığa ve imgelem gücüne dayalı özgün anlatım geliştirmek ve güven duygusuna ulaştırmak, Tasarım sürecinin tartışılmasını ve izlenmesini sağlamaktır. Sanat ve tasarımın bir dönüştürme eylemi olarak algılanmasını, araştırmacı-sorgulayıcı kişik geliştirmek, estetik farkındalık yaratmaktır.

Ders: Teorik: 4 Uygulama: 2 saat olmak üzere haftalık: 6 saattir.

TEMEL SANAT EĞİTİMİ II

Dersin amacı: Günümüz teknolojisine ait yeni ifade biçimlerinin kullanılmasının yanında geleneksel malzeme ve teknolojinin kullanılmasına yönelik işler yaptırmak. Kavramsal ve görsel düşünceyi, soyutlama becerisi ile plastik dile aktarma yetisine ulaştırmak.

Ders: Teorik: 4 Uygulama: 2 saat olmak üzere haftalık: 6 saattir.

Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Hekel Bölümünde gösterilen Temel Tasarım Dersi haftalık ders içeriği ve dersin öğrenme çıktıları Ek 1’de verilmiştir.

3.5.3.3.Güzel Sanatlar Fakültesi İç Mimarlık Ve Çevre Tasarımı Bölümü Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi

Dersin amacı: Öğrencilere, var olan bir kompozisyonu analiz etme, kendine özgü plastik değerlere sahip biçim oluşturma ve üç boyutlu düşünme yeteneği kazandırmak

Ders: Teorik: 2 Uygulama: 2 saat olmak üzere haftalık: 4 saattir.

TEMEL TASARIMEĞİTİMİ II

Dersin amacı: Üç boyutlu düşünme, var olan bir kompozisyonu analiz etme ve kendine özgü plastik değerlere sahip biçim oluşturma gibi yetileri öğrenciye kazandırma.

Ders: Teorik: 2 Uygulama: 2 saat olmak üzere haftalık: 4 saattir

Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümünde gösterilen Temel Tasarım Dersi haftalık ders içeriği ve dersin öğrenme çıktıları Ek 1’de verilmiştir.

3.5.3.4.Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi

RESİM I

Dersin amacı: Plastik biçimlendirmenin ve sanat kavramlarının temel elemanlarını görsel düşünme mantığı kapsamında özümsetmek. İmgelem gücü ve yaratıcılığa dayanan özgün anlatım dillerini geliştirmek güven duygusunu kazandırmak için resmin plastik oluşum sürecinin izlenmesini ve deneyimletilmesidir. Araştırmacı sorgulayıcı ve estetik farkındalık sahibi kişilik geliştirmektir.

Ders: Teorik: 4 Uygulama: 2 saat olmak üzere haftalık: 6 saattir

RESİM II

Dersin amacı : Görsel ve kavramsal düşünceyi, soyutlama becerisi ile plastik dile aktarma yetisi ve deneyimi kazandırmak. Geleneksel malzeme ve teknolojinin yanı sıra günümüz teknolojisine ait yeni ifade olanaklarının kullanılmasına yönelik çalışmalar yaptırmak.

Ders: Teorik: 4 Uygulama: 2 saat olmak üzere haftalık: 6 saattir.

Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümünde gösterilen Temel Tasarım Dersi haftalık ders içeriği ve dersin öğrenme çıktıları Ek 1’de verilmiştir.

3.5.3.5.Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik Bölümü Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi

TEMEL TASARIM I

Dersin amacı: Görsel düşünme mantığı plastik biçimlendirmenin ilkelerini kavratmak. Tasarım ve sanat kavramlarının vermektir. Tasarım sürecinin tartışılması ve sürecin izlenmesini ve kişiye özgüven duygusunu kazandırmak ve özgün anlatım dili kazandırmaktır.

Ders: Teorik: 4 Uygulama: 2 saat olmak üzere haftalık: 6 saattir

TEMEL SANAT EĞİTİMİ II

Dersin amacı: Günümüz teknolojisi yanı sıra, geleneksel malzeme ve teknolojinin ifade olanaklarından yararlanılmasına yönelik uygulamalar yapmak. Soyutlama becerisi yardımıyla, görsel ve kavramsal düşünceyi plastik dile aktarma becerisi edinmek.

Ders: Teorik: 4 Uygulama: 2 saat olmak üzere haftalık: 6 saattir.

Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik Bölümünde gösterilen Temel Tasarım Dersi haftalık ders içeriği ve dersin öğrenme çıktıları Ek 1’de verilmiştir.

Hacettepe Üniversitesi Prpgram Çıktıları, Temel Sanat Eğitimi, http://akts.hacettepe.edu.tr/ders_detay.php?ders_ref=410c62644324c6800143960abc3f0e50&ders_kod=GRA115&z_s_link=1&prg_kod=462&submenuheader=2 sayfasından erişilmiştir.

3.5.4.Dokuz Eylül Üniversitesi

Fakülte 1975 yılında Ege Üniversitesi’ne bağlı olarak kurulmuştur. Başlangıçta Mimarlık, Kent Planlama, Tarihi Çevre Koruma ve Peyzaj Mimarlığı alanlarını kapsayan Çevre Tasarımı Bölümü, Resim, Heykel, Grafik alanlarını içeren Görsel Sanatlar Bölümü, Müzik, Bale, Tiyatro, Sinema ve Televizyon alanlarını eğitimini içeren Gösteri ve Ses Sanatları Bölümü ile açılan fakülte 1975-76 öğretim yılında ağırlıklı olarak Mimarlık eğitimi yapmış; 1976-77 döneminde fakülteye yeni katılan öğretim elemanları ile Tiyatro, Sinema-TV, Müzikoloji ve Tekstil Tasarımı alanlarına da öğrenci alınarak yapı genişletilmiştir. 1981 yılında Türk Yükseköğretim Sistemi’nin yeniden biçimlendirilmesi aşamasında Ege Üniversitesi’nden ayrılarak Dokuz Eylül Üniversitesi’ne bağlanan fakülteden ayrılan Çevre Tasarımı Bölümü ve yeni açılan bölümlerle Resim, Heykel, Grafik, Seramik-Cam, Tekstil Tasarımı (Baskı, Dokuma, Moda Aksesuar, Moda Giyim), Geleneksel Türk El Sanatları (Halı Kilim Eski Kumaş Desenleri, Çini ve Çini Onarımları, Tezhip, Hat), Sahne Sanatları (Oyunculuk, Dramatik Yazarlık, Sahne Tasarımı), Sinema-TV, Fotoğraf ve Müzik Bilimleri eğitiminin aynı çatı altında yapıldığı özgün bir eğitim kurumu haline gelmiştir.

Temel Sanat Eğitimi ve Sanat Kuramları olmak üzere iki Anasanat Dalı'na ayrılan Temel Eğitim Bölümü, Fakültenin diğer bölümlerine yönelik Desen, Temel Tasarım ve Temel Fotoğraf gibi sanatsal; Genel Sanat Tarihi, Sanat Felsefesi, Sanat Toplum Bilimi, Sanat Psikolojisi, Mitoloji, İkonoloji, Çağdaş Sanat Yorumu, Sanat Eserleri Çözümlemeleri gibi kuramsal derslerle eğitim ve öğretim yapmaktadır. Ayrıca Temel bilgi teknolojileri dersi kapsamında bilgisayar ve programlarının eğitimi verilmektedir.

3.5.4.1.Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi

Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim bölümü 1983-1984 öğretim yılında eğitime başlamıştır.

GÖRSEL DİL VE ANLATIM I

Resim Bölümü

Dersin Amacı: Temel sanat eğitimi kapsamında, renk, çizgi, biçim, kurgu ve kompozisyon kurallarını deneyimle keşfederek plastik dili oluşturan ifade araçlarının profesyonel düzeyde özümsemesini amaçlamaktadır.

GÖRSEL DİL VE ANLATIM II

Dersin Amacı: Temel sanat eğitimi kapsamında, renk, çizgi, biçim, kurgu ve kompozisyon kurallarını deneyimle keşfederek plastik dili oluşturan ifade araçlarının profesyonel düzeyde özümsemesini amaçlamaktadır.

TEMEL TASARIM I

Dersin Amacı: Bu derste öğrencinin,

- Tasarımın görsel dağarcığı olan; Çizgi, şekil, doku, renk, mekân, renk gibi farkındalığını arttırmak.
- Plastik ekonomi, figür/ zemin ilişkileri, hiyerarşi, boyut, oran, görsel uyum, hareket, ritim, egemenlik, denge, vurgu, çeşitlilik, birlik gibi tasarım ilkelerini kavrayabilmesi;
- Yaratıcı, analitik, kavramsal düşünme becerilerinin projeler ve tartışmalar yoluyla geliştirilmesi;
- Rengin temel özellikleri hakkında bilgi edinmesi;

- Kontras renklerin gösterilmesi;
- Ton değerlerini ve rengi ayırt etmesi ve görmesi;
- Renk karıştırmasını diğer renkleri bulmak için öğrenmesi;
- Biçim algılamamızı etkileyen Işığın, renk değişik yöntem ve yolları inceleyerek kavranması;
- Oran temel perspektif bilgileri ışığında oran-orantı hatası yapmadan, tasarlanmış veya organik objeleri, farklı çizgi tarzlarıyla çizgisel, tonlamalı ve gerçekçi bir şekilde çizebilmeyi/resmedebilmeyi öğrenebilmesi amaçlanmaktadır.

TEMEL TASARIM II

Dersin Amacı

- Öğrencilere Sanat Tarihi içindeki önemli yaklaşımlarla ilgili teorik ve pratik çalışmalar yaptırarak bilgi aktarmak,
- Projeler ve tartışmalar yoluyla öğrencilere kavramsal ve analitik düşünme becerilerini geliştirmeyi amaçlamaktadır.
- Bu derste öğrencinin,
- Rengin yapısal ve ifadeci yönünü keşfedebilmesi.
- Rengin psikolojik etkilerini anlayabilmesi.
- Üç Boyutlu mekânda şekil/düzlemin, çizginin nasıl iki boyutlu mekândaki şekilden, çizgiden farklı olduğunu kavrayabilmesi,
- Üç boyutlu algılama ve yorumlama becerisini geliştirebilmesi,
- İşçiliğin içeriğe katkısını, malzemelerin potansiyel işlevini, ekleme ve eksiltme gibi biçimlendirme tekniklerinin olanaklarını araştırması amaçlanmaktadır.

Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümünde gösterilen Temel Tasarım Dersi haftalık ders içeriği ve dersin öğrenme çıktıları Ek 1’de verilmiştir.

3.5.4.2.Güzel Sanatlar Fakültesi Eski Çini Onarımları Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi

Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesine bağlı olan Geleneksel Türk El Sanatları Bölümü 1986 1987 öğretim yılında eğitime başlamıştır ve üç ana sanat dalında eğitim vermektedir. Bölüm, Ana sanat dallarında verdiği kuramsal ve uygulamalı eğitimle; kendi alanlarında geçmişte var olan kaynakları gün ışığına çıkaracak, onarımlarını gerçekleştirecek, günlük yaşama geçirilmelerinde ve korunarak gelecek kuşaklara aktarılmasında etkin görevler alacak bilinçli sanatçılar yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Bölüm, kuruluşundan itibaren Geleneksel Türk El Sanatları tanıma, tanıtmaya, koruma ve yaşatma yoluyla gelecek kuşaklara aktarmak amacıyla birçok sempozyum, sergi, uygulama ve proje gerçekleştirmektedir.

Çinicilik ve Çini Onarımı Ana sanat Dalı 1987/88 öğretim yılında eğitime başlamıştır. Eğitimin amacı, bu ana sanat dalında yetişecek elemanlarla, kendi alanlarında geçmişte var olan kaynakları gün ışığına çıkaracak, onarımları gerçekleştirecek ve günlük yaşama geçirilmelerinde etkin görevler alacak uygulamalı eğitimin yanında kuramsal bilgilerle donatılmış bilinçli bir sanatçı kuşağının yetiştirilmesine katkıda bulunmaktır. Ana sanat dalı öğrencileri geleneksel çiniciliğimizin günümüzde değerlendirilmesi için gerekli tüm seramik bilgilerini almaktadırlar. Birinci yıl ana sanat dalı derslerine temel oluşturmak üzere temel sanat eğitimi ve bu eğitimi destekleyecek kuramsal bilgileri içeren derslerle süren eğitim, İkinci ve üçüncü yıllarda tasarım-uygulama ağırlıklı derslerle devam etmektedir. Ayrıca bu alanlara yönelik koruma ve restorasyon dersleri de programda yer almaktadır.

TEMEL TASARIM II

Dersin Amacı

- Öğrencilere Sanat Tarihi içindeki önemli yaklaşımlarla ilgili teorik ve pratik çalışmalar yaptırarak bilgi vermek,
- Projeler ve tartışmalar yoluyla öğrencilere kavramsal ve analitik düşünme becerilerini geliştirmektir.
- Bu derste öğrencinin,
- Rengin yapısal ve ifadeci anlatımını keşfedebilmesi,
- Rengin psikolojik etkilerini kavrayabilmesi
- Üç Boyutlu mekânda şekil/düzlemin, çizginin nasıl İki Boyutlu mekândaki şekilden, çizgiden farklı olduğunu öğrenebilmesi,

- Üç boyutlu algılama ve yorumlama becerisini geliştirebilmesi,
- İşçiliğin içeriğe katkısını, malzemelerin potansiyel işlevini, ekleme ve eksiltme gibi biçimlendirme tekniklerinin olanaklarını araştırması amaçlanmaktadır.

Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Eski Cini Onarımları Bölümünde gösterilen Temel Tasarım Dersi haftalık ders içeriği ve dersin öğrenme çıktıları Ek 1’de verilmiştir.

3.5.4.3.Güzel Sanatlar Fakültesi Halı-Kilim ve Eski Kumaş Desenleri: Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi

Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesine bağlı olan Geleneksel Türk El Sanatları Bölümü 1986 1987 öğretim yılında eğitime başlamıştır ve üç ana sanat dalında eğitim vermektedir. Bölüm, Ana sanat dallarında verdiği kuramsal ve uygulamalı eğitimle; kendi alanlarında geçmişte var olan kaynakları gün ışığına çıkaracak, onarımlarını gerçekleştirecek, günlük yaşama geçirilmelerinde ve korunarak gelecek kuşaklara aktarılmasında etkin görevler alacak bilinçli sanatçılar yetiştirmeyi amaçlamaktadır.

Bölüm, kuruluşundan itibaren Geleneksel Türk El Sanatları tanıma, tanıtmaya, koruma ve yaşatma yoluyla gelecek kuşaklara aktarmak amacıyla birçok sempozyum, sergi, uygulama ve proje gerçekleştirmektedir.

Halı Kilim ve Eski Kumaş Desenleri Ana sanat Dalı 1986 1987 öğretim yılında eğitime başlamıştır. Eğitimin amacı, geleneksel tekstiller alanında geçmişten günümüze aktarılan kaynakların aydınlatılması ve belgelenmesi, var olan birikimin korunması, onarımı ve günlük yaşama geçirilebilmesi konularında gerekli bilgilerle donatılan ve tasarım açısından yeni öneriler sunabilen öğrenciler yetiştirmektir. Bu nedenle, ana sanat dalımızda eğitim alan öğrenciler, uygulamalı eğitimin yanında, kuramsal bilgilerle de donatılmaktadır. Öğrencilerimiz, ülkemizin birçok yöresinde işlevini koruyan ve ülke ekonomisine katkısı küçümsenemeyecek boyutlarda olan geleneksel tekstiller alanında ileriye dönük ürün verecek, bilinçli bir tasarımcı kuşağının oluşmasında katkıda bulunacaklardır.

TEMEL TASARIM I:

Dersin Amacı

Bu derste öğrencinin,

- Çizgi, şekil, doku, renk, mekân, renk gibi tasarımın görsel dağarcığının farkındalığını (bilincini) geliştirebilmesi;

- Birlik, çeşitlilik, denge, vurgu, egemenlik, ritim, hareket, görsel uyum, oran, boyut, hiyerarşi, figür/zemin ilişkilerini ve plastik ekonomi gibi tasarım ilkelerini anlayabilmesi;
- Projeler ve tartışmalar yoluyla kavramsal, analitik ve yaratıcı düşünme becerilerini geliştirebilmesi;
- Rengin temel özellikleri hakkında bilgi edinmesi;
- Renk Kontraslıklarını öğrenmesi;
- Rengi ve ton değerini ayırt etmesini ve görmesini öğrenmesi;
- Diğer renkleri bulmak için renkleri karıştırmasını öğrenmesi;
- Işığın, renk ve biçim algılamamızı etkilediği değişik yöntem ve yolları inceleyerek öğrenebilmesi;
- Öğrencinin temel perspektif bilgileri ışığında oran-orantı hatası yapmadan, tasarlanmış veya organik objeleri, farklı çizgi tarzlarıyla çizgisel, tonlamalı ve gerçekçi bir şekilde çizebilmeyi/resmedebilmeyi öğrenebilmesi amaçlanmaktadır.

TEMEL TASARIM II:

Dersin Amacı

- Öğrencilere Sanat Tarihi içindeki önemli yaklaşımlarla ilgili teorik ve pratik çalışmalar yaptırarak bilgi vermek,
- Projeler ve tartışmalar yoluyla öğrencilere kavramsal ve analitik düşünme becerilerini geliştirmektir.
- Bu derste öğrencinin,
- Rengin yapısal ve ifadeci anlatımını keşfedebilmesi,
- Rengin psikolojik etkilerini kavrayabilmesi
- Üç Boyutlu mekânda şekil/düzlemin, çizginin nasıl İki Boyutlu mekândaki şekilden, çizgiden farklı olduğunu öğrenebilmesi,
- Üç boyutlu algılama ve yorumlama becerisini geliştirebilmesi,
- İşçiliğin içeriğe katkısını, malzemelerin potansiyel işlevini, ekleme ve eksiltme gibi biçimlendirme tekniklerinin olanaklarını araştırması amaçlanmaktadır.

Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Halı Kilim ve Eski Kumaş Desenleri Ana sanat dalında gösterilen Temel Tasarım Dersi haftalık ders içeriği ve dersin öğrenme çıktıları Ek 1’de verilmiştir.

3.5.4.4.Güzel Sanatlar Fakültesine bağlı olan Geleneksel Türk El Sanatları Bölümü

Kuruluş (kuruluş tarihi, programın genel yapısı)

1986 1987 öğretim yılında eğitime başlamıştır ve üç anasanat dalında eğitim vermektedir. Bölüm, Anasanat dallarında verdiği kuramsal ve uygulamalı eğitimle; kendi alanlarında geçmişte var olan kaynakları gün ışığına çıkaracak, onarımlarını gerçekleştirecek, günlük yaşama geçirilmelerinde ve korunarak gelecek kuşaklara aktarılmasında etkin görevler alacak bilinçli sanatçılar yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Bölüm, kuruluşundan itibaren Geleneksel Türk El Sanatları tanıma, tanıtma, koruma ve yaşatma yoluyla gelecek kuşaklara aktarmak amacıyla birçok sempozyum, sergi, uygulama ve proje gerçekleştirmektedir.

3.5.4.5.Güzel Sanatlar Fakültesi Tezhip Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi

Tezhip Anasanat Dalı 1986-1987 Öğretim yılında eğitime başlamıştır. Birinci yıl temel sanat eğitimi alan öğrencilerimiz, ikinci yıldan itibaren yazma eserlerdeki (kitap) üç temel unsur olan yazı Hüsn-ü Hat, cilt, tezhip (süsleme) ile ilgili desen, kompozisyon eğitimi ve minyatür, ebru dersleri almaktadır. Mevcut eğitim programında alınan tasarım dersleri yeni özgün tasarımlar yapmaya fırsat tanıdığı gibi yapılmış olan kompozisyonların analizi yapıp eksik veya tahrip olan yerlerin kompozisyon ve desenlerini tamamlayabilecek seviyeye gelmektedirler. Aynı zamanda mimari süsleme konservasyon, restorasyon ve yazma eserlerin koruma ve onarımına yönelik derslerin yer aldığı eğitim programı sayesinde öğrenciler, minyatür ve tezhibin günümüz sanat anlayışı içinde değerlendirilerek, gün ışığına çıkartılıp kültürel mirasın gelecek kuşaklara aktarılmasında etkin rol oynamaktadırlar.

TEMEL TASARIM I

Dersin Amacı

- Bu derste öğrencinin,

- Çizgi, şekil, doku, renk, mekân, renk gibi tasarımın görsel dağarcığının farkındalığını (bilincini) geliştirebilmesi;
- Birlik, çeşitlilik, denge, vurgu, egemenlik, ritim, hareket, görsel uyum, oran, boyut, hiyerarşi, figür/zemin ilişkilerini ve plastik ekonomi gibi tasarım ilkelerini anlayabilmesi;
- Projeler ve tartışmalar yoluyla kavramsal, analitik ve yaratıcı düşünme becerilerini geliştirebilmesi;
- Rengin temel özellikleri hakkında bilgi edinmesi;
- Renk Kontraslıklarını öğrenmesi;
- Rengi ve ton değerini ayırt etmesini ve görmesini öğrenmesi;
- Diğer renkleri bulmak için renkleri karıştırmasını öğrenmesi;
- Işığın, renk ve biçim algılamamızı etkilediği değişik yöntem ve yolları inceleyerek öğrenebilmesi;
- Öğrencinin temel perspektif bilgileri ışığında oran-orantı hatası yapmadan, tasarlanmış veya organik objeleri, farklı çizgi tarzlarıyla çizgisel, tonlamalı ve gerçekçi bir şekilde çizebilmeyi/resmedebilmeyi öğrenebilmesi amaçlanmaktadır.
- Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi

TEMEL TASARIM I:

Dersin Amacı: Bu derste öğrencinin,

- Çizgi, şekil, doku, renk, mekân, renk gibi tasarımın görsel dağarcığının farkındalığını (bilincini) geliştirebilmesi;
- Birlik, çeşitlilik, denge, vurgu, egemenlik, ritim, hareket, görsel uyum, oran, boyut, hiyerarşi, figür/zemin ilişkilerini ve plastik ekonomi gibi tasarım ilkelerini anlayabilmesi;
- Projeler ve tartışmalar yoluyla kavramsal, analitik ve yaratıcı düşünme becerilerini geliştirebilmesi;
- Rengin temel özellikleri hakkında bilgi edinmesi;
- Renk Kontraslıklarını öğrenmesi;

- Rengi ve ton değerini ayırt etmesini ve görmesini öğrenmesi;
- Diğer renkleri bulmak için renkleri karıştırmasını öğrenmesi;
- Işığın, renk ve biçim algılamamızı etkilediğı değişik yöntem ve yolları inceleyerek öğrenebilmesi;
- Öğrencinin temel perspektif bilgileri ışığında oran-orantı hatası yapmadan, tasarlanmış veya organik objeleri, farklı çizgi tarzlarıyla çizgisel, tonlamalı ve gerçekçi bir şekilde çizebilmeyi/resmedebilmeyi öğrenebilmesi amaçlanmaktadır.

TEMEL TASARIM II:

Dersin Amacı

- Öğrencilere Sanat Tarihi içindeki önemli yaklaşımlarla ilgili teorik ve pratik çalışmalar yaptırarak bilgi vermek,
- Projeler ve tartışmalar yoluyla öğrencilere kavramsal ve analitik düşünme becerilerini geliştirmektir.
- Bu derste öğrencinin,
- Rengin yapısal ve ifadeci anlatımını keşfedebilmesi,
- Rengin psikolojik etkilerini kavrayabilmesi
- Üç Boyutlu mekânda şekil/düzlemin, çizginin nasıl İki Boyutlu mekândaki şekilden, çizgiden farklı olduğunu öğrenebilmesi,
- Üç boyutlu algılama ve yorumlama becerisini geliştirebilmesi,
- İşçiliğin içeriğe katkısını, malzemelerin potansiyel işlevini, ekleme ve eksiltme gibi biçimlendirme tekniklerinin olanaklarını araştırması amaçlanmaktadır.

Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Geleneksel Türk El Sanatları Bölümünde gösterilen Temel Tasarım Dersi haftalık ders içeriğı ve dersin öğrenme çıktıları Ek 1’de verilmiştir.

3.5.4.6.Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik ve Cam Tasarımı Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi

Kuruluş (kuruluş tarihi, programın genel yapısı)

Seramik Bölümü 1987-88 Öğretim yılında eğitim ve öğretime başlamıştır. Seramik Bölümü eğitim ve öğretim programı, bu dalda Öğretim yapan üniversitelerin lisans programları ve ülkemizdeki ortaöğretim koşulları göz önüne alınarak hazırlanmıştır. Dört yıl süreli bu programın birinci yılında Temel Sanat Eğitimi ve Seramik Tasarımı gibi uygulamalı dersler dışında, kuramsal ağırlıklı, sanat ve kültür dersleri yer almakta, ikinci yılda ilk yıldan başlatılan atölye ve teknoloji dersleri yoğunlaştırılarak ve Alçı Şekillendirme gibi diğer uygulama dersleri eklenerek, uygulamaya ağırlık kazandırılmaktadır. Belirli bir sanat formasyonu ile seramik mesleki formasyonu için hem kuramsal hem uygulamalı disiplinlerle sürdürülen eğitim ve öğretim, üçüncü yıldan itibaren,

a) Serbest Seramik Tasarımı,

b) Endüstriyel Seramik Tasarımı, gibi mesleki uzmanlık dallarına yönelmekte, eğitim ve öğretim bir bitirme projesiyle sona ermektedir.

TEMEL TASARIM I

Dersin Amacı

Bu derste öğrencinin,

- Çizgi, şekil, doku, renk, mekân, renk gibi tasarımın görsel dağarcığının farkındalığını (bilincini) geliştirebilmesi;
- Birlik, çeşitlilik, denge, vurgu, egemenlik, ritim, hareket, görsel uyum, oran, boyut, hiyerarşi, figür/zemin ilişkilerini ve plastik ekonomi gibi tasarım ilkelerini anlayabilmesi;
- Projeler ve tartışmalar yoluyla kavramsal, analitik ve yaratıcı düşünme becerilerini geliştirebilmesi;
- Rengin temel özellikleri hakkında bilgi edinmesi;
- Renk Kontraslıklarını öğrenmesi;
- Rengi ve ton değerini ayırt etmesini ve görmesini öğrenmesi;
- Diğer renkleri bulmak için renkleri karıştırmasını öğrenmesi;
- Işığın, renk ve biçim algılamamızı etkilediği değişik yöntem ve yolları inceleyerek öğrenebilmesi;

- Öğrencinin temel perspektif bilgileri ışığında oran-orantı hatası yapmadan, tasarlanmış veya organik objeleri, farklı çizgi tarzlarıyla çizgisel, tonlamalı ve gerçekçi bir şekilde çizebilmeyi/resmedebilmeyi öğrenebilmesi amaçlanmaktadır.

TEMEL TASARIM II

Dersin Amacı

- Öğrencilere Sanat Tarihi içindeki önemli yaklaşımlarla ilgili teorik ve pratik çalışmalar yaptırarak bilgi vermek,
- Projeler ve tartışmalar yoluyla öğrencilere kavramsal ve analitik düşünme becerilerini geliştirmektir.
- Bu derste öğrencinin,
- Rengin yapısal ve ifadeci anlatımını keşfedebilmesi,
- Rengin psikolojik etkilerini kavrayabilmesi
- Üç Boyutlu mekânda şekil/düzlemin, çizginin nasıl İki Boyutlu mekândaki şekilden, çizgiden farklı olduğunu öğrenebilmesi,
- Üç boyutlu algılama ve yorumlama becerisini geliştirebilmesi,
- İşçiliğin içeriğe katkısını, malzemelerin potansiyel işlevini, ekleme ve eksiltme gibi biçimlendirme tekniklerinin olanaklarını araştırması amaçlanmaktadır.

Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik ve Cam Tasarımı Bölümünde gösterilen Temel Tasarım Dersi haftalık ders içeriği ve dersin öğrenme çıktıları Ek 1’de verilmiştir.

3.5.4.7.Güzel Sanatlar Fakültesi Aksesuar Tasarımı Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi

Tekstil Bölümü, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi bünyesinde 1977-1978 öğretim yılında kurulmuştur. Dokuma, Baskı, Giyim Tasarımı derslerini içeren bir eğitim programına sahip olan bölümde eğitim sanat tarihi, sanat felsefesi, renk bilgisi gibi sanat ve tasarıma ait kuramsal ve uygulama derslerle desteklenmiştir. 1990 yılında Moda Aksesuar Programının kurulmasıyla program sayısı dörde çıkmıştır. Bölümün adı 2008-2009 Öğretim yılında Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü olarak değişmiştir. 2009-2010 öğretim yılından

itibaren Tekstil Tasarımı, Moda Giyim Tasarımı ve Moda Aksesuar Tasarımı olmak üzere üç Ana Sanat Dalında eğitim vermektedir.

TEMEL TASARIM I

Dersin Amacı

Bu derste öğrencinin,

- Çizgi, şekil, doku, renk, mekân, renk gibi tasarımın görsel dağarcığının farkındalığını (bilincini) geliştirebilmesi;
- Birlik, çeşitlilik, denge, vurgu, egemenlik, ritim, hareket, görsel uyum, oran, boyut, hiyerarşi, figür/zemin ilişkilerini ve plastik ekonomi gibi tasarım ilkelerini anlayabilmesi;
- Projeler ve tartışmalar yoluyla kavramsal, analitik ve yaratıcı düşünme becerilerini geliştirebilmesi;
- Rengin temel özellikleri hakkında bilgi edinmesi;
- Renk Kontraslıklarını öğrenmesi;
- Rengi ve ton değerini ayırt etmesini ve görmesini öğrenmesi;
- Diğer renkleri bulmak için renkleri karıştırmasını öğrenmesi;
- Işığın, renk ve biçim algılamamızı etkilediği değişik yöntem ve yolları inceleyerek öğrenebilmesi;
- Öğrencinin temel perspektif bilgileri ışığında oran-orantı hatası yapmadan, tasarlanmış veya organik objeleri, farklı çizgi tarzlarıyla çizgisel, tonlamalı ve gerçekçi bir şekilde çizebilmeyi/resmedebilmeyi öğrenebilmesi amaçlanmaktadır.

TEMEL TASARIM II

Dersin Amacı

- Öğrencilere Sanat Tarihi içindeki önemli yaklaşımlarla ilgili teorik ve pratik çalışmalar yaptırarak bilgi vermek,
- Projeler ve tartışmalar yoluyla öğrencilere kavramsal ve analitik düşünme becerilerini geliştirmektir.

Bu derste öğrencinin,

- Rengin yapısal ve ifadeci anlatımını keşfedebilmesi,
- Rengin psikolojik etkilerini kavrayabilmesi
- Üç Boyutlu mekânda şekil/düzlemin, çizginin nasıl İki Boyutlu mekândaki şekilden, çizgiden farklı olduğunu öğrenebilmesi,
- Üç boyutlu algılama ve yorumlama becerisini geliştirebilmesi,
- İşçiliğin içeriğe katkısını, malzemelerin potansiyel işlevini, ekleme ve eksiltme gibi biçimlendirme tekniklerinin olanaklarını araştırması amaçlanmaktadır.

Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Aksesuar Tasarımı Bölümünde gösterilen Temel Tasarım Dersi haftalık ders içeriği ve dersin öğrenme çıktıları Ek 1’de verilmiştir.

Dokuz Eylül Üniversitesi Prpgram Çıktıları, Temel Sanat Eğitimi, http://debis.deu.edu.tr/ders-katalog/2017-2018/tr/tr_9274_9399_1.html sayfasından erişilmiştir.

3.5.5. Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi

Güzel Sanatlar Fakültesi; 1983'te Uygulamalı Güzel Sanatlar Yüksekokulu olarak kurulmuş, 1985-1986 öğretim yılında Grafik ve Seramik bölümleriyle eğitime başlamış ve 1992'de Güzel Sanatlar Fakültesine dönüştürülmüştür. Fakülte bugün, Grafik, Seramik, Cam, Çizgi Film (Animasyon), Heykel, Resim, Baskı Sanatları ve Temel Eğitim bölümleriyle, sanat ve tasarım alanında eğitim vermektedir. Güzel Sanatlar Fakültesi, üniversite, kent ve ülkenin gereksinim ve koşullarıyla uyumlu, ulusal ve uluslararası düzeyde tanımlanabilen bir sanat eğitimi hedefleyerek öğrencilerin özgür, özgün ve yaratıcı anlatım olanaklarıyla kendilerini tanımlayıp ifade edebilecekleri bir anlayışla eğitim verirken çok disiplinli bir çalışma ortamını da desteklemektedir. Sanat, tasarım ve uygulama bütünlüğünde nitelikli mezunlar yetiştirmek ilkesini benimseyen fakültenin tüm bölümlerine ön kayıt ve özel yetenek sınavı ile öğrenci alınmaktadır. Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesinde her bölüm Temel Tasarım Derslerini kendisi vermektedir.

3.5.5.1. Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi

Temel Sanat Eğitimi I

Dersin amacı: Plastik sanatların temeli olan ışık, gölge, çizgi, nokta, leke ve dokuyu tanıyabilecektir. Doğal bir nesne üzerinde ışık ve gölgeyi kullanır. Cansız objeler kullanarak çizgi, nokta, leke elemanlarını yorumlar. Doğal ve yapay dokuları araştırır. Plastik sanatların temel ilkeleri olan denge, ritim, zıtlık ve perspektifi tanıyabilecektir. Denge ve ritim kavramını çizim ve üçboyutlu uygulayarak geliştirir. Perspektif kavram ve kurallarını çizim ve üç boyut üzerinde yorumlar. Zıtlık Kavramını kullanır ve yorumlar. Plastik sanatların malzeme tekniklerini siyah- beyaz ve üç boyutla uygulayabilecektir. Kara kalem, fon kartonu ve çeşitli çizim araçlarını kullanır. üç boyutlu teknikle kolaj çalışmaları yapar. Doğana yararlanarak kendi kişisel yorumlarıyla özgün çalışmalar yapabilecektir. Doğal ve yapay nesneleri tanımlar. Doğal olanı bozup yeniden kurgulayarak tasarlar. Doğal ve yapay nesneler arasında yeni yorumlar geliştirir.

Ders: Teorik+pratik: 9 saattir.

TEMEL SANAT EĞİTİMİ II

Dersin amacı:

- Sanat ve tasarım bilgilerini grafik tasarım alanında uygulayabilme
- Sanat ve tasarım problemlerini tanımlama becerisine sahip olabilme
- Sanat ve tasarım problemlerini çözümleme becerisine sahip olabilme
- Fikir ve sanat eserleri hakkında mesleki ve etik sorumluluk bilincine sahip olabilme
- Etkin iletişim kurma, kendini ifade edebilme ve ikna becerisine sahip olabilme
- Yaşam boyu eğitimin önemini kavrama becerisine sahip olabilme
- Yaşam boyu eğitim gerekliliklerinin yerine getirebilme becerisine sahip olabilme
- Çağın sorunlarını takip edebilme becerisine sahip olabilme
- Araştırma, deneyimleme, analiz, değerlendirme ve yorumlayabilme
- Sorun ve gereksinimleri karşılayacak bir ürünü/yapıtı ya da süreci tasarlayabilme

- Disiplinlerarası ortak çalışabilme
- Sanat ve tasarım çözümlemelerini toplumsal ve evrensel boyutlarda anlayabilme becerisine sahip olabilme
- Sanat ve tasarım problemlerinin çözümünde gerekli malzemeleri kullanabilme yetkinliğine sahip olabilme
- Sanat ve tasarım problemlerini çözümlerken çevre bilincine sahip olabilme
- Tasarım problemlerini çözümlemede kullanılan malzemelerin seçiminde çevreye karşı duyarlı olabilme

Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümünde gösterilen Temel Tasarım Dersi haftalık ders içeriği ve dersin öğrenme çıktıları Ek 1’de verilmiştir

3.5.5.2.Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi

Dersin amacı:

Plastik sanatların temeli olan ışık, gölge, çizgi, nokta, leke ve dokuyu tanıyabilecektir. Doğal bir nesne üzerinde ışık ve gölgeyi kullanır. Cansız objeler kullanarak çizgi, nokta, leke elemanlarını yorumlar. Doğal ve yapay dokuları araştırır. Plastik sanatların temel ilkeleri olan denge, ritim, zıtlık ve perspektifi tanıyabilecektir. Denge ve ritim kavramını çizim ve üçboyutlu uygulayarak geliştirir. Perspektif kavram ve kurallarını çizim ve üç boyut üzerinde yorumlar. Zıtlık Kavramını kullanır ve yorumlar. Plastik sanatların malzeme tekniklerini siyah- beyaz ve üç boyutla uygulayabilecektir. Kara kalem, fon kartonu ve çeşitli çizim araçlarını kullanır. Üç boyutlu teknikle kolaj çalışmaları yapar. Doğana yararlanarak kendi kişisel yorumlarıyla özgün çalışmalar yapabilecektir. Doğal ve yapay nesneleri tanımlar. Doğal olanı bozup yeniden kurgulayarak tasarlar. Doğal ve yapay nesneler arasında yeni yorumlar geliştirir.

Teorik+uygulama: 9 saattir.

Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik Bölümünde gösterilen Temel Tasarım Dersi haftalık ders içeriği ve dersin öğrenme çıktıları Ek 1’de verilmiştir

3.5.5.3.Güzel Sanatlar Fakültesi Baskı Sanatları Bölümü Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi

Temel Sanat Eğitimi I:

- Baskıresim konusunda yeterli bilgi ve teknik donanıma sahip olma ve bunu uygulayabilme becerisi
- Deneysel tasarımlar yapma, bunları değerlendirme, yorumlama ve çıkarımlarını sonraki süreçlerde kullanabilme becerisi
- Çağın sanatsal beklentilerine uygun yapıt üretebilme becerisi
- Disiplinlerarası düşünebilme ve bu gruplarla çalışabilme becerisi
- Baskıresim / sanat sorunlarını tanıma, tanımlama, formüle etme ve çözümleme becerisi
- Sanatsal sorumluluk ve buna uygun etik bilinci
- Toplumda etkileşim ve etkin iletişim kurma bilinci
- Sanatsal özgürlüğün gerektirdiği genişlikte ve özgünlükte eğitim
- Öğrenme sürecinin yaşam boyu kesintisiz devam ettiği bilinci
- Çağdaş sanat ve çağın toplumsal sorunları hakkında bilgi sahibi olmak
- Baskıresmin gerektirdiği gravür, serigrafi, litografi, yüksek baskı, dijital baskı tekniklerini ve yeni araçları kullanabilme becerisi
- Bir yabancı dilde sözlü ve yazılı iletişim kurabilme becerisi

Teorik+uygulama: 9 saattir.

TEMEL SANAT EĞİTİMİ II

Dersin amacı

- Baskıresim konusunda yeterli bilgi ve teknik donanıma sahip olma ve bunu uygulayabilme becerisi

- Deneysel tasarımlar yapma, bunları değerlendirme, yorumlama ve çıkarımlarını sonraki süreçlerde kullanabilme becerisi
- Çağın sanatsal beklentilerine uygun yapıt üretebilme becerisi
- Disiplinlerarası düşünebilme ve bu gruplarla çalışabilme becerisi
- Baskıresim / sanat sorunlarını tanıma, tanımlama, formüle etme ve çözümleme becerisi
- Sanatsal sorumluluk ve buna uygun etik bilinci
- Toplumda etkileşim ve etkin iletişim kurma bilinci
- Sanatsal özgürlüğün gerektirdiği genişlikte ve özgünlükte eğitim
- Öğrenme sürecinin yaşam boyu kesintisiz devam ettiği bilinci
- Çağdaş sanat ve çağın toplumsal sorunları hakkında bilgi sahibi olmak
- Baskıresmin gerektirdiği gravür, serigrafi, litografi, yüksek baskı, dijital baskı tekniklerini ve yeni araçları kullanabilme becerisi

Teorik+uygulama: 9 saattir.

Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Baskı Sanatları Bölümünde gösterilen Temel Tasarım Dersi haftalık ders içeriği ve dersin öğrenme çıktıları Ek 1’de verilmiştir

3.5.5.4.Güzel Sanatlar Fakültesi Heykel Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi

Temel Heykel Eğitimi I

Dersin amacı

- Sanat ve tasarım bilgilerini heykel alanında uygulama becerisi.
- Disiplinlerarası ortak çalışabilme becerisi.
- Heykel sanatı sorunlarını belirleme, tanımlama ve çözümleme becerisi.
- Etkin iletişim kurma ve kendini ifade edebilme becerisi.
- Çağın sorunları hakkında bilgili olmak.
- Heykel uygulamaları için gerekli olan teknik ve yenilikleri kullanma becerisi

Ders teorik+uygulama: 9 saattir.

Temel Heykel Eğitimi II

Dersin amacı:

- Sanat ve tasarım bilgilerini heykel alanında uygulama becerisi.
- Disiplinlerarası ortak çalışabilme becerisi.
- Heykel sanatı sorunlarını belirleme, tanımlama ve çözümleme becerisi.
- Etkin iletişim kurma ve kendini ifade edebilme becerisi.
- Çağın sorunları hakkında bilgili olmak.
- Heykel uygulamaları için gerekli olan teknik ve yenilikleri kullanma becerisi.

Ders teorik+uygulama: 9 saattir.

Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Heykel Bölümünde gösterilen Temel Tasarım Dersi haftalık ders içeriği ve dersin öğrenme çıktıları Ek 1’de verilmiştir.

3.5.5.5.Güzel Sanatlar Fakültesi Çizgi Film (Animasyon) Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi

Temel Sanat Eğitimi I

Dersin amacı:

- Çizgi film alanında kuramsal ve uygulamalı bilgilere sahip olabilmek.
- Çizgi filme ait bilgi ve becerileri sanatta ve sektörde kullanabilmek.
- Çizgi film alanında araştırma, gözlem-deneyimleme, değerlendirme becerisi geliştirebilmek.
- Çizgi film yapım sürecini tasarlamak uygulamak ve sunabilmek.
- Çizgi film üretim sürecine ekip üyesi olup, sorumluluk alabilmek.
- Çizgi film üretiminde sorumluluğu altında çalışanları yönetebilmek, onlara liderlik yapabilmek.
- Çizgi filme ilişkin çalışmalarını edindiği bilgi ve beceriler çerçevesinde değerlendirebilmek.

- Çizgi film alanında öğrenme gereksinimlerini tanımlayabilmek ve öğrenmeyi yönetebilmek.
- Çizgi film alanındaki bilimsel ve sanatsal çalışmalara katılarak ilgili kuruluşlarla iletişime geçebilmek.
- Çizgi film alanındaki bilgi ve becerilerini paylaşabilmek.
- Yabancı dil kullanarak çizgi film alanındaki gelişmeleri izlemek ve yabancı meslektaşları ile iletişim kurabilmek.
- Çizgi film alanında kullanılan her türlü teknik araç-gereç ve bilgisayar yazılımları ile birlikte genel bilişim ve iletişim teknolojilerini ileri düzeyde kullanabilmek.
- Çizgi film alanında etik değerlere sahip olabilmek.
- Evrensel değerler konusunda yeterli bilince sahip olabilmek.

Ders teorik+uygulama: 8 saattir.

Temel Sanat Eğitimi II

- Çizgi film alanında kuramsal ve uygulamalı bilgilere sahip olabilmek.
- Çizgi filme ait bilgi ve becerileri sanatta ve sektörde kullanabilmek.
- Çizgi film alanında araştırma, gözlem-deneyimleme, değerlendirme becerisi geliştirebilmek.
- Çizgi film yapım sürecini tasarlamak uygulamak ve sunabilmek.
- Çizgi film üretim sürecine ekip üyesi olup, sorumluluk alabilmek.
- Çizgi film üretiminde sorumluluğu altında çalışanları yönetebilmek, onlara liderlik yapabilmek.
- Çizgi filme ilişkin çalışmaları edindiği bilgi ve beceriler çerçevesinde değerlendirebilmek.
- Çizgi film alanında öğrenme gereksinimlerini tanımlayabilmek ve öğrenmeyi yönetebilmek.
- Çizgi film alanındaki bilimsel ve sanatsal çalışmalara katılarak ilgili kuruluşlarla iletişime geçebilmek.
- Çizgi film alanındaki bilgi ve becerilerini paylaşabilmek.

- Yabancı dil kullanarak çizgi film alanındaki gelişmeleri izlemek ve yabancı meslektaşları ile iletişim kurabilmek.
- Çizgi film alanında kullanılan her türlü teknik araç-gereç ve bilgisayar yazılımları ile birlikte genel bilişim ve iletişim teknolojilerini ileri düzeyde kullanabilmek.
- Çizgi film alanında etik değerlere sahip olabilmek.
- Evrensel değerler konusunda yeterli bilince sahip olabilmek.

Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Çizgi Film Bölümünde gösterilen Temel Tasarım Dersi haftalık ders içeriği ve dersin öğrenme çıktıları Ek 1’de verilmiştir

3.5.5.6.Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi

Ders teorik+uygulama: 8 saattir

RESİM EĞİTİMİ I

Dersin amacı:

- Sanat kuramları ve eleştirisi farkındalığı
- Sanat ve tasarım projeleri uygulama becerisi
- Görme-gözlem, çözümleme becerisi
- Ürün/ yapıt tasarlama sürecinde gereksinimleri karşılayacak tasarlama ve yaratma becerisi
- Disiplinlerarası çalışabilme becerisi
- Sanatsal sorunları belirleme, tanımlama ve çözümleme becerisi
- Sanat alanında etkin iletişim kurma ve yaratma kendini ifade edebilme becerisi
- Sanatın evrensel ve toplumsal boyutlarda etkilerini anlamak için gerekli genişlikte eğitim
- Yaşam boyu öğrenme bilinci ve gerçekleştirebilme becerisi
- Çağdaş sanat yaklaşımı
- Resim tekniklerini kullanabilme becerisi

- Sanatsal Proje üretme ve uygulama becerisi
- Sanat eserlerini inceleme, çözümleme, analiz ve değerlendirebilme becerisi
- Mesleki özgüven
- Yaratıcı ve yapıcı düşüncelerini görselliğe aktarabilme becerisi
- Mimari mekânlarda dekoratif amaçlı resimsel projeler üretebilme ve uygulayabilme becerisi
- Sorgulama ve eleştirel düşünebilme becerisi
- Resim malzemelerini ve tekniklerini tanımlama ve uygulama becerisi

Ders teorik+uygulama: 6 saattir.

Resim Eğitimi II

Dersin amacı:

- Sanat kuramları ve eleştirisi farkındalığı
- Sanat ve tasarım projeleri uygulama becerisi
- Görme-gözlem, çözümleme becerisi
- Ürün/ yapıt tasarlama sürecinde gereksinimleri karşılayacak tasarlama ve yaratma becerisi
- Disiplinlerarası çalışabilme becerisi
- Sanatsal sorunları belirleme, tanımlama ve çözümleme becerisi
- Sanat alanında etkin iletişim kurma ve yaratma kendini ifade edebilme becerisi
- Sanatın evrensel ve toplumsal boyutlarda etkilerini anlamak için gerekli genişlikte eğitim
- Yaşam boyu öğrenme bilinci ve gerçekleştirebilme becerisi
- Çağdaş sanat yaklaşımı
- Resim tekniklerini kullanabilme becerisi
- Sanatsal Proje üretme ve uygulama becerisi
- Sanat eserlerini inceleme, çözümleme, analiz ve değerlendirebilme becerisi

- Mesleki özgüven
- Yaratıcı ve yapıcı düşüncelerini görselliğe aktarabilme becerisi
- Mimari mekânlarda dekoratif amaçlı resimsel projeler üretebilme ve uygulayabilme becerisi
- Sorgulama ve eleştirel düşünebilme becerisi
- Resim malzemelerini ve tekniklerini tanımlama ve uygulama becerisi

Ders teorik+uygulama: 8 saattir

Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümünde gösterilen Temel Tasarım Dersi haftalık ders içeriği ve dersin öğrenme çıktıları Ek 1’de verilmiştir.

3.5.5.7.Güzel Sanatlar Fakültesi Cam Bölümü Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi

Temel Sanat Eğitimi I

Dersin amacı:

- Sanat ve tasarım bilgilerini edinme ve cam alanına yönelik özgün ve yaratıcı uygulama becerilerini kazanma
- Cam alanında araştırma, geliştirme ve uygulamaya dayalı yorumlama ve değerlendirme becerisi
- Cam alanının gerektirdiği kısıtlamalar göz önünde bulundurularak ortaya konan sorun ve gereksinimleri karşılayacak bir ürün/yapıtı ya da süreci tasarlama ve yaratma becerisi
- Disiplinlerarası ortak çalışma becerisi
- Sanat ve tasarım sorunlarını belirleme, tanımlama becerisi
- Etkin iletişim kurma ve kendini ifade edebilme becerisi
- Yaşam boyu öğrenmenin gerekliliği, bilince ve bunu gerçekleştirebilme becerisi
- Yaşadığı toplum ve çağın sorunlarına evrensel anlamda ilgi duyabilme ve bunları sanat ve tasarım alanında sorunsallaştırabilme becerisi

- Cam alanında sanat ve tasarım uygulamaları için gerektiğinde teknolojileri, teknikleri ve yenilikleri kullanma becerisi
- Bireysel farklılıkların derinleştirildiği, özgün tutum ve etkin iletişim kurma bilinci
- Sanat ve tasarım problemlerini çözme
- Cam alanında edindiği mesleki özgüvenle birlikte bilgi birikimlerini bireysel ve ekip çalışması halinde uygulayabilmesi becerisi kazanır.
- Cam sanatıyla ilgili teknik, estetik ve yaratıcı bilgilerini uygulayabilme becerisi
- Cam sanatının tarihsel gelişimi ile bilgi birikimine sahip olma
- Cam oluşumunun temellerini, cam oluşumunun basamaklarını saptayabilme ve Cam yapısı ile camın özellikleri arasındaki ilişkiyi tartışabilme ve temel cam yapılarını tanımlayabilme yetisi
- Cam alanındaki teknolojik bilgileri yorumlayabilme becerisi
- Camda kullanılan hammaddeleri tanımlayabilme, elde edilen camın kimyasal bileşimini açıklayabilme, elde edilmesi tasarlanan ürün grubuna yönelik olarak cam ergitmesini saptayabilme ve camın ergime süreci sonrasında uygulanan süreçlerini tanıyabilme yetisi

Ders teorik+uygulama: 9 saattir.

TEMEL SANAT EĞİTİMİ II

- Sanat ve tasarım bilgilerini edinme ve cam alanına yönelik özgün ve yaratıcı uygulama becerilerini kazanma
- Cam alanında araştırma, geliştirme ve uygulamaya dayalı yorumlama ve değerlendirme becerisi
- Cam alanının gerektirdiği kısıtlamalar göz önünde bulundurularak ortaya konan sorun ve gereksinimleri karşılayacak bir ürünü/yapıtı ya da süreci tasarlama ve yaratma becerisi
- Disiplinlerarası ortak çalışma becerisi
- Sanat ve tasarım sorunlarını belirleme, tanımlama becerisi
- Etkin iletişim kurma ve kendini ifade edebilme becerisi

- Yaşam boyu öğrenmenin gerekliliği, bilince ve bunu gerçekleştirebilme becerisi
- Yaşadığı toplum ve çağın sorunlarına evrensel anlamda ilgi duyabilme ve bunları sanat ve tasarım alanında sorunsallaştırabilme becerisi
- Cam alanında sanat ve tasarım uygulamaları için gerektiğinde teknolojileri, teknikleri ve yenilikleri kullanma becerisi
- Bireysel farklılıkların derinleştirildiği, özgün tutum ve etkin iletişim kurma bilinç
- Sanat ve tasarım problemlerini çözme
- Cam alanında edindiği mesleki özgüvenle birlikte bilgi birikimlerini bireysel ve ekip çalışması halinde uygulayabilmesi becerisi kazanır.
- Cam sanatıyla ilgili teknik, estetik ve yaratıcı bilgilerini uygulayabilme becerisi
- Cam sanatının tarihsel gelişimi ile bilgi birikimine sahip olma
- Cam oluşumunun temellerini, cam oluşumunun basamaklarını saptayabilme ve Cam yapısı ile camın özellikleri arasındaki ilişkiyi tartışabilme ve temel cam yapılarını tanımlayabilme yetisi
- Cam alanındaki teknolojik bilgileri yorumlayabilme becerisi
- Camda kullanılan hammaddeleri tanımlayabilme, elde edilen camın kimyasal bileşimini açıklayabilme, elde edilmesi tasarlanan ürün grubuna yönelik olarak cam ergitmesini saptayabilme ve camın ergime süreci sonrasında uygulanan süreçlerini tanıyabilme yetisi

Ders teorik+uygulama: 9 saattir.

Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik Bölümünde gösterilen Temel Tasarım Dersi haftalık ders içeriği ve dersin öğrenme çıktıları Ek 1’de verilmiştir.

3.5.6.Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi

2005 yılında kurulan Fakülte; ülke ve dünya kültürüne sanat alanlarında katkıda bulunacak çağdaş sanat anlayışını benimseyen sanatçılar yetiştirmektedir.

Fakültede eğitim-öğretim; yetenek sınavı sonuçlarına göre öğrenci alan Resim, Heykel, Görsel İletişim Tasarımı Bölümleri ile ÖSYS Merkezi Yerleştirme Sistemi sonuçlarına göre öğrenci alan Fotoğraf ve Video, Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümlerinde

sürdürülmektedir. Temel Sanat Bilimleri Bölümü ise, Fakültenin mevcut bölümlerinin programlarında yer alan Temel Sanat Eğitimi Derslerini ve Sanat Kültürünü oluşturan Temel Sanat Bilimleri alanlarındaki dersleri vermek amacı ile kurulmuş, Temel Sanat Eğitimi Anasanat Dalı ve Sanat Bilimleri Anabilim Dalından oluşan, diploma vermeyen bir hizmet bölümü olarak yapılandırılmıştır.

Fakültenin bölümlerinde yer alan bütün programlarda ilk yıl sanat eğitiminin temelini oluşturacak biçimde düzenlenmiş bir hazırlık sınıfı niteliğinde eğitim-öğretime devam edilmektedir. Öğrencilerimiz, dört yıllık lisans eğitimleri sırasında diğer bölümlerden alacakları farklı dersler sayesinde alan bilgilerini çeşitlendirme şansına da sahip olabilmektedirler. Ayrıca, sanat kültürüne yönelik zorunlu ve seçmeli dersler, öğrencilerimizin alanlarında kuramsal olarak da araştırma, yorum ve sentez yapabilme yeteneklerine katkı sağlayacak nitelikte düzenlenmiştir.

Fakülte bünyesinde, derslikler, desen atölyeleri, temel sanat eğitimi atölyeleri, bilgisayar laboratuvarları, multimedya laboratuvarı, fotoğraf ve kurgu stüdyoları, heykel-modelaj atölyeleri, resim atölyeleri, baskı atölyesi, seramik atölyesi ve sergi salonu mevcuttur. Öğrenciler Fakülteden aldıkları nitelikli eğitimle sanatçılar olarak topluma kazandırmak amaçlanmaktadır.

Güzel Sanatlar Fakültesi, lisans ve lisansüstü düzeylerde eğitim-öğretim veren fakülteleri arasındadır.

3.5.6.1. Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi

Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü 2005 yılında kurulmuştur. Bölüm 2006 yılında ilk öğrencilerini almıştır. Resim bölümü interdisipliner atölye ve kuramsal çalışmalar ile desteklenen güncel bir ders yapısına sahiptir. Bölümde, günümüz sanatı dinamikleri ve pratikleri ağırlıklı, alanında uzman öğretim elemanları ile deneySELLİĞE açık bir eğitim verilmektedir. Resim bölümünde yüksek lisans ve sanatta yeterlik programları da mevcuttur.

Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi

İlk öğrencilerini 2006 yılında alan Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü 2005 yılında kurulmuştur. Farklı disiplinlerin bir arada çalıştığı atölye çalışmalarının yanı sıra kuramsal derslerle desteklenen güncel bir ders örüntüsüne sahiptir.

TEMEL SANAT EĞİTİMİ I

Görsel duyarlılık ve iki boyutlu tasarım becerilerinin tasarım prensiplerinin kavratılarak kazanılmasını sağlamak. Tasarım eğitim malzemesinin tanışıklık kazanması ve Tasarım ilke ve elemanlarının verimli şekilde kullanılarak görsel anlatım becerisinin kazanılması ve geliştirilmesini sağlamaktır. Temel Tasarım Dersi, yüz yüze eğitim şeklinde verilmektedir. Çizgi, nokta, şekil, hacim, tekrar, doku ve tasarım ilke ve elemanları şeklinde işlenmektedir. Ders I yarıyıl olarak verildiği görülmektedir.

Öğrenme Çıktıları: Çizgisel anlatım yeteneği ve tasarım prensiplerine sahip olabilme, görsel kaynaklar ve düşüncelerle, algılama ve görme yeteneğini geliştirebilme ve bunlar için uygun zemin oluşturabilme. Ders yüz yüze eğitim yöntemiyle işlenmektedir.

Program Öğrenme Çıktıları

- Sanatın disiplinler arası özelliğine paralel olarak sanat üretiminde farklı disiplinleri bir arada kullanabilmeyi sağlamak.
- Sanat donanımı açısından profesyonel standartlara ulaşabilme.
- Ulusal ve uluslararası gelişmeleri takip eden ve bunu uygulamalarında ortaya koyar.
- Teknolojik gelişmeleri öğrenerek çalışmalarında kullanır.
- Kuramsal uygulama sorunlarını anlar ve özgün yaklaşımlarla işler ortaya koyar.
- Bağımsız düşünebilen donanımlı sanatçı adayları olmanın yanı sıra, bağımsız düşünebilen, katılımcı, farklı kültürlere saygılı, paylaşımcı bireyler olarak hazırlanır.
- Gözlem ve çözümleme yapabilen, çok boyutlu düşünebilen sanatçı adayları olarak yetişirler.
- Mesleki, teknik ve sanat konusunda yeterlilik kazanırlar.
- Kendini gerçekleştirebilme ve çevreyi dönüştürme bilincine sahip öğrenciler olurlar.

TEMEL SANAT EĞİTİMİ II

Ders yüz yüze eğitim yöntemiyle işlenir. Renk skalası, nesne etüdları, doğada bulunan biçimleri, sanat biçimlerine dönüştürme, Doğa içerisinde bulunan biçimlerden sanat biçimlerine renkli dönüştürme, serbest teknikte tema çalışmaları yapılmaktadır.

Öğrenme Çıktıları

- Yaratıcı süreçte temel olabilecek elemanları kavrar,

- Kompozisyon ve renk çözümlemelerini kullanabilir.
- Gelişmiş bir algı düzeyi oluşturabilir.

Program Öğrenme Çıktıları

- Sanatın disiplinler arası özelliğine paralel olarak sanat üretiminde farklı disiplinleri bir arada kullanabilmeyi sağlamak.
- Sanat donanımı açısından profesyonel standartlara ulaşabilme.
- Ulusal ve uluslararası gelişmeleri takip eden ve bunu uygulamalarında ortaya koyar.
- Teknolojik gelişmeleri öğrenerek çalışmalarında kullanır.
- Kuramsal uygulama sorunlarını anlar ve özgün yaklaşımlarla işler ortaya koyar.
- Bağımsız düşünebilen donanımlı sanatçı adayları olmanın yanı sıra, bağımsız düşünebilen, katılımcı, farklı kültürlere saygılı, paylaşımcı bireyler olarak hazırlanır.
- Gözlem ve çözümleme yapabilen, çok boyutlu düşünebilen sanatçı adayları olarak yetiştirir.
- Mesleki, teknik ve sanat konusunda yeterlilik kazanırlar.
- Kendini gerçekleştirebilme ve çevreyi dönüştürme bilincine sahip öğrenciler olurlar.

3.5.6.2.Güzel Sanatlar Fakültesi Görsel İletişim Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi

Gazi Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Görsel İletişim Tasarımı Bölümü disiplinlerarası yapısı ile 2006-2007 yılında 15 öğrenci ile eğitim-öğretim hayatına başlamış; 2009-2010 öğretim yılında ilk mezunlarını vermiştir. Bölümün kuruluş aşamasından bugüne kadar süregelen gelişim aşamaları incelendiğinde ulusal ve uluslararası düzeyde bir başarı grafiği gözlemlenebilir.

4 yıllık bir lisans programı veren Görsel İletişim Tasarımı Bölümü disiplinlerarası bir yapı ile kurulmuş ve eğitim programı da bu yapı üzerinden oluşturulmuştur. Amaç, çoğu zaman karıştırılanın aksine klasik bir tasarım eğitimi vermenin ötesinde, çok yönlü iletişim kanallarının etkin kullanımını içeren ve tüm medya araçlarına ilişkin tasarımların geliştirilmesinde farklı uzmanlıklar gerektiren disiplinlerarası bir eğitim programı oluşturulmasıdır.

Görsel İletişim Tasarımı günümüzde kamu kuruluşlarında, yaratıcı endüstrilerde ve reklam tanıtım sektöründe çağımızın en önemli kavramlarından biri olan ve bir bilginin ya da düşüncenin paylaşım sürecini tanımlamak için kullanılan “iletişim” ve klasik tasarım anlayışlarının ötesinde gereksinim duyulan “tasarım” boşluğunun doldurulması için gereken en önemli alan haline gelmiştir.

Bu sebeple Görsel İletişim Tasarımı Bölümü, etkileşimli medya ve ses tasarımı gibi yeni alanların yarattığı açılımlardan yararlanarak, öğrencilerin farklı uzmanlaşma dallarıyla tanıştırılmasını amaçlamış ve bu doğrultuda kapsamlı bir ders programı oluşturmuştur. Programın zengin içeriği Görsel İletişim Tasarımı Bölümü’nü diğer bölümler arasında farklı bir yere taşımıştır. Bölümün dersleri, gelişmiş görsel ve işitsel donanımları ve bilişim altyapısına sahip dersliklerde ve stüdyolarda gerçekleştirilmektedir. Fotoğraf ve montaj stüdyolarının yanı sıra bölümde Proje Stüdyosu, Uygulama Stüdyosu ve yazılım ve donanım açısından gelişmiş MAC bilgisayarlardan oluşan Multimedya Stüdyosu da öğrenciyi kendi potansiyellerini keşfedip, yaratıcılığını geliştirebileceği uygulamalı ve kolektif bir çalışma sürecinin içine dahil eder.

Ayrıca, dijital tasarım, tipografi, fotoğraf, yayın grafiği, yaratıcı yazı, profesyonel yaşam, ambalaj tasarımı konularında öğrenciyi uygulama ve üretime öncelik veren bir eğitim anlayışı çerçevesinde şekillendirmektedir. Bunlara ek olarak, giderek gelişen dijital ortamda iletişim konusunda uzmanlaşan öğrencilere web tasarımı, video ve film teknolojisi, 3 boyutlu tasarım, animasyon, ses ve hareketli görüntü ile tasarım alanlarında yaratıcı çalışmalar yapabilecek bir program uygulanması; başka bir ifadeyle, görüntü içeren her araca uygun bir görsel tasarım becerisi geliştirme amacı, programın diğer bölümlerdeki benzer programlardan temel farkını oluşturur.

3.5.6.3.Güzel Sanatlar Fakültesi Görsel İletişim Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi

Görsel iletişim tasarım bölümü, 2016-2017 yılında 15 öğrenci ile disiplinler ile eğitim-öğretim hayatına başlamıştır ve 2009-2010 öğretim yılında ilk mezunlarını vermiştir. Kurulduğu dönemden bugüne kadar devam eden süreçte gelişimine bakıldığında ülke bazında ve uluslararası düzeyde başarı grafiği görülmektedir. Çizim ve yaratıcılık temeli üzerine kurulmuş olan Görsel İletişim Tasarım bölümü, eğitim programını da bu yönde şekillendirmiştir. Klasik bir tasarım eğitimi vermenin aksine teknolojinin çok yönlü kullanımını amaç edinen bununla

beraber bütün medya iletişim araçlarının tasarımlarını geliştirilmesinde birbirinden farklı uzmanlık alanlarının içerdiği disiplinler arası bir program ortaya konulmaktadır. Reklam tanıtımlarında, yaratıcı endüstrilerde ve kamu kuruluşlarında, çağımızın en önemli kavramlarından olan iletişim ve klasik anlamda düşünülen tasarımın ötesinde düşünülmesi gereken tasarım boşluğunun doldurulması çok gerekli bir alan olarak karşımıza çıkar. Temel Tasarım, kaligrafi, illüstrasyon vs. çizim gerektiren derslerin yanında, proje dersleri, fotoğraf stüdyosu gibi derslerden faydalanılarak öğrencilerin farklı uzmanlık alanlarıyla tanışmaları amaçlanılarak ders programları buna göre meydana getirilmiştir. Genç, dinamik ve alanında uzman kadrosuyla Görsel İletişim Tasarım bölümü endüstri sektörünü amaçlayan ve sektörde süratle yer bulan mezunlarıyla amacına kısa sürede ulaşmak istemektedir.

Öğrenme Çıktıları

Görsel duyarlılık ve iki boyutlu tasarım becerilerinin tasarım prensiplerinin kavratılarak kazanılmasını sağlamak. Tasarım eğitim malzemesinin tanışıklık kazanması ve Tasarım ilke ve elemanlarının verimli şekilde kullanılarak görsel anlatım becerisinin kazanılması ve geliştirilmesini sağlamaktır. Temel Tasarım Dersi, yüz yüze eğitim şeklinde verilmektedir. Çizgi, nokta, şekil, hacim, tekrar, doku ve tasarım ilke ve elemanları şeklinde işlenmektedir.

Program Öğrenme Çıktıları

- Alanla ilgili kuramsal, tarihsel ve uygulama çalışmalarının geliştirebilmesi için gerekli bilgileri edine bilmek ve bunların birbirlerini tamamlaya bilecek bir biçimde kullanabilme ve yorumlayabilmek.
- Güncel düzeyde, uygulamalar yapabilmek için ulusal ve uluslararası gelişmeleri takip edebilecek seviyeye getirmek.
- Teknolojilerin gelişmesi paralel olarak teknik bilgi ve becerileri öğretmek çalışmalarına aktarmalarını sağlayabilmek.
- İki boyutlu ve hareketli görüntüler yapabilme, işleme ve bunları değerlendirme kapasitesine sahip olmak.
- Özgün görsel iletişim tasarım elemanları oluşturabilmek için, uygun renk, leke ve kompozisyon değerlerini içeren çalışmalar yapabilmek.
- Farklı bakış açılarıyla yaratıcı fikirler üretebilme ve bunları, ilüstratif, grafik, etkileşimli, hareketli ve üç boyutlu görseller şeklinde ortaya koyabilmek.

- Değişik alanlarla ilgili projeleri görsel iletişim yönünden değerlendirerek, çözüm yolları ortaya koyabilmek.
- Görsel İletişim Tasarımı ile ilgili uygulama projelerinin başarılı bir şekilde verilen süre içerisinde uygun adımları izleyerek tamamlayabilmek
- Görsel İletişim Tasarım alanın yapılan çalışmalara ve kaynaklara ulaşabilme kendi gelişim sürecine dair planlar ortaya koyabilmek.
- Edindiği kuramsal, teknolojik, teknik bilgileri ahlaki ve hukuki kurallar içerisinde toplum değerlerine ve kişilik haklarına saygılı olarak kullanabilmek.

TEMEL TASARIM II

Temel Tasarım II dersinde, renk duyarlılığının kazanılması için, renk çalışmaları ve renk teorileri çalışılmaktadır. Temel Tasarım II dersi yüz yüze eğitim biçiminde işlenmektedir. Uygulama- Araştırma, gösterme, soru-yanıt, anlatım şeklinde öğretim yöntem ve tekniklerinden yararlanılmaktadır.

Program Öğrenme Çıktıları

- Görsel İletişim Tasarım alanıyla ilgili kuramsal, tarihsel ve uygulama için gereken bilgi ve becerileri edinerek çalışmalarında bu yönde ilerlemek ve değerlendirebilmek.
- Ülkede ve uluslararası alanda gerçekleşen ilerlemeleri takip ederek, çalışmalarını bunlar ışığında geliştirmek
- Çalışmalarda kullanılan teknolojik gelişmelerle ilgili gereken teknik beceri ve bilgileri öğrenerek çalışmalarına yansıta bilmek.
- Hareketli ve iki boyutlu görüntüler yapabilme ve değerlendirme kapasitesine sahip olmak.
- Özgün görsel iletişim tasarım elemanları oluşturabilmek için, uygun renk, leke ve kompozisyon değerlerini içeren çalışmalar yapabilmek.
- Farklı bakış açılarıyla yaratıcı fikirler üretebilme ve bunları, ilüstratif, grafik, etkileşimli, hareketli ve üç boyutlu görseller şeklinde ortaya koyabilmek.
- Değişik alanlarla ilgili projeleri görsel iletişim yönünden değerlendirerek, çözüm yolları ortaya koyabilmek.

- Görsel İletişim Tasarımı ile ilgili uygulama projelerinin başarılı bir şekilde verilen süre içerisinde uygun adımları izleyerek tamamlayabilmek
- Görsel İletişim Tasarım alanın yapılan çalışmalara ve kaynaklara ulaşabilme kendi gelişim sürecine dair planlar ortaya koyabilmek.
- Edindiği kuramsal, teknolojik, teknik bilgileri ahlaki ve hukuki kurallar içerisinde toplum değerlerine ve kişilik haklarına saygılı olarak kullanabilmek.

3.5.6.4.Güzel Sanatlar Fakültesi Heykel Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi

Güzel Sanatlar alanında disiplinler arası çalışmaların çeşitli sanat tekniklerinin bir arada uygulanabildiği ve daha çok üç boyutluluğa doğru kayan ve sınırların ortadan kalktığı günümüz çağdaş sanat yönelişinde; Uluslararası platformda özgünlük ve farklılıklar değerlendirilmektedir. Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi “Heykel Bölümü” de zengin bir sanat ve kültürel alt yapıya sahip olan ülkemizde aranan farklılıkları oluşturacak ve bizi diğer kültürler arasında özgün kılacak çağdaş yapıtlar üretebilecek sanatçılar yetiştirebilmek amacıyla açılmıştır. Önemli bir boşluğu dolduracağını umut ettiğimiz bölüm; yeterli sayı ve donanımına sahip öğretim elemanına haizdir.

Öğrencilerine teknik bilgi, beceri ve sanat formasyonu kazandırmayı amaçlayan bölümde eğitim; teorik ve uygulamalı dersler aracılığı ile yürütülecektir. Temel Modelaj atölyelerinin yanı sıra Metal, Ahşap, Taş ve Desen Atölyeleri bulunmaktadır. Seçmeli atölye ve teorik derslerle eğitim kalitesini ve çeşidini arttıran bölümden mezun olan öğrenciler, serbest heykel sanatçılığının yanı sıra anıtsal ve mimari uygulamalara dayalı heykel sanatçılığı, çevre tasarımcılığı, çeşitli kurum ve kuruluşlarda sanat eğitimciliği, sanat danışmanlığı ile benzer tüm sanat alanlarında çalışma olanağına sahip olabileceklerdir.

Heykel Bölümü Lisans Programı, çağdaş sanat alanındaki son gelişmeler göz önüne alınarak hazırlanmış bir programdır. Programın içeriği hem genel sanat donanımını hem de sanat sorunlarını tartışacak derslerden oluşmaktadır. Programların yapısı esnek olup uygulamalı ve kuramsal derslerin çoğu seçmeli olarak hazırlanmıştır.

Önerilen programda seçilen alanla ilgili uygulama atölyeleri ve uygulamaya yönelik dersler ağırlıklı olarak yer almaktadır. Yapılacak uygulamaların, heykel sanatı eğitimi ortamlarını veya

durumlarını örneklemesi değil, bireylerin kişisel anlatımlarını ve özgün sanatsal yaratıcılıklarını ortaya koymalarına olanak sağlamalarını amaçlanmaktadır.

3.5.6.5. Güzel Sanatlar Fakültesi Heykel Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi

Disiplinler arası çalışmaların farklı tekniklerinin birlikte kullanıldığı ve ağırlıklı olarak üç boyutluluğa doğru giden günümüz çağdaş sanat yönelişinde; Uluslararası alanda özgünlük ve farklılıkların dikkate alındığı görülmektedir. Zengin bir sanat ve kültürel alt yapıya sahip olan ülkemizde aranan farklılıkları oluşturabilecek ve ülkemizi diğer kültürler arasında farklı kılacak çağdaş yapıtlar ortaya çıkarabilecek sanatçılar yetiştirmek için Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Heykel Bölümü kurulmuştur. Gerekli sayıda ve donanımına sahip öğretim kadrosuyla önemli bir boşluğu dolduracağı inancındayız. Teknik bilgi, beceri ve sanat formasyonu konularını öğrencilere kazandırmayı hedefleyen bölümde eğitim uygulama ve teorik dersler olarak gösterilmektedir. Desen atölyeleri, Taş, Metal ve Temel Modelaj atölyeleri bölümde hizmet vermektedir. Teorik ve seçmeli derslerle eğitim kalitesini yükselten bölümden mezun öğrenciler, serbest heykel sanatçılığının yanında, Seçmeli atölye ve teorik derslerle eğitim kalitesini ve çeşidini arttıran bölümden mezun olan öğrenciler, serbest heykel sanatçılığının yanı sıra anıtsal ve mimari uygulamalara dayalı heykel sanatçılığı alanlarında çalışma olanağı bulacaklardır

Çağdaş sanat alanındaki gelişmeler gözönünde bulundurularak hazırlanan bir programa heykel bölümü sahiptir. Heykel Bölümü Lisans Programı, çağdaş sanat alanındaki son gelişmeler göz önüne alınarak hazırlanmış bir programdır. Programın içeriği hem genel sanat donanımını hem de sanat sorunlarını tartışacak derslerden oluşmaktadır. Programların yapısı esnek olup uygulamalı ve kuramsal derslerin çoğu seçmeli olarak hazırlanmıştır.

Önerilen programda seçilen alanla ilgili uygulama atölyeleri ve uygulamaya yönelik dersler ağırlıklı olarak yer almaktadır. Yapılacak uygulamaların, heykel sanatı eğitimi ortamlarını veya durumlarını örneklemesi değil, bireylerin kişisel anlatımlarını ve özgün sanatsal yaratıcılıklarını ortaya koymalarına olanak sağlamalarını amaçlanmaktadır.

TEMEL SANAT EĞİTİMİ

- Tasarım ve çizgisel anlatım yeteneğine sahip olabilmek.
- Dersi görsel kaynaklar ve düşüncelerle destekleme.

- Görme ve algılama düzeyine, gelişime açık bir biçimde zemin oluşturma.
- Ders yüz yüze eğitim şeklinde işlenmektedir. Nesne etüdleri, çizgi, leke, tonlama, gerçekçi çizimleme, soyutlama, başkalaşım, biçim bozma vb. şeklinde konular işlenmektedir.

Program Öğrenme Çıktıları

- Sanat oluşturmada farklı disiplinleri bir arada kullanabilecek, sanatın disiplinler arası özelliğine uygun bilgi ve beceriye uygun sanatçılar yetiştirebilmek
- Teknik beceri ve sanatsal yaratıcılığı bir araya getirebilme
- Uygulamalarında ulusal ve uluslararası gelişmeleri takip ederek çağdaş anlamda çalışmalar ortaya koyabilme
- Üç boyutlu düşünüp uygulayabilme
- Özgün yapıtlar ortaya koyabilme ve kuramsal ve uygulama sorunlarını fark edebilme
- Çağdaş sanat anlayışı doğrultusunda yaratıcı ve araştırmacı bir ortam oluşturabilme
- Çok boyutlu düşünebilme ve gözlem ve çözüm yeteneği kazanabilme
- Teknik ve mesleki konularda yeterlilik kazanmak ve sanat yetilerini geliştirme
- Heykel alanında donanım kazandırabilme, sanatsal yaratıcılığı geliştirebilme, hangi nedenlerin, hangi etkilere hangi düzeyde hangi araçlarla yol açtığını kavrayabilme.

3.5.6.6.Güzel Sanatlar Fakültesi Fotoğraf ve Video Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi

Küresel çağı yaşadığımız günümüzde ‘görsel kültür’, sanat ve iletişim evreninin en etkin ve belirleyici kavramı haline gelmiştir. Bu süreçte deneyim ve bilgi aktarımının yanı sıra fotoğraf ve video sanatları, yaratıcılığın kurucu üretim unsurları olarak ön plana çıkmıştır. Etki alanı sanattan medyaya, reklamdaki eğitime dünyasına kadar çeşitlilik gösteren fotoğraf ve video, görsel kültür temsillerinde temel iletişim araçları olarak değerlendirilmektedir. Fotoğraf ve Video Lisans Programı, çağın bu alanda ihtiyaç duyduğu fotoğraf sanatçıları ve görüntü yönetmenleri yetiştirmeyi hedeflemektedir.

Fotoğraf ve Video Bölümü, bünyesindeki yetkin akademisyenler aracılığıyla, fotoğraf, video ve sinema üretimine ilişkin kuramsal ve uygulamalı bilgiyi öğrencilere aktararak, yetiştirdiği

genç sanatçıların gerek sanat gerekse, televizyon ve reklam sektörüne önemli katkı yapmalarını amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda, Türkiye’deki ve dünyadaki teknolojik gelişmelerin izlenmesi Görsel Kültür, Sinema Sanatı ve Fotoğraf Sanatı üzerine kuramsal çalışma yapabilen ve sanat eseri üretebilen sanatçı-akademisyenlerin yetiştirilmesi, Fotoğraf ve Video Bölümünün ana programını oluşturmaktadır.

Temel Sanat Bilimleri Bölümü: 2010 yılında kurulan Temel Sanat Bilimleri Bölümü, Güzel Sanatlar Fakültesinin tüm bölümlerine zorunlu ve seçmeli kategorilerde dersler vererek hizmet sunmaktadır.

Amacımız; fakültemizin bütün bölümlerinde okutulmakta olan ortak teorik ve uygulamalı temel derslerin, bir bölüm içerisinde, alanında uzman öğretim elemanları tarafından yürütülerek eğitim-öğretim kalitesinin yükseltilmesi ve öğrencilerimizin gelişimine katkı sağlanmasıdır. Bu amaç doğrultusunda dersleri bütün bölümlerimize açık olan ve kendisi öğrenci almayan bir hizmet bölümü olarak kurulan bölümümüz; sanat kavramları, sanat tarihi, estetik, sanat felsefesi, sanat psikolojisi, sanat sosyolojisi, sanat yapıtları analizi, mitoloji ve ikonografi gibi sanata temel teşkil eden kuramsal derslerin okutulduğu “Sanat Bilimleri Anabilim Dalı” ve temel desen eğitimi, temel sanat eğitimi, temel tasarım gibi derslerin verildiği “Temel Sanat Eğitimi Ana Sanat Dalı” olmak üzere iki ana dal hâlinde yapılandırılmıştır. Bu ayrım ile; alana yönelik kuramsal derslerin, alanında uzman öğretim elemanları tarafından verilmesi düşünülmüş, dersler kapsam ve içerik bakımlarından geliştirilmiş ve bölümümüz, alanlarında uzman öğretim elemanları istihdam edilerek yapılandırılmıştır. Teknik bilgi ve becerilerin yanı sıra; sanat kültürü açısından da donanımlı, estetik duyarlılıkları gelişmiş, farklı disiplinler ile sanatın ilişkilerini değerlendirebilen, sanatın temelindeki kavramları ve kuramları bilen, kendi manifestasyonunu entelektüel anlamda yeterli bir şekilde oluşturabilen, sanatın tarihini bilmenin yanı sıra bugün Türk ve Dünya sanatındaki gelişmeleri takibedeabilen, bunları kuramsal olarak da tanımlayıp ifade edebilen, yorum ve sentez yapma becerileri gelişmiş, nitelikli sanatçılar yetiştirilmesine katkı sağlayan bölümümüz, temel sanat eğitiminde de fakültemiz için bir ortak payda sağlamaktadır. Fakültemizde okutulan ve yine bütün bölümlerde ortak olan temel bilgi teknolojileri gibi derslerin de alanında uzman öğretim elemanları tarafından verilmesini ve bu derslerin koordinasyonunu sağlayan bölümümüzde, ayrıca sanatın farklı alanlarına ilişkin ve bütün bölümlere açık olan; seramik, baskı resim gibi seçmeli dersler de verilmektedir.

TEMEL TASARIM I

Temel Tasarım ilke ve ögeleri, malzemeler ve fonksiyonları, şekil zemin ilişkisi, ritim, tasarım uygulama çalışmaları yapılmaktadır. Ders yüz yüze eğitim şeklinde uygulanmaktadır.

Öğrenme Çıktıları

- Tasarım biçimlerini tanımlayarak görsel duyarlılığı sağlamak
- Tasarım araçları ile sanatsal proje üretmek
- İki boyutlu tasarım ve tasarım elemanlarının kullanılarak görsel algı ve beceri kazandırmak
- Portfolyo Oluşturmak

Program Öğrenme Çıktıları

- Yaratıcı düşünme becerisine sahip olabilme
- Fotoğraf, Video ve Sinema disiplinleri ile ilgili kuramsal bilgiye hâkim olabilme
- Fotoğraf, video ve film disiplinlerinin kullandığı terminolojiyi bilme
- Fotoğraf, video ve film disiplinlerinin kullandığı her tür cihaz ve cihaz bileşenlerini bilme ve doğru yer ve zamanda kullanabilme
- Anlatıyı oluşturacak olan hikâyeyi senaryo metnine dönüştürebilme
- Sanat Tarihi, fotoğraf, sinema ve estetik tarihini bilme
- Başkalarının ürettiği görsel materyalleri okuyabilme ve yorumlayabilme
- Temel iletişim becerisini destekleyecek psikoloji ve sosyoloji bilgisine sahip olabilme
- Dijital video işleme uygulamalarını bilme
- Stüdyo, reklam, belgesel film ve fotoğrafçılık üzerine bilgi sahibi olma ve uygulayabilir olma

TEMEL TASARIM II

Öğrenme Çıktıları

- Temel bilgi ve örneklemelerle konuların kavranması.
- Tasarımın prensip ve ögeleri kullanılarak çalışmaların gerçekleştirilmesi.
- Tasarımcıyı disipline ederek çalışmalarında kolaylıklar sağlanması.

Dersin Veriliş Biçimi

Bu ders sadece yüz yüze eğitim şeklinde yürütölmektedir.

Program Öğrenme Çıktıları

- Yaratıcı düşünme becerisine sahip olabılme
- Fotoğraf, Video ve Sinema disiplinleri ile ilgili kuramsal bilgiye hâkim olabılme
- Fotoğraf, video ve film disiplinlerinin kullandığı terminolojiyi bilme
- Fotoğraf, video ve film disiplinlerinin kullandığı her tür cihaz ve cihaz bileşenlerini bilme ve doğru yer ve zamanda kullanabilme
- Anlatıyı oluşturacak olan hikâyeyi senaryo metnine dönüştürebilme
- Sanat Tarihi, fotoğraf, sinema ve estetik tarihini bilme
- Başkalarının ürettiği görsel materyalleri okuyabilme ve yorumlayabilme
- Temel iletişim becerisini destekleyecek psikoloji ve sosyoloji bilgisine sahip olabılme
- Dijital video işleme uygulamalarını bilme
- Stüdyo, reklam, belgesel film ve fotoğrafçılık üzerine bilgi sahibi olma ve uygulayabilir olma.

Gazi Üniversitesi Bilgi Paketi. (t.y.). *Temel Tasarım*.
http://gbp.gazi.edu.tr/htmlProgramHakkında.php?baslik=1&dr=0&lang=0&ac=16&FK=15&BK=10&ders_kodu=115040020 sayfasından erişilmiştir.

BÖLÜM 4

YÖNTEM

4.1. Araştırmanın Türü

“Temel Tasarım Derslerinin Görsel Okuryazarlıkla ilişkisinin değerlendirilmesi başlıklı çalışmada, Temel Tasarım Derslerinin Görsel okuryazarlıkla ilişkisi ve görsel okuryazarlığa etkisi ele alınarak incelenecektir. Bunun için ‘Karma’ yöntem kullanılacaktır. Güzel Sanatlar Fakültelerinde yer alan Temel Tasarım Derslerinin günümüzde kullanılan müfredat programını bulabilmek amacıyla sözlü ve yazılı bilgiler toplanacak ve aynı zamanda Görsel Okuryazarlık eğitimine ilişkin olarak internetten gerekli tarama yapılacaktır.

Yüksek Öğretim Kurumları’na ait konuyla ilgili belgelerin yanı sıra özellikle Güzel Sanatlar Fakültelerinde Temel Tasarım Dersi veren öğretim üyelerinin konuya ilişkin görüşlerinin yer aldığı yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Araştırmada, öğretim üyelerinden geçen dönütler doğrultusunda, Temel Tasarım dersinin öğrencilerin görsel okuryazarlığa ilişkin becerileri üzerindeki etkisi incelendiğinden bu yönüyle bir durum çalışmasıdır. Durum çalışması, bilimsel sorulara cevap aramada kullanılan bir yaklaşımdır. Durum çalışmaları, bir yada daha fazla olayın, ortamın, programın, sosyal grubun veya birbirine bağlı sistemlerin derinlenmesine incelendiği araştırmalardır (McMillan, 2000). Öğrencilerin Görsel okuryazarlığa ilişkin ölçümleri Temel Tasarım dersi öncesi ve sonrasında aynı bireyler ve aynı araçlardan elde edildiği, tek bir grup üzerinde uygulama yapıldığı ve rastgeleliğin veya eşleştirmenin söz konusu olmadığı için, bu araştırma nicel araştırma türlerinden zayıf deneysel desenler arasında yer almaktadır. Zayıf deneysel desenler arasında ise tek grup öntest-sontest desendir. Zayıf deneysel desenler, deneysel işlem etkisinin tek bir grup üzerinde test edildiği, deneklerin bağımlı değişkene ilişkin ölçümlerinin uygulama öncesinde öntest ve sonrasında sontest olarak aynı deneklerden aynı ölçme araçları kullanılarak elde edilir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz, ve Demirel, 2017).

McMillan, J. H. (2000). Fundamentals for the consumer. *Educational Research*, NY: Addison Wesley Longman, USA.

4.2. Çalışma Grubu

Bu çalışmada kullanılan nicel veriler Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim-Heykel bölümünde öğrenim gören 13, Fotoğraf ve Video bölümünde öğrenim gören 24 ve Görsel İletişim Tasarım bölümünde öğrenim gören 42, 1.sınıf öğrencisinden elde edilmiştir.

Bu çalışmada kullanılan nitel veriler Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nde görev yapan 3 öğretim üyesinden elde edilmiştir.

4.3. Verileri Toplama Süreci

Konuyla ilgili olarak kütüphaneler taranarak YÖK Dokümantasyon Merkezinde incelemeler yapılmıştır; Yüksek Öğretim Kurumlarına gidilerek müfredat programında yapılan değişiklikler ve arşiv kütüphanesinde incelemeler yapılmıştır. Ayrıca İnternet aracılığıyla yerli ve yabancı kaynaklar taranmıştır.

Toplanan bilgiler ışığında; Türkiye'de Temel Tasarım dersi müfredatında yer alan konuların geçmişteki ve bugünkü durumu, Görsel Okuryazarlık eğitimi hakkında yapılan araştırmalara ulaşılmış ve iki alanın ortak veya farklı yönleri tespit edilmiştir. Daha sonra Türkiye'de yükseköğretim kurumlarında verilen temel tasarım derslerinin müfredatı ile Görsel Okuryazarlık müfredatı arasında ki benzerlik ve farklılıklar ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Elde edilen bütün bu veriler ışığında tezin son bölümü olan 'Sonuç ve Öneriler' kısmı yazılmıştır. Ayrıca tezin önemli bir kısmını oluşturan 'Ekler' kısmında, tezin içeriğine ve başlıklarına uygun olarak sırasıyla, Temel Tasarım Ders müfredatı ile Görsel okuryazarlık müfredatı çizelgeleri yer almıştır.

Kullanılan bu ekler tezin anlaşılması ve belgelerle tarihi sürecin tespit edilmesi açısından önemli bir yere sahiptir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin görsel yazarlık becerilerini belirlemek için, Doğru (2014) tarafından geliştirilen ancak araştırma kapsamında uzman görüşü alarak yenilenen Görsel Okuryazarlık Beceri Testi" kullanılmıştır. Ancak uzman görüşü alınarak bazı maddeler dışarıda tutulmuştur. Ayrıca temel tasarım dersinin öğrencilerin görsel okuryazarlık üzerindeki etkilerine yönelik uzmanlara ait görüşleri elde etmek amacıyla Doğru (2014) tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu ve öğrencilere ilişkin kişisel bilgilere ulaşmak amacıyla da araştırmacı tarafından geliştirilen "Kişisel Bilgi Formu" kullanılmıştır.

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2017). Bilimsel araştırma yöntemleri. Pegem Atıf İndeksi, 1-360.

Not: “Görsel Okuryazarlık Beceri Testi” Akdeniz Sanat Dergisi 11/21 Cilt 11 - Sayı 21 - Ocak 2018 sayısında. Lise Düzeyi Görsel Sanatlar Dersinin, Öğrencilerin Görsel Okuryazarlık Becerilerinin Gelişimine Etkisi isimli maktelede de kullanılmıştır.

4.4 Verilerin Analizi

Araştırmada kullanılacak parametrik/nonparametrik testlere karar vermek amacıyla çalışma grubundaki öğrencilerin Görsel Sanatlar Dersi öncesi ve sonrası görsel düşünme becerileri testinin ve alt boyutlarının toplam puanları hesaplanarak, toplam puan dağılımlarının normallik varsayımını sağlayıp sağlamadıkları test edilmiştir. Bu amaçla, normallik varsayımının sağlanıp sağlanmadığının belirlenmesi için, her bir grup için elde edilen öntest ve sontest toplam puanların çarpıklık ve basıklık değerleri incelenmiştir. Bu katsayıların -1 ile +1 aralığının dışında olduğu gözlenmiştir. Elde edilen bu değerler düşünme becerileri testinin ve alt boyutlarına ait öntest ve sontest toplam puan dağılımlarının normal olmadığına işaret etmektedir. Bu nedenle araştırmanın amaçları doğrultusunda, Görsel sanatlar dersinin öğrencilerin görsel düşünme becerileri üzerindeki etkisini incelemek amacıyla, ders öncesi uygulanan öntest ve ders sonrasında uygulanan sontest puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olup olmadığını incelemek amacıyla, parametrik olmayan testlerden Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi uygulanmıştır.

Ayrıca araştırma kapsamında öğrencilerin görsel düşünme becerileri testinin ve alt boyutlarının sontest ve öntest puanları arasındaki farklarının cinsiyet, bölüm, gazete bulundurma sıklığı, dergi aboneliği, televizyon izleme sıklığı, tiyatro veya sinemaya giyme sıklığı ve sergi veya müzeye gitme sıklığı değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Bu doğrultuda, değişkene ait kategori sayısının iki olduğu durumlarda eğer puan dağılımı normal ise T-Testi aksi durumda Mann-Whitney U testi, kategori sayısının ikiden fazla olduğu durumlarda ise eğer puan dağılımı normal olduğu durumda ANOVA analizi aksi durumda Kruskal Wallis Testi kullanılmıştır. Normal dağılımın sağlanıp sağlanmadığını belirlemek amacıyla her bir değişkenin alt kategorilerindeki puan dağılımları incelenmiş ve çarpıklık ile basıklık değerleri -1, +1 aralığında olan dağılımlar normal olduğu kabul edilmiştir. Araştırmada yapılan istatistiksel testlerden elde edilen sonuçların yorumlanmasında 0.05 anlamlılık düzeyi dikkate alınmıştır.

BÖLÜM 5

BULGULAR ve YORUM

Bu bölümde, çalışma grubunun demografik özelliklerine ait sonuçlar ve araştırma kapsamında incelenen değişkenlerle ilgili toplanan verilere ilişkin yapılan analiz sonuçları yer almaktadır. Araştırmaya katılan 79 bireyin demografik özelliklerine ait dağılım aşağıda yer alan Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1

Çalışma Grubunun Demografik Özelliklerine Ait Frekans ve Yüzde Dağılımları

Değişkenler	Kategori	F	%
Cinsiyet	Kız	52	65,8
	Erkek	27	34,2
Bölüm	Resim-Heykel	13	16,5
	Fotoğraf ve Video	24	30,4
	Görsel İletişim Tasarım	42	53,2
Baba eğitim durumu	İlkokul Mezunu	14	17,7
	Ortaokul Mezunu	19	24,1
	Lise Mezunu	25	31,6
	Üniversite Mezunu	21	26,6
Anne eğitim durumu	İlkokul Mezunu	21	26,6
	Ortaokul Mezunu	17	21,5
	Lise Mezunu	21	26,6
	Üniversite Mezunu	20	25,3
Evde gazete bulunma sıklığı	Hiç bulunmaz	15	19,0
	Ayda bir	11	13,9
	İki haftada bir	10	12,7
	Haftada bir	27	34,2

	Günlük	16	20,3
Aylık dergi takibi	Yok	54	68,4
	Var	25	31,6
Günlük televizyon izleme sıklığı	Hiç izlemem	29	36,7
	2 saat veya altında	36	45,6
	2 saatten fazla	14	17,7
Günlük bilgisayar kullanma sıklığı	2 saat veya altında	41,8	41,8
	3-5 saat arasında	41,8	41,8
	5 saat veya üzerinde	16,5	16,5
Tiyatro ve sinemaya gitme sıklığı	Haftada bir veya daha sık	23	29,1
	Ayda bir kez	35	44,3
	Yılda bir kez veya hiç	21	26,6
Sergi ve müzeye gitme sıklığı	Haftada bir veya daha sık	15	19,0
	Ayda bir kez	43	54,4
	Yılda bir kez veya hiç	21	26,6
	TOPLAM	79	100,0

Çalışma grubunun demografik özelliklerine ait dağılımlar Tablo 1’de verilmiştir. Buna göre, araştırma kapsamındaki öğrencilerin 52’si (%65,8) kız ve 27’si (%34,2) erkektir. Öğrencilerden resim veya heykeltiricilik bölümünde öğrenim görenlerin sayısı 13 (%16,5) iken, fotoğraf ve video bölümünde öğrenim görenlerin sayısı 24 (%30,4) ve görsel iletişim tasarım bölümünde öğrenim görenlerin sayısı 42’dir (%53,2). Tablo 2’de öğrencilerin babalarına ait eğitim durumu dikkate alındığında, 14’ünün (%17,7) ilkököl, 19’unun (%24,1) ortaokul, 25’inin (%31,6) lise ve 21’inin (%26,6) üniversite mezunu olduğu görülmektedir. Anne eğitim durumu dikkate alındığında ise 21’inin (%26,6) ilkököl, 17’sinin (%21,5) ortaokul, 21’inin (%26,6) lise ve 20’sinin (%25,3) üniversite mezunu olduğu görülmektedir. Tablo 1’de yer alan öğrencilerin evlerinde gazete bulunma sıklığına ait bulgulara göre, hiç gazete bulundurmayanların sayısını 15 (%19,0), haftada bir gazete bulunduranların sayısının 27 (%34,2), iki haftada bir gazete bulunduranların sayısının 10 (%12,7), ayda bir gazete bulunduranların sayısının 11 (%13,9) ve günlük gazete bulunduranların sayısının 16 (%20,3) olduğu tespit edilmiştir. Aylık dergi aboneliği dikkate alındığında ise öğrencilerin 54’ünün (%68,4) aboneliği olmadığı ve 25’inin (%31,6) aboneliği olduğu görülmektedir. Öğrencilerin günlük televizyon izleme sıklıklarına ilişkin sonuçlar incelendiğinde, 29’unun (%36,7) hiç televizyon izlemediği, 36’sının (%45,6) 2 saat veya altında bir sürede televizyon izlediği ve 14’ünün (%17,7) ise 2 saatten fazla televizyon

izlediği tespit edilmiştir. Tablo 1’de yer alan günlük bilgisayar kullanma sıklığına ait sonuçlar incelendiğinde ise öğrencilerin 33’ünün (%41,8) 2 saat veya altında, 33’ünün (%41,8) 3-5 saat aralığında ve 13’ünün (%16,5) 5 saat veya daha fazla bir süre diliminde bilgisayar kullandığı görülmektedir. Araştırma sonuçlarına göre, tiyatro veya sinemaya gitme sıklıkları bakımından, öğrencilerin 23’ünün (%29,1) haftada bir veya daha sık gittiği, 35’inin (%44,3) ayda bir gittiği ve 21’inin (%26,6) yılda bir kez gittiği veya hiç gitmediği tespit edilmiştir. Sergi veya müzeye gitme sıklıklarına göre ise, öğrencilerin 15’inin (%19,0) haftada bir veya daha sık gittiği, 43’ünün (%54,4) ayda bir gittiği ve 21’inin (%26,6) yılda bir kez gittiği veya hiç gitmediği sonucuna ulaşılmıştır.

1. Alt Probleme İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Ders Programlarında yer alan Temel Tasarım Derslerinin Öğretim Elemanı Görüşlerine Göre

- Amaçları
- İçerikleri
- Uygulanan öğretim yöntemleri
- Kullanılan öğretim materyalleri
- Yapıldığı derslik/atölye donanımı nasıldır?

Görsel Okuryazarlık Becerilerini Tanımlamaya Yönelik Öğretim elemanlarını görüşleri

Görüşme yapılan öğretim elemanlarına Görsel Okuryazarlık becerisinin kendileri için ne ifade ettiği sorulmuştur. Görüşmeye katılan öğretim elemanlarının Görsel Okuryazarlık becerisine ilişkin yaptığı tanımlar Tablo 7 de sunulmuştur.

Tablo 2

Görsel Okuma Becerisine Yönelik Tanımlar

Görsel okuryazarlık becerisine yönelik tanımlar
Çercedeki olayları algılaya bilme
Görsel algılamada farklılık
Düşünsel gücün gelişmesi ve algılamayı güçlendiren eğitim
Görsel düşünme, yorumlama ve uygulama kabiliyetini geliştirme

Tablo 2’ de görüldüğü gibi görüşme yapılan öğretmenlerden üçü de görsel okuryazarlığı, görsel algının geliştirilmesi olarak tanımlamışlardır. Bir öğretmen tanımı çevrede karşılaşılan olayların yorumlanması ve imgeyle bütünleşme şeklinde tanımlamıştır. Öteki iki öğretmen ise düşünme, algılama, yorumlama kabiliyetinin eğitimle verilmesi tanımını yapmışlardır. Görüşmeye katılan öğretmenler Görsel Okuryazarlık becerisini tanımlarken aşağıdaki ifadeleri kullanmışlardır:

“Kişinin görsel olarak, görsel alanına giren unsurları doğru ve nitelikli yapıda algılaması ve anlamlandırmasıdır.” (Ö1)

“Görsel Okuryazarlık, fotoğraf, resim, video art, enstelasyon, heykel, mimari vd. görsel sanat alanlarında ki çalışmaları doğru ve başarılı bir şekilde anlayabilmek, algılayabilmektir. Bu anlama-anlatma işine okuma diyebiliriz. Öğrencilerin doğru okuya bilmeleri hedefimdir.” (Ö2)

“Çevreyle bütün olabilmektir. Yani duyarlılığı arttırılmış insanda diyebiliriz. İmge ile bütünleşme halidir.” (Ö3)

Kurudayıoğlu ve Tüzel (2010)’ e göre; Görsel Okuryazarlık, 1950’lerden bu yana tartışılan Görsel Okuryazarlık 21. Yy insanının etrafını kuşatan imgeleri anlama ve anlatma çabasının bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır ve her geçen gün önem kazanmaktadır. Bir bireyin, diğer bireyler ile olan iletişimde görselleri kullanmasını ve kullanılanları anlamasını sağlayan beceriler bütünü olarak tanımlanmaktadır. Görsel Okuryazarlık her geçen gün anlam sahasını genişlemektedir.

Öğrencilerin Görsel Okuryazarlık Becerilerini Görsel Sanatlar Derslerinde Kazanmaları Gerekliliğine Yönelik Öğretmen Görüşleri

Görüşmeye katılan öğretim elemanlarının öğrencilerin Görsel Okuryazarlık becerilerini Temel Tasarım Derslerinde kazanılmasının gerekli olup olmadığı sorulmuştur. Görüşmeye katılan öğretmenler aşağıdaki ifadeleri kullanmışlardır:

“Evet, eğer öğrencinin sanat yapıtını doğru bir şekilde algılaması ve anlamlaştırması isteniyorsa. Sanat eserini sanat eseri yapan öge ve ilkelerin nasıl kullanıldığı ve bu yapıların uygulamada nasıl ele alındığını algılayarak anlamlaştırması gerek.” (Ö1)

“Temel Tasarım Dersinde öğrenciler, alanlarına dair en temel bilgi ve becerileri kazanırlar. Teoride ve pratikte hayatları boyunca gerçekleştirecekleri sanatsal çalışmalarını ya da sanata dair okumaları, bu derste öğrendikleri temel üzerinde yapılandıracak ve özgünlüğe ulaşacaktır.

Temel tasarım dersleri Görsel Okuryazarlık becerilerini kazanacakları en önemli basamaktır. “ (Ö2)

“Görsel Okuryazarlık birçok farklı şekilde kazanılabileceği gibi en etkili yollardan biri de temel tasarrım dersleridir. “ (Ö3)

Borges.i, (2012) öğretim elemanlarının görüşlerini destekler nitelikte bir tanımla, “Görsel Okuryazarlık, bir insanın görerek ve aynı zamanda da diğer duymusal deneyimlere sahip olarak ve entegre ederek geliştirebileceği bir grup görme yetkinliklerini ifade etmektedir. Bu yetkinliklerin geliştirilmesi, normal insani öğrenmenin temelini oluşturmaktadır. Bu yetkinlikler geliştirildiği zaman, görsel açıdan okuryazar bir kişinin, karşılaştığı görünür eylemleri, nesneleri, sembolleri, doğal ya da insan yapımı maddeleri ayırt etmesini ve yorumlaması kolaylaşır. Bu yetkinliklerin yaratıcı kullanımı sayesinde kişi, başkaları ile iletişimde daha rahat olmaktadır ve bu yetkinliklerin iyi şekilde kullanılması sayesinde kişi, görsel iletişimin başyapıtlarını kavrayabilir ve bunlarını keyfini çıkarabilir. Bu nedenle, Görsel Okuryazarlık yalnızca biyolojik görme kapasitesini ya da görsel bir anlatımı öğrenme yeteneğini ifade etmemektedir aynı zamanda, görsel okuryazarlık, belirli resimsel içeriği ve onun anlamını tanımlama, yorumlama ve iletme kabiliyeti olarak tanımlanabilir. Bunu şöyle özetleyebiliriz: Görsel açıdan okuryazar bir kişi, görsel bir kompozisyonu çözebilen ve yorumlayabilen, aynı zamanda da yaygın olarak anlaşılan bir anlamı olabilen imgeleri çözebilen ve oluşturabilen bir bireydir.” İfadesiyle dersin kazanımlarına dikkat çekmiştir.

Temel Tasarım Dersi Öğretim Programını Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Öğretim elemanları Görüşleri;

“Sonuçta üniversite öğrencisi ve birinci sınıflar hayatları boyunca sanat alanında çalışacaklarından gerek teorik gerekse uygulama anlamında kendilerini geliştirmek zorundalar. Ders içeriği zor olabilir ancak önemli ise öğrenmek zorundadır. Bu birazda öğrencinin işin ciddiyetine varmasına bağlı bence benim ders içeriğim gayet uygundur. “(Ö1)

“Temel Tasarım Ders sürecinde (ders programı, içerik) öğrencilerin hazırbulunuşluk seviyelerine göre değişiklikler yaparak en verimli hale getirmeye çalışıyorum. Dolayısıyla bu anlamda uygundur ve başarılı çıktılar elde ediyoruz.” (Ö2)

Bu konuda öğrenci seviyesi çok önemli diye düşünüyorum, ayrıca hazırbulunuşluk düzeyide önem arz etmektedir. Kesin birşey söylemek doğru olmayacaktır. (Ö3)

Toktaş (2009, s.1-2) tezinde, Temel Sanat eğitimi öğrencide bulunan yeteneklerin gün yüzüne çıkmasını sağlayarak, bireyin özgürce kendini ifade edebilecek, eleştirci, yaratıcı düşünebilen,

estetik beğeni sahibi olmuş, insanlar olmasına yardımcı olur. Öğrenciler düşüncelerini somut halde ortaya çıkarmak, kendilerini ifade ederler. Sanat elemanlarını dikkate alarak belirli bir süreç içerisinde estetik kurallarla hareket eden bir yapıya dönüşür. Bakmayı değil görmeyi öğrenerek bilinçli hareketlerle davranmaya başlarlar. Çevreyi daya iyi gözlemlemeyi, nesneler arasındaki farkı ayırt ederek o nesnelerin için daha önceden ortaya konulan anlamları sorgulamayı ve o nesnelere yeniden form vermeyi, değişik amaçlarla kullanmayı ve insanlar hakkında düşünce geliştirmeyi öğrenmiş olurlar.

Bulgular incelendiğinde; görüşme yapılan öğretmenlerin Görsel Sanatlar Dersinde Görsel Okuryazarlık Becerilerine ilişkin Yapılan Çalışmalara Ait Öğretmen Görüşleri

Yaptığı çalışmayı gerek düşünce gerekse uygulama tarzında birbiri ile tutarlı anlatabiliyor mu. Bir başkasının yaptığı çalışmayı doğru (öge ve ilkelere bağlı olarak) yorumlaya biliyor mu?

- Ne etkinlikler uyguladığınızı anlatır mısınız? Sorusuna verilen yanıtlar sırasıyla aşağıda yer almaktadır.

“Sanatsal düzenleme öge ve ikelerinin bir veya birkaç tasarım kullanarak bir klasik kolaj çalışması yapılabilir.” (Ö1)

“Öğrencilere konu hakkında sunum yapılır. Her bir öğrenciye farklı bir konu verilip, öğrenci konuya dair yazılı ve görsel örnek getirir. Konular uygulamalarla desteklenir.” (Ö2)

“Her birini anlatmak mümkün değil, zira öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri aynı olmayacaktır.” (Ö3)

- Etkinlik sırasında kullandığınız ders materyallerinden bahseder misiniz?

“Sözlü ve görsel anlatım, yapılmış konu ile bağlantılı farklı örnek çalışmalar göstermek.” (Ö1)

“Projeksiyon aleti, konuyla ilgili daha önce hazırlanmış power point sunumlar, sanatçılardan örnek görseller ve öğrencilerin kendi ders materyalleri. (Ö2)

Sıradan materyallerin yanı sıra uyaran olarak konudan bağımsız materyaller kullanırım.” (Ö3)

- Uyguladığınız etkinlikler sırasında kullandığınız yöntem ve tekniklerden bahseder misiniz?

“İleri zincirleme, basitten karmaşığa sözlü ve görsel anlatım.” (Ö1)

“Ders anlatım yöntemi, soru cevap yöntemi, sunum yöntemi ve çeşitli sanatsal uygulama teknikleri.” (Ö2)

“İlk ve en çok gösterip yaptırma yöntemi, bununla birlikte bilgi edinimi konusunda rehber olma yöntemi denene bilir. Kullandığımız teknikler ise genel olarak görsel sanatlar eğitimi teknikleridir.” (Ö3)

- Temel Tasarım Dersinde öğrencilerinizin Görsel Okuryazarlık becerilerini ne ölçüde kazandıklarını nasıl değerlendiriyorsunuz?

“Yaptıkları uygulama çalışmalarında uygulayabilme ve diğer arkadaşlarının çalışmasını eleştirme bazında.” (Ö1)

“Ders sonundaki sınavları jüri bir şekilde bitiriyoruz. Öğrenciler jüri karşısında projelerini yeterli düzeyde savunabiliyorlar. Bu anlamda Görsel Okuryazarlık becerilerini değerlendirme imkânı buluyoruz.” (Ö2)

“Uzman görüşleri ve sürecin genel betimlemesi önemli fakat genelde süreç öncesinde öğrencilere bildirdiğim kriterler etkili oluyor.” (Ö3)

- Temel Tasarım dersi alan ve almayan arasında bir fark olduğunu düşünüyor musunuz?

“Kesinlikle var.” (Ö1)

“Temel tasarım Dersi almayan öğrencilerle karşılaşmadım, bu sebeple bu konuda bir fikrim yok.” (Ö2)

“Kesinlikle var.” (Ö3)

Öğrencilerin Görsel Okuryazarlık Becerilerinde Gelişmelerine ilişkin Öğretmen Görüşleri

“Sanatın bir kuralı olduğunu ve bir disiplin gerektirdiğini algılıyor ve öğreniyor. Neyin nasıl yapıldığını bilmesi algıda seçiciliğin gelişimine katkı sağlıyor.” (Ö1)

“Herhangi bir sanat eseri ile karşılaştıklarında esere dair ayrıntılı açıklama yapabiliyor. Kendi çalışmaları ve diğer öğrencilerin çalışmalarına dair başarılı okumalar gerçekleştiriyorlar.” (Ö2)

“Kısaca duyarlılık seviyeleri ve sosyal geçerlilikleri artıyor denebilir.” (Ö3)

Toktaş (2009)’ a göre, Temel Tasarım Dersi sanat eğitimi alacak öğrencilere bir hazırlık dersi niteliğindedir. Bu ders süresince öğrencilere sanatın elemanları ve ilkeleri kavratılarak, kazandıkları bilgi ve beceri birikimini çalışmalarına aktarabilmeleri amaçlanmaktadır. Bu bağlamda öğrencilerin yaratıcılık özelliklerini kullanarak, nesneye şekil vermeyi, çeşitli materyaller kullanmayı, ilişkiler kurmayı, renk kullanmayı, ritm, boşluk, doluluk, ışık, gölge, denge, birlik, hareket, açık- koyu ilkelerini çalışmalarına aktarabilme niteliği kazanmaktadır. Kendine özgü ifade biçimini geliştirmek için, kendinde olan yeteneği ortaya çıkarmaktadır.

Öğrencilerin Temel Tasarım Görsel Dersiyle Görsel Okuryazarlık Becerilerini Kazanabilmeleri Aşamasında Karşılaşılan Güçlüklerle Ait Öğretmen Görüşleri

Bu başlık altında öğretmenlerin, öğrencilerin Görsel Okuryazarlık becerilerini kazanmaları aşamasında;

- Planlama açısından,
- Etkinliklerin uygulanması açısından,
- Öğrenme ortamı açısından,
- Ders materyalleri açısından,
- Değerlendirme açısından, karşılaşılan güçlüklerle ilgili bulgulara yer verilmiştir.

Öğrencinin teknik anlamda hissettiklerini, gördüklerini doğru şekilde ifade edememesi, gördüğünü tanımlayamaması. (Ö1)

Maddi imkansızlıklar en önemlisi, çünkü farklı malzeme olanakları ile ifade edebilecekleri bir çalışmayı maddi yetersizlikler yüzünden gerçekleştiremiyorlar. Bunun dışında bir diğer zorluk öğrencilerin çoğu araştırma yapmayı sevmiyor. (Ö2)

Sanatsal bilgi ve beceri düzeylerinin bu eğitime uygun olmaması çoğu zaman en büyük engel oluyor. (Ö3)

Ayaydın (2009, s.38) Güzel Sanatlar Eğitimi Resim İş Öğretmenliği Anabilim Dallarının Sorunları ve Çözüm Önerileri isimli makalesinde “Okullarda atölyeler yetersiz olduğu gibi bazende hiç yoktur, araç gerek yokluğu bile çoğu zaman sorun olmaktadır. Birçok bölümde yeterince şövale, sehpa ya da tors kıtlığı yaşanmaktadır. Bilgisayar atölyeleri yeterli değildir, oysa bilgisayarın yaratıcı eylem içindeki kullanıcıya sağladığı olanaklar göz önüne alındığında bilgisayarın önemi artmaktadır. Sanat eğitimecisini olumlu bir biçimde yönlendirecek bilimsel nitelikli kaynak eksikliği bulunmaktadır. Öğrenciler için derse yönelik kaynak yayınlar yeterli değildir. Kitle iletişim araçlarından faydalanılamamaktadır. Sanat eğitiminde bilim teknolojiiden yeterince yararlanılmamaktadır.” sözleriyle Sanat eğitiminde karşılaşılan güçlüklerle değinmiştir.

Uygulamada genel olarak karşılaşılan sorunlar hakkında Öğretim elemanlarının görüşleri

“Teorik bilgi ile uygulama becerisinin eşgüdümsel kullanılamaması.” (Ö1)

“Sabırsızlıklarından dolayı, yavaş yapılması gereken çalışmalarda, uygulamalar kaba ve beceriksizce çıkıyor. Bu dersin en önemli özelliği sabır gerektiren bir süreç olması. Fakat

öğrenciler gereken sabrı ve titizliği göstermediklerinde başarısız çıktılarla karşı karşıya kalıyoruz. Bir diğer sorun maddi yetersizlik.” (Ö2)

“Öğrencilerin sabırsız davranmaları.” (Ö3)

Görsel Okuryazarlık becerilerine ilişkin eklemek istediğiniz bir görüş varsa lütfen belirtin

“Sınıflarda internet, bilgisayar, projeksiyon cihazı, açılı masalar, boyu ayarlanabilir sandalyeler, ısıtma, soğutma, lavabo malzeme ve öğrenci dolabı gibi temel ders unsurlarının eksik olması, Görsel Okuryazarlık düzeyini doğrudan etki edebilmektedir.” (Ö1)

“Temel Tasarım Dersi uygulama anlamında çok yoğun bir programa sahip, bu dersin dışından GSF lerin ayrı ders olarak Görsel Okuryazarlık dersi eklenip alandaki başarılı eserler üzerinde doğru okuma çalışmaları yapılabilir.” (Ö2)

“Her bireyin farklı algılama yetilerine dönük gerçekleştirilecek bir eğitimle standartlaştırılmış insan tiplerinden sıyrılmış bir toplum yapısı elde edilebilir. Bu da zengin ve yaratıcı bir çoğunluk oluşturulmasında elzemdir.” (Ö3)

Felten’den aktaran Tüzel (2010, s.700) Günümüzde görsellerle kuşatılmış bir dünyada yaşayan öğrenciler (ya da öğretmenler, öğretim üyeleri ve yöneticiler), doğal bir şekilde sahip oldukları görsel okuma yeteneklerini anlamının tam olarak farkında değildirler. Oysa görsel okuma, anlama yeteneği, yaratma kabiliyeti ve kültürel işaretler taşıyan imajları, nesneleri ve görüşebilir hareketleri kullanmayı gerektirir. Bu yetenekler, metinsel okumayla paralel yollarla öğrenilebilir. Alistırma ve çalışmalar ile insanlar; farkına varma, yorumlama ve diğer görsel formların anlamsal ve dizimsel ayrımını kullanabilme yeteneklerini geliştirebilirler. Görsel okuma becerisi, imajların kullanılmasında, analizinde ve üretiminde ömür boyu daha kolay ve zevkli bir öğrenme yaklaşımını da beraberinde getirir. Bu dersin ayrı olarak okutulması gerekliliği açıkça görülmektedir.

2. Alt Probleme ilişkin bulgu ve yorumlar

Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Ders Programlarında yer alan Temel Tasarım Derslerinin öğretim elemanı ve öğrencilerin görüşlerine göre görsel okuryazarlıkla ilişkisi nasıldır?

Araştırmanın genel amaçları doğrultusunda, Görsel sanatlar dersinin öğrencilerin görsel düşünme becerileri üzerindeki etkilerini test etmek amacıyla uygulanan, İlişkili Ölçümler için Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi’ne ait sonuçlar Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 3

Öğrencilerin görsel düşünme becerilerine ait öntest ve sontestlerine ilişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonuçları

Sontest-Öntest	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Z	P
Negatif Sıra	0	0,00	0,00	-7,36	0,00
Pozitif Sıra	69	35,00	2415,00		
Eşit	10				

Tablo 3’te yer alan analiz sonuçları incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin görsel düşünme becerilerine ait, görsel sanatlar dersi öncesi ve sonrası elde edilen puanlar arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir ($Z=-7,36$; $p<0,05$). Fark puanlarının sıra ortalaması ve toplamı dikkate alındığında, gözlenen bu farkın pozitif sıralar yani sontest puanı lehine olduğu görülmektedir. Bu sonuçlara göre, Temel Tasarım Dersinin öğrencilerin görsel düşünme becerilerinin gelişiminde önemli bir etkisi olduğu söylenebilir.

Görsel sanatlar dersinin öğrencilerin görselleri ayırt etme becerileri üzerindeki etkilerini test etmek amacıyla uygulanan, İlişkili Ölçümler için Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi’ne ait sonuçlar Tablo 4’te yer almaktadır.

Tablo 4

Öğrencilerin görselleri ayırt etme becerilerine ait öntest ve sontestlerine ilişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonuçları.

Sontest-Öntest	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Z	P
Negatif Sıra	0	0,00	0,00	-7,16	0,00
Pozitif Sıra	65	33,00	2145,00		
Eşit	14				

Tablo 4’te yer alan analiz sonuçları incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin görselleri ayırt etme becerilerine ait, görsel sanatlar dersi öncesi ve sonrası elde edilen puanlar arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir ($Z=-7,16$; $p<0,05$). Fark puanlarının sıra ortalaması ve toplamı dikkate alındığında, gözlenen bu farkın pozitif sıralar yani sontest puanı lehine olduğu görülmektedir.

Görsel sanatlar dersinin öğrencilerin görsel muhakeme becerileri üzerindeki etkilerini test etmek amacıyla uygulanan, İlişkili Ölçümler için Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi'ne ait sonuçlar Tablo 4'te yer almaktadır.

3.Alt Probleme ilişkin bulgu ve yorumlar

Temel Tasarım Dersi alan öğrencilerin Görsel Okuryazarlık becerileri hangi düzeydedir?

Araştırmanın genel amaçları doğrultusunda, Görsel sanatlar dersinin öğrencilerin görsel düşünme becerileri üzerindeki etkilerini test etmek amacıyla uygulanan, İlişkili Ölçümler için Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi'ne ait sonuçlar Tablo 3'de yer almaktadır

Tablo 5

Öğrencilerin görselleri ayırt etme becerilerine ait öntest ve sontestlerine ilişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonuçları.

Sontest-Öntest	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Z	P
Negatif Sıra	2	16,50	33,00	-7,35	0,00
Pozitif Sıra	70	33,00	2595,00		
Eşit	7				

Tablo 5'te yer alan analiz sonuçları incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin görsel muhakeme becerilerine ait, görsel sanatlar dersi öncesi ve sonrası elde edilen puanlar arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir ($Z=-7,35$; $p<0,05$). Fark puanlarının sıra ortalaması ve toplamı dikkate alındığında, gözlenen bu farkın pozitif sıralar yani sontest puanı lehine olduğu görülmektedir.

Temel Tasarım Dersinin öğrencilerin görsel kural bilgisi becerileri üzerindeki etkilerini test etmek amacıyla uygulanan, İlişkili Ölçümler için Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi'ne ait sonuçlar Tablo 5'te yer almaktadır.

Tablo 6

Öğrencilerin görsel kural bilgisi becerilerine ait öntest ve sontestlerine ilişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonuçları.

Sontest-Öntest	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Z	P
Negatif Sıra	3	4,00	12,00	-6,56	0,00
Pozitif Sıra	55	30,89	1699,00		

Tablo 6’da yer alan analiz sonuçları incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin görsel kural bilgisi becerilerine ait, görsel sanatlar dersi öncesi ve sonrası elde edilen puanlar arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir ($Z=-7,35$; $p<0,05$). Fark puanlarının sıra ortalaması ve toplamı dikkate alındığında, gözlenen bu farkın pozitif sıralar yani sontest puanı lehine olduğu görülmektedir.

Görsel sanatlar dersinin öğrencilerin görseli yeniden oluşturma becerileri üzerindeki etkilerini test etmek amacıyla uygulanan, İlişkili Ölçümler için Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi’ne ait sonuçlar Tablo 7’de yer almaktadır.

Tablo 7

Öğrencilerin görseli yeniden oluşturma becerilerine ait öntest ve sontestlerine ilişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonuçları

Sontest-Öntest	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Z	P
Negatif Sıra	4	25,75	103,00		0,00
Pozitif Sıra	31	17,00	527,00		
Eşit	44				

Tablo 7’de yer alan analiz sonuçları incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin görseli yeniden oluşturma becerilerine ait, görsel sanatlar dersi öncesi ve sonrası elde edilen puanlar arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir ($Z=-3,88$; $p<0,05$). Fark puanlarının sıra ortalaması ve toplamı dikkate alındığında, gözlenen bu farkın pozitif sıralar yani sontest puanı lehine olduğu görülmektedir.

Görsel sanatlar dersinin öğrencilerin görseli aşamalandırma becerileri üzerindeki etkilerini test etmek amacıyla uygulanan, İlişkili Ölçümler için Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi’ne ait sonuçlar Tablo 8’de yer almaktadır.

Tablo 8

Öğrencilerin görseli aşamalandırma becerilerine ait öntest ve sontestlerine ilişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonuçları.

Sontest-Öntest	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Z	P
Negatif Sıra	4	28,88	115,50	-6,23	0,00
Pozitif Sıra	58	31,68	1837,50		
Eşit	17				

Tablo 8’de yer alan analiz sonuçları incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin görsel aşamalandırma oluşturma becerilerine ait, görsel sanatlar dersi öncesi ve sonrası elde edilen puanlar arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir ($Z=-6,23$; $p<0,05$). Fark puanlarının sıra ortalaması ve toplamı dikkate alındığında, gözlenen bu farkın pozitif sıralar yani sontest puanı lehine olduğu görülmektedir.

Görsel sanatlar dersinin öğrencilerin görsel ortaklığa duyarlık becerileri üzerindeki etkilerini test etmek amacıyla uygulanan, İlişkili Ölçümler için Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi’ne ait sonuçlar Tablo 9’da yer almaktadır.

Tablo 9

Öğrencilerin görsel ortaklığa duyarlık becerilerine ait öntest ve sontestlerine ilişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonuçları.

Sontest-Öntest	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Z	P
Negatif Sıra	0	,00	,00	-8,06	0,00
Pozitif Sıra	65	33,00	2145,00		
Eşit	14				

Tablo 9’da yer alan analiz sonuçları incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin görsel ortaklığa duyarlık becerilerine ait, görsel sanatlar dersi öncesi ve sonrası elde edilen puanlar arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir ($Z=-8,06$; $p<0,05$). Fark puanlarının sıra ortalaması ve toplamı dikkate alındığında, gözlenen bu farkın pozitif sıralar yani sontest puanı lehine olduğu görülmektedir.

Görsel sanatlar dersinin öğrencilerin anlamın yeniden inşası becerileri üzerindeki etkilerini test etmek amacıyla uygulanan, İlişkili Ölçümler için Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi’ne ait sonuçlar Tablo 10’da yer almaktadır.

Tablo 10

Öğrencilerin anlamın yeniden inşası becerilerine ait öntest ve sontestlerine ilişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonuçları.

Sontest-Öntest	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Z	P
Negatif Sıra	1	10,00	10,00	-7,65	0,00
Pozitif Sıra	77	39,88	3071,00		
Eşit	1				

Tablo 10’da yer alan analiz sonuçları incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin anlamın yeniden inşası becerilerine ait, görsel sanatlar dersi öncesi ve sonrası elde edilen puanlar arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir ($Z=-7,65$; $p<0,05$). Fark puanlarının sıra ortalaması ve toplamı dikkate alındığında, gözlenen bu farkın pozitif sıralar yani sontest puanı lehine olduğu görülmektedir.

Görsel sanatlar dersinin öğrencilerin eleştirel bakış becerileri üzerindeki etkilerini test etmek amacıyla uygulanan, İlişkili Ölçümler için Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi’ne ait sonuçlar Tablo 11’de yer almaktadır.

Tablo 11

Öğrencilerin eleştirel bakış becerilerine ait öntest ve sontestlerine ilişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonuçları

Sontest-Öntest	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Z	P
Negatif Sıra	0	0,00	0,00	-7,63	0,00
Pozitif Sıra	72	36,50	2628,00		
Eşit	7				

Tablo 11’de yer alan analiz sonuçları incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin eleştirel bakış becerilerine ait, görsel sanatlar dersi öncesi ve sonrası elde edilen puanlar arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir ($Z=-7,63$; $p<0,05$). Fark puanlarının sıra ortalaması ve toplamı dikkate alındığında, gözlenen bu farkın pozitif sıralar yani sontest puanı lehine olduğu görülmektedir.

Görsel sanatlar dersinin öğrencilerin Görsel Okuryazarlık becerilerinin toplamı üzerindeki etkilerini test etmek amacıyla uygulanan, İlişkili Ölçümler için Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi’ne ait sonuçlar Tablo 12’de yer almaktadır.

Tablo 12

Öğrencilerin Görsel Okuryazarlık becerilerinin toplamına ait öntest ve sontestlerine ilişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonuçları

Sontest-Öntest	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Z	P
Negatif Sıra	0	0,00	0,00	-7,73	0,00
Pozitif Sıra	79	40,00	31,60		
Eşit	0				

Tablo 12’de yer alan analiz sonuçları incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin Görsel Okuryazarlık becerilerinin toplamına ait, görsel sanatlar dersi öncesi ve sonrası elde edilen puanlar arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir ($Z=-7,73$; $p<0,05$). Fark puanlarının sıra ortalaması ve toplamı dikkate alındığında, gözlenen bu farkın pozitif sıralar yani sontest puanı lehine olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin öntest ve sontest puanları arasındaki farkın çeşitli değişkenler bakımından incelenmesine ait bulgular

Araştırma kapsamında öğrencilerden görsel okuryazarlık becerilerine yönelik, temel tasarım dersi öncesinde elde edilen öntest ve temel tasarım dersi sonrasında elde edilen sontest puanları arasındaki fark puanlarının cinsiyet değişkenine göre incelenmesine yönelik uygulanan İlişkisiz Örneklem T-Testi ve Mann Whitney U Testi sonuçları Tablo 13’te yer almaktadır.

Tablo 13.

Sontest ve öntest puanları arasındaki fark puanlarının cinsiyet değişkenine göre incelenmesine yönelik uygulanan İlişkisiz Örneklem T-Testi ve Mann Whitney U Testi sonuçları.

T Testi	Grup	N	Ortalama	sd	t	P
Görsel düşünme fark	Kız	52	1,50	77	0,08	0,93
	Erkek	27	1,48			
Görselleri ayırt etme fark	Kız	52	1,31	77	-0,99	0,32
	Erkek	27	1,52			
Görsel muhakeme fark	Kız	52	1,40	77	-0,89	0,37
	Erkek	27	1,59			
Eleştirel bakış fark	Kız	52	1,35	77	0,83	0,41
	Erkek	27	1,22			
Mann Whithney U Testi	Grup	N	Sıra Ortalama	Sıra toplamı	U	P
Görsel kural bilgisi fark	Kız	52	39,13	2034,50	656,50	0,63
	Erkek	27	41,69	1125,50		
Görseli yeniden oluşturma fark	Kız	52	39,80	2069,50	691,50	0,90
	Erkek	27	40,39	1090,50		
Görseli aşamalandırma fark	Kız	52	37,87	1969,00	591,00	0,23
	Erkek	27	44,11	1191,00		
Görsel ortaklığa duyarlık fark	Kız	52	41,68	2167,50	614,50	0,17
	Erkek	27	36,76	992,50		
Anlamlı yeniden inşası fark	Kız	52	40,92	2128,00	654,00	0,62
	Erkek	27	38,22	1032,00		
Toplam görsel okuryazarlık fark	Kız	52	40,12	2086,00	696,00	0,95
	Erkek	27	39,78	1074,00		

Tablo 13’te yer alan T-testi sonuçları incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin görsel düşünme, görselleri ayırt etme, görsel muhakeme ve eleştirel bakış becerilerinin öntest ve sontest puanları arasındaki farklar, cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir

farklılık göstermemektedir ($p>0,05$). Mann Whitney U testi sonuçları incelendiğinde de benzer biçimde öğrencilerin görsel kural bilgisi, görseli yeniden oluşturma, görseli aşamalandırma, görsel ortaklığa duyarlık, anlamın yeniden inşası ve toplam görsel okuryazarlık becerilerinin öntest ve sontest puanları arasındaki farklar, cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0,05$). Yani, görsel okuryazarlık becerilerine ait öntest ve sontest puanları arasındaki artış veya azalış cinsiyet değişkeninden bağımsızdır.

Öğrencilerden görsel okuryazarlık becerilerine yönelik temel tasarım dersi öncesinde elde edilen öntest ve temel tasarım dersi sonrasında elde edilen sontest puanları arasındaki fark puanlarının bölüm değişkenine göre incelenmesine yönelik uygulanan ANOVA ve Kruskall-Wallis Testi sonuçları Tablo 14’te yer almaktadır.

Tablo 14

Sontest ve öntest puanları arasındaki fark puanlarının bölüm değişkenine göre incelenmesine yönelik uygulanan ANOVA ve Kruskall-Wallis Testi sonuçları

ANOVA	Grup	N	$\bar{X}$	df	F	p	Fark
Görselleri ayırt etme fark	Resim veya heykel	13	1,61	2	2,06	0,13	---
	Fotoğraf ve video	24	1,08				
	Görsel iletişim tasarımı	42	1,47				
Kruskall-Wallis	Grup	N	Sıra Ortalaması	df	Ki-kare	p	Fark
Görsel düşünme fark	Resim veya heykel	13	40,85	2	0,86	0,65	
	Fotoğraf ve video	24	43,06				
	Görsel iletişim tasarımı	42	37,99				
Görsel muhakeme fark	Resim veya heykel	13	51,42	2	9,33	0,01*	Resim veya heykel > görsel iletişim tasarımı
	Fotoğraf ve video	24	45,52				
	Görsel iletişim tasarımı	42	33,31				
Görsel kural bilgisi fark	Resim veya heykel	13	50,04	2	3,58	0,17	
	Fotoğraf ve video	24	40,60				
	Görsel iletişim tasarımı	42	36,55				
Görseli yeniden oluşturma fark	Resim veya heykel	13	39,00	2	2,03	0,36	
	Fotoğraf ve video	24	44,81				
	Görsel iletişim tasarımı	42	37,56				
Görseli aşamalandırma fark	Resim veya heykel	13	42,54	2	9,91	0,01*	Fotoğraf ve video > Görsel iletişim tasarımı
	Fotoğraf ve video	24	50,52				
	Görsel iletişim tasarımı	42	33,20				
Görsel ortaklığa duyarlık fark	Resim veya heykel	13	47,00	2	3,84	0,15	
	Fotoğraf ve video	24	40,42				
	Görsel iletişim tasarımı	42	37,60				
Anlamın yeniden inşası fark	Resim veya heykel	13	48,23	2	2,26	0,32	
	Fotoğraf ve video	24	40,08				
	Görsel iletişim tasarımı	42	37,40				
Eleştirel bakış fark	Resim veya heykel	13	39,08	2	0,46	0,80	
	Fotoğraf ve video	24	38,00				
	Görsel iletişim tasarımı	42	41,43				
	Resim veya heykel	13	51,69	2	7,48	0,02*	

Toplam görsel okuryazarlık fark	Fotoğraf ve video	24	44,58	Resim veya heykel > Görsel iletişim tasarım
	Görsel iletişim tasarım	42	33,76	

Tablo 14’te yer alan ANOVA sonuçları incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin görselleri ayırt etme becerilerinin öntest ve sontest puanları arasındaki farklar, bölüm değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0,05$). Kruskall-Wallis testi sonuçları incelendiğinde de benzer biçimde öğrencilerin görsel düşünme, görsel kural bilgisi, görseli yeniden oluşturma, görsel ortaklığa duyarlık, anlamın yeniden inşası ve eleştirel bakış becerilerinin öntest ve sontest puanları arasındaki farklar, bölüm değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0,05$). Yani, görselleri ayırt etme, görsel düşünme, görsel kural bilgisi, görseli yeniden oluşturma, görsel ortaklığa duyarlık, anlamın yeniden inşası ve eleştirel bakış becerilerinin ait öntest ve sontest puanları arasındaki artış veya azalış bölüm değişkeninden bağımsızdır. Ancak, görsel muhakeme, görseli aşamalandırma ve toplam görsel okuryazarlık becerilerinin öntest ve sontestlerinden elde edilen fark puanlarının öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümlere göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir . Farkın kaynağını belirlemek amacıyla uygulanan nonparametrik post hoc testleri sonucunda, görsel muhakeme becerilerine ait sontest ve öntest farkının resim veya heykel bölümünde öğrenim gören öğrencilerin lehine olacak biçimde, resim veya heykel ile iletişim tasarım bölümünde öğrenim gören öğrenciler arasında olduğu, görseli aşamalandırma becerilerine ait sontest ve öntest farkının fotoğraf ve video bölümünde öğrenim gören öğrencilerin lehine olacak biçimde, fotoğraf ve video ile görsel iletişim tasarım bölümünde öğrenim gören öğrenciler arasında olduğu, toplam görsel okuryazarlık becerilerine ait sontest ve öntest farkının fotoğraf ve video bölümünde öğrenim gören öğrencilerin lehine olacak biçimde, resim veya heykel ile görsel iletişim tasarım bölümünde öğrenim gören öğrenciler arasında olduğu tespit edilmiştir.

Öğrencilerden görsel okuryazarlık becerilerine yönelik temel tasarım dersi öncesinde elde edilen öntest ve temel tasarım dersi sonrasında elde edilen sontest puanları arasındaki fark puanlarının evlerinde gazete bulundurma sıklıklarına göre incelenmesine yönelik uygulanan Kruskall-Wallis Testi sonuçları Tablo 15’te yer almaktadır.

Tablo 15

Görsel Okuryazarlık Bec. Yön. Temel Tasarım Dersi Öncesinde Elde Edilen Öntest ve Temel Tasarım Dersi Sonrasında Elde Edilen Sontest Puanları Arasındaki Fark Puanlarının Evlerinde Gazete Bul. Sıkl. Göre İnc. Yön. Uyg. Kruskall-Wallis Testi Sonuçları

Kruskall-Wallis	Grup	N	Sıra Ortalaması	df	Ki-kare	p	Fark
Görsel düşünme fark	Hiç bulunmaz	15	44,77	4	2,83	0,59	---
	Haftada bir	27	40,93				
	İki haftada bir	10	44,30				
	Ayda bir	11	33,00				
	Günlük alınır	16	36,09				
Görselleri ayırt etme fark	Hiç bulunmaz	15	34,20	4	5,21	0,27	---
	Haftada bir	27	41,54				
	İki haftada bir	10	43,65				
	Ayda bir	11	30,59				
	Günlük alınır	16	47,03				
Görsel muhakeme fark	Hiç bulunmaz	15	35,37	4	6,02	0,19	---
	Haftada bir	27	41,98				
	İki haftada bir	10	37,85				
	Ayda bir	11	52,41				
	Günlük alınır	16	33,81				
Görsel kural bilgisi fark	Hiç bulunmaz	15	38,03	4	1,31	0,86	---
	Haftada bir	27	37,26				
	İki haftada bir	10	45,65				
	Ayda bir	11	42,32				
	Günlük alınır	16	41,34				
Görseli yeniden oluşturma fark	Hiç bulunmaz	15	40,80	4	2,38	0,67	---
	Haftada bir	27	42,24				
	İki haftada bir	10	39,20				
	Ayda bir	11	43,55				
	Günlük alınır	16	33,53				
Görseli aşamalandırma fark	Hiç bulunmaz	15	37,03	4	3,24	0,52	---
	Haftada bir	27	46,06				
	İki haftada bir	10	37,05				
	Ayda bir	11	37,82				
	Günlük alınır	16	35,91				
Görsel ortaklığa duyarlık fark	Hiç bulunmaz	15	39,10	4	1,44	0,84	---
	Haftada bir	27	39,69				
	İki haftada bir	10	43,05				
	Ayda bir	11	36,23				
	Günlük alınır	16	42,06				
Anlamanın yeniden inşası fark	Hiç bulunmaz	15	38,17	4	0,98	0,91	---
	Haftada bir	27	38,17				
	İki haftada bir	10	45,50				

	Ayda bir	11	42,36				
	Günlük alınır	16	39,75				
	Hiç bulunmaz	15	39,20				
	Haftada bir	27	46,67				
Eleştirel bakış fark	İki haftada bir	10	43,60	4	6,89	0,14	---
	Ayda bir	11	33,45				
	Günlük alınır	16	31,75				
	Hiç bulunmaz	15	35,53				
	Haftada bir	27	42,19				
Toplam görsel okuryazarlık fark	İki haftada bir	10	46,20	4	1,83	0,77	---
	Ayda bir	11	39,45				
	Günlük alınır	16	37,00				

Tablo 15'te yer alan Kruskal-Wallis testi sonuçları incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin görsel düşünme, görselleri ayırt etme, görsel muhakeme, görsel kural bilgisi, görseli yeniden oluşturma, görseli aşamalandırma, görsel ortaklığa duyarlık, anlamın yeniden inşası, eleştirel bakış ve toplam görsel okuryazarlık becerilerinin öntest ve sontest puanları arasındaki farklar, evde gazete bulundurma sıklığı değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0,05$). Yani, görsel okuryazarlık becerilerine ait öntest ve sontest puanları arasındaki artış veya azalış evde gazete bulundurma sıklığı değişkeninden bağımsızdır.

Araştırma kapsamında öğrencilerden görsel okuryazarlık becerilerine yönelik, temel tasarım dersi öncesinde elde edilen öntest ve temel tasarım dersi sonrasında elde edilen sontest puanları arasındaki fark puanlarının dergi aboneliği olması durumu değişkenine göre incelenmesine yönelik uygulanan İlişkisiz Örneklem T-Testi ve Mann Whitney U Testi sonuçları Tablo 16'da yer almaktadır.

Tablo 16

Sontest ve öntest puanları arasındaki fark puanlarının dergi aboneliği olması durumu değişkenine göre incelenmesine yönelik uygulanan İlişkisiz Örneklem T-Testi ve Mann Whitney U Testi sonuçları.

T Testi	Grup	N	Ortalama	sd	t	P
Görsel düşünme fark	Yok	54	1,44	77	-0,69	0,49
	Var	25	1,60			
Görselleri ayırt etme fark	Yok	54	1,33	77	-0,67	0,50
	Var	25	1,48			
Eleştirel bakış fark	Yok	54	1,33	77	0,61	0,54
	Var	25	1,24			
Toplam görsel okuryazarlık fark	Yok	54	16,30	77	0,48	0,63
	Var	25	16,00			
Mann Whithney U Testi	Grup	N	Sıra Ortalama	Sıra toplamı	U	P
Görsel muhakeme fark	Yok	54	43,69	2359,50	475,50	0,03*
	Var	25	32,02	800,50		
Görsel kural bilgisi fark	Yok	54	40,94	2211,00	624,00	0,58
	Var	25	37,96	949,00		

Görseli yeniden oluşturma fark	Yok	54	40,19	2170,50	664,50	0,90
	Var	25	39,58	989,50		
Görseli aşamalandırma fark	Yok	54	40,39	2181,00	654,00	0,82
	Var	25	39,16	979,00		
Görsel ortaklığa duyarlık fark	Yok	54	39,69	2143,00	654,00	0,79
	Var	25	40,68	1017,00		
Anlamların yeniden inşası fark	Yok	54	38,49	2078,50	593,50	0,39
	Var	25	43,26	1081,50		

Tablo 16’da yer alan T-testi sonuçları incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin görsel düşünme, görselleri ayırt etme, eleştirel bakış ve toplam görsel okuryazarlık becerilerinin öntest ve sontest puanları arasındaki farklar, dergi aboneliği bulundurma durumu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0,05$). Mann Whitney U testi sonuçları incelendiğinde de benzer biçimde öğrencilerin görsel kural bilgisi, görseli yeniden oluşturma, görseli aşamalandırma, görsel ortaklığa duyarlık ve anlamların yeniden inşası becerilerinin öntest ve sontest puanları arasındaki farklar, dergi aboneliği bulundurma durumu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0,05$). Yani, görsel düşünme, görselleri ayırt etme, eleştirel bakış, görsel kural bilgisi, görseli yeniden oluşturma, görseli aşamalandırma, görsel ortaklığa duyarlık, anlamların yeniden inşası ve toplam görsel okuryazarlık becerilerine ait öntest ve sontest puanları arasındaki artış veya azalış dergi aboneliği bulundurma durumu değişkeninden bağımsızdır. Ancak, görsel muhakeme becerilerinin öntest ve sontestlerinden elde edilen fark puanlarının öğrencilerin dergi aboneliği bulundurma durumuna göre, dergi aboneliği bulunmayanların lehine olacak biçimde istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($UGM=475,50$, $p<0,05$). Bir başka ifadeyle görsel muhakeme becerilerine ait öntest ve sontest puanları arasındaki artış dergi aboneliği bulunmayanların lehinedir.

Öğrencilerden görsel okuryazarlık becerilerine yönelik temel tasarım dersi öncesinde elde edilen öntest ve temel tasarım dersi sonrasında elde edilen sontest puanları arasındaki fark puanlarının televizyon izleme sıklığı değişkenine göre incelenmesine yönelik uygulanan ANOVA ve Kruskal-Wallis Testi sonuçları Tablo 17’de yer almaktadır.

Tablo 17

Sontest ve öntest puanları arasındaki fark puanlarının televizyon izleme sıklığı değişkenine göre incelenmesine yönelik uygulanan ANOVA ve Kruskal-Wallis Testi sonuçları

ANOVA	Grup	N	$\bar{X}$	df	F	p	Fark
Görsel düşünme fark	Hiç	29	1,52	2	0,04	0,96	---
	2 saat veya altında	36	1,50				
	2 saatten fazla	14	1,43				
Görselleri ayırt etme fark	Hiç	29	1,17	2	1,30	0,28	---
	2 saat veya altında	36	1,47				
	2 saatten fazla	14	1,57				
Eleştirel bakış fark	Hiç	29	1,38	2	0,38	0,69	---
	2 saat veya altında	36	1,28				
	2 saatten fazla	14	1,21				
Toplam görsel okuryazarlık fark	Hiç	29	16,35	2	0,13	0,88	---
	2 saat veya altında	36	16,72				
	2 saatten fazla	14	15,86				
Kruskal-Wallis	Grup	N	Sıra Ortalaması	df	Ki-kare	p	Fark
Görsel muhakeme fark	Hiç	29	39,29	2	1,63	0,44	---
	2 saat veya altında	36	38,03				
	2 saatten fazla	14	46,54				
Görsel kural bilgisi fark	Hiç	29	41,24	2	0,26	0,88	---
	2 saat veya altında	36	38,60				
	2 saatten fazla	14	41,04				
Görseli yeniden oluşturma fark	Hiç	29	38,28	2	2,65	0,27	---
	2 saat veya altında	36	38,31				
	2 saatten fazla	14	47,93				
Görseli aşamalandırma fark	Hiç	29	40,47	2	0,38	0,83	---
	2 saat veya altında	36	38,58				
	2 saatten fazla	14	42,68				
Görsel ortaklığa duyarlık fark	Hiç	29	41,55	2	3,73	0,16	---
	2 saat veya altında	36	41,51				
	2 saatten fazla	14	32,89				
Anlamanın yeniden inşası fark	Hiç	29	38,55	2	1,64	0,44	---
	2 saat veya altında	36	43,25				
	2 saatten fazla	14	34,64				

Tablo 17’de yer alan ANOVA sonuçları incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin görsel düşünme, görselleri ayırt etme, eleştirel bakış ve toplam görsel okuryazarlık becerilerinin öntest

ve sontest puanları arasındaki farklar, televizyon izleme sıklığı değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0,05$). Kruskal-Wallis testi sonuçları incelendiğinde de benzer biçimde öğrencilerin görsel muhakeme, görsel kural bilgisi, görseli yeniden oluşturma, görseli aşamalandırma, görsel ortaklığa duyarlık ve anlamın yeniden inşası becerilerinin öntest ve sontest puanları arasındaki farklar, bölüm değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0,05$). Yani, görsel okuryazarlık becerilerinin ait öntest ve sontest puanları arasındaki artış veya azalış televizyon izleme sıklığı değişkeninden bağımsızdır.

Öğrencilerden görsel okuryazarlık becerilerine yönelik temel tasarım dersi öncesinde elde edilen öntest ve temel tasarım dersi sonrasında elde edilen sontest puanları arasındaki fark puanlarının tiyatroya ve sinemaya gitme sıklığı değişkenine göre incelenmesine yönelik uygulanan ANOVA ve Kruskal-Wallis Testi sonuçları Tablo 18’de yer almaktadır.

Tablo 18

Sontest ve öntest puanları arasındaki fark puanlarının tiyatroya ve sinemaya gitme sıklığı değişkenine göre incelenmesine yönelik uygulanan ANOVA ve Kruskal-Wallis Testi sonuçları

ANOVA	Grup	N	$\bar{X}$	df	F	p	Fark
Görsel düşünme fark	Haftada bir veya daha sık	23	1,30	2	3,72	0,03	3>2, 3>1
	Ayda bir	35	1,34				
	Yılda bir kez veya hiç	21	1,95				
Görselleri ayırt etme fark	Haftada bir veya daha sık	23	1,30	2	2,10	0,13	---
	Ayda bir	35	1,23				
	Yılda bir kez veya hiç	21	1,71				
Görsel kural bilgisi fark	Haftada bir veya daha sık	23	2,39	2	1,75	0,18	---
	Ayda bir	35	2,43				
	Yılda bir kez veya hiç	21	3,52				
Eleştirel bakış fark	Haftada bir veya daha sık	23	1,22	2	0,64	0,53	---
	Ayda bir	35	1,29				
	Yılda bir kez veya hiç	21	1,43				
Toplam görsel okuryazarlık fark	Haftada bir veya daha sık	23	14,87	2	6,01	0,00	3>2, 3>1
	Ayda bir	35	15,49				
	Yılda bir kez veya hiç	21	19,71				
Kruskall-Wallis	Grup	N	Sıra Ortalaması	df	Ki-kare	p	Fark
Görsel muhakeme fark	Haftada bir veya daha sık	23	33,48	2	9,31	0,01	3>1, 3>2
	Ayda bir	35	37,09				
	Yılda bir kez veya hiç	21	52,00				
Görseli yeniden oluşturma fark	Haftada bir veya daha sık	23	32,65	2	8,76	0,01	3>1
	Ayda bir	35	38,64				
	Yılda bir kez veya hiç	21	50,31				
Görsel ortaklığa duyarlık fark	Haftada bir veya daha sık	23	41,85	2	2,81	0,25	---
	Ayda bir	35	36,84				
	Yılda bir kez veya hiç	21	43,24				
	Haftada bir veya daha sık	23	37,96	2	0,37	0,83	---

Anlamın yeniden inşası fark	Ayda bir	35	40,07				
	Yılda bir kez veya hiç	21	42,12				
Görseli aşamalandırma fark	Haftada bir veya daha sık	23	31,17				3>1
	Ayda bir	35	38,93	2	9,71	0,01	
	Yılda bir kez veya hiç	21	51,45				

Tablo 18’de yer alan ANOVA sonuçları incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin görselleri ayırt etme, görsel kural bilgisi ve eleştirel bakış becerilerinin öntest ve sontest puanları arasındaki farklar, tiyatroya ve sinemaya gitme sıklığı değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0,05$). Ancak, görsel düşünme ve toplam görsel okuryazarlık becerilerinin öntest ve sontestlerinden elde edilen fark puanlarının öğrencilerin öğrenim gördükleri tiyatroya ve sinemaya gitme sıklığına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($FGD(2,76)=3,72$, $FTOP(2,76)=6,01$; $p<0,05$). Farkın kaynağını belirlemek amacıyla uygulanan post hoc testleri sonucunda, görsel düşünme becerilerine ait sontest ve öntest farkının yılda birkez veya hiç gitmeyen öğrencilerin lehine olacak biçimde, yılda birkez veya hiç gitmeyen ile ayda bir kez giden, yılda birkez veya hiç gitmeyen ile haftada birkez veya daha sık giden öğrenciler arasında olduğu tespit edilmiştir. Benzer biçimde toplam görsel okuryazarlık becerilerine ait sontest ve öntest farkının da yılda birkez veya hiç gitmeyen öğrencilerin lehine olacak biçimde, yılda birkez veya hiç gitmeyen ile ayda bir kez giden, yılda birkez veya hiç gitmeyen ile haftada birkez veya daha sık giden öğrenciler arasında olduğu tespit edilmiştir. Kruskal-Wallis testi sonuçları incelendiğinde de benzer biçimde öğrencilerin görsel ortaklığa duyarlık ve anlamın yeniden inşası becerilerinin öntest ve sontest puanları arasındaki farklar, bölüm değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0,05$). Yani, görsel ortaklığa duyarlık ve anlamın yeniden inşası becerilerinin ait öntest ve sontest puanları arasındaki artış veya azalış tiyatroya ve sinemaya gitme sıklığı değişkeninden bağımsızdır. Ancak, görsel muhakeme, görseli aşamalandırma ve görseli yeniden oluşturma becerilerinin öntest ve sontestlerinden elde edilen fark puanlarının öğrencilerin tiyatroya ve sinemaya gitme sıklığına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir (9,31). Farkın kaynağını belirlemek amacıyla uygulanan nonparametrik post hoc testleri sonucunda, görsel muhakeme becerilerine ait sontest ve öntest farkının yılda birkez veya hiç gitmeyen öğrencilerin lehine olacak biçimde, yılda birkez veya hiç gitmeyen ile ayda bir kez giden, yılda birkez veya hiç gitmeyen ile haftada birkez veya daha sık giden öğrenciler arasında olduğu tespit edilmiştir. Benzer biçimde görseli aşamalandırma ve görseli yeniden oluşturma becerilerine ait sontest ve öntest farkının yılda

birkez veya hiç gitmeyen öğrencilerin lehine olacak biçimde, yılda birkez veya hiç gitmeyen ile haftada birkez veya daha sık giden öğrenciler arasında olduğu tespit edilmiştir.

Öğrencilerden görsel okuryazarlık becerilerine yönelik temel tasarım dersi öncesinde elde edilen öntest ve temel tasarım dersi sonrasında elde edilen sontest puanları arasındaki fark puanlarının sergi ve müzeye gitme sıklığı değişkenine göre incelenmesine yönelik uygulanan ANOVA ve Kruskal-Wallis Testi sonuçları Tablo 19’da yer almaktadır.

Tablo 19

Sontest ve öntest puanları arasındaki fark puanlarının sergi ve müzeye gitme sıklığı değişkenine göre incelenmesine yönelik uygulanan ANOVA ve Kruskal-Wallis Testi sonuçları

ANOVA	Grup	N	$\bar{X}$	df	F	p	Fark
Görsel düşünme fark	Haftada bir veya daha sık	15	1,53	2	0,61	0,55	
	Ayda bir	43	1,40				
	Yılda bir kez veya hiç	21	1,67				
Görselleri ayırt etme fark	Haftada bir veya daha sık	15	1,53	2	0,48	0,62	---
	Ayda bir	43	1,40				
	Yılda bir kez veya hiç	21	1,24				
Görsel muhakeme fark	Haftada bir veya daha sık	15	1,67	2	1,67	0,19	---
	Ayda bir	43	1,30				
	Yılda bir kez veya hiç	21	1,67				
Eleştirel bakış fark	Haftada bir veya daha sık	15	1,27	2	0,21	0,81	---
	Ayda bir	43	1,28				
	Yılda bir kez veya hiç	21	1,38				
Kruskal-Wallis	Grup	N	Sıra Ortalaması	df	Ki-kare	p	Fark
Görsel kural bilgisi fark	Haftada bir veya daha sık	15	39,30	2	1,28	0,53	---
	Ayda bir	43	37,95				
	Yılda bir kez veya hiç	21	44,69				
Görseli yeniden oluşturma fark	Haftada bir veya daha sık	15	35,80	2	0,90	0,64	---
	Ayda bir	43	40,45				
	Yılda bir kez veya hiç	21	42,07				
Görseli aşamalandırma fark	Haftada bir veya daha sık	15	44,43	2	1,20	0,55	---
	Ayda bir	43	37,72				
	Yılda bir kez veya hiç	21	41,50				
Görsel ortaklığa duyarlık fark	Haftada bir veya daha sık	15	41,73	2	0,66	0,72	---
	Ayda bir	43	38,73				
	Yılda bir kez veya hiç	21	41,36				
Anlamanın yeniden inşası fark	Haftada bir veya daha sık	15	33,17	2	1,74	0,42	---
	Ayda bir	43	41,10				
	Yılda bir kez veya hiç	21	42,62				
Toplam görsel okuryazarlık fark	Haftada bir veya daha sık	15	39,47	2	3,03	0,22	---
	Ayda bir	43	36,65				
	Yılda bir kez veya hiç	21	47,24				

Tablo 18’de yer alan ANOVA sonuçları incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin görsel düşünme, görselleri ayırt etme, görsel muhakeme ve eleştirel bakış becerilerinin öntest ve sontest puanları arasındaki farklar, sergi ve müzeye gitme sıklığı değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0,05$). Kruskal-Wallis testi sonuçları incelendiğinde de benzer biçimde öğrencilerin görsel kural bilgisi, görseli yeniden oluşturma, görseli aşamalandırma, görsel ortaklığa duyarlık, anlamın yeniden inşası ve toplam görsel okuryazarlık becerilerinin öntest ve sontest puanları arasındaki farklar, sergi ve müzeye gitme sıklığı değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir($p>0,05$). Yani, görsel okuryazarlık becerilerinin ait öntest ve sontest puanları arasındaki artış veya azalış sergi ve müzeye gitme sıklığı değişkeninden bağımsızdır.

BÖLÜM 6

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırma, üniversite öğrencilerinin temel tasarım dersinin, öğrencilerin görsel okuryazarlık becerileri üzerindeki etkisinin ve bu ders sonunda oluşan puan farklılıklarının çeşitli değişkenlerle incelenmesidir. Araştırmaya katılan öğrencilerin görsel yazarlık becerilerini belirlemek için Doğru (2014) tarafından geliştirilen ancak araştırma kapsamında uzman görüşü alarak yenilenen “Görsel Okuryazarlık Beceri Testi” kullanılmıştır. Ayrıca temel tasarım dersinin öğrencilerin görsel okuryazarlık üzerindeki etkilerine yönelik uzmanlara ait görüşleri elde etmek amacıyla ve Doğru (2014) tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu ve öğrencilere ilişkin kişisel bilgilere ulaşmak amacıyla da araştırmacı tarafından geliştirilen “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi’nde öğrenim gören rastgele seçilen 79 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerden elde edilen nicel verilerin değerlendirilmesinde betimsel istatistikler ve fark analizleri kullanılmıştır.

Araştırma kapsamında, elde edilen bulgulara göre Temel Tasarım Dersinin öğrencilerin görsel düşünme becerilerinin gelişiminde önemli bir etkisi olduğu tespit edilmiştir. Uysal (2015, s.52)’ e göre, Temel Tasarım dersinde öğrencinin görsel anlamda kişilik gelişimini sağlaması, plastik değerleri kavraması, duyu algılarının geliştirilmesi, yeni formalar, oluşturması, nesneler arası ilişkiler kurması ve bu ilişkileri belli tasarım ilkeleri doğrultusunda düzenlenmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca bu ders, öğrencinin yaratıcılığını geliştirilmesinin yanı sıra üretilen

imgelere estetik açıdan değer kazandıracak, öğrencinin estetik öğretim duyarlılığını çalışmalarına yansıtabilmesini amaçlar. Temel tasarım kavramı 20. Yy başlarında Almanya da tasarım okulu olarak Bauhaus da kullanılmış, öğrencilerin kişisel olarak kendilerini tanımlamalarına yardımcı olmak adına, önceden edinilmiş ön yargılardan kurtulmalarını amaçlayan bir disiplin olarak öğretim programında yer almıştır.

Bu sonuçlara göre, Temel Tasarım Dersinin öğrencilerin görselleri ayırt etme becerilerinin gelişiminde önemli bir etkisi olduğu söylenebilir.

Temel Tasarım Dersinde, öğrencinin görsel ve duyuşsal gelişmesini hızlandırmaya katkıda bulunan görsel eğitim yaşam boyu devam edecek bir sürecin başlangıcıdır. Görsel ağırlıklı analiz çalışmasıyla görmesini, algılayabilmesini öğrenen bir öğrenci yeterli düzeyde görsel birikini yani görsel bilincini geliştirmiş olacaktır. Böylece öğrenci çevresine daha duyarlı bir biçimde gözlemlene ona karşı tepki gösterme, yorumlama ve yargılama alışkanlığını kazanacaktır. Bu tür bir duyarlılığa sahip olduğunda çevresine ve olaylara bakmasını bilen, baktığını gören, gördüğünü değerlendirebilen ve bunlardan en doğru sonuçlara, yargılara, çözümlere ulaşabilen yaratıcı bir insan olabilmek söz konusudur (<http://www.tulaycellek.com/tulay/eser.asp?id=210>).

Elde edilen verilere göre, Temel Tasarım Dersinin öğrencilerin görsel muhakeme becerilerinin gelişiminde önemli bir etkisi olduğu söylenebilir.

Çellek (2006)' e göre; Bireyin çevresindeki çok yönlü mesajları ve bilgiyi hızla ve açık bir şekilde görebilme yeteneğine görsel keskinlik denmektedir. İlgi alanlarına göre görsel keskinlik ağırlık göstermektedir. Bu nedenle görsel eğitim ilgi alanlarının da genişlemesine katkı sağlamaktadır. Görsel mesajları gösterme yeteneğine ise görsel ifade denmektedir. Görsel keskinlik aldığımız mesajlarla ilgilenirken, yolladığımız mesajlar görsel ifadeler ile bağlantılıdır. Görsel eğitimi başarılı kılmak için her ikisinin bir arada kullanımı önemlidir. Bir sanat eserinin algılanmasında, eseri meydana getiren formlar, çizgi, renk, leke, açık- koyu değerleri gibi verilerin her biri ayrı ayrı algılanmamakta ve bir bütün olarak algılanmaktadır. Bu algılamanın sağlanması için tüm veriler arasında birlik kurulmuş olması gerekmektedir. Birlik olması için ise, veriler arasında uyumlu iş birliği her bir öğenin yüklediği görevi görmesi gerekmektedir.

Ulaşılan verilere göre, Temel Tasarım Dersinin öğrencilerin görsel kural bilgisi becerilerinin gelişiminde önemli bir etkisi olduğu söylenebilir.

NAEA'ya (1994) göre; sanat eğitimi bütün öğrencilerin bir imgenin ve sembol yüklü bir dünyanın anlamını çözmeleri ve onu anlamaları için çok çeşitli yeteneklerini geliştirmelerine yardım eder (NAEA' dan aktaran Ayaydın, 2009, s.32).

Temel tasarım eğitimi dersinde, öğrencinin görsel anlamda kişilik gelişimini sağlaması, plastik değerleri kavraması, duyu algılarını geliştirmesi, yeni formlar oluşturması, nesneler arası ilişkiler kurması ve bu ilişkileri belli tasarım ilkeleri doğrultusunda düzenlemesi amaçlanmaktadır. Ayrıca bu ders, öğrencinin yaratıcılığını geliştirmesinin yanı sıra, üretilen imgelere estetik açıdan değer kazandırarak, öğrencinin estetik üretim duyarlılığını çalışmalarına yansıtabilmesini amaçlar (Uysal, 2015, s.52).

Marlin (1984), tarafından yapılan doğuştan gelen sanatsal becerilere ilişkin bir çalışmada sanatçıların tutumları, amaçları ve işlevleri açıklanmaya çalışılmıştır. Araştırmada, “Sanatçılar kadar sanatçı olmayanlar da beğeni ve ilgilerini görsel olarak canlandırabiliyorlar mı? Sanatçı olmayanların imgeleri anlamlı mı? Sanatçı olmayanların imgeleri tarih öncesi zamanların toplumsal yapıları ve yaratıcılıkları hakkında bilgi veriyor mu?” gibi sorulara cevap aranmıştır. Sanatçılar yaratıcı süreç, ürün, sembol, mitoloji ve duygusal kavramları aracılığıyla sanatçı olmayanlar için var olur. Sanat hayatın getirdiği problemleri çözmek için bir yoldur ve belirli bir amaç için herkes tarafından kullanılabilir. Sonuç olarak tarih öncesi zamanlarda sanatçı olmayan insanlar, yapmış olduğu imgeler yoluyla yaratıcı sanatçılardan çok daha üstün işler ortaya koymuşlardır. Bunların etkileri yaratıcılık ve algılama süreçlerinin birlikte kullanımıyla çağdaşlaştırılarak eğitim programlarında yer almıştır (Arslan, 2010, s. 47).

Bu sonuçlara göre, Temel Tasarım Dersinin, öğrencilerin görseli yeniden oluşturma becerilerinin gelişiminde önemli bir etkisi olduğu söylenebilir.

Temel Tasarım Eğitimi, kişisel ifade biçiminin oluşması ve bunun farklı bir biçimde ortaya konmasını beklemektedir. Her birey verilen mesajları kendi algıladığı biçimde ifade ederken, bunu birbirinden farklı yöntemi izleyerek yapmaktadır.

Araştırma sonucunda elde edilen verilere göre, Temel Tasarım Dersinin öğrencilerin görseli aşamalandırma becerilerinin gelişiminde önemli bir etkisi olduğu söylenebilir.

Temel Tasarım dersinde zekâ alanlarından en çok kullanılan ve üzerinde durulan zekâ alanı, görsel uzamsal zekadır. Görsel uzamsal zekanın dili, renkler, şekiller, desenler, dokular, imajlar, resimler ve diğer görsel sembollerden oluşmaktadır. Duyusal -motor algının keskinleşmesi ile başlayan el – göz eşgüdümü ile gelişen görsel-uzamsal zekanın özündeki kapasiteler şunlardır:

a) Aktif imgelem/hayal gücü: Yere yatılarak bulutlara bakılıp, şekilleri hayvanlara, objelere, yüzlere ve olaylara benzetmede olduğu gibi, bireylerin zihinsel hayal gücünü ifade eder.

b) Zihinde canlandırma: Olayların, kişilerin, şekillerin vb. akılda resimlenmesidir.

c) Uzayda yer/yol bulma: Günlük yaşamda sık sık yaşadığımız bir olaydır.

d) Grafik temsili: Bu kapasite bir fikir, bir kavram veya bir duyguyu daha iyi anlatabilmek için yapılmış görsel resimler yaratmayı içermektedir. Fotoğraf, heykel, resim, kolaj, video vb. çalışmalar bu kapasitenin ürünüdür.

e) Uzaydaki nesneler arasındaki ilişkileri tanıma: Satrançta birkaç hamle sonrasını tahmin etme gibi becerileri kapsar.

f) İmajlarla zihinsel manevralar yapma: Psikolojide kullanılan optik illüzyonlara belli bir süre odaklaşıldığında ilk bakışta fark edilmeyen bambaşka bir resim görülür. Bu kapasite bu tür becerilerin kullanılmasını işaret etmektedir.

g) Çeşitli açılardan objeler arasındaki benzerlik ve farklılıkları tanıma: Bu yeterlik, karmaşık, farklı açılardan, nesneler arasındaki benzerlik ve farklılıkları tanımayı işaret etmektedir (Aytekin, 2008, s.84) Temel Sanat/Tasarım Eğitimi ise, tasarım süreciyle ilgili becerilerin geliştirilmesine odaklanmaktadır. Öğrencinin; algılama, anlamlandırma, yaratıcı fikir üretme ve görsel anlatım becerilerinin geliştirilmesi, ulusal ve uluslararası çeşitli sanat ve tasarım bölümlerinde yer alan, Temel Sanat Tasarım Eğitimi ders amaç ve içeriklerinde sık kullanılan ifadeler olarak göze çarpmaktadır (Güler, 2012, s. 1).

Elde edilen sonuçlara göre, Temel Tasarım Dersinin öğrencilerin görsel ortaklığa duyarlık becerilerinin gelişiminde önemli bir etkisi olduğu söylenebilir.

Temel sanat eğitiminde, öğrencinin görsel ve duygusal gelişmesini hızlandırmaya katkıda bulunan görsel eğitim yaşam boyu devam edecek bir sürecin başlangıcıdır. Görsel ağırlıklı analiz çalışmaları ile görmesini, algılayabilmesini öğrenen bir öğrenci yeterli düzeyde görsel bilgi birikimini yani görsel bilincini geliştirmiş olacaktır. Böylece öğrenci çevresini daha duyarlı bir biçimde gözlemlene, ona karşı tepki gösterme, yorumlama ve yargılama alışkanlığını kazanacaktır. Bu tür bir duyarlılığa sahip olduğunda, çevresine ve olaylara bakmasını bilen, baktığını gören, gördüğünü değerlendirebilen ve bunlardan en doğru sonuçlara, yargılara, çözümlere ulaşabilen yaratıcı bir insan olabilmek söz konusudur (Çellek, [http: www.tulaycellek.com](http://www.tulaycellek.com)).

Temel Sanat Eğitimi derslerinde öğrenciler, malzeme kullanmayı, form oluşturmayı, ifadesini kuvvetlendirmeyi, fikir ve bilgisini nasıl ve hangi yollarla geliştirebileceğini, renk bilgisini, bütün temel sanat öğeleri ve elemanlarıyla kompozisyonlar kurmayı öğrenir. Tüm bu işlemler öğrencinin ifade gücünün artması için görsel dilinin gelişmesi gerekmektedir. Bu görsel dil görsel düşüncenin meydana gelmesi için olduğu kadar, görsel diyologun kurulması içinde gereklidir. Sanat eğitimi, eğitilen kitlede kişilerin yaratma güçlerinin güçlerinin ortaya çıkarılmasını, bilgi ve araştırma ile daha ileriye yönelik atılımlar gerektirir (Erim, 1999, s.8).

Bu sonuçlara göre, Temel Tasarım Dersinin öğrencilerin anlamın yeniden inşası becerilerinin gelişiminde önemli bir etkisi olduğu söylenebilir.

Doğru (2014) araştırmasında anlamın yeniden inşasını; “sadece eksik olarak verilen bilgiyi kullanarak görsel mesajın anlamını yeniden sözel veya görsel olarak görselleştirme yeteneğidir” ifadesi ile tanımlamıştır.

Bu sonuçlara göre, Temel Tasarım Dersinin öğrencilerin eleştirel bakış becerilerinin gelişiminde önemli bir etkisi olduğu söylenebilir.

Gropius (1937), Başlangıç Eğitimi’nin zekayı, duyguları ve fikirleri olgunlaştıran; yaşamı oluşturan olguların arasında yer alan ilişkilerin farkına varılmasını sağlayan; yaşamda her şeye içgüdüsel bir kesinlikle yaklaşabilecek tam bir birey oluşturma hedefini güden bir süreç olduğuna işaret etmektedir (Güler, 2012, s.8).

Bu verilere göre, Temel Tasarım Dersinin öğrencilerin Görsel Okuryazarlık becerilerinin toplamının gelişiminde önemli bir etkisi olduğu söylenebilir.

BÖLÜM 7

ÖNERİLER

Güzel Sanat Fakültelerinin Resim, Grafik, Görsel İletişim Tasarım, Fotoğraf-Video gibi bölümlerde yer alan proje derslerinin Görsel okuryazarlık ilişkisine dair tez çalışmaları yapılabilir.

Güzel Sanat Fakültelerinin Resim, Grafik, Görsel İletişim Tasarım, Fotoğraf-Video gibi bölümlerde sosyal medya ve görsel okuryazarlık ilişkisine dair tez araştırmalar yapılabilir.

Güzel Sanat Fakültelerinin Resim, Grafik, Görsel İletişim Tasarım, Fotoğraf-Video gibi bölümlerde sosyal medya ve görsel okuryazarlık dersi programlara eklenebilir.

Temel Tasarım Dersi almayan bölümlerin de bu teste Görsel Okuryazarlık Beceri testine tabi tutulabileceği sonucun Temel Tasarım Dersi alan öğrencilerle karşılaştırılabileceği bir araştırma yapılabilir.

KAYNAKLAR

- Akverdi, H. (1953) *Sanatta yaratma*, Ankara: Milli Eğitim.
- ACRL Board of Directors, (2011) Haziran,6, 2013 tarihinde <http://crln.acrl.org/content> adresinden alınmıştır.
- Alakuş, A. O., Mercin, L. (2009). *Sanat eğitimi ve görsel sanatlar öğretimi*, Ankara: Pegem.
- Alpan, G. (2008). Görsel Okuryazarlık ve Öğretim Teknolojisi, *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*. Aralık 2008. Cilt:V, Sayı:II, 74-102.
- Aliçavuşoğlu, E. (2017). Bauhaus: Modernleşmenin tasarımı(Esra Çavuşoğlu, Ali Artun). İstanbul. İletişim.
- Anadolu Üniversitesi Prpgram Çıktıları, Temel Sanat Eğitimi, <https://www.anadolu.edu.tr/akademik/fakulteler/ders/124167/temel-sanat-egitimi-i/ders-tanitim> adresinden erişilmiştir.
- Arnheim, R. (2012). Görsel Düşünme (3. b.). (R. Ögdül, Çev.) İstanbul: Metis Yayınları.
- Arkan, A. (2008). *Grafik tasarımda görsel algı*. Konya: Eğitim Akademi.
- Arslan, R. Zeren, G. (2009). Bir Eğitim Süreci Olarak Görsel Okuryazarlık. *TSA*. Yıl. 13 5:3, Aralık.
- Artun, A. (Ed). (2012). *Çağdaş sanatın örgütlenmesi*. İstanbul: İletişim.
- Artut, K. (2001). *Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri*. Ankara: Anı.
- Artut, K. (2004). *Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri*. Ankara: Anı.
- Atalayer, F. (1994). *Temel sanat öğeleri*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi
- Arslan, A.(2010). Mesleki Eğitim Fakültesi Temel Sanat Eğitimi Derslerinin program, Öğretim Elemanı ve Öğrenci faktörlerine göre değerlendirilmesi. Gazi Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.

- Arpagu, E, E. nsal, Y. Moğol, S.(2011). Görsel Okumanın Ortaöğretim ğrencilerinin Küresel Aynalar ve Mercekler konusundaki başarılarına etkisi. e-Journal of New World Sciences Academy, Volume: 6, Number: 3, Article Number: 1C0421.
- Aslan,H.(2009). Medya Okuryazarlığının Görsel kültür ve sanat eğitimi ekseninde çözümlenmesi. Ondokuzmayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Samsun.
- Atar, N.(2004). Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde Temel Sanat Uygulamaları Sorgulaması ve neriler. Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi. Sayı 15, 47-51.
- Avgerinou, M. (2001). Visual Literacy. De Paul University.
- Ayaydın. A. (2009) Güzel Sanatlar Eğitimi Resim İş ğretmenliği Anabilim Dallarının Sorunları ve çözüm nerileri. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi. Sayı 30, 31-45.*
- Aytekin, C. A.(2008). Resim-iş Eğitimi Anabilim dalı ğrencilerinin anasanat atölye tercihleri ile Temel Tasarım Dersine yönelik tutum, algı ve beklentileri arasındaki ilişki. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İzmir.
- Balcı. Y. B. (2010). *Estetik*. Ankara: Gündüz.
- Bayraktar, N & Tamer, N. & Tekel, A. & Gürer, N. & Kızıldaş A. & Köroğlu, B. (2012). *Görsel eğitimde yaratıcılık ve temel tasarım*. Ankara: Nobel Akademik.
- Bamford, A. (2003) Sidney İnteraktif Medya, Sanat ve Tasarım Üniversitesi.
- Büyüköztürk, ř., akmak, E. K., Akgün, . E., Karadeniz, ř., & Demirel, F. (2017). Bilimsel araştırma yöntemleri. Pegem Atıf İndeksi, 1-360
- Berger, J. (2016). Görme Biçimleri (5. b.). İstanbul: Metis Yayınları.
- Bigalı, ř. (1976). *Resim sanatı*. İstanbul: Yayıncılık.
- Bulat, Bulat & Aydın.(2014). Bauhause Tasarım Okulu. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 18 (1): 105-120
- Boduroğlu, S (2010). *Anadolu niversitesi eğitim bilimleri enstitüsü güzel sanat eğitimi ana bilim dalı türk sanat eğitiminin tarihsel gelişimi ve bauhaus ekolünün türk sanat eğitimine yansımaları*. Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Borges, M. (2012). Illustration as a tool fort he development of visual literacy. 147Confia. International Conference on Ilustration & Animation Ofir . Portugal . November 2012

- Boydaş, N. (2004). *Sanat eleştirine giriş*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yaratıcılık.
- Brumberg, E. (2011). VisualLiteracy and the Digital Native: An Examination of the Millennial Learner. Master thesis. Blacksburg,VA: Virginia Tech
- Buyurgan. S. & Buyurgan. U. (2007). *Sanat eğitimi ve öğretimi*. Ankara:Pegem.
- Cantürk, F. (1992). *Plastik sanatlarda temel sorunlar*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Çağlarca, S. (1999). *Resim-heykel plastik öğeler*. İstanbul: İnkılap.
- Çelik, G., Çekiç O. (2014). Türkçe Öğretmen Adaylarının Görsel Okuryazarlık Becerileri Hakkındaki Görüşleri, *Eğitimde Kuram ve Uygulama*. S. 840-862. 10 (6).
- Çekiç, O. Çelik, G.(2014).Türkçe Öğretmeni adaylarının Görsel Okuryazarlık becerileri hakkındaki görüşleri. *Eğitimde Kuram ve Uygulama, Articles /Makaleler*. 2014, 10(4): 840-862
- Çellek, T & Sağocak, M (2014). *Temel tasarım sürecinde yaratıcılık*. Ege.
- Dearstyne, H. (1986). *Inside the Bauhaus*. New York: Rizzoli
- Deliduman, C. & İstifoğlu Orhon, B. (2006). *Temel sanat eğitimi*. Ankara: Şerhun.
- Doğru, G. A.(2014). Lise düzeyi Görsel Sanatlar Dersinin, Öğrencilerin Görsel Okuryazarlık becerilerinin gelişimine etkisi. Gazi Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Dokuz Eylül Üniversitesi Prpgram Çıktıları, Temel Sanat Eğitimi, http://debis.deu.edu.tr/ders-katalog/2017-2018/tr/tr_9274_9399_1.html sayfasından erişilmiştir.
- Erbil, D. (1990). *Yaratıcı toplum yolunda çağdaş eğitim*. İstanbul: Cem.
- Erdem, M. (2005). *Resim tekniği*. İstanbul: Arkeoloji ve Sanat.
- Erden, M. (1999). *Eğitim bilimine giriş*. İstanbul: Millî Eğitim Bakanlığı.
- Erim, G.(1999). Grafik anasanat dalı temel sanat eğitiminde renk algılamaları. Marmara Üniversitesi. Güzel Sanatlar Enstitüsü. İstanbul.
- Erkan, T. (2009). *Temel sanat eğitimi dersinin web tabanlı öğrenme yöntemiyle verilmesinin öğrenci başarısına etkisi*. Doktora Tezi , Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ferraz. Daniel De Mello. (2014). Visual Literacy: The İntopretnion Of İmages English Clases. *Reviation Eventos Pedogocies V.Ş N.1 (10.Ad) Numero Espesial*, P.1b.28. Janmaia.

- Gazi Üniversitesi Bilgi Paketi. (t.y.). *Temel Tasarım*.
http://gbp.gazi.edu.tr/htmlProgramHakkinda.php?baslik=1&dr=0&lang=0&ac=16&FK=15&BK=10&ders_kodu=115040020 sayfasından erişilmiştir.
- Gökaydın, N. (1998). *Eğitimde tasarım ve görsel algı*. İstanbul: MEB
- Graves, M. (1951). *The art of color and design*. New York: MC Graw – Hill.
- Gropius, W. (1937). Education Toward Creative Design. *American Architect and Architecture*, CL (2657), s. 27-30.
- Gümrah, H. (2002). *Sanat Eğitimcisi Yetiştirmede Temel Sanat Eğitimi Dersinin Yeri ve Önemi*. Sanat Eğitimi Sempozyumu, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi 08-09-10 Mayıs.
- Güngör, İ. H. (1983). *Temel tasar*. İstanbul: Afa.
- Güngör, İ. H. (2005). *Temel tasar*. İstanbul: Afa.
- Güngör, İ. H. (1972). *Temel tasar*. İstanbul: Afa.
- Gürer, L. ve Gürer, G. (1987). *Temel tasarım*. İstanbul: Birsen Yayınevi.
- Gürer, L., Gürer, G. (2004). *Temel tasarım*. İstanbul: Birsen.
- Graves, M. (1951). *The Art Of Color And Design*. (Çev. Prof. Fahri Sümer). New York: MC Graw – Hill Book Company.
- Hug, T.(2012).Media competence and visual literacy – towards considerations beyond literacies, *Social and Management Sciences* 20/2 ,115–125.
- Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Temel Tasarım Ders içeriğine http://akts.hacettepe.edu.tr/ders_detay.php?ders_ref=410c62644324c6800143960abc3f0e50&ders_kod=GRA115&zslink=1&prg_kod=462&submenuheader=2 adresinden erişilmiştir.
- Işingör, M. ve Eti, E. ve Aslıer, M. (1986). *Temel sanat eğitimi resim teknikleri grafik resim*. Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Itten, J. (2002). *Design and form: The basic course at the bauhaus and later*. New York: John Wiley & Son, Inc.
- İşler, A. Ş. (2001). *Temel sanat eğitiminde bilgisayarın yeri ve işlevi*, Sanatta Yeterlilik Tezi, Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İstanbul.

- Kaymakcan, M.(2006). Yüksek Öğrenim sanat eğitiminde temel tasarım eleman ve ilkelerinin öğretimi ve uygulamaları. Dokuz Eylül Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı. İzmir.
- Keteci. H.F. ve Bilgili. C. (2006). *Yongaların gizemli dansı görsel iletişim & grafik tasarımı*. İstanbul: Beta.
- Ketenci, H. F. ve Bilgili, C. (2006). *Görsel iletişim ve grafik tasarım*. İstanbul: Beta.
- Kırıçoğlu O. T., Strokrocki, Mary (1997). *İlköğretim sanat öğretimi*. Ankara: Milli Eğitimi Geliştirme Projesi Hizmet öncesi öğretmen Eğitimi.
- Kırıçoğlu, O. T. (2005). *Sanatta eğitim: görmek öğrenmek yaratmak*. Ankara: Demircioğlu.
- Kırmızı, T. Balcı A., Aytekin Z., Sılaydın B., Çukur, D. (2003), *Aktif etkin probleme dayalı eğitim ve memetics belleşim bağlamında temel tasarım*, T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Fakültesi, Mimf-Yk-02-03 2003
- Klee, P. (2006) *Çağdaş sanat kuramı*. Ankara: Dost.
- Kocaarslan, M., Çeliktürk, Z. (2013). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Görsel Okuryazarlık Yeterliliklerinin Belirlenmesi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. Cilt: 2 Sayı: 2. Sayfa 344-362.
- Kurudayıoğlu, M. Tüzel, S.(2010). 21. Yüzyıl Okuryazarlık Tütleri, Değişen Metin Algısı ve Türkçe Eğitimi. TÜBAR-XXVII-Bahar s. 691-705.
- Küçük, M. ve Mercin L. (2011) „Görsel İletişimde İllustrasyonun Bilimsel Veri Aktarımındaki Rolü“
- Malkaya, A. (2002). *Sanat eğitimi ilkeleri açısından dokuz eylül üniversitesi'nde plastik sanatlar eğitimi yapılan bölümlerde desen eğitimi*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Marmara Üniversitesi Prpgram Çıktıları, *Temel Sanat Eğitimi*, <http://lp.marmara.edu.tr/course.aspx?zs=1&mod=1&kultur=tr-TR&program=46&did=983&mid=570&pmid=46&mufredatTurId=932001&organizasyonId=55> sayfasından erişilmiştir.
- May, R. (2001). *Yaratma Cesareti*. Çev: Alper Oysal. İstanbul: Metis.
- McMillan, J. H. (2000). *Fundamentals for the consumer*. Educational Research, NY: Addison Wesley Longman, USA.

- MEB. (1948). *İlkokul program kitabı*. İstanbul: Milli Eğitim Matbaası. Conference on the Beginning Design Student, Mart, 12-14: Louisiana State University.
- MEB. (2009). Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı(9-12.Sınıf). Ankara : MEB Yayınevi
- Mimarsinan Güzel Sanatlar Fakültesi, *Öğretim Planı ve Ders İçerikleri*, <http://www.msgsu.edu.tr/faculties/guzel-sanatlar-fakultesi/resim-bolumu> sayfasından erişilmiştir.
- M, Sözen. U, Tanyeli. Sanat Kavram ve Terimi Sözlüğü – 1999- İstanbul
- Mülayim, S. (1994). *Sanata giriş*. İstanbul: Bilim Teknik.
- Odabaşı, H. (2002). *Grafikte temel tasarım*. İstanbul: Yorum Sanat.
- Otto G, O. & Stinson, R. & Wigg, P. & Bone, R. & Cayton, D (2015) *Sanatın temelleri: teori ve uygulama*. İzmir: Karakalem.
- Özdemir, A. Ş., Yıldız, Ş (2015) 7. Sınıf Öğrencilerinin Görsel Okuryazarlık Düzeyinin İncelenmesi. *The Journal Of Academia Social Sciene Studies*, N: 41 P: 529-541.
- Özdemir. F. (2011). *Türkiye’deki resim-iş eğitimi programların da okutulan grafik tasarım derslerinin uygulanmasını etkileyen faktörler*, Doktora Tezi, Ondokuzmayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Özer, D. (2004). *Origins, aims and methods of basic design courses in industrial design programs in Turkey*. Yüksek Lisans Tezi. Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Özkar, M. (2004). *Uncertainties of Reason: Pragmatist Plurality in Basic Design Education*. Doktora Tezi. Massachusetts Institute of Technology. Massachusetts.
- Özkubat, s. (2015). *Görsel Farkındalık Eğitim Programlarının 5 Yaş Çocuklarının Görsel Okuryazarlıklarına Etkisinin İncelenmesi*. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim B İlimleri Enstitüsü. İlköğretim Anabilimdalı Okul Öncesi Öğretmenliği Bilim Dalı. Ankara.
- Özsoy, V. (1998). Yetmiş Beşinci Yılda Sanat Eğitimi ve Öğretimi (Resim–İş Eğitimi). *Milli Eğitim Dergisi* (139).
- Özsoy, V. (2007). *Görsel Sanatlar Eğitimi* (1.Baskı). Ankara: Gündüz Eğitim.
- Özsoy, V. (2007). *Görsel Sanatlar Eğitimi* (2.Baskı). Ankara: Gündüz Eğitim.
- Öztuna, H. Y. (2007). *Görsel İletişimde Temel Tasarım* (1. Baskı). İzmir: Tibyan.

- Öztuna, Y. (2006). Temel Tasarım Eğitiminde Öğrenme İle Düşünmenin Diyalektik Nedensellikleri. *Grafik Tasarım Dergisi Sayı:01, Ekim*
- Öztürk, N. (2001). *Tasarım sürecinde yaratıcılık yöntemlerine kuramsal bir yaklaşım*. Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Parsa, F.A.(2004). Televizyonda görsel okur-yazarlık ve anlamlandırma Tv reklamlarının anlamlandırılmasında görüntünün rolü ve göstergebilimsel çözümlenmesi. Ege Üniversitesi sosyal bilimler enstitüsü. İzmir.
- Read, H. (2014). *Sanatın anlamı*. İstanbul: Hayalperest.
- Sağmen, A. (2013). *Televizyon Dizilerinde Ürün Yerleştirme Perspektifinden Görsel Okuryazarlık Becerileri: Elazığ Örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İletişim Bilimleri Anabilim Dalı. Elazığ
- Sanalan,A. Sülün, A ve Çoban, A (2007), Görsel Okuryazarlık. Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi. Cilt-Sayı: 9-2. S.33-47.
- San, İ (1984) *Sanat eğitim kuramları*. Ankara: Tan.
- San, İ. (1982). *Sanatsal yaratma ve çocukta yaratıcılık*. Ankara: Türkiye İş Bankası.
- San, İ. (1993). *Yaratıcılık tanımı ve sanatsal yaratmaya örnekler*. Ankara: Ted.
- San, İ. (2001) *Sanat eğitimi kuramları*. Ankara: Ütopya.
- Sankey, M. (2002). Consedering Visual Literacy When Designing Instruction. Australia.
- Seylan, A. (2005). *Temel tasarım*. Ankara: M Kitap.
- Senemoğlu, N. (2004). Gelişim Öğrenme ve Öğretim, Kuramdan Uygulamaya (9. b.). Ankara: Gazi Kitabevi.
- Sözen, M. & Tanyeli U. (1999). *Sanat kavram ve terimleri sözlüğü*. İstanbul: Remzi.
- Sözen, M.; Tanyeli, U. (2003). *Sanat kavram ve terimleri sözlüğü*. İstanbul: Remzi.
- Südor, G. (2006). *Temel sanat eğitimi aynanın gerçeği temel tasarım, resim eğitimi ve sanatla karşılaşma*. İstanbul. Tıglat.
- TDK (Türk Dil Kurumu) (1998). *Türkçe sözlük*. Ankara: TDK.
- Tepecik, A ve Toktaş P (2014) *Güzel sanatlar fakültelerinde temel sanat eğitimi*. Ankara: Gece.
- Tepecik, A. (2002). *Grafik sanatlar tarih – tasarım – teknoloji*. Ankara: Detay.

- Toktaş, P. (2009). *Güzel sanatlar eğitimi veren yükseköğretim kurumlarında temel sanat eğitimi/temel tasarım dersine ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerinin değerlendirilmesi*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Türe, N. S.. (2007). *Selçuk üniversitesi sosyal bilimler enstitüsü güzel sanatlar eğitimi ana bilim dalı resim-iş öğretmenliği bilim dalı. eğitimde ve öğretimde bir araç olarak görsel sanatlar eğitiminin öğrencilere sağladığı katkılar*. Yüksek Lisans tezi, Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Tüzel, S. (2010), *Görsel Okuryazarlık. TUBAR XXVII. Bahar*. s:691-705.
- Tillmann, A. (2012). ‘What we see and why it matters: how competency in visual literacy and enhance student learning’ Honors Projects, s.9.
- Uçan, A. (2002). Türkiye’de çağdaş sanat eğitiminde öğretmen yetiştirme süreci ve başlıca yapılanmalar. *Türkiye’de Sanat Eğitimi ve Öğretmen Yetiştirme: Sanat Eğitimi Sempozyumu içinde (s. 1-23)*. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi.
- Uysal, E. (2015), Temel tasarım dersine ilişkin öğrenci görüşleri, *Yedi: Sanat, Tasarım Ve Bilim Dergisi*. 14. S51-65.
- Yerli, M. (2007). *Resim-iş Öğretmenliği programındaki temel tasarım derslerinin, Grafik Tasarım anasanaat atölye derslerine etkisine ilişkin öğrenci görüşleri*. Eskişehir Anadolu Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Eskişehir.
- Yılmaz, M. (2005). *Görsel sanatlar eğitiminde uygulamalar 175 uygulama biçimi ile*. Ankara: Gündüz.
- Yılmaz, R. (2013). Eğitim ve Görsel Okuryazarlık İlişkisi Üzerine Bir İnceleme. *Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. S.101-121.
- YÖK (1998). *Eğitim fakülteleri öğretmen yetiştirme programlarının yeniden düzenlenmesi*. Ankara: Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı.
- Yüksel, R. (1998.) *Güzel sanatlar fakültelerinde verilen temel sanat eğitimi dersinin bugünkü durumu ve sorunları*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Zeren, G. (2006). Bilgi Çağı ve Küreselleşme Sürecinde Sanat. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. Ekim 2006 Cilt:14 No:2.

Zeren, G. Arslan, R.(2009). Bir eğitim süreci olarak görsel okuryazarlık. Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi.

EKLER

Ek 1. Türkiye Cumhuriyeti Üniversiteleri Güzel Sanatlar Fakülteleri

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi;

Temel Sanat Eğitimi I dersi kapsamında;

1.Yarı Yıl

Desen ve kompozisyon atölyelerinden oluşmaktadır.

Amaç: Sanat eserinin şeklini ortaya çıkaran öğelerin ve ilkelerin tanımlamaları, kompozisyonun birbirleri ile olan işlev ve ilişkilerini ortaya koymaktır. Nokta, doku, çizgi, renk, doluluk-boşluk, ışık-gölge, oran, hareket, yön, strüktür, tekrar, uygunluk, zıtlık, düzen, bütünlük.

Desen, çizginin tanımı, çizgi işlev ve değerleri. Nesnelerin kütle-yüzey ilişkisi, çizgisel çözümlenmesi. Perspektif (aksometrik perspektif ve artistik perspektif) Modle ışık-gölge özellikli kopya ve Rönesans ustalarından kopya konuları ele alınmaktadır

Kompozisyona giriş, Bakmak-görmek-algılamak. Görsel alanda etki oluşumları ve bunların düzenlenmesi. Görsel algılamada Gestalt ilkeleri tanımı ve kompozisyonlara uygulanması.

Temel Sanat Eğitimi II kapsamında,

2. Yarı Yıl

Desen ve Kompozisyon atölyelerin oluşmaktadır.

Amaç: Doğadan ve yaşam çevresinden kaynaklanan özgün tasarımlarda temel tasarım öge ve ilkelerinden yararlanılmasıdır. Objenin özünü ortaya çıkaran üçboyutlu ve iki boyutlu tasarımlar meydana getirmek ister. Doku sistemlerini ve rengin kompozisyonlarda meydana getirilmesidir. Uygulama çalışmalarında, farklı etkiler ortaya çıkaran teknik- malzemelerin tanımlama ve uygulama çalışmalarının yaptırılması.

Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi

Temel Sanat Eğitimi I

Temel Sanat Eğitimi Bölümünün Temel Sanat Eğitimi Ana Sanat Dalı'nın ön gördüğü ve uygulamayı amaçladığı program ile öğrenci eğitimin ilk yılında, yaşam çevresi, doğayı, sanat eserlerini ve nesneleri kaynak olarak ele almayı, gözlem-analiz-sentez sistematigi içerisinde yorumlamayı amaçlamaktadır.

Düşüncenin nesnelleşmesi desen çalışmalar ile başlayan süreç giderek leke-form, ışık-gölge gibi temel kavramları da içermekle beraber, bu bileşenleri kendi yaratıcılığı içerisinde devamlı olarak yeniden birleştiren öğrenci, yeni oluşumlara açık bir kompozisyon kaygısı taşır.

Kompozisyonları boyunca, yüzey kompozisyonları, serbest malzeme ile üç boyutlu tasarımlar, desen eğitimi ve sanat kavramlarını irdeleyen teorik çalışmalarla birbirini destekleyerek özgün sanatsal yaklaşımlarını oluşmasını sağlar. Programda ağırlıklı yere sahip olan üç boyutlu çalışmalar öğrencinin enerjisini ortaya çıkarmasını ve sezgilerinin gelişmesini hedeflemektedir.

Tekstil Ve Moda Tasarımı

TEMEL TASARIM I

Amaç/İçerik: Tasarım ve Sanat eserlerinin görsel yönlerini meydana getiren ilke ve elemanların tanımları yapılmakta ve bunların özgün yaratmalarındaki önemlerinin öğretilmektedir.

TEMEL TASARIM II

Amaç/İçerik: Temel Tasarım I dersinde öğretilmiş olan Tasarım ilke ve elemanlarının doğal ve doğal olmayan çevre ayrıca teorik bilgilerden kaynaklanan özgün çalışmalarda ortaya konulmaktadır.

Güzel Sanatlar Fakültesi Geleneksel Türk El Sanatları Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi

Temel Sanat Eğitimi I

Amaç/İçerik: Kompozisyon ve desen atölyelerinden meydana gelmektedir. Sanat çalışmalarının görsel yönlerini oluşturan öğelerin ve ilkelerinin tanımlarının yapılması, kompozisyondaki işlevleri ve birbirleri ile olan ilişkilerinin ortaya konması, Nokta, doku, çizgi, renk, boşluk-doluluk, ışık-gölge, oran, hareket, yön, strüktür, ritm, uygunluk, zıtlık, sıradüzen, denge, bütünlük konularının ele alınmasıdır.

Desen, çizgi tanımı, çizgi değerleri ve işlevleri nesnelerin çizgisel çözümü, yüzey-kütle ilişkisi. Perspektif, Modle ve Rönesans ustalarından ve ışık gölge kopya konusu ele alınmaktadır

Kompozisyona giriş: Bakmak-görmek-algılamak üzerine konuşulmakta ve Görsel alanda etki oluşumları ve bunların düzenlenmesi. Görsel algılamada Gestalt ilkeleri tanımı ve kompozisyonlara uygulanması konuları.

Temel Sanat Eğitimi II

Amaç/İçerik: Kompozisyon ve desen atölyelerinden meydana gelmektedir, yaşam çevresi, doğadan ve sanattan kaynaklanan özgün tasarımlarda temel tasarım öge ve ilkelerinden yararlanılması açıklanmaktadır. Nesnenin özünü oluşturan iki ve üç boyutlu tasarımlar, renk ve doku sistemlerinin kompozisyonlarda uygulanması konusu ve farklı etkiler yaratan teknik ve malzemelerin kompozisyonda ortaya konulması.

Güzel Sanatlar Fakültesi Sahne Dekorları Ve Kostümü Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi

MESLEKİ TEMEL TASARIM I

Amaç / İçerik: Dekor- Kostüm Tasarım dersine hazırlık amacıyla programda yer almaktadır.

MESLEKİ TEMEL TASARIM II

Amaç / İçerik: Dekor- Kostüm Tasarımı dersine hazırlık amacıyla programda yer almaktadır. Öğrenciye ilk olarak araştırma yöntemleri, çizim teknikleri ve boyama, tasarım meydana getirme ve üç boyutlu anlatım konusunda çalışmalar yaptırılmaktadır.

Güzel Sanatlar Fakültesi Fotoğraf Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi

TEMEL SANAT EĞİTİMİ I

Plastik sanatların bütün alanlarında bulunan ortak tanımları öğrencilere aktarmak, kompozisyon, ışık, renk bilgilerini sunmakla beraber öğrencilerin bu konulardaki yeteneklerini geliştirmek hedeflenmektedir. Yüzey doku, iki ve üç boyutlu form araştırmaları, desen bilgisi ve desen araştırmaları bu dersin içeriğidir.

TEMEL SANAT EĞİTİMİ II

Plastik sanatların bütün alanlarında bulunan ortak tanımları öğrencilere aktarmak, espas, zıtlık, bütünlük, denge, hareket, ritm, renk, leke, ışık-gölge, çizgi bu dersin kapsamı içerisindedir.

Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi

Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi

Dersin veriliş yöntemi: Sergi gezileri, yapıt okumaları, Tartışmalar ve uygulama yöntemidir.

Dersin Amacı: Tasarım ve sanat alanlarına dair genel bir bakış açısı ve vizyon kazandırmaktır. Temel Sanat Eğitimi dersinin amacı; Temel sanat öğelerinin kavraması ve bu bilgilerin uygulamalı olarak deneyimlenmesini amaçlamaktadır.

Öğrenme Çıktıları

- Konuyla ilgili gerekli teknik bilgiyi öğrenci edinmiş olur.
- Disiplinler arasılığı fark etmiş olur.
- Yaratıcı fikirler oluşturabilen ve deneyimlerini kendi alanında kullanabilir durumda olur.
- Tasarım ve sanat alanlarına ilişkin genel bir vizyon oluşturmuştur.
- Öğrenci Tasarım ve sanat yetişimini edinmiş olur.

Haftalık Ayrıntılı Ders İçeriği

Teorik Uygulama Laboratuvar

- Tanışma, genel işleyiş hakkında bilgilendirme ve ders içeriği hakkında bilgi verme.
- Nokta konusu.
- Uygulama çalışmalarında nokta konusuna devam edilir.
- Uygulama çalışmalarında nokta konusuna devam edilir.
- Çizgi konusu ele alınır.
- Uygulama çalışmalarında çizgi konusuna devam edilir.
- Uygulama çalışmalarında çizgi konusuna devam edilir.
- Uygulama çalışmalarında çizgi konusuna devam edilir.
- Vize haftası.
- Koyu- Açık Işık konusu ele alınır.
- Uygulama çalışmalarında ışık konusuna devam edilir.
- Uygulama çalışmalarında ışık konusuna devam edilir.
- Form konusu ele alınır.
- Uygulama çalışmalarında Form konusunu devam edilir.
- Uygulama çalışmalarında form konusuna devam edilir.
- Konu tekrarları yapılır.
- Final haftası.

Temel Sanat Eğitimi II:

Dersin Amacı: öğrencinin Tasarım ve sanat alanlarına dair genel bir bakış açısı ve vizyon kazanması amaçlanır. Temel Sanat Eğitimi dersinin amacı; Temel sanat öğelerinin kavraması ve bu bilgilerin uygulamalı olarak deneyimlenmesidir.

Öğrenme Çıktıları

- Konuyla ilgili gerekli teknik bilgiyi öğrenci kazanmış olur.
- Disiplinler arası eğitimi öğrenci fark etmiş olur.
- Yaratıcı fikirler oluşturabilen öğrenci, deneyimlerini kendi alanında kullanabilir.
- Tasarım ve sanat alanlarına ilişkin öğrenci genel bir vizyon oluşur.
- Tasarım ve sanat yetiştirimini edinmiş olur.

Haftalık Ayrıntılı Ders İçeriği:

Teorik Uygulama Laboratuvar

- Renk konusu ele alınmaktadır.
- Uygulama çalışmalarında renk konusunun işlenir.
- Uygulama çalışmalarında renk konusunun işlenmesine devam edilir.
- Uygulama çalışmalarında renk konusunun işlenmesine devam edilir.
- Doku konusu ele alınmaktadır.
- Uygulama çalışmalarında doku konusunun işlenmesine devam edilir.
- Uygulama çalışmalarında doku konusunun işlenmesine devam edilir.
- Uygulama çalışmalarında renk konusunun işlenmesine devam edilir.
- Vize haftası.
- Uygulama çalışmalarında zıtlık konusu işlenir.
- Uygulama çalışmalarında zıtlık konusunun işlenmesine devam edilir.
- Uygulama çalışmalarında zıtlık konusunun işlenmesine devam edilir.
- Uygulama çalışmalarında strüktür konusu işlenir.
- Uygulama çalışmalarında strüktür konusunun işlenmesine devam edilir.
- Uygulama çalışmalarında strüktür konusunun işlenmesine devam edilir.
- Konu tekrarları

- Final haftası.

Endüstri Ürünleri Tasarımı

Temel Sanat Eğitimi I

Dersin Amacı: Tasarım ve sanat alanlarına dair genel bir bakış açısı ve vizyon kazanması amaçlanmaktadır. Temel Sanat Eğitimi dersinin amacı; Temel sanat öğelerinin anlaşılması ve bu bilgilerin uygulamalı olarak deneyimlenmesidir.

Öğrenme Çıktıları

- Öğrenci Konu ile ilgili gerekli teknik bilgiye ulaşmış olur.
- Öğrenci Disiplinler arası eğitimi kavramış olur.
- Yaratıcı fikirler oluşturabilen, öğrenci deneyimlerini kendi alanında da kullanabilir.
- Tasarım ve sanat alanlarına dair genel bir vizyon geliştirmiş olur.
- Öğrenci sanat ve tasarım yetişiminde temel bilgilerle donanmış olur.

Haftalık Ayrıntılı Ders İçeriği

- Tanışma, genel işleyiş hakkında bilgilendirme ve dersin içeriğinden bahsetme.
- Nokta konusu ele alınmaktadır
- Uygulama çalışmalarında nokta konusuna devam eder.
- Uygulama çalışmalarında nokta konusuna devam eder.
- Uygulama çalışmalarında çizgi konusu ele alınmaktadır.
- Uygulama çalışmalarında çizgi konusuna devam eder.
- Uygulama çalışmalarında çizgi konusuna devam eder.
- Uygulama çalışmalarında çizgi konusuna devam eder.
- Vize
- Uygulama çalışmalarında Işık(Açık-Koyu) konusu ele alınmaktadır.
- Uygulama çalışmalarında Işık(Açık-Koyu) konusuna devam eder.
- Uygulama çalışmalarında Işık(Açık-Koyu) konusuna devam eder.
- Uygulama çalışmalarında Form konusu ele alınmaktadır.
- Uygulama çalışmalarında Form konusuna devam eder.

- Uygulama çalışmalarında Form konusuna devam eder.
- Konu tekrarları yapılmaktadır.
- Final

Temel Sanat Eğitimi II

Dersin Amacı: Tasarım ve sanat alanlarına dair genel bir bakış açısı kazandırmayı ve vizyon edindirmeyi amaçlanmaktadır. Temel Sanat Eğitimi dersinin amacı; Temel sanat öğelerinin kavraması ve bu bilgilerin uygulamalı olarak hayata geçirilmesidir.

Öğrenme Çıktıları

- Algılama ve görme becerisi ile diğer alanlar arasında bağlantı kurmaya başlar.
- Öğrenci disiplinler arası kavramı kavramıştır.
- Yaratıcı fikirler oluşturabilir ve öğrenci deneyimlerini kendi alanında kullanabilir.
- Tasarım ve sanat alanlarına dair genel bir vizyon geliştirmiştir.
- Öğrenci sanat ve tasarım yetişiminde temel bilgilerle donanmıştır.

Haftalık Ayrıntılı Ders İçeriği

- Renk konusu.
- Uygulama çalışmalarında renk konusunun işlenmesi.
- Uygulama çalışmalarında renk konusunun işlenmesi devam edilir.
- Uygulama çalışmalarında renk konusunun işlenmesi devam edilir.
- Doku konusu.
- Uygulama çalışmalarında doku konusunun işlenmesi devam edilir.
- Uygulama çalışmalarında doku konusunun işlenmesi devam edilir.
- Vize.
- Zıtlık konusu.
- Uygulama çalışmalarında zıtlık konusunun işlenmesi devam edilir.
- Uygulama çalışmalarında zıtlık konusunun işlenmesi devam edilir.
- Strüktür konusu.
- Uygulama çalışmalarında strüktür konusunun işlenmesi devam edilir.

- Uygulama çalışmalarında strüktür konusunun işlenmesi devam edilir.
- Konu tekrarları.
- Final.

Güzel Sanatlar Fakültesi Fotoğraf Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi

Dersin Amacı: Tasarım ve sanat alanlarına dair genel bir bakış açısı kazandırmak ve öğrenciye vizyon kazanmayı amaçlar. Temel Sanat Eğitimi dersinin amacı; Temel sanat öğelerinin kavraması ve bu bilgilerin uygulamalı olarak deneyimlenmesini ifade eder.

Öğrenme Çıktıları

- Tasarlama ilkeleri kavramı bilgisine edinir sahip olur.
- Öğrenciler disiplinler arası çalışmalar yaparlar.
- Yaratıcı fikirler geliştirmek için kendi alanlarındaki deneyimlerini kullanır.
- Tasarım ve çağdaş sanat olgusu hakkında ortak görüşler meydana getirir.
- Tasarım ve sanat temel altyapıya ulaşır.

Ders İçeriği

- Tanışma, genel işleyiş hakkında bilgilendirme, Dersin içeriği üzerine konuşulur.
- Kompozisyon ve Kadraj konusu ele alınır.
- Kompozisyon ve Kadraj çalışması yapılır.
- Kompozisyon ve Kadraj çalışması yapılır.
- Çizgi ve nokta kavramları ve konunun işlenmesi.
- Çalışmalarda Nokta ve Çizginin uygulanması .
- Çalışmalarda Nokta ve Çizginin uygulanması devam edilir.
- Çalışmalarda Nokta ve Çizginin uygulanması devam edilir.
- Ara sınav.
- Işık(Açık-Koyu) konusu.
- Çalışmalarda ışık konusunun uygulanması.
- Form konusu ele alınır.
- Çalışmalarda form konusunun Zıtlık Konusu ele alınır.

- Çalışmalarda zıtlık konusunun uygulanmasına devam edilir.
- Çalışma haftası.
- Final.

Tasarlama İlkeleri II

Dersin Amacı: Sanat ve Tasarım alanlarında vizyon ve bakış açısı edinmesi hedeflenir. Temel sanat öğelerinin kavranması ve bunların uygulama çalışmalarının yapılmasından oluşur.

Öğrenme Çıktıları

- Tasarlama ilkeleri kavramı bilgisine edinir sahip olurlar.
- Öğrenciler disiplinler arası çalışmalar yaparlar.
- Yaratıcı fikirler geliştirmek için kendi alanlarındaki deneyimlerini kullanırlar.
- Tasarım ve çağdaş sanat olgusu hakkında ortak görüşler meydana getirirler.

Haftalık Ayrıntılı Ders İçeriği

- Kompozisyon ve kadraj çalışması ele alınmaktadır.
- Kompozisyon ve kadraj çalışmasına devam edilmektedir.
- Renk konusu ele alınmaktadır.
- Çalışmalarda renk kullanılması.
- Çalışmalarda renk kullanılması devam edilmektedir.
- Doku konusu ele alınmaktadır.
- Çalışmalarda doku kullanılmasına devam edilmektedir.
- Çalışmalarda doku kullanılmasına devam edilmektedir.
- Ara sınav.
- Storyboard çalışmaları ele alınmaktadır.
- Hareket ve Zaman konusu ele alınmaktadır.
- Çalışmalarda zıtlık konusunun uygulanması.
- Çalışmalarda zıtlık konusunun uygulanmasına devam edilmektedir.
- Perspektif konusu ele alınmaktadır.
- Çalışmalarda perspektif konusunun uygulanmasına devam edilmektedir.

- Çalışma haftası.
- Final.

Güzel Sanatlar Fakültesi Geleneksel Türk Sanatları Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi

Temel Sanat Eğitimi I:

Dersin Amacı: Temel Sanat Öğelerinin anlaşılması ve bunların uygulamalı olarak deneyimlenmesidir.

Öğrenme Çıktıları

- Konu ile ilgili bilinmesi gereken bilgiyi edinmiş olur.
- Disiplinler arası çalışmayı anlamıştır.
- Yaratıcı fikirler oluşturur ve deneyimlerini kendi alanında kullanabilir.
- Tasarım ve günümüz sanatına dair genel bir vizyona ulaşmış olur.
- Tasarım ve sanat formasyonunda temel bilgileri edinmiş olur.

Haftalık Ayrıntılı Ders İçeriği

- Tanışma, genel işleyiş hakkında bilgilendirme ve Dersin içeriği ele alınır.
- Nokta konusu ele alınır.
- Çalışmalarında nokta konusunda uygulamalar yapma. Kâğıt üzerine, çeşitli çizerler ile uygulama yapılır.
- Çalışmalarında nokta konusunda uygulamalar devam. Kâğıt üzerine çeşitli mürekkepli çizerler ile uygulama yapılır.
- Çizgi konusu ele alınır.
- Çalışmalarında çizgi konusuna ilişkin uygulamalar yapma. Kâğıt üzerine çeşitli mürekkepli çizimler yapılır.
- Çalışmalarında çizgi konusuna ilişkin uygulamalar yapma devam edilir. Kâğıt üzerine çeşitli mürekkepli çizimler yapılır.
- Vize haftası.
- Işık(Açık-Koyu) Konusu ele alınır.
- Çalışmalarında Işık konusuna ilişkin uygulama. Kâğıt üzerine çeşitli çizimler yapılır.

- Çalışmalarında Işık konusuna ilişkin uygulama devam edilir. Farklı kağıtlar ile, katlama ve oyma uygulamaları yapılır.
- Form konusu anlatılır.
- Çalışmalarında form konusu ile uygulama yapılır ve Kâğıt üzerine farklı çizimler yapılır
- Çalışmalarında form konusu ile uygulama yapılması devam edilir. Kâğıt üzerine farklı çizimler yapılır.
- Konu tekrarları.
- Final çalışma haftası .
- Final.

Temel Sanat Eğitimi II:

Dersin Amacı:

Temel sanat öğelerinin anlaşılması ve bu bilgilerin uygulamalı olarak deneyimlenmesidir.

Öğrenme Çıktıları

- Özgün tasarımlarını ortaya çıkarır.
- Disiplinler arasılığı öğrenmiş olur.
- Yaratıcı fikirler oluşturabilir ve Öğrenci deneyimlerini kendi alanında da kullanabilir.
- Tasarı ve günümüz sanatı hakkında genel bir öngörü edinmiş olur.
- Sanat ve tasarım alanında genel bilgilere sahiptir.

Haftalık Ayrıntılı Ders İçeriği

- Renk konusu.
- Çalışmalarında renk konusuna ilişkin uygulamalar. Kâğıt üzerine çeşitli resim boyaları ile.
- Çalışmalarında renk konusuna ilişkin uygulamalar. Kâğıt üzerine çeşitli resim boyaları ile.
- Çalışmalarında renk konusuna ilişkin uygulamalar. Kâğıt üzerine çeşitli resim boyaları ile.
- Doku konusu

- Çalışmalarında doku konusuna ilişkin uygulamalar. Kâğıt üzerine çeşitli resim boyaları ile.
- Çalışmalarında doku konusuna ilişkin uygulamalar. Kâğıt üzerine çeşitli resim boyaları ile.
- Vize
- Zıtlık Konusu
- Çalışmalarında zıtlık konusuna ilişkin uygulamalar.
- Çalışmalarında zıtlık konusuna ilişkin uygulamalar.
- Strüktür konusu
- Çalışmalarında zıtlık konusuna ilişkin uygulamalar.
- Çalışmalarında zıtlık konusuna ilişkin uygulamalar.
- Konu tekrarları
- Final çalışma haftası
- Final

Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi

Temel Sanat Eğitimi I:

Dersin Amacı: Sanat ve Tasarım alanlarında vizyon ve bakış açısına ulaşması hedeflenmekte ve temel sanat öğelerinin kavranması, bunların uygulama çalışmalarının yapılmasıdır.

Öğrenme Çıktıları

- Konu ile ilgili gerekli teknik bilgiyi öğrenilmiş olur.
- Disiplinler arası çalışmayı kavranmış olur.
- Yaratıcı fikirler oluşturabilir ve deneyimlerini kendi alanında da kullanabilir.
- Tasarım ve günümüz sanatı hakkında bir öngörü sağlamış olur.
- Tasarım ve sanat hakkında temel bilgileri edinmiş olur.

Haftalık Ayrıntılı Ders İçeriği

- Tanışma, genel işleyiş hakkında bilgilendirme ve ders içeriği.
- Nokta konusu

- Çalışmalarında nokta konusunu uygulama
- Çalışmalarında nokta konusunu uygulama
- Çizgi konusu
- Çalışmalarında çizgi konusunu uygulama
- Çalışmalarında çizgi konusunu uygulama
- Çalışmalarında çizgi konusunu uygulama
- Vize
- Işık(Açık-Koyu) Konusu
- Çalışmalarında ışık konusunu uygulama
- Çalışmalarında çizgi konusunu uygulama
- Form konusu
- Çalışmalarında form konusunu uygulama
- Çalışmalarında form konusunu uygulama
- Konu tekrarları
- Final

Temel Sanat Eğitimi II

Dersin Amacı: Sanat ve Tasarım alanlarında vizyon ve bakış açısına ulaşması hedeflenmektedir. Bu dersin amacı temel sanat öğelerinin kavranması ve bunların uygulama çalışmalarının yapılmasıdır.

Öğrenme Çıktıları

- Özgün tasarımlar ortaya çıkarır.
- Disiplinler arası çalışmayı kavrar.
- Yaratıcı fikirler oluşturabilir ve deneyimlerini kendi alanında da kullanabilir.
- Tasarım ve günümüz sanatı hakkında bir öngörü sağlamış olur.
- Tasarım ve sanat hakkında temel bilgileri edinmiş olur.

Haftalık Ayrıntılı Ders İçeriği

- Renk konusu

- Çalışmalarında renk konusunu uygular
- Çalışmalarında renk konusunu uygular
- Çalışmalarında renk konusunu uygular
- Doku konusu
- Çalışmalarında doku konusunu uygular
- Çalışmalarında doku konusunu uygular
- Çalışmalarında doku konusunu
- Vize
- Zıtlık Konusu
- Çalışmalarında zıtlık konusunu uygular
- Çalışmalarında zıtlık konusunu uygular
- Strüktür konusu
- Çalışmalarında strüktür konusunu uygular
- Çalışmalarında strüktür konusunu uygular
- Konu tekrarları
- Final

Heykel

Kuruluş: Bölüm 1983-1984 yılında kurulmuştur.

Temel Sanat Eğitimi I

Dersin Amacı: Sanat ve Tasarım alanlarında vizyon ve bakış açısına ulaşması hedeflenir. Bu dersin amacı temel sanat öğelerinin kavranması ve bunların uygulama çalışmalarının yapılmasıdır.

Öğrenme Çıktıları

- Konuyla ilgili gerekli teknik bilgiyi edinmiş olur.
- Disiplinler arası çalışmayı kavrar.
- Yaratıcı fikirler oluşturabilir ve deneyimlerini kendi alanında da kullanabilir.
- Tasarım ve günümüz sanatı hakkında bir öngörü sağlamış olur.

- Tasarım ve sanat hakkında temel bilgileri edinmiş olur

Haftalık Ayrıntılı Ders İçeriği

Hafta Teorik Uygulama Laboratuvar

- Tanışma, genel işleyiş hakkında bilgilendirme ve ders içeriği.
- Nokta konusu
- Çalışmalarında nokta konusunda uygulama yapar
- Çalışmalarında nokta konusunda uygulama yapar
- Çizgi konusu
- Çalışmalarında çizgi konusunda uygulama yapar.
- Çalışmalarında çizgi konusunda uygulama yapar.
- Vize
- Işık(Açık-Koyu) Konusu
- Çalışmalarında ışık konusunda uygulama yapar.
- Çalışmalarında ışık konusunda uygulama yapar.
- Form konusu
- Çalışmalarında form konusunda uygulama yapar
- Çalışmalarında form konusunda uygulama yapar
- Konu tekrarları
- Final çalışma haftası
- Final

Temel Sanat Eğitimi II

Dersin Amacı: Temel Tasarım Dersinin amacı; Temel sanat öğelerinin kavraması ve bu bilgilerin uygulamalı olarak deneyimlenmesidir. Ders ayrıca öğrencinin tasarım ve sanat alanlarında genel bir bakış açısı ve vizyon kazanmasını sağlamaktır.

Öğrenme Çıktıları

- Özgün tasarımlarını ortaya çıkarır.
- Disiplinlerarası çalışmayı kavrar.

- Yaratıcı fikirler oluşturabilir ve deneyimlerini kendi alanında da kullanabilir.
- Tasarım ve günümüz sanatı hakkında bir öngörü sağlamış olur.
- Tasarım ve sanat hakkında temel bilgileri edinmiş olur

Haftalık Ayrıntılı Ders İçeriği

- Renk konusu
- Çalışmalarında renk konusunu uygular.
- Çalışmalarında renk konusunu uygular.
- Çalışmalarında renk konusunu uygular.
- Doku konusu
- Çalışmalarında doku konusunu uygular
- Çalışmalarında doku konusunu uygular
- Vize
- Zıtlık Konusu
- Çalışmalarında zıtlık konusunu uygular
- Çalışmalarında zıtlık konusunu uygular
- Strüktür konusu
- Çalışmalarında Strüktür konusunu uygular
- Çalışmalarında Strüktür konusunu uygular
- Konu tekrarları
- Final çalışma haftası
- Final

Haccettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi

Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümü Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi

Dersin amacı: Görsel algıyı güçlendirmek ve Gestalt unsurları ile plastik biçimlendirmenin temel ilkelerini kavratmak, kavramsal düşüncenin görselliğe aktarılması ve tasarımın temellerinin kavratılmasıdır. Grafik biçim yaratmaya yönelik çizgi düzlem ve üç boyut oluşturma yetini geliştirerek tasarımın bir dönüştürme eylemi olarak algılanmasını sağlamak.

Dersin öğrenme çıktıları:

- Temel tasarım kavramları ilgili bilgi sahibi olmak,
- Plastik biçimlendirmenin temel ilkelerini anlamış olmak,
- Çevreyi ve doğayı sorgulayan gözle bakmak ve gördüğünü aktarabilme kabiliyetine ulaşmak,
- Üç boyuta ve yüzeye ilişkin temel becerilere sahip olunur,
- Plastik değerler arasında anlam ve biçim ilişkisi kurabilir,
- Öğeleri ve plastik değerleri kompozisyon kurallarına uygun gerçekleştirebilir.

Dersin içeriği:

- Kuramsal araştırma ve sunum çalışmaları
- Çizim egzersizleri ve malzeme tanıma
- Düzlem, perspektif ve üç boyut yaratmayı sadece çizgi elemanı kullanarak oluşturmak.
- Doku ve örüntüyü kütleli yapıda gösterebilme.
- Metamorfoz çalışmaları.
- En küçük grafik birim olarak yazının tasarım elemanı olarak sorgulanması ve Tipografik düzenlemelerle siyah beyaz tasarımlar oluşturmak
- Erken düzey görsel iletişimin soyut formlar ve tipografik nesnelerle oluşturulması.

Haftalara Göre İşlenecek Konular

1. Hafta: Derste gerekli malzemeler hakkında bilgi verilmesi, işleniş yöntemi ve dersin tanıtılması.
2. Hafta: Yapay ve doğal nesnelerin farklı açılardan çizilmesi.
3. Hafta: Nesnenin seçilen açısının ayrıntılı etüdünün yapılması, ton değerlerinin kara kalemle elde edilmesi. Plastik değerlerin tanıtılması.
4. Hafta: Algı ilkeleri, tasarım ilkeleri, tasarım öğeleri konusunda araştırmaların ve verilerin örnekler üzerinde konuşulması.
5. Hafta: Kompozisyon çalışmalarının, tasarım ve algı ilkelerinden yola çıkılarak oluştur
6. Hafta 1. Ara Sınav

7. Hafta: Hareket, ritim, denge gibi ilkelerin iki boyut üzerinde irdelenmesi ve yüzey düzenlemelerine ilişkin araştırma ve denemelerde bulunulması.

8. Hafta: Kompozisyon çalışmalarında birden fazla elemanın kullanılması.

9. Hafta: Birden fazla elemanlarla kompozisyon çalışmalarına devam edilmesi.

10. Hafta: Üç boyutlu çalışmalar yapmak için iki boyutlu çalışmaların yeniden düzenlenmesi.

11. Hafta: 2. Ara Sınav

12. Hafta: Üç boyutlu çalışmalar yapmak için iki boyutlu çalışmaların yeniden düzenlenmesine devam.

13. Hafta: Düzenlenmiş kompozisyonlar üzerinde tartışma ve renk kuramlarının araştırılması.

14. Hafta: Düzenlenmiş kompozisyonlar üzerinde tartışma ve renk kuramlarının araştırılması.

15. Hafta Genel Sınav

Program Yeterlilikleri

- Etkili iletişim kurabilme yetisine sahip olma ve Bilgiye kolay ulaşabilmektedir.
- Grup içerisinde veya bağımsız olarak uyumlu ve üretken çalışır ve toplumla paylaşır.
- Tasarım pratiği ve kuramı hakkında gereken bilgi ve deneyime sahiptir.
- Olgulara, olaylara ve nesnelere yönelik gözlem gücüne sahiptir.
- Sanat-tasarım alanındaki ilgili yasal düzenlemeler ve işlemler konusunda bilgi sahibidir.
- Grafik tasarım alanına giren çeşitli disiplinlerde genel bilgi ve beceriye sahiptir.
- Estetik duyarlılığa ve biçim algısına sahiptir.
- Yaratıcılık ve becerisini kullanarak nitelikli grafik tasarım ürünler geliştirir ve Tasarım sorununu doğru analiz eder.
- Farklı teknolojik olanakları, Grafik tasarım alanındaki araç ve gereçleri yetkin bir şekilde kullanır.
- Grafik tasarım çoğaltma teknolojilerine hakimdir.
- İnsan haklarına ve demokrasiye, bilimsel, toplumsal, meslek ahlak ilkelerine uygun davranır, kültürel değerlere bağlıdır.
- Grafik alanına ait çalışmaların aşamalarını planlayıp yönetebilir

- Grafik tasarım süreçlerini planlayabilir ve uygulayabilir.
- Algılama da farkındalık ve duyarlılık elde eder.
- Gördüğünü algılama, yorumlayabilme ve grafik ürüne dönüştürebilme gücüne sahiptir.

TEMEL TASARIM EĞİTİMİ II

Dersin amacı: Temel Tasarım Eğitimi 1 dersinin devamı olarak grafik eğitiminde ve tasarım dünyasında biçim, renk ve anlamları hakkında sunumlar yapılır ve öğrenciden tasarım, algı, uygulama ve renk etkileşimi yönünden çalışmaları çözümlemesi istenir. Rengin ve biçimin tasarımdaki işlevinin anlaşılması ve doğru yerde kullanılması amaçlanmaktadır. Klasik öğrenme tekniklerinin yanında dijital tabanlı öğrenme yöntemleri de geçilmiş olunur.

Dersin öğrenme çıktıları: Renk ve biçim ilişkisi hakkında deneyim sahibi olur, temel düzeyde tasarımda renk kullanırken dikkat edilmesi gereken sorunlar hakkında bilgi sahibidir. Tasarım sürecine sürekli öğrenmenin farkına varır, imgelem gücü ve yaratıcılığa dayalı özgün anlatım dili geliştirir, iki ve üç boyutlu düzenleme sorunlarını, yaratıcı süreç ile çözer, somut ve soyut kavramları konusunda Soyut tasarım formları ve bu formların düzenlenmesi konusunda deneyim sahibi olur.

Dersin içeriği:

- Kuramsal araştırma ve sunum uygulamaları yapılmaktadır.
- Konuyu ve malzemeyi tanıma, dijital ve manuel renklendirme çalışmaları yapılmaktadır.
- Renk paleti oluşturma çalışmaları yapılmaktadır.
- Renk skalası tanıtımı, tasarım objelerinin seçilerek renk paleti ve renk blokları ile uyumlu bir şekilde düzenlenmesi yapılmaktadır.
- Erken düzey grafik simgeler oluşturma yapılmaktadır.
- Teknik beceri kazandırılması ve tasarımcı düşüncenin geliştirilmektedir.

Haftalara Göre İşlenecek Konular

1. Hafta: Derste gerekli malzemeler hakkında bilgi aktarımı, dersin tanımı ve işleniş yöntemi hakkında bilgi aktarımı.
2. Hafta: Yapay ve doğal nesnelerin farklı açılardan çalışılması.

3. Hafta: Nesnenin seçilen açısının ayrıntılı etüdün yapılması, ton değerinin karakalemle elde edilmesi. Plastik değerlerin tanıtılması.

4. Hafta: Tasarım ilkeleri, algı ilkeleri, Tasarım öğeleri hakkında araştırma ve sonuçlarının örnek çalışmalar üzerinde konuşulması.

5.Hafta: Kompozisyon çalışmalarında, tasarım ve algı ilkeleri doğrultusunda çalışmalar ortaya çıkarılması.

6. Hafta: Ara sınav

7. Hafta: Denge, ritim, hareket gibi kompozisyon ilkelerinin iki boyut üzerinde irdelenmesi yüzey düzenlemelerine ilişkin araştırma ve denemelerde bulunulması.

8. Hafta: Kompozisyon çalışmalarında birden fazla eleman kullanılması.

9. Hafta: Kompozisyon çalışmalarında birden fazla elemanın kullanılmasına devam.

10. Hafta: Üç boyutlu çalışmaların yapılması için iki boyutlu çalışmaları yeniden kurgulanması.

11. Hafta: Ara Sınav

12. Hafta: Üç boyutlu çalışmaların yapılması için iki boyutlu çalışmaları yeniden kurgulanması çalışmasına devam.

13. Hafta: Düzenlenmiş kompozisyonlar üzerinden renk kuramlarının tartışılması ve araştırılması.

14. Hafta: Düzenlenmiş kompozisyonlar üzerinden renk kuramlarının tartışılması ve araştırılması.

15. Hafta: Genel Sınav

Dersin Öğrenme Çıktılarının Program Yeterlilikleri İle İlişkilendirilmesi

Program Yeterlilikleri

- Etkili iletişim kurabilme yetisine sahiptir ve bilgiye kolay ulaşabilir.
- Grup içinde ve bağımsız olarak uyumlu ve üretken olarak çalışır.
- Tasarım pratiği ve kuramı hakkında gereken deneyim ve bilgiye sahiptir.
- Olgulara, olaylara ve nesneler yönelik gözlem yeteneğine ulaşır.
- Sanat tasarım alanındaki ilgili düzenlemelere ve işlemlere hakimdir.
- Grafik tasarım alanına giren çeşitli disiplinlerde genel bilgi ve beceriye sahiptir.

- İletişim bilgi ve deneyimine, biçim ve estetik duyarlılığa sahiptir.
- Yaratıcılık ve becerisini kullanarak nitelikli grafik tasarım ürünleri geliştirir ve tasarım sorununu doğru analiz eder.
- Alanla ilgili farklı teknolojik olanakları, araç ve gereçleri etkin bir şekilde kullanır.
- Grafik tasarım çoğaltma teknolojilerine hakimdir.
- İnsan haklarına, demokrasiye, toplumsal, bilimsel, kültürel değerler ile mesleki ahlak anlayışına uygun davranır.
- Alanına özgü çalışmaların aşamalarını planlayıp yönetir.
- Grafik tasarım süreçlerini planlayabilir ve uygulayabilir.
- Algılama duyarlılığı ve farkındalık kazanır.
- Gördüğünü algılama, yorumlayabilme ve grafik ürüne dönüştürebilme gücüne sahiptir.

Güzel Sanatlar Fakültesi Heykel Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi

TEMEL SANAT EĞİTİMİ I

Dersin amacı: Plastik biçimlendirmenin temel ilkelerini kavratmak ve görsel düşünme mantığı geliştirmektir. Yaratıcılığa ve imgelem gücüne dayalı özgün anlatım geliştirmek ve güven duygusuna ulaştırmak, Tasarım sürecinin tartışılmasını ve izlenmesini sağlamaktır. Sanat ve tasarımın bir dönüştürme eylemi olarak algılanmasını, araştırmacı-sorgulayıcı kişik geliştirmek, estetik farkındalık yaratmaktır.

Dersin öğrenme çıktıları

- Temel sanat kavramları hakkında bilgi edinmiş olur.
- Plastik biçimlendirmenin temel ilkelerini kavrar.
- Çevreyi ve doğaya sorgulayıcı gözle bakmayı ve bakıp gördüğü şeyleri aktarma özelliğine sahip olur.
- Üç boyut ve yüzey hakkında temel becerilere sahip olur.
- Plastik değerler arasında biçim ve anlam ilişkileri kurar.
- Öğeleri ve Plastik değerleri kurallara göre tatbik eder.

Haftalara Göre İşlenecek Konular

1. Hafta: Derste gerekli malzemelerin hakkında bilgi verilmesi, dersin tanımı, işleniş yöntemi hakkında bilgi verilmesini içerir.
2. Hafta: Yapay ve doğal nesnelerin farklı açılardan çiziminin yapılmasını içerir.
3. Hafta: Nesnenin seçilen açısının ayrıntılı etüdünün yapılması, ton değerlerinin karakalemle elde edilmesi, plastik değerlerin tanıtılmasını içerir.
4. Hafta: Algı ilkeleri, tasarım ilkeleri, tasarım öğeleri hakkında araştırma ve önceki örnekler üzerinden konuşmayı içerir.
5. Hafta: Algı ve tasarım ilkelerinden yola çıkılarak kompozisyon çalışmalarına başlanmasını içerir.
6. Hafta: 1. Ara Sınav
7. Hafta: Hareket, denge, ritim vs. kompozisyon ilkelerinin iki boyut üzerinde irdelenmesi ve yüzey düzenlemelerine ilişkin araştırma ve denemelerde bulunulmasını içerir.
8. Hafta: Kompozisyonların birden fazla elemanla yapılmaya başlanmasını içerir.
9. Hafta: Kompozisyonların birden fazla elemanla yapılmaya başlanan çalışmanın devamı yapılır.
10. Hafta: Üç boyutlu çalışmalar için, iki boyutlu çalışmaların yeniden düzenlenmesini içerir.
11. Hafta: 2. Ara Sınav
12. Hafta: Üç boyutlu çalışmalar için, iki boyutlu çalışmaların yeniden düzenlenmesine devam edilir.
13. Hafta: Düzenlenmiş kompozisyonlar üzerinden, renk kuramlarının tartışılması ve araştırılması sağlanır.
14. Hafta: Düzenlenmiş kompozisyonlar üzerinden, renk kuramlarının tartışılması ve araştırılması yapılır.
15. Hafta: Genel Sınav

Program Yeterlilikleri

- Her türlü ortamda kullanacak düzeyde teorik ve uygulamalı heykel sanatını bilir.
- Ulusal ve uluslararası sanat ve heykel sanatı ile ilgili gelişmeleri takip eder.
- Uygulamalara etkisi açısından, heykel eğitimindeki, yöntem- yaklaşım ve gelişim-dönüşümü değerlendirebilir.

- Genel anlamda heykel sanatının yanında sanat kültürünü ve gelişimini bilir.
- İletişim durumlarında sanatsal ifade biçimlerini etkili ve doğru kullanabilir.
- Malzemeyi öğrenme ve uygulama sürecini etkili kullanır ve her türlü teknolojiyi kullanabilir
- Çok boyutlu algılayabilme, düşünebilme, tasarlayabilme, uygulayabilme becerisini alanından edindiği ileri düzeyde bilgiyi ve beceriyi kullanarak ilerletebilir.
- Etkin iletişim ve ekip üyesi olarak çalışarak diğer meslek grupları iletişime geçebilir.

TEMEL SANAT EĞİTİMİ II

Dersin amacı: Günümüz teknolojisine ait yeni ifade biçimlerinin kullanılmasının yanında geleneksel malzeme ve teknolojinin kullanılmasına yönelik işler yaptırmak. Kavramsal ve görsel düşünceyi, soyutlama becerisi ile plastik dile aktarma yetisine ulaştırmak.

Dersin öğrenme çıktıları

- Kavramlar geliştirir ve bunları tasarıma dönüştürür,
- Çözümlemeye dayalı, eleştirel düşünebilme yeteneğine ulaşır,
- Tasarım sürecine özgü sürekli öğrenmenin farkına varır,
- İmgelem gücü ve yaratıcılığa dayalı özgün anlatım dilini geliştirir,
- İki ve üç boyutlu düzenleme sorunlarını, yaratıcı süreç ile çözer,
- Somut ve soyut kavramları, yaratıcı düşünceyle, özgün tasarım nesnelere dönüştürür.

Dersin içeriği:

- Özgün biçim oluşturmaya yönelik çalışmalar yaptırılması, tasarım yöntemlerinin sezdirilmesi,
- Tasarımcı düşüncenin geliştirilmesi ve teknik beceri kazandırılması.

Haftalara Göre İşlenecek Konular

1. Hafta: Derste gerekli malzemeler hakkında bilgi, dersin tanıtımı ve işleniş yöntemi. Yapay ve doğal nesneler aracılığıyla özgün iz ve doku çalışmaları.
2. Hafta: Formun tanımı ve uygulama çalışmaları yapılması; Yapay ve doğal nesneler aracılığıyla özgün iz ve doku çalışmalarına devam edilmesi.

3. Hafta: Günümüz teknolojisine ait yeni ifade olanaklarının kullanılmasının örnekler üzerinden tartışılması.

4. Hafta: Günümüz teknolojilerine ait yeni ifade olanaklarını kullanarak projeler üretilmesi (fotoğraf, video, bilgisayar vb.).

5. Hafta: Günümüz teknolojilerine ait yeni ifade olanaklarını kullanarak projeler üretilmesi (fotoğraf, video, bilgisayar vb.) (devam).

6. Hafta: 1. Ara Sınav

7. Hafta: Günümüz teknolojilerine ait yeni ifade olanaklarını kullanarak projeler üretilmesi (fotoğraf, video, bilgisayar vb.) (devam).

8. Hafta: Günümüz teknolojilerine ait yeni ifade olanaklarını kullanarak projeler üretilmesi (fotoğraf, video, bilgisayar vb.) (devam).

9. Hafta: Günlük kullanılan herhangi bir nesnenin iki ve üç boyut üzerinden sanat nesnesine farklı materyaller aracılığıyla dönüştürme.

10. Hafta: Günlük kullanılan herhangi bir nesnenin iki ve üç boyut üzerinden sanat nesnesine farklı materyaller aracılığıyla dönüştürmeye devam.

11. Hafta: 2. Ara Sınav

12. Hafta: Özgün tasarım nesnesi dönüştürmek için Kişisel yaşam deneyimlerinin kullanılması.

13. Hafta: Özgün tasarım nesnesi dönüştürmek için Kişisel yaşam deneyimlerinin kullanılması.

14. Hafta: Özgün tasarım nesnesi dönüştürmek için Kişisel yaşam deneyimlerinin kullanılması.

15. Hafta: Genel Sınav

Dersin Öğrenme Çıktılarının Program Yeterlilikleri İle İlişkilendirilmesi

- Her türlü ortamda kullanacak düzeyde teorik ve uygulamalı heykel sanatını bilir.
- Ulusal ve uluslararası sanat ve heykel sanatı ile ilgili gelişmeleri takip eder.
- Uygulamalara etkisi açısından, heykel eğitimindeki, yöntem- yaklaşım ve gelişim-dönüşümü değerlendirebilir.
- Genel anlamda heykel sanatının yanında sanat kültürünü ve gelişimini bilir.
- İletişim durumlarında sanatsal ifade biçimlerini etkili ve doğru kullanabilir.

- Malzemeyi öğrenme ve uygulama sürecini etkili kullanır ve her türlü teknolojiyi kullanabilir
- Çok boyutlu algılayabilme, düşünebilme, tasarlayabilme, uygulayabilme becerisini alanından edindiği ileri düzeyde bilgiyi ve beceriyi kullanarak ilerletebilir.
- Etkin iletişim ve ekip üyesi olarak çalışarak diğer meslek grupları iletişime geçebilir.

Güzel Sanatlar Fakültesi İç Mimarlık Ve Çevre Tasarımı Bölümü Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi

Dersin amacı: Öğrencilere, var olan bir kompozisyonu analiz etme, kendine özgü plastik değerlere sahip biçim oluşturma ve üç boyutlu düşünme yeteneği kazandırmak

Dersin öğrenme çıktıları

- Biçimler ve formlar üzerinde analitik düşünebilme
- Kendi içerisinde biçimsel bir dili olan iç mekâna dair hacimsel ilişkiler yaratabilme
- Düşüncelerini mimari bir dille anlatabilme
- Yaşanan mekânsal deneyimi soyutlayabilme ve tekrar bu soyut bilgiyi mimari mekâna dönüştürebilme

Dersin içeriği

- Tasarım Kavramı
- Tasarımda Kompozisyon
- Tasarım İlkeleri
- Tasarım Öğeleri
- Kompozisyonda Boyutsal İlişkiler

Haftalara Göre İşlenecek Konular

1. Hafta: R-Tasarım nedir? Tasarımla uğraşan meslek disiplinlerinin tanıtılması, endüstri ürünleri, İç Mimarlık, Mimarlık, Peyzaj Mimarlığı, Şehir Plancılığı.
2. Hafta: Leke zemin ilişkisi, leke figür ilişkisi ve diğer lekelerle ilişkisi, kompozisyon oluşturma.
3. Hafta: İşlenen konularla ilgili Uygulama
4. Hafta: Görsel devamlılık, tasarım ilkeleri, oran ve orantı, denge.

5. Hafta: Vurgu, bütünlük
6. Hafta: Tasarım Öğeleri
7. Hafta: Tasarım Öğeleri
8. Hafta: İşlenen konularla ilgili Uygulama
9. Hafta: Uygulamaların Değerlendirilmesi
10. Hafta: Kompozisyonda Boyutsal ilişkiler, Üçüncü boyutta mekânsal ilişkilerin tartışılması, Üçüncü Boyutta Tasarım İlkelerinin Denenmesi
11. Hafta: 1. Ara Sınav
12. Hafta: Üçüncü Boyutta Deneyimlenen Mekânsal ve Boyutsal İlişkilerin Var olan Yapılar Üzerinde Karşılıklarının Aranması.
13. Hafta: İşlenen konularla ilgili maket Uygulaması
14. Hafta: Yapılan uygulamaların değerlendirilmesi
15. Hafta: Final sınavı

Dersin Öğrenme Çıktılarının Program Yeterlilikleri İle İlişkilendirilmesi

- Tasarımın teori ve tarihi, araştırma yöntemleri ve uygulama bilgisine sahip olmak.
- Düşünsel, sanatsal, kültürel, teknolojik ve bilimsel bilgiye sahip olmak
- Meslek etiği, mevcut ilke, standart, yönetmelik ve yasalar hakkında bilgi sahibi olmak.
- Yaşam boyu öğrenmenin önemini ve ihtiyacını kavrayabilmek, alan ile ilgili gelişmeleri takip edebilmek, yorumlayabilmek.
- İnsan, toplum ve çevre odaklı tasarım anlayışını geliştirebilmek, alanın kapsamını ve sorumluluklarını anlamak.
- Çağdaş malzemeler, güncel tasarım problemleri, eğilimleri bilmek
- Disiplinler arası ekip çalışması yapabilmek, sorumluluk bilincini geliştirebilmek.
- Analitik ve eleştirel düşünebilme
- Tasarım, planlama kurguları ve çözümleri bulabilmek.
- Yenilikçi ve özgün yapıtlar ortaya çıkara bilmek için, tasarım disiplinine ilişkin temel teorik ve pratik bilgi kavrayışına sahip olmak

- Bilgiye ulaşabilmek, bilimsel araştırma yapabilmek ve özgün bilgi üretebilmek
- Sözel ve yazınsal olarak 2 ve 3 boyutlu görselleri geliştirmek ve hedef kitleye ulaştırabilmek.
- Hedef kitleye kendini ifade etmek için, Fikir üretebilmek, ürettiği fikirleri sunabilmek
- Tasarım düşüncesini geliştirebilmek ve aktarabilmek için anadilinde veya yabancı bir dili kullanmak.

TEMEL TASARIMEĞİTİMİ II

Dersin amacı: Üç boyutlu düşünme, var olan bir kompozisyonu analiz etme ve kendine özgü plastik değerlere sahip biçim oluşturma gibi yetileri öğrenciye kazandırma.

Dersin öğrenme çıktıları

- Biçimler ve formlar üzerinde analitik düşünme.
- Kendi içerisinde biçimsel bir dili olan iç mekâna dair hacimsel ilişkiler yaratabilme
- Düşüncelerini mimari bir dille anlatabilme
- Yaşanan mekânsal deneyimi soyutlayabilme ve tekrar bu soyut bilgiyi mimari mekâna dönüştürebilme

Dersin içeriği

- İç Mekânda Kompozisyon
- İç Mekânda Kompozisyon ve Donatı Elemanları
- İç Mekânda Hacim ve Sirkülasyon İlişkisi
- Boyutsal İlişkilerin İç Mekân Zemininde Oluşturulması
- Boyutsal İlişkilerin İç Mekân Duvarlarında Oluşturulması
- Boyutsal İlişkilerin İç Mekân Tavan Yüzeyinde Oluşturulması

Haftalara Göre İşlenecek Konular

1. Hafta: İç Mekânda Kompozisyon
2. Hafta: İç Mekânda Kompozisyon ve Donatı Elemanları
3. Hafta: İşlenen konularla ilgili Uygulama
4. Hafta: İç Mekânda Hacim ve Sirkülasyon İlişkisi

5. Hafta: İç Mekânda Hacim ve Sirkülasyon İlişkisi
6. Hafta: İşlenen konularla ilgili maket uygulaması ve değerlendirilmesi
7. Hafta: I. Ara Sınav
8. Hafta: Boyutsal İlişkilerin İç Mekân Zemininde Oluşturulması
9. Hafta: Boyutsal İlişkilerin İç Mekân Zemininde Oluşturulması
10. Hafta: Boyutsal İlişkilerin İç Mekân Duvarlarında Oluşturulması
11. Hafta: Boyutsal İlişkilerin İç Mekân Duvarlarında Oluşturulması
12. Hafta: Boyutsal İlişkilerin İç Mekân Tavan Yüzeyinde Oluşturulması
13. Hafta: 2. Ara Sınav
14. Hafta: Yapılan uygulamaların değerlendirilmesi
15. Hafta: Final sınavı

Dersin Öğrenme Çıktılarının Program Yeterlilikleri

- Tasarımın teori ve tarihi, araştırma yöntemleri ve uygulama bilgisine sahip olmak.
- Düşünsel, sanatsal, kültürel, teknolojik ve bilimsel bilgiye sahip olmak
- Meslek etiği, mevcut ilke, standart, yönetmelik ve yasalar hakkında bilgi sahibi olmak.
- Yaşam boyu öğrenmenin önemini ve ihtiyacını kavrayabilmek, alan ile ilgili gelişmeleri takip edebilmek, yorumlayabilmek.
- İnsan, toplum ve çevre odaklı tasarım anlayışını geliştirebilmek, alanın kapsamını ve sorumluluklarını anlamak.
- Çağdaş malzemeler, güncel tasarım problemleri, eğilimleri bilmek
- Disiplinler arası ekip çalışması yapabilmek, sorumluluk bilincini geliştirebilmek.
- Analitik ve eleştirel düşünebilme
- Tasarım, planlama kurguları ve çözümleri bulabilmek.
- Yenilikçi ve özgün yapıtlar ortaya çıkara bilmek için, tasarım disiplinine ilişkin temel teorik ve pratik bilgi kavrayışına sahip olmak

Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi

RESİM I

Dersin amacı: Plastik biçimlendirmenin ve sanat kavramlarının temel elemanlarını görsel düşünme mantığı kapsamında özümsetmek. İmgelem gücü ve yaratıcılığa dayanan özgün anlatım dillerini geliştirmek güven duygusunu kazandırmak için resmin plastik oluşum sürecinin izlenmesini ve deneyimletilmesidir. Araştırmacı sorgulayıcı ve estetik farkındalık sahibi kişilik geliştirmektir.

Dersin öğrenme çıktıları

- Sanatın temel kavramları hakkında bilgi sahibi olurlar,
- Plastik biçimlendirmenin temel ilkelerini kavrarlar,
- Doğayı ve çevreyi sorgulayıcı gözle görme ve gördüğünü aktarabilme becerisi kazanırlar,
- Yüzey ve üç boyuta ilişkin temel becerileri edinirler,
- Plastik değerler arasında biçim ve anlam ilişkileri kurarlar,
- Plastik değerleri ve öğeleri kompozisyon kurallarına göre uygularlar.

Dersin içeriği:

- Sanatın temel kavramlarının araştırılması, sorgulanması ve tartışılması sağlanır.
- Sanatsal dilin temel öğelerinin incelenmesi ve gerekli uygulamalar yapılır.

Haftalara Göre İşlenecek Konular

1. Hafta: Derste gerekli malzemeler hakkında bilgi verilmesi, işleniş yöntemi, dersin tanıtımı.
2. Hafta: Ton skalası (Karakalem)
3. Hafta: 4 eşit parçaya bölünmüş 35x50 cm kâğıda, noktalarla, çizgiyle, lekeyle ve etüt ederek Bir doğal objeyi çizme.
4. Hafta: Renk skalası 12 tonlu
5. Hafta: Üç ana rengi, siyahtan rengin kendisine- rengin kendisinden beyaza doğru derecelendirme, degrade geçişli renk skalası.
6. Hafta: 1. Ara Sınav
7. Hafta: Kolaj: Doygunluk kontrastı dikkate alınarak renkli kâğıt parçalarıyla rastgele bir kompozisyon oluşturup, bunu renkli fotokopi makinasından siyah-beyaz olarak fotokopi çekilip buna bakılarak kurşun karakalemle lekesele etüt çalışması yapmak.

8. Hafta: (Fotoğraf Çalışması): Siyah karton, 35x50 cm resim kağıdına kare, daire, üçgen, gibi geometrik şekillerin doğadaki karşılıkları belirlenerek, bütün parça ilişkisiyle kompozisyon çalışmaları uygulamak

9. Hafta: Bir yapay ve bir doğal obje ile oluşturulan kompozisyondan, fotoğrafla ışık-gölge ve lekesele değer çalışmaları yapma.

10. Hafta: 35x50 cm resim kağıdına mürekkep ile bir doğal ve bir yapay obje ile oluşturulmuş kompozisyondan lavi çalışması yapmak.

11. Hafta: 2. Ara Sınav

12. Hafta: 35x50 cm resim kağıdına, akrilik boya ile bir doğal ve bir yapay obje ile oluşturulmuş kompozisyondan renkli etüt çalışması yapma.

13. Hafta: 35x50 cm resim kağıdına akrilik boya ile bir yapay ve bir doğal obje ile oluşturulmuş kompozisyondan, etüt edilen kompozisyonun $\frac{1}{2}$ oranındaki bir fragmanını sıcak/soğuk kontrastı kullanarak renkli çalışma.

14. Hafta: 35x50 cm resim kağıdına akrilik boya ile bir yapay ve bir doğal obje ile oluşturulmuş kompozisyondan, etüt edilen kompozisyonun $\frac{1}{2}$ oranındaki bir fragmanını sıcak/soğuk kontrastı kullanarak renkli çalışmak (2.tanıtma).

15. Hafta Genel Sınav

Program Yeterlilikleri

- Alana yönelik yeterli beceri ve teknik bilgiye maliktir.
- Sanat etiği, sanat teorisi ve sanat pratiğine maliktir.
- Yasal düzenlemeler, işlemler konusunda bilgi sahibidir, ilgili sanat alanındaki hedef kitlesini tanımlayabilir.
- İletişim ve bilişim teknolojilerini kullanarak alanıyla ilgili sanatsal çalışmalar yapabilir.
- Araştırma yöntemleri ve disiplinler arası etkileşim yöntemleri hakkında bilgilidir.
- Duyusal algıyı somutlaştırma becerisi kazanır.
- Araştırma yapma becerisini alana yönelik kazanır.
- Estetik farkındalığa, çok boyutlu algılama becerisini ve kendi çalışmalarını sorgulama becerisine maliktir.

- Grup içinde veya bağımsız olarak üretken ve uyumlu çalışır ve bu çalışmaları diğer insanlarla paylaşır
- Analiz, sentez ve soyutlama yeteneğini sanatsal problemleri çözerken kullanır.
- Tasarım, sanat, estetik konularında uluslararası ve ulusal değerlerin bilincindedir.
- Yeniliğe ve dönüşüme sanatsal çalışmalarında açıktır.
- Çağın sanatını takip etmek için bir yabancı dili ulusal ve uluslararası boyutta bir yabancı dili kullanır. İletişim teknolojilerini ve bilişim yazılımıyla birlikte bilgisayarı kullanabilir
- Yenilikçi ve özgün yapıtlar için soyut ve somut kavramları kullanılır.

RESİM II

Dersin amacı : Görsel ve kavramsal düşünceyi, soyutlama becerisi ile plastik dile aktarma yetisi ve deneyimi kazandırmak. Geleneksel malzeme ve teknolojinin yanı sıra günümüz teknolojisine ait yeni ifade olanaklarının kullanılmasına yönelik çalışmalar yaptırmak.

Dersin öğrenme çıktıları

- Kavram oluşturur ve tasarım sürecine kavramsal bilgiyi aktarır.
- Çözümlemeye dayalı yorum yapabilme ve eleştirel düşünebilme kabiliyeti kazanır.
- Tasarım sürecine özgü sürekli öğrenmenin farkına varır,
- Yaratıcılığa ve imgelem gücüne dayalı özgün anlatım dilini çeşitlendirir.
- Üç boyutlu ve iki boyutlu düzenleme problemlerini yaratıcılık yoluyla çözüme ulaştırır.
- Soyut ve somut kavramları, yaratıcı düşünce yoluyla özgün tasarımlar haline getirir.

Dersin içeriği: Yaratıcı düşüncenin geliştirilmesi ve teknik beceri kazandırılması. Özgün biçim oluşturulmaya yönelik çalışmalar yaptırılması; sanatsal ifade biçimlerinin sezdirilmesi.

Haftalara Göre İşlenecek Konular

1. Hafta: Kompozisyon dan soyutlama için yapay ve doğal olmak üzere en az üç objeden yararlanma.
2. Hafta: Soyut kompozisyon içerisinde iki boyutlu yüzey üzerinde ritmik bir düzen içerisinde yapay ve doğal objeden yararlanma.
3. Hafta: Doğal ve yapay olmak şartıyla en az üç nesneden oluşmuş kompozisyon dan soyut çalışmayı üç boyut üzerinde tekrar yapılandırma.

4. Hafta: Bir nesne oluşturmak için başka bir nesnenin adım adım başkalaştırılması.
5. Hafta: Yapay bir nesnenin etüt çalışmasının yapılması.
6. Hafta: 1. Ara Sınav
7. Hafta: Etüt çalışması yapılan nesnenin gerçek üstü halinin oluşturulması.
8. Hafta: Kolaj: Kompozisyon çalışmasında bir sanatçıdan seçilen resmin kolajla oluşturulması.
9. Hafta: Bir peyzaj görüntüsü içerisine, ünlü bir ressamın resminden alınmış bir fragmanı yerleştirmek.
10. Hafta: Bir kompozisyona en az üç nesneden oluşan monokrom olarak aktarma.
11. Hafta: 2. Ara Sınav
12. Hafta: Günlük kullanım objelerinden; kola kutuları, karton bardaklar, plastik su şişelerinden kompozisyonlar ortaya çıkarıp, bunları üçgen kompozisyon, kapalı kompozisyon ve açık kompozisyon halinde resmetme ve bu birim tekrarları ile ritmik düzen oluşturma.
13. Hafta: Günlük kullanım objelerinden; kola kutuları, karton bardaklar, plastik su şişelerinden kompozisyonlar ortaya çıkarıp, bunları üçgen kompozisyon, kapalı kompozisyon ve açık kompozisyon halinde resmetme ve bu birim tekrarları ile ritmik düzen oluşturma.
14. Hafta: Günlük kullanım objelerinden; kola kutuları, karton bardaklar, plastik su şişelerinden kompozisyonlar ortaya çıkarıp, bunları üçgen kompozisyon, kapalı kompozisyon ve açık kompozisyon halinde resmetme ve bu birim tekrarları ile ritmik düzen oluşturma.
15. Hafta: Genel Sınav

Dersin Öğrenme Çıktılarının Program Yeterlilikleri İle İlişkilendirilmesi

- Alan kapsamında yeterli teknik bilgi ve becerilere sahip olur.
- Sanat etiği sanat teorisi ve sanat pratiği hakkında bilgiye sahip olur.
- Alanın hedef kitlesini tanımlar, işlemler konusunda ve yasal düzenlemelerde bilgi sahibi olur.
- İletişim ve bilişim teknolojilerini kullanarak sanatsal çalışmalar yapar.
- Araştırma yöntemleri ve disiplinler arası etkileşim hakkında bilgi sahibi olur.
- Duyusal algıyı somutlaştırma becerisi elde eder.
- Alana yönelik araştırma yapma becerisi elde eder.

- Estetik farkındalığa, çok boyutlu algılama becerisine ve kendi çalışmalarını sorgulama yeteneğine sahip olur.
- Grup içerisinde ve bağımsız olarak üretken olarak çalışır.
- Sentez ve analiz yoluyla sanatsal problemleri çözer ve soyutlama yapabilir.
- Ulusal ve uluslararası sanat, tasarım ve estetik değerlerin farkında olur.
- Yeniliğe ve dönüşüme açık sanatsal çalışmalar yapar

Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik Bölümü Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi

TEMEL SANAT EĞİTİMİ I

1. Yarıyıl

Dersin amacı: Görsel düşünme mantığı plastik biçimlendirmenin ilkelerini kavratmak. Tasarım ve sanat kavramlarının vermektir. Tasarım sürecinin tartışılması ve sürecin izlenmesini ve kişiye özgüven duygusunu kazandırmak ve özgün anlatım dili kazandırmaktır.

Dersin öğrenme çıktıları

- Sanatın temel kavramları hakkında bilgi edinir.
- Plastik temel biçimlendirme ilkelerini özümser.
- Gördüğünü aktarabilme becerisini kazanır, çevreyi ve doğayı sorgulayıcı gözle görme yetisi edinir.
- Üç boyut ve yüzey ilişkin temel beceriler kazanır.
- Plastik değerler arasında anlam ve biçim bağlantısı sağlar. ,
- Kompozisyon kurallarına göre plastik değerleri ve öğeleri çalışır.

Dersin içeriği: Sanatsal dilin temel elemanlarının araştırılması ve gerekli çalışmaların uygulanması. Temel sanat kavramlarının tartışılması, sorgulanması, araştırılması

Haftalara Göre İşlenecek Konular

1. Hafta: Derste gerekli malzemeler hakkında bilgi aktarımı, işleniş yöntemi, dersin tanımı
2. Hafta: Yapay ve doğal objelerin farklı noktalardan çalışılması.
3. Hafta: Nesnelerin seçilen açıdan ayrıntılı etüdünün yapılması, ton değerlerinin karakalem ile elde edilmesi, plastik değerlerin tanıtılması.

4. Hafta: Algı ilkeleri, tasarım ilkeleri ve öğeleri hakkında tartışma, araştırma ve sonuçlar hakkında konuşma.

5. Hafta: Kompozisyon çalışmalarının algı ve tasarım ilkelerinde hareketle uygulanması.

6. Hafta: 1. Ara Sınav

7. Hafta: Kompozisyon ilkelerinden denge, ritim, hareket vb. yüzey düzenlemelerine araştırma ve denemelerde bulunulması.

8. Hafta: Kompozisyon çalışmalarında birden fazla elemanın uygulanması.

9. Hafta: Kompozisyon çalışmalarında birden fazla elemanın uygulanması.

10. Hafta: Üç boyutlu çalışmalar için iki boyutlu çalışmaların yeniden oluşturulması.

11. Hafta: 2. Ara Sınav

12. Hafta: Üç boyutlu çalışmalar için iki boyutlu çalışmaların yeniden oluşturulması.

13. Hafta: Düzenlenmiş kompozisyonlar üzerinde renk kuramlarının açıklanması.

14. Hafta: Düzenlenmiş kompozisyonlar üzerinde renk kuramlarının açıklanması.

15. Hafta: Genel Sınav

Dersin Öğrenme Çıktılarının Program Yeterlilikleri İle İlişkilendirilmesi

- Duyusal algıda farkındalığa sahiptir.
- Yaratıcı ve kavramsal düşünme yeteneğine maliktir.
- Genel Sanat Tarihi ve alana özgü bilgiye maliktir.
- Üretim teknikleri, teknoloji ve alana özgü malzeme bilgisine maliktir.
- Çözüm üretme, tasarlama ve uygulama kabiliyetine maliktir.
- Kültür ve sanat merkezlerinde araştırma yetisine maliktir.
- Eleştirel düşünme ve yorum yapma yetisine maliktir.
- Fikirlerini sunma yetisine maliktir.
- Farklı disiplinlerarası çalışabilme yetisine maliktir.
- Estetik ve sanat kültürü konularında bilgilidir.
- Grup içinde uyumlu veya bağımsız olarak üretken çalışır.
- Özgün yapıtlarını toplumla paylaşır.

TEMEL SANAT EĞİTİMİ II

2. Yarıyıl

Dersin amacı: Günümüz teknolojisi yanı sıra, geleneksel malzeme ve teknolojinin ifade olanaklarından yararlanılmasına yönelik uygulamalar yapmak. Soyutlama becerisi yardımıyla, görsel ve kavramsal düşünceyi plastik dile aktarma becerisi edinmek.

Dersin öğrenme çıktıları

- Kavram geliştirir ve kavramsal bilgiyi tasarım sürecine aktarır,
- Çözümlemeye ve eleştirel düşünebilmeye dayalı yorum yapabilme yetisi elde eder.
- Tasarım sürecine özgü sürekli öğrenmenin farkına varır,
- Yaratıcılığa ve imgelem gücüne dayanan anlatım dili oluşturur.
- Üç boyutlu ve iki boyutlu düzenleme sorunlarına çözüm bulur.
- Yaratıcı düşünceyle, somut ve soyut kavramları özgün tasarımlar haline getirir.

Dersin içeriği: Özgün biçim oluşturmaya yönelik çalışmalar yaptırılması için tasarım yöntemleri sezdirilir. Tasarımcı düşüncenin geliştirilmesi ve teknik beceri kazandırılması.

Haftalara Göre İşlenecek Konular

1. Hafta: Derste gerekli malzeme hakkında bilgi aktarımı, işleniş yöntemi, dersin tanımı. İz ve özgün doku denemesi, doğal ve yapay malzeme aracılığıyla.
2. Hafta: Doğal ve yapay nesneler aracılığıyla, iz ve özgün doku çalışmaları, formun tanımı ve uygulama çalışmaları yapılması.
3. Hafta: Örnekler üzerinden günümüz teknolojisine ait yeni ifade olanaklarının kullanılmasının konuşulması.
4. Hafta: Projeler üretilmesi için günümüz teknolojik olanakların kullanılması.
5. Hafta: Projeler üretilmesi için günümüz teknolojik olanakların kullanılması.
6. Hafta: 1. Ara Sınav
7. Hafta: : Projeler üretilmesi için günümüz teknolojik olanakların kullanılması.
8. Hafta: Projeler üretilmesi için günümüz teknolojik olanakların kullanılması.
9. Hafta: Günlük kullanım nesnelerinden seçilen birinin, çeşitli malzemeler aracılığıyla iki veya üç boyut üzerinde evrilmesi.

10. Hafta: Günlük kullanım nesnelerinden seçilen birinin, çeşitli malzemeler aracılığıyla iki veya üç boyut üzerinde evrilmesi.

11. Hafta: 2. Ara Sınav

12. Hafta: Özgün tasarım nesnesine dönüştürülmesi için kişisel yaşam deneyimlerinden yararlanılması.

13. Hafta: Özgün tasarım nesnesine dönüştürülmesi için kişisel yaşam deneyimlerinden yararlanılması.

14. Hafta: Özgün tasarım nesnesine dönüştürülmesi için kişisel yaşam deneyimlerinden yararlanılması.

15. Hafta: Genel Sınav

Dersin Öğrenme Çıktılarının Program Yeterlilikleri İle İlişkilendirilmesi

- Duyusal algıda farkındalığa sahip olur.
- Yaratıcı ve kavramsal düşünme yetisine malik olur.
- Genel Sanat Tarihi ve alana özgü bilgiye malik olur.
- Üretim teknikleri bilgisine, alana özgü malzeme bilgisi ve teknolojik gelişmelere hâkim olur.
- Uygulama, çözüm üretme ve tasarlama yetisine malik olur.
- Kültür ve sanat merkezlerinde araştırma becerisine hâkim olur.
- Eleştirel düşünme ve yorum yapma yetisine sahip olur.
- Fikirlerini sunma ve aktarma becerisine sahip olur.
- Disiplinlerarası çalışabilme yetisine sahiptir.
- Estetik ve sanat kültürü konularında bilgiye sahip olur.
- Grup içinde uyumlu veya bağımsız olarak üretken olur.
- Özgün eserlerini toplumla paylaşır

Dokuz Eylül Üniversitesi

Fakülte 1975 yılında Ege Üniversitesi'ne bağlı olarak kurulmuştur.

Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi

Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim bölümü 1983-1984 öğretim yılında eğitime başlamıştır.

GÖRSEL DİL VE ANLATIM I

Resim Bölümü

Dersin Amacı: Temel sanat eğitimi kapsamında, renk, çizgi, biçim, kurgu ve kompozisyon kurallarını deneyimle keşfederek plastik dili oluşturan ifade araçlarının profesyonel düzeyde özümsemesini amaçlamaktadır.

Dersin Öğrenme Kazanımları

- Malzeme ve teknik seçiminde gereken araçların amaca uygunluğu konusunda bilgi ve deneyim kazanması öngörülmektedir.
- Öznel yorumlamanın anlamsal belirginliğinin oluşması ve görüntü sentezinde seçkinlik amaçlamaktadır.
- Anlatım araçlarının isabetli seçimi ve kullanımındaki kararlılık konusunda bilgi ve deneyim ediniminin artırması amaçlanmaktadır.
- Duyarlılığın geliştirilmesi ve doku zenginliği, derinlik ve karakteristik ifadeyi malzemeye kaynaştırmada duyarlılığı amaçlanmaktadır.
- Resmin artistik alt yapısının keşfedilmesi amaçlanmaktadır.

Ders İçeriği

- Temel tekniklerden görme ve aktarma konusunda ifade araçlarının kullanımı.
- Temel tekniklerden görme ve aktarma konusunda ifade araçlarının kullanımı
- Temel tekniklerden görme ve aktarma konusunda ifade araçlarının kullanımı..
- Çizgi ve ışık-gölge, Natürmort
- Çizgi ve ışık-gölge, Natürmort
- Canlı model, Portrede ifade.
- 7: Canlı model, Portrede ifade.
- Canlı model, Portrede ifade.
- Canlı model, Portrede ifade.
- Ayak ve el çalışması

- Ayak ve el çalışması
- Ayak ve el çalışması
- Ayak ve el çalışması
- Yılsonu değerlendirmesi ve sunum

Öğrenme ve Öğretme Yöntemleri: Bireysel farklılıklar temelinde öğrencinin özelliklerini keşfederek karşılıklı güven ve diyalog içinde uygulama ağırlıklı grup çalışmalarıyla eleştirel yöntem.

GÖRSEL DİL VE ANLATIM II

Dersin Amacı: Temel sanat eğitimi kapsamında, renk, çizgi, biçim, kurgu ve kompozisyon kurallarını deneyimle keşfederek plastik dili oluşturan ifade araçlarının profesyonel düzeyde özümsemesini amaçlamaktadır.

Dersin Öğrenme Kazanımları

- Malzeme ve teknik seçiminde gereken araçların amaca uygunluğu konusunda bilgi ve deneyim sağlaması öngörülmektedir.
- Öznel yorumlamanın anlamsal belirginliğinin oluşturulması ve görüntü sentezinde seçkinlik amaçlanmaktadır.
- Anlatım araçlarının isabetli seçimi ve kullanımındaki kararlılık konusunda bilgi ve deneyim birikimini artırması amaçlanmaktadır.
- Duyarlılığın geliştirilmesi ve doku zenginliği, derinlik ve karakteristik ifadeyi malzemeye buluşturmada hassasiyeti amaçlanmaktadır.
- Resmin artistik alt yapısının keşfedilmesi amaçlanmaktadır.

Dersin Öğretim Türü: Örgün Öğretim

- Perspektif ve oran orantı, ağırlık-denge, figür ve mekân ilişkisi
- Perspektif ve oran orantı, ağırlık-denge, figür ve mekân ilişkisi
- Perspektif ve oran orantı, ağırlık-denge, figür ve mekân ilişkisi
- Yüzey tanzimi, yerleştirme ve $\frac{3}{4}$ Figüratif etüt çalışması
- Yüzey tanzimi, yerleştirme ve $\frac{3}{4}$ Figüratif etüt çalışması
- Yüzey tanzimi, yerleştirme ve $\frac{3}{4}$ Figüratif etüt çalışması

- Kompozisyon ve saturasyon, hava perspektifi ve rakursi görünümde figür
- Kompozisyon ve saturasyon, hava perspektifi ve rakursi görünümde
- Kompozisyon ve saturasyon, hava perspektifi ve rakursi görünümde
- Kompozisyon ve saturasyon, hava perspektifi ve rakursi görünümde
- Artistik denemeler ve serbest yorum
- Artistik denemeler ve serbest yorum
- Artistik denemeler ve serbest yorum
- Değerlendirme

TEMEL TASARIM I

Dersin Amacı: Bu derste öğrencinin,

- Tasarımın görsel taşıyıcılığı olan; Çizgi, şekil, doku, renk, mekân, renk gibi farkındalığını arttırmak.
- Plastik ekonomi, figür/ zemin ilişkileri, hiyerarşi, boyut, oran, görsel uyum, hareket, ritim, egemenlik, denge, vurgu, çeşitlilik, birlik gibi tasarım ilkelerini kavrayabilmesi;
- Yaratıcı, analitik, kavramsal düşünme becerilerinin projeler ve tartışmalar yoluyla geliştirilmesi;
- Rengin temel özellikleri hakkında bilgi edinmesi;
- Kontras renklerin gösterilmesi;
- Ton değerlerini ve rengi ayırt etmesi ve görmesi;
- Renk karıştırmasını diğer renkleri bulmak için öğrenmesi;
- Biçim algılamamızı etkileyen Işığın, renk değişik yöntem ve yolları inceleyerek kavranması;
- Oran temel perspektif bilgileri ışığında oran-orantı hatası yapmadan, tasarlanmış veya organik objeleri, farklı çizgi tarzlarıyla çizgisel, tonlamalı ve gerçekçi bir şekilde çizebilmeyi/resmedebilmeyi öğrenebilmesi amaçlanmaktadır.

Dersin Öğrenme Kazanımları

- Hem kuramsal hem de görsel olarak problemi belirleyebilme, çözüm için veriler toplama, kâğıda aktarma ve geliştirme becerisi kazanır;

- Görsel problemin çözülmesi için tasarım temel öğelerini ve ilkelerini kullanarak etkileşimli çalışmalar ortaya koyabilmesi;
- Analitik düşünme ve yaratıcı düşünme becerileri kazanması;
- Sanatsal dil ve sunum becerileri kazanabilmesi, görsel algılama ve sanata yönelik kuramsal bilgi edinebilmesi;
- Boya ve ışık renklerinin farklılıklarını fark edebilmesi; rengin özniteliklerini kavrayabilmesi, temel renk düzenlerini ve uyumlarını bilinçli kullanabilmesi
- Rengin etkileşimlerini, renk karışımlarını ve rengin temel özelliklerini uygulama yoluyla işlerinde gösterebilmesi, tartışma ve kritikler aracılığıyla rengin terminolojisini öğrenebilmesi;
- Tasarladığını farklı malzemeleri ve araçları kullanarak doğru bir şekilde uygulama becerisini kazanması,
- Oran-orantı ve perspektif hatası yapmadan tasarlanmış veya organik objeleri rahatlıkla, hem foto-gerçekçi şekilde hem de farklı çizgi çeşitleriyle çizebilmesi gerekmektedir.

Ders İçeriği

- 1 Seminer: Tasarımın İlkeleri Ve Öğelerine Giriş; Renge Giriş, Renk Kuramları; Temel Perspektif Bilgisi Ve Küp Etüdü
- 2 Seminer: Temel Tasarım Öğeleri: Nokta / Çizgi; Ton Değeri (Kromatik Ve Akromatik); Temel Perspektif Bilgisi Ve Küp Etüdü
- 3 Seminer: Temel Tasarım Öğeleri: Çizgi; Ton Değeri (Kromatik Ve Akromatik); Temel Perspektif Bilgisi Ve Silindirik Obje Etüdü
- 4 Seminer: Temel Tasarım Öğeleri: Şekil; Renk ve 12 Tonlu Renk Çemberi (Pigment Ve Işık Renkleri); Temel Perspektif Bilgisi Ve Silindirik Obje Etüdü
- 5 Seminer: Temel Tasarım Öğeleri: Şekil; Renk Çemberi ve Renk Kontrastlıkları; Kübik Ve Silindirik İki Objeden Oluşan Düzenek Etüdü
- 6 Seminer: Temel Tasarım Öğeleri: Doku; Açık-Koyu Renk Kontrastlığı; Realistik Obje Etüdü
- 7 Seminer: Temel Tasarım Öğeleri: Doku; Sıcak-Soğuk Renk Kontrastlığı; Realistik Obje Etüdü

8 Seminer: Mekân Ve Temel Tasarım İlkeleri; Tamamlayıcı Renk Kontrastlığı; Çizgi Çeşitleri

9 Seminer: Temel Tasarım İlkeleri; Tamamlayıcı Renk Kontrastlığı; Kontur Çizgi, Akıcı Çizgi ve İfadeci Çizgi Çalışmaları

10 Seminer: Temel Tasarım İlkeleri; Eş Zamanlı Renk Kontrastlığı; Kaligrafik Çizgi Çalışmaları

11 Seminer: Temel Tasarım İlkeleri; Monokromatik Renkler; Paralel Ve Çapraz Tarama Çalışmaları

12 Seminer: Temel Tasarım İlkeleri; Monokromatik Renkler; Paralel Ve Çapraz Tarama Çalışmaları

13 Seminer: Temel Tasarım İlkeleri; Renk Harmonisi; Modle Ve Ton

14 Seminer: Temel Tasarım İlkeleri; Renk Harmonisi; Modle Ve Ton

TEMEL TASARIM II

Dersin Amacı

- Öğrencilere Sanat Tarihi içindeki önemli yaklaşımlarla ilgili teorik ve pratik çalışmalar yaptırarak bilgi aktarmak,
- Projeler ve tartışmalar yoluyla öğrencilere kavramsal ve analitik düşünme becerilerini geliştirmeyi amaçlamaktadır.

Bu derste öğrencinin,

- Rengin yapısal ve ifadeci yönünü keşfedebilmesi.
- Rengin psikolojik etkilerini anlayabilmesi.
- Üç Boyutlu mekânda şekil/düzlemin, çizginin nasıl iki boyutlu mekândaki şekilden, çizgiden farklı olduğunu kavrayabilmesi,
- Üç boyutlu algılama ve yorumlama becerisini geliştirebilmesi,
- İşçiliğin içeriğe katkısını, malzemelerin potansiyel işlevini, ekleme ve eksiltme gibi biçimlendirme tekniklerinin olanaklarını araştırması amaçlanmaktadır.

Dersin Öğrenme Kazanımları

- Bu derste verilen eğitim sonunda öğrencinin; Tasarım ve Sanat Tarihi hakkında temel bilgiye sahip olması ve bu bilgiyi tasarımda nasıl kullanılabileceğinin becerisini kazanabilmesini sağlamaktadır.
- Bir objenin ya da figürün nasıl bir dönüşüme uğrayabileceğini, başka bir forma dönüştürülebileceğini öğretir.
- Tasarım dilini kullanarak, tasarım ilkeleri bağlamında sanat ve tasarım temelli çalışmaları analiz edebilmesini sağlamaktadır.
- Yaratıcı, analitik ve kavramsal düşünme becerilerini geliştirebilmesini sağlamaktadır.
- Rengin psikolojik, duygusal, dramatik ve sembolik etkilerini keşfedebilecek bilgiye sahip olabilmesi ve bunları çalışmalarında kullanma becerisini kazanabilmesini sağlamaktadır.
- Rengin tasarıma uzamsal bir etki kazandırdığını, plastik değer kattığını, kullanılan biçimleri, şekilleri görünür kıldığını uygulamalı projeler yoluyla kavrayabilmesi ve bu bilgiyi kullanabilmesini sağlamaktadır.
- Üç boyutlu tasarımın dağarcığını, ilkelerini ve öğelerini analiz edebilmesi, tanımlayabilmesi ve üç boyutlu işlere uygulayabilmesi; çeşitli yapıları kurgulamak için üç boyutlu tasarım malzemelerini ve süreçlerini kullanarak yaratıcı çözümleri ve yöntemleri geliştirebilmesini beklemektedir.
- İçeriği ifade etmek için tasarımın ilkelerine göre üç boyutlu tasarım öğelerinin nasıl kullanılacağını ve çözümleyebilmesini beklenmektedir.

Ders İçeriği

- 1.Atölye dersine başlangıç giriş seminer: Gestalt ilkeleri; renk-mekân ilişkisi; temel çok yüzlü formlar oluşturma
- 2.Seminer: Gestalt ilkeleri; renk-mekân ilişkisi; temel çok yüzlü formlar oluşturma
- 3.Seminer: Kamuflaj; renk-mekân ilişkisi; temel çok yüzlü formlar oluşturma
- 4.Seminer: Kamuflaj; renk psikolojisi, temel çok yüzlü formlar oluşturma
- 5.Seminer: Op Art ve optik yanılsama; renk psikolojisi, birim tekrarı ile rölyef çalışması
- 6.Seminer: Op art ve optik yanılsama; renk çözümlemeleri, birim tekrarı ile rölyef çalışması
- 7.Seminer: metamorfoz (dönüşüm); renk çözümlemeleri, üç boyutta ışık, doku, ton şekil düzlem ilişkisi

8.Seminer: Metamorfoz (dönüşüm); renk çözümlemeleri, üç boyutta ışık, doku, ton şekil düzlem ilişkisi

9.Seminer: yapıyı bozma ve yeniden yapılandırma; renk-kompozisyon; üç boyutta ışık, doku, ton şekil düzlem ilişkisi

10.Seminer: Yapıyı bozma ve yeniden yapılandırma; renk-kompozisyon; üç boyutlu formun çizgisel özellikleri

11.Seminer: Öyküleme ve biçimlendirme; renk-denge; üç boyutlu formun çizgisel özellikleri

12.Seminer: Kolaj Dadaizm renk-denge üç boyutlu formun çizgisel özellikleri

13.Seminer: Kolaj Dadaizm, renk-ritim; üç boyutta kütle-hacim ilişkisi

14.Kavramsal Düşünme; renk-ritim; üç boyutta kütle-hacim ilişkisi

Güzel Sanatlar Fakültesi Eski Çini Onarımları Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi

Dersin Amacı

Bu derste öğrencinin,

- Çizgi, şekil, doku, renk, mekân, renk gibi tasarımın görsel dağarcığının farkındalığını geliştirebilmesi;
- Birlik, çeşitlilik, denge, vurgu, egemenlik, ritim, hareket, görsel uyum, oran, boyut, hiyerarşi, figür/zemin ilişkilerini ve plastik ekonomi gibi tasarım ilkelerini anlayabilmesi;
- Projeler ve tartışmalar yoluyla kavramsal, analitik ve yaratıcı düşünme becerilerini geliştirebilmesi;
- Rengin temel özellikleri hakkında bilgi edinmesi;
- Renk kontrastlıklarını öğrenmesi;
- Rengi ve ton değerini ayırt etmesi ve görmesini öğrenmesi;
- Diğer renkleri bulmak için renkleri karıştırmasını öğrenmesi;
- Işığın, renk ve biçim algılamamızı etkilediği değişik yöntem ve yolları inceleyerek öğrenebilmesi;
- Öğrencinin temel perspektif bilgileri ışığında oran-orantı hatası yapmadan, tasarlanmış veya organik objeleri, farklı çizgi tarzlarıyla çizgisel, tonlamalı ve gerçekçi bir şekilde resmedebilmeyi öğrenebilmesi amaçlanmaktadır.

Dersin Öğrenme Kazanımları

- Bu derste verilen eğitim sonunda öğrencinin hem görsel hem de kuramsal olarak problemi anlayabilme, problemin çözümü için veriler toplayabilme, inceleyebilme, kâğıda aktarabilme ve geliştirebilme becerilerini kazanabilmesini sağlar,
- Tasarımın temel öğelerini ve ilkelerini kullanarak görsel problemin çözülmesi için etkileşimli çalışmalar üretebilmeyi sağlar.
- Yaratıcı ve analitik düşünme becerilerini geliştirebilmeyi sağlar.
- Görsel algılama, sanatsal dil ve sunum becerilerini kazanabilmesi; sanata yönelik kuramsal entelektüel alt yapıyı kazanabilmesini sağlar.
- Rengin özniteliklerini kavrayabilmesi; temel renk düzenlerini ve uyumlarını bilinçli kullanabilmesi; boya ve Işık renklerinin farklılıklarını fark edebilmesini sağlar.
- Tartışma ve kritikler aracılığıyla rengin terminolojisini öğrenebilmesi; rengin etkileşimlerini, renk karışımlarını ve rengin temel özelliklerini uygulama yoluyla işlerinde gösterebilmesini sağlar.
- Farklı malzemeleri ve araçları kullanarak tasarladığını doğru bir şekilde uygulama becerisini edinebilmesini sağlar.
- Tasarlanmış veya organik objeleri rahatlıkla, oran-orantı ve perspektif hatası yapmadan, hem foto-gerçekçi şekilde hem de farklı çizgi çeşitleriyle çizebilmesi beklenmektedir.

Hafta Konular Açıklama

1. Seminer: Tasarımın ilkeleri ve öğelerine giriş; renge giriş, renk kuramları; temel perspektif bilgisi ve küp etüdü
2. Seminer: Temel tasarım öğeleri: nokta / çizgi; ton değeri (kromatik ve akromatik); temel perspektif bilgisi ve küp etüdü
3. Seminer: Temel tasarım öğeleri: çizgi; ton değeri (kromatik ve akromatik); temel perspektif bilgisi ve silindirik obje etüdü
4. Seminer: Temel tasarım öğeleri: şekil; renk ve 12 tonlu renk çemberi (pigment ve ışık renkleri); temel perspektif bilgisi ve silindirik obje etüdü
5. Seminer: Temel tasarım öğeleri: şekil; renk çemberi ve renk kontrastlıkları, kübik ve silindirik iki objeden oluşan düzenek etüdü

6. Seminer: Temel tasarım öğeleri: doku; açık-koyu renk kontrastlığı; realisttik obje etüdü
7. Seminer: Temel tasarım öğeleri: doku; sıcak-soğuk renk kontrastlığı; realisttik obje etüdü
8. Seminer: Mekân ve temel tasarım ilkeleri; tamamlayıcı renk kontrastlığı, çizgi çeşitleri
9. Seminer: Temel tasarım ilkeleri; tamamlayıcı renk kontrastlığı, kontur çizgi, akıcı çizgi ve ifadeci çizgi çalışmaları
10. Seminer: Temel tasarım ilkeleri; eş zamanlı renk kontrastlığı; kaligrafik çizgi çalışmaları
11. Seminer: Temel tasarım ilkeleri; monokromatik renkler; paralel ve çapraz tarama çalışmaları
12. Seminer: Temel tasarım ilkeleri; monokromatik renkler, paralel ve çapraz tarama çalışmaları
13. Seminer: Temel tasarım ilkeleri; renk harmonisi, modle ve ton
14. Seminer: Temel tasarım ilkeleri; renk harmonisi, modle ve ton

TEMEL TASARIM II

Dersin Amacı

- Öğrencilere Sanat Tarihi içindeki önemli yaklaşımlarla ilgili teorik ve pratik çalışmalar yaptırarak bilgi vermek,
- Projeler ve tartışmalar yoluyla öğrencilere kavramsal ve analitik düşünme becerilerini geliştirmektir.

Bu derste öğrencinin,

- Rengin yapısal ve ifadeci anlatımını keşfedebilmesi,
- Rengin psikolojik etkilerini kavrayabilmesi
- Üç Boyutlu mekânda şekil/düzlemin, çizginin nasıl İki Boyutlu mekândaki şekilden, çizgiden farklı olduğunu öğrenebilmesi,
- Üç boyutlu algılama ve yorumlama becerisini geliştirebilmesi,
- İşçiliğin içeriğe katkısını, malzemelerin potansiyel işlevini, ekleme ve eksiltme gibi biçimlendirme tekniklerinin olanaklarını araştırması amaçlanmaktadır.

Dersin Öğrenme Kazanımları

- Bu derste verilen eğitim sonunda öğrencinin; Tasarım ve Sanat Tarihi konuları hakkında temel bilgiye sahip olabilmesi ve bu bilgiyi tasarımda nasıl kullanılabileceğinin becerisini kazandırır.
- Bir objenin ya da figürün nasıl bir dönüşüme uğrayabileceğini, başka bir forma dönüştürülebileceğini öğretir.
- Tasarım dilini kullanarak, tasarım ilkeleri bağlamında sanat ve tasarım temelli çalışmaları analiz edebilir.
- Yaratıcı, analitik ve kavramsal düşünme becerilerini geliştirir
- Rengin psikolojik, duygusal, dramatik ve sembolik etkilerini keşfedebilecek bilgiye sahip olur ve bunları çalışmalarında kullanma becerisini kazanır.
- Rengin tasarıma uzamsal bir etki kazandırdığını, plastik değer kattığını, kullanılan biçimleri, şekilleri görünür kıldığını uygulamalı projeler yoluyla kavrayabilir ve bu bilgiyi kullanabilir.
- Üç Boyutlu tasarımın dağarcığını, ilkelerini ve öğelerini analiz edebilmesi, tanımlayabilmesi ve üç boyutlu işlerde uygulayabilmesi; çeşitli yapıları kurgulamak için üç boyutlu tasarım malzemelerini ve süreçlerini kullanarak yaratıcı çözümleri ve yöntemleri geliştirebilir.
- İçeriği ifade etmek için tasarımın ilkelerine göre üç boyutlu tasarım öğelerinin nasıl düzenlendiğini çözümleyebilmesi beklenmektedir.

Ders İçeriği

1. Atölye dersine başlangıç- giriş seminer: gestalt ilkeleri; renk-mekân ilişkisi; temel çok yüzlü formlar oluşturma
2. Seminer: Gestalt ilkeleri; renk-mekân ilişkisi; temel çok yüzlü formlar oluşturma
3. Seminer: Kamuflej; renk-mekân ilişkisi; temel çok yüzlü formlar oluşturma
4. Seminer: Kamuflej; renk psikolojisi, temel çok yüzlü formlar oluşturma
5. Seminer: Op Art ve optik yanılsama; renk psikolojisi, birim tekrarı ile rölyef çalışması
6. Seminer: Op Art ve optik yanılsama; renk çözümlemeleri, birim tekrarı ile rölyef çalışması

7. Seminer: Metamorfoz (dönüşüm); renk çözümlemeleri, üç boyutta ışık, doku, ton şekil düzlem ilişkisi
8. Seminer: Metamorfoz (dönüşüm); renk çözümlemeleri, üç boyutta ışık, doku, ton şekil düzlem ilişkisi
9. Seminer: Yapıyı bozma ve yeniden yapılandırma; renk-kompozisyon; üç boyutta ışık, doku, ton şekil düzlem ilişkisi
10. Seminer: Yapıyı bozma ve yeniden yapılandırma; renk-kompozisyon; üç boyutlu forumun çizgisel özellikleri
11. Seminer: Öykülendirme ve biçimlendirme; renk-denge; üç boyutlu formun çizgisel özellikleri
12. Seminer: Kolaj - Dadaizm renk-denge üç boyutlu formun çizgisel özellikleri
13. Seminer: Kolaj - Dadaizm; renk-ritim; üç boyutta kütle-hacim ilişkisi
14. Kavramsal düşünme; renk-ritim; üç boyutta kütle-hacim ilişkisi

Güzel Sanatlar Fakültesi Halı-Kilim ve Eski Kumaş Desenleri: Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi

TEMEL TASARIM I:

Dersin Amacı

Bu derste öğrencinin,

- Çizgi, şekil, doku, renk, mekân, renk gibi tasarımın görsel dağarcığının farkındalığını (bilincini) geliştirebilmesi;
- Birlik, çeşitlilik, denge, vurgu, egemenlik, ritim, hareket, görsel uyum, oran, boyut, hiyerarşi, figür/zemin ilişkilerini ve plastik ekonomi gibi tasarım ilkelerini anlayabilmesi;
- Projeler ve tartışmalar yoluyla kavramsal, analitik ve yaratıcı düşünme becerilerini geliştirebilmesi;
- Rengin temel özellikleri hakkında bilgi edinmesi;
- Renk Kontraslıklarını öğrenmesi;
- Rengi ve ton değerini ayırt etmesini ve görmesini öğrenmesi;
- Diğer renkleri bulmak için renkleri karıştırmasını öğrenmesi;

- Işığın, renk ve biçim algılamamızı etkilediği değişik yöntem ve yolları inceleyerek öğrenebilmesi;
- Öğrencinin temel perspektif bilgileri ışığında oran-orantı hatası yapmadan, tasarlanmış veya organik objeleri, farklı çizgi tarzlarıyla çizgisel, tonlamalı ve gerçekçi bir şekilde çizebilmeyi/resmedebilmeyi öğrenebilmesi amaçlanmaktadır.

Dersin Öğrenme Kazanımları

- Bu derste verilen eğitim sonunda öğrencinin hem görsel hem de kuramsal olarak problemi belirleyebilme, problemin çözümü için veriler toplayabilme, inceleyebilme, kâğıda aktarabilme ve geliştirebilme becerilerini kazanabilmesi,
- Tasarımın temel öğelerini ve ilkelerini kullanarak görsel problemin çözülmesi için etkileşimli çalışmalar üretebilmesi,
- Yaratıcı ve analitik düşünme becerilerini geliştirebilmesi,
- Görsel algılama, sanatsal dil ve sunum becerilerini kazanabilmesi; sanata yönelik kuramsal entelektüel alt yapıyı kazanabilmesi,
- Rengin özniteliklerini kavrayabilmesi; temel renk düzenlerini ve uyumlarını bilinçli kullanabilmesi; boya ve Işık renklerinin farklılıklarını fark edebilmesi,
- Tartışma ve kritikler aracılığıyla rengin terminolojisini öğrenebilmesi; rengin etkileşimlerini, renk karışımlarını ve rengin temel özelliklerini uygulama yoluyla işlerinde gösterebilmesi,
- Farklı malzemeleri ve araçları kullanarak tasarladığını doğru bir şekilde uygulama becerisini edinebilmesi,
- Tasarlanmış veya organik objeleri rahatlıkla, oran-orantı ve perspektif hatası yapmadan, hem foto-gerçekçi şekilde hem de farklı çizgi çeşitleriyle çizebilmesi beklenmektedir.

Ders İçeriği

1. Seminer: Tasarımın ilkeleri ve öğelerine giriş; renge giriş, renk kuramları; temel perspektif bilgisi ve küp etüdü
2. Seminer: Temel tasarım öğeleri: nokta / çizgi; ton değeri (kromatik ve akromatik); temel perspektif bilgisi ve küp etüdü
3. Seminer: Temel tasarım öğeleri: çizgi; ton değeri (kromatik ve akromatik); temel perspektif bilgisi ve silindirik obje etüdü

4. Seminer: Temel tasarım öğeleri: şekil; renk ve 12 tonlu renk çemberi (pigment ve ışık renkleri); temel perspektif bilgisi ve silindirik obje etüdü
5. Seminer: Temel tasarım öğeleri: şekil; renk çemberi ve renk kontrastlıkları; kübik ve silindirik iki objeden oluşan düzenek etüdü
6. Seminer: Temel tasarım öğeleri: doku; açık-koyu renk kontrastlığı; realistik obje etüdü
7. Seminer: Temel tasarım öğeleri: doku; sıcak-soğuk renk kontrastlığı; realisttik obje etüdü
8. Seminer: Mekân ve temel tasarım ilkeleri; tamamlayıcı renk kontrastlığı, çizgi çeşitleri
9. Seminer: Temel tasarım ilkeleri; tamamlayıcı renk kontrastlığı, kontur çizgi, akıcı çizgi ve ifadeci çizgi çalışmaları
10. Seminer: Temel tasarım ilkeleri; eş zamanlı renk kontrastlığı, kaligrafik çizgi çalışmaları
11. Seminer: Temel tasarım ilkeleri; monokromatik renkler; paralel ve çapraz tarama çalışmaları
12. Seminer: Temel tasarım ilkeleri; monokromatik renkler; paralel ve çapraz tarama çalışmaları
13. Seminer: Temel tasarım ilkeleri; renk harmonisi; modle ve ton
14. Seminer: Temel tasarım ilkeleri; renk harmonisi; modle ve ton

TEMEL TASARIM II:

Dersin Amacı

- Öğrencilere Sanat Tarihi içindeki önemli yaklaşımlarla ilgili teorik ve pratik çalışmalar yaptırarak bilgi vermek,
- Projeler ve tartışmalar yoluyla öğrencilere kavramsal ve analitik düşünme becerilerini geliştirmektir.

Bu derste öğrencinin,

- Rengin yapısal ve ifadeci anlatımını keşfedebilmesi,
- Rengin psikolojik etkilerini kavrayabilmesi
- Üç Boyutlu mekânda şekil/düzlemin, çizginin nasıl İki Boyutlu mekândaki şekilden, çizgiden farklı olduğunu öğrenebilmesi,
- Üç boyutlu algılama ve yorumlama becerisini geliştirebilmesi,

- İşçiliğin içeriğe katkısını, malzemelerin potansiyel işlevini, ekleme ve eksiltme gibi biçimlendirme tekniklerinin olanaklarını araştırması amaçlanmaktadır.

Dersin Öğrenme Kazanımları

- Bu derste verilen eğitim sonunda öğrencinin; Tasarım ve Sanat Tarihi hakkında temel bilgiye sahip olabilmesi ve bu bilgiyi tasarımda nasıl kullanılabileceğinin becerisini kazanabilmesi.
- Bir objenin ya da figürün nasıl bir dönüşüme uğrayabileceğini, başka bir forma dönüştürülebileceğini öğrenebilmesi,
- Tasarım dilini kullanarak, tasarım ilkeleri bağlamında sanat ve tasarım temelli çalışmaları analiz edebilmesi,
- Yaratıcı, analitik ve kavramsal düşünme becerilerini geliştirebilmesi,
- Rengin psikolojik, duygusal, dramatik ve sembolik etkilerini keşfedebilecek bilgiye sahip olabilmesi ve bunları çalışmalarında kullanma becerisini kazanabilmesi,
- Rengin tasarıma uzamsal bir etki kazandırdığını, plastik değer kattığını, kullanılan biçimleri, şekilleri görünür kıldığını uygulamalı projeler yoluyla kavrayabilmesi ve bu bilgiyi kullanabilmesi,
- Üç Boyutlu tasarımın dağarcığını, ilkelerini ve öğelerini analiz edebilmesi, tanımlayabilmesi ve üç boyutlu işlere uygulayabilmesi; çeşitli yapıları kurgulamak için üç boyutlu tasarım malzemelerini ve süreçlerini kullanarak yaratıcı çözümleri ve yöntemleri geliştirebilmesi,
- İçeriği ifade etmek için tasarımın ilkelerine göre üç boyutlu tasarım öğelerinin nasıl düzenlendiğini çözümleyebilmesi beklenmektedir.

Ders İçeriği

1. Atölye Dersine Başlangıç - Giriş Seminer: Gestalt İlkeleri; Renk-Mekân İlişkisi; Temel Çok Yüzlü Formlar Oluşturma
2. Seminer: Gestalt İlkeleri; Renk-Mekân İlişkisi; Temel Çok Yüzlü Formlar Oluşturma
3. Seminer: Kamuflej; Renk-Mekân İlişkisi; Temel Çok Yüzlü Formlar Oluşturma
4. Seminer: Kamuflej; Renk Psikolojisi; Temel Çok Yüzlü Formlar Oluşturma

5. Seminer: Op Art Ve Optik Yanılsama; Renk Psikolojisi; Birim Tekrarı ile Rölyef Çalışması
6. Seminer: Op Art Ve Optik Yanılsama; Renk Çözümlemeleri; Birim Tekrarı ile Rölyef Çalışması
7. Seminer: Metamorfoz (Dönüşüm); Renk Çözümlemeleri; Üç Boyutta Işık, Doku, Ton Şekil Düzlem İlişkisi
8. Seminer: Metamorfoz (Dönüşüm); Renk Çözümlemeleri; Üç Boyutta Işık, Doku, Ton Şekil Düzlem İlişkisi
9. Seminer: Yapıyı Bozma Ve Yeniden Yapılandırma; Renk-Kompozisyon; Üç Boyutta Işık, Doku, Ton Şekil Düzlem İlişkisi
10. Seminer: Yapıyı Bozma Ve Yeniden Yapılandırma; Renk-Kompozisyon; Üç Boyutlu Formun Çizgisel Özellikleri
11. Seminer: Öykülendirme Ve Biçimlendirme; Renk-Denge; Üç Boyutlu Formun Çizgisel Özellikleri
12. Seminer: Kolaj - Dadaizm Renk-Denge Üç Boyutlu Formun Çizgisel Özellikleri
13. Seminer: Kolaj - Dadaizm; Renk-Ritim; Üç Boyutta Kütle-Hacim İlişkisi
14. Kavramsal Düşünme; Renk-Ritim; Üç Boyutta Kütle-Hacim İlişkisi

4.9.4. Güzel Sanatlar Fakültesi Tezhip Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi

TEMEL TASARIM I

Dersin Amacı

Bu derste öğrencinin,

- Çizgi, şekil, doku, renk, mekân, renk gibi tasarımın görsel dağarcığının farkındalığını (bilincini) geliştirebilmesi;
- Birlik, çeşitlilik, denge, vurgu, egemenlik, ritim, hareket, görsel uyum, oran, boyut, hiyerarşi, figür/zemin ilişkilerini ve plastik ekonomi gibi tasarım ilkelerini anlayabilmesi;
- Projeler ve tartışmalar yoluyla kavramsal, analitik ve yaratıcı düşünme becerilerini geliştirebilmesi;
- Rengin temel özellikleri hakkında bilgi edinmesi;
- Renk Kontraslıklarını öğrenmesi;

- Rengi ve ton değerini ayırt etmesini ve görmesini  ğrenmesi;
- Diğer renkleri bulmak için renkleri karıştırmasını  ğrenmesi;
- Işığın, renk ve biçim algılamamızı etkilediği değişik yöntem ve yolları inceleyerek öğrenebilmesi;
- Öğrencinin temel perspektif bilgileri ışığında oran-orantı hatası yapmadan, tasarlanmış veya organik objeleri, farklı çizgi tarzlarıyla çizgisel, tonlamalı ve gerçekçi bir şekilde çizebilmeyi/resmedebilmeyi öğrenebilmesi amaçlanmaktadır.

Dersin  ğrenme Kazanımları

- Bu derste verilen eğitim sonunda  ğrencinin; Hem görsel hem de kuramsal olarak problemi belirleyebilme, problemin çözümü için veriler toplayabilme, inceleyebilme, kağıda aktarabilme ve geliştirebilme becerilerini kazanabilmesi,
- Tasarımın temel öğelerini ve ilkelerini kullanarak görsel problemin çözülmesi için etkileşimli çalışmalar üretebilmesi,
- Yaratıcı ve analitik düşünme becerilerini geliştirebilmesi,
- Görsel algılama, sanatsal dil ve sunum becerilerini kazanabilmesi; sanata yönelik kuramsal entellektüel alt yapıyı kazanabilmesi,
- Rengin özniteliklerini kavrayabilmesi; temel renk düzenlerini ve uyumlarını bilinçli kullanabilmesi; boya ve Işık renklerinin farklılıklarını fark edebilmesi,
- Tartışma ve kritikler aracılığıyla rengin terminolojisini öğrenebilmesi; rengin etkileşimlerini, renk karışımlarını ve rengin temel özelliklerini uygulama yoluyla işlerinde gösterebilmesi,
- Farklı malzemeleri ve araçları kullanarak tasarladığını doğru bir şekilde uygulama becerisini edinebilmesi,
- Tasarlanmış veya organik objeleri rahatlıkla, oran-orantı ve perspektif hatası yapmadan, hem foto-gerçekçi şekilde hem de farklı çizgi çeşitleriyle çizebilmesi beklenmektedir.

Ders İçeriği

1. Seminer: Tasarımın İlkeleri Ve  ğelerine Giriş; Renge Giriş, Renk Kuramları; Temel Perspektif Bilgisi Ve Küp Etüdü

2. Seminer: Temel Tasarım Öğeleri: Nokta / Çizgi; Ton Değeri (Kromatik Ve Akromatik); Temel Perspektif Bilgisi Ve Küp Etüdü
3. Seminer: Temel Tasarım Öğeleri: Çizgi; Ton Değeri (Kromatik Ve Akromatik); Temel Perspektif Bilgisi Ve Silindirik Obje Etüdü
4. Seminer: Temel Tasarım Öğeleri: Şekil; Renk ve 12 Tonlu Renk Çemberi (Pigment Ve Işık Renkleri); Temel Perspektif Bilgisi Ve Silindirik Obje Etüdü
5. Seminer: Temel Tasarım Öğeleri: Şekil; Renk Çemberi ve Renk Kontrastlıkları; Kübik Ve Silindirik İki Objeden Oluşan Düzenek Etüdü
6. Seminer: Temel Tasarım Öğeleri: Doku; Açık-Koyu Renk Kontrastlığı; Realistik Obje Etüdü
7. Seminer: Temel Tasarım Öğeleri: Doku; Sıcak-Soğuk Renk Kontrastlığı; Realistik Obje Etüdü
8. Seminer: Mekân Ve Temel Tasarım İlkeleri; Tamamlayıcı Renk Kontrastlığı; Çizgi Çeşitleri
9. Seminer: Temel Tasarım İlkeleri; Tamamlayıcı Renk Kontrastlığı; Kontur Çizgi, Akıcı Çizgi ve İfadeci Çizgi Çalışmaları
10. Seminer: Temel Tasarım İlkeleri; Eş Zamanlı Renk Kontrastlığı; Kaligrafik Çizgi Çalışmaları
11. Seminer: Temel Tasarım İlkeleri; Monokromatik Renkler; Paralel Ve Çapraz Tarama Çalışmaları
12. Seminer: Temel Tasarım İlkeleri; Monokromatik Renkler; Paralel Ve Çapraz Tarama Çalışmaları
13. Seminer: Temel Tasarım İlkeleri; Renk Harmonisi; Modle Ve Ton
14. Seminer: Temel Tasarım İlkeleri; Renk Harmonisi; Modle Ve Ton

TEMEL TASARIM II:

Dersin Amacı

- Öğrencilere Sanat Tarihi içindeki önemli yaklaşımlarla ilgili teorik ve pratik çalışmalar yaptırarak bilgi vermek,
- Projeler ve tartışmalar yoluyla öğrencilere kavramsal ve analitik düşünme becerilerini geliştirmektir.

Bu derste öğrencinin,

- Rengin yapısal ve ifadeci anlatımını keşfedebilmesi,
- Rengin psikolojik etkilerini kavrayabilmesi
- Üç Boyutlu mekânda şekil/düzlemin, çizginin nasıl İki Boyutlu mekândaki şekilden, çizgiden farklı olduğunu öğrenebilmesi,
- Üç boyutlu algılama ve yorumlama becerisini geliştirebilmesi,
- İşçiliğin içeriğe katkısını, malzemelerin potansiyel işlevini, ekleme ve eksiltme gibi biçimlendirme tekniklerinin olanaklarını araştırması amaçlanmaktadır.

Dersin Öğrenme Kazanımları

- Bu derste verilen eğitim sonunda öğrencinin; Tasarım ve Sanat Tarihi hakkında temel bilgiye sahip olabilmesi ve bu bilgiyi tasarımda nasıl kullanılabileceğinin becerisini kazanabilmesi.
- Bir objenin ya da figürün nasıl bir dönüşüme uğrayabileceğini, başka bir forma dönüştürülebileceğini öğrenebilmesi,
- Tasarım dilini kullanarak, tasarım ilkeleri bağlamında sanat ve tasarım temelli çalışmaları analiz edebilmesi,
- Yaratıcı, analitik ve kavramsal düşünme becerilerini geliştirebilmesi,
- Rengin psikolojik, duygusal, dramatik ve sembolik etkilerini keşfedebilecek bilgiye sahip olabilmesi ve bunları çalışmalarında kullanma becerisini kazanabilmesi,
- Rengin tasarıma uzamsal bir etki kazandırdığını, plastik değer kattığını, kullanılan biçimleri, şekilleri görünür kıldığını uygulamalı projeler yoluyla kavrayabilmesi ve bu bilgiyi kullanabilmesi,
- Üç Boyutlu tasarımın dağarcığını, ilkelerini ve öğelerini analiz edebilmesi, tanımlayabilmesi ve üç boyutlu işlere uygulayabilmesi; çeşitli yapıları kurgulamak için üç boyutlu tasarım malzemelerini ve süreçlerini kullanarak yaratıcı çözümleri ve yöntemleri geliştirebilmesi,
- İçeriği ifade etmek için tasarımın ilkelerine göre üç boyutlu tasarım öğelerinin nasıl düzenlendiğini çözümleyebilmesi beklenmektedir.

Ders İçeriği

1. Atölye Dersine Başlangıç - Giriş Seminer: Gestalt İlkeleri; Renk-Mekân İlişkisi; Temel Çok Yüzlü Formlar Oluşturma
2. Seminer: Gestalt İlkeleri; Renk-Mekân İlişkisi; Temel Çok Yüzlü Formlar Oluşturma
3. Seminer: Kamuflej; Renk-Mekân İlişkisi; Temel Çok Yüzlü Formlar Oluşturma
4. Seminer: Kamuflej; Renk Psikolojisi; Temel Çok Yüzlü Formlar Oluşturma
5. Seminer: Op Art Ve Optik Yanılsama; Renk Psikolojisi; Birim Tekrarı ile Rölyef Çalışması
6. Seminer: Op Art Ve Optik Yanılsama; Renk Çözümlemeleri; Birim Tekrarı ile Rölyef Çalışması
7. Seminer: Metamorfoz (Dönüşüm); Renk Çözümlemeleri; Üç Boyutta Işık, Doku, Ton Şekil Düzlem İlişkisi
8. Seminer: Metamorfoz (Dönüşüm); Renk Çözümlemeleri; Üç Boyutta Işık, Doku, Ton Şekil Düzlem İlişkisi
9. Seminer: Yapıyı Bozma Ve Yeniden Yapılandırma; Renk-Kompozisyon; Üç Boyutta Işık, Doku, Ton Şekil Düzlem İlişkisi
10. Seminer: Yapıyı Bozma Ve Yeniden Yapılandırma; Renk-Kompozisyon; Üç Boyutlu Formun Çizgisel Özellikleri
11. Seminer: Öykülendirme Ve Biçimlendirme; Renk-Denge; Üç Boyutlu Formun Çizgisel Özellikleri
12. Seminer: Kolaj - Dadaizm Renk-Denge Üç Boyutlu Formun Çizgisel Özellikleri
13. Seminer: Kolaj - Dadaizm; Renk-Ritim; Üç Boyutta Kütle-Hacim İlişkisi
14. Kavramsal Düşünme; Renk-Ritim; Üç Boyutta Kütle-Hacim İlişkisi

4.9.5. Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi

TEMEL TASARIM I:

Dersin Amacı: Bu derste öğrencinin,

- Çizgi, şekil, doku, renk, mekân, renk gibi tasarımın görsel dağarcığının farkındalığını (bilincini) geliştirebilmesi;
- Birlik, çeşitlilik, denge, vurgu, egemenlik, ritim, hareket, görsel uyum, oran, boyut, hiyerarşi, figür/zemin ilişkilerini ve plastik ekonomi gibi tasarım ilkelerini anlayabilmesi;

- Projeler ve tartışmalar yoluyla kavramsal, analitik ve yaratıcı düşünme becerilerini geliştirebilmesi;
- Rengin temel özellikleri hakkında bilgi edinmesi;
- Renk Kontraslıklarını öğrenmesi;
- Rengi ve ton değerini ayırt etmesini ve görmesini öğrenmesi;
- Diğer renkleri bulmak için renkleri karıştırmasını öğrenmesi;
- Işığın, renk ve biçim algılamamızı etkilediği değişik yöntem ve yolları inceleyerek öğrenebilmesi;
- Öğrencinin temel perspektif bilgileri ışığında oran-orantı hatası yapmadan, tasarlanmış veya organik objeleri, farklı çizgi tarzlarıyla çizgisel, tonlamalı ve gerçekçi bir şekilde çizebilmeyi/resmedebilmeyi öğrenebilmesi amaçlanmaktadır.

Dersin Öğrenme Kazanımları

- Bu derste verilen eğitim sonunda öğrencinin; hem görsel hem de kuramsal olarak problemi belirleyebilme, problemin çözümü için veriler toplayabilme, inceleyebilme, kağıda aktarabilme ve geliştirebilme becerilerini kazanabilmesi,
- Tasarımın temel öğelerini ve ilkelerini kullanarak görsel problemin çözülmesi için etkileşimli çalışmalar üretebilmesi,
- Yaratıcı ve analitik düşünme becerilerini geliştirebilmesi,
- Görsel algılama, sanatsal dil ve sunum becerilerini kazanabilmesi; sanata yönelik kuramsal entellektüel alt yapıyı kazanabilmesi,
- Rengin özniteliklerini kavrayabilmesi; temel renk düzenlerini ve uyumlarını bilinçli kullanabilmesi; boya ve Işık renklerinin farklılıklarını fark edebilmesi,
- Tartışma ve kritikler aracılığıyla rengin terminolojisini öğrenebilmesi; rengin etkileşimlerini, renk karışımlarını ve rengin temel özelliklerini uygulama yoluyla işlerinde gösterebilmesi,
- Farklı malzemeleri ve araçları kullanarak tasarladığını doğru bir şekilde uygulama becerisini edinebilmesi,
- Tasarlanmış veya organik objeleri rahatlıkla, oran-orantı ve perspektif hatası yapmadan, hem foto-gerçekçi şekilde hem de farklı çizgi çeşitleriyle çizebilmesi beklenmektedir.

Ders İçeriği

Hafta Konular Açıklama

1. Seminer: Tasarımın İlkeleri Ve Öğelerine Giriş; Renge Giriş, Renk Kuramları; Temel Perspektif Bilgisi Ve Küp Etüdü
2. Seminer : Temel Tasarım Öğeleri: Nokta / Çizgi; Ton Değeri (Kromatik Ve Akromatik); Temel Perspektif Bilgisi Ve Küp Etüdü
3. Seminer: Temel Tasarım Öğeleri: Çizgi; Ton Değeri (Kromatik Ve Akromatik); Temel Perspektif Bilgisi Ve Silindirik Obje Etüdü
4. Seminer: Temel Tasarım Öğeleri: Şekil; Renk ve 12 Tonlu Renk Çemberi (Pigment Ve Işık Renkleri); Temel Perspektif Bilgisi Ve Silindirik Obje Etüdü
5. Seminer: Temel Tasarım Öğeleri: Şekil; Renk Çemberi ve Renk Kontrastlıkları; Kübik Ve Silindirik İki Objeden Oluşan Düzenek Etüdü
6. Seminer: Temel Tasarım Öğeleri: Doku; Açık-Koyu Renk Kontrastlığı; Realistik Obje Etüdü
- 7.Seminer: Temel Tasarım Öğeleri: Doku; Sıcak-Soğuk Renk Kontrastlığı; Realistik Obje Etüdü
8. Seminer: Mekân Ve Temel Tasarım İlkeleri; Tamamlayıcı Renk Kontrastlığı; Çizgi Çeşitleri
9. Seminer: Temel Tasarım İlkeleri; Tamamlayıcı Renk Kontrastlığı; Kontur Çizgi, Akıcı Çizgi ve İfadeci Çizgi Çalışmaları
10. Seminer: Temel Tasarım İlkeleri; Eş Zamanlı Renk Kontrastlığı; Kaligrafik Çizgi Çalışmaları
11. Seminer: Temel Tasarım İlkeleri; Monokromatik Renkler; Paralel Ve Çapraz Tarama Çalışmaları
12. Seminer: Temel Tasarım İlkeleri; Monokromatik Renkler; Paralel Ve Çapraz Tarama Çalışmaları
13. Seminer: Temel Tasarım İlkeleri; Renk Harmonisi; Modle Ve Ton
14. Seminer: Temel Tasarım İlkeleri; Renk Harmonisi; Modle Ve Ton

TEMEL TASARIM II:

Dersin Amacı

- Öğrencilere Sanat Tarihi içindeki önemli yaklaşımlarla ilgili teorik ve pratik çalışmalar yaptırarak bilgi vermek,
- Projeler ve tartışmalar yoluyla öğrencilere kavramsal ve analitik düşünme becerilerini geliştirmektir.

Bu derste öğrencinin,

- Rengin yapısal ve ifadeci anlatımını keşfedebilmesi,
- Rengin psikolojik etkilerini kavrayabilmesi
- Üç Boyutlu mekânda şekil/düzlemin, çizginin nasıl İki Boyutlu mekândaki şekilden, çizgiden farklı olduğunu öğrenebilmesi,
- Üç boyutlu algılama ve yorumlama becerisini geliştirebilmesi,
- İşçiliğin içeriğe katkısını, malzemelerin potansiyel işlevini, ekleme ve eksiltme gibi biçimlendirme tekniklerinin olanaklarını araştırması amaçlanmaktadır.

Dersin Öğrenme Kazanımları

1. Bu derste verilen eğitim sonunda öğrencinin; Tasarım ve Sanat Tarihi hakkında temel bilgiye sahip olabilmesi ve bu bilgiyi tasarımda nasıl kullanılabileceğinin becerisini kazanabilmesi.
2. Bir objenin ya da figürün nasıl bir dönüşüme uğrayabileceğini, başka bir forma dönüştürülebileceğini öğrenebilmesi,
3. Tasarım dilini kullanarak, tasarım ilkeleri bağlamında sanat ve tasarım temelli çalışmaları analiz edebilmesi,
4. Yaratıcı, analitik ve kavramsal düşünme becerilerini geliştirebilmesi,
5. Rengin psikolojik, duygusal, dramatik ve sembolik etkilerini keşfedebilecek bilgiye sahip olabilmesi ve bunları çalışmalarında kullanma becerisini kazanabilmesi,
6. Rengin tasarıma uzamsal bir etki kazandırdığını, plastik değer kattığını, kullanılan biçimleri, şekilleri görünür kıldığını uygulamalı projeler yoluyla kavrayabilmesi ve bu bilgiyi kullanabilmesi,
7. Üç Boyutlu tasarımın dağılımını, ilkelerini ve öğelerini analiz edebilmesi, tanımlayabilmesi ve üç boyutlu işlere uygulayabilmesi; çeşitli yapıları kurgulamak için üç

boyutlu tasarım malzemelerini ve süreçlerini kullanarak yaratıcı çözümleri ve yöntemleri geliştirebilmesi,

8. İçeriği ifade etmek için tasarımın ilkelerine göre üç boyutlu tasarım öğelerinin nasıl düzenlendiğini çözümleyebilmesi beklenmektedir.

Ders İçeriği

Hafta Konular Açıklama

1. Atölye Dersine Başlangıç- Giriş Seminer: Gestalt İlkeleri; Renk-Mekân İlişkisi; Temel Çok Yüzlü Formlar Oluşturma

2. Seminer: Gestalt İlkeleri; Renk-Mekân İlişkisi; Temel Çok Yüzlü Formlar Oluşturma

3. Seminer: Kamuflaj; Renk-Mekân İlişkisi; Temel Çok Yüzlü Formlar Oluşturma

4. Seminer: Kamuflaj; Renk Psikolojisi, Temel Çok Yüzlü Formlar Oluşturma

5. Seminer: Op Art Ve Optik Yanılsama; Renk Psikolojisi, Birim Tekrarı ile Rölyef Çalışması

6. Seminer: Op Art Ve Optik Yanılsama; Renk Çözümlemeleri, Birim Tekrarı ile Rölyef Çalışması

7. Seminer: Metamorfoz (Dönüşüm); Renk Çözümlemeleri, Üç Boyutta Işık, Doku, Ton Şekil Düzlem İlişkisi

8. Seminer: Metamorfoz (Dönüşüm); Renk Çözümlemeleri, Üç Boyutta Işık, Doku, Ton Şekil Düzlem İlişkisi

9. Seminer: Yapıyı Bozma Ve Yeniden Yapılandırma; Renk-Kompozisyon; Üç Boyutta Işık, Doku, Ton Şekil Düzlem İlişkisi

10. Seminer: Yapıyı Bozma Ve Yeniden Yapılandırma; Renk-Kompozisyon; Üç Boyutlu Formun Çizgisel Özellikleri

11. Seminer: Öykülendirme Ve Biçimlendirme; Renk-Denge; Üç Boyutlu Formun Çizgisel Özellikleri

12. Seminer: Kolaj - Dadaizm Renk-Denge Üç Boyutlu Formun Çizgisel Özellikleri

13. Seminer: Kolaj - Dadaizm; Renk-Ritim; Üç Boyutta Kütle-Hacim İlişkisi

14. Kavramsal Düşünme; Renk-Ritim; Üç Boyutta Kütle-Hacim İlişkisi

Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik ve Cam Tasarımı Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi

Kuruluş (kuruluş tarihi, programın genel yapısı)

Seramik Bölümü 1987-88 Öğretim yılında eğitim ve öğretime başlamıştır. Seramik Bölümü eğitim ve öğretim programı, bu dalda Öğretim yapan üniversitelerin lisans programları ve ülkemizdeki ortaöğretim koşulları göz önüne alınarak hazırlanmıştır. Dört yıl süreli bu programın birinci yılında Temel Sanat Eğitimi ve Seramik Tasarımı gibi uygulamalı dersler dışında, kuramsal ağırlıklı, sanat ve kültür dersleri yer almakta, ikinci yılda ilk yıldan başlatılan atölye ve teknoloji dersleri yoğunlaştırılarak ve Alçı Şekillendirme gibi diğer uygulama dersleri eklenerek, uygulamaya ağırlık kazandırılmaktadır. Belirli bir sanat formasyonu ile seramik mesleki formasyonu için hem kuramsal hem uygulamalı disiplinlerle sürdürülen eğitim ve öğretim, üçüncü yıldan itibaren,

- a) Serbest Seramik Tasarımı,
- b) Endüstriyel Seramik Tasarımı, gibi mesleki uzmanlık dallarına yönelmekte, eğitim ve öğretim bir bitirme projesiyle sona ermektedir.

TEMEL TASARIM I

Dersin Amacı

Bu derste öğrencinin,

- Çizgi, şekil, doku, renk, mekân, renk gibi tasarımın görsel dağarcığının farkındalığını (bilincini) geliştirebilmesi;
- Birlik, çeşitlilik, denge, vurgu, egemenlik, ritim, hareket, görsel uyum, oran, boyut, hiyerarşi, figür/zemin ilişkilerini ve plastik ekonomi gibi tasarım ilkelerini anlayabilmesi;
- Projeler ve tartışmalar yoluyla kavramsal, analitik ve yaratıcı düşünme becerilerini geliştirebilmesi;
- Rengin temel özellikleri hakkında bilgi edinmesi;
- Renk Kontraslıklarını öğrenmesi;
- Rengi ve ton değerini ayırt etmesini ve görmesini öğrenmesi;
- Diğer renkleri bulmak için renkleri karıştırmasını öğrenmesi;

- Işığın, renk ve biçim algılamamızı etkilediği değişik yöntem ve yolları inceleyerek öğrenebilmesi;
- Öğrencinin temel perspektif bilgileri ışığında oran-orantı hatası yapmadan, tasarlanmış veya organik objeleri, farklı çizgi tarzlarıyla çizgisel, tonlamalı ve gerçekçi bir şekilde çizebilmeyi/resmedebilmeyi öğrenebilmesi amaçlanmaktadır.

Dersin Öğrenme Kazanımları

- Bu derste verilen eğitim sonunda öğrencinin; Hem görsel hem de kuramsal olarak problemi belirleyebilme, problemin çözümü için veriler toplayabilme, inceleyebilme, kağıda aktarabilme ve geliştirebilme becerilerini kazanabilmesi,
- Tasarımın temel öğelerini ve ilkelerini kullanarak görsel problemin çözülmesi için etkileşimli çalışmalar üretebilmesi,
- Yaratıcı ve analitik düşünme becerilerini geliştirebilmesi,
- Görsel algılama, sanatsal dil ve sunum becerilerini kazanabilmesi; sanata yönelik kuramsal entellektüel alt yapıyı kazanabilmesi,
- Rengin özniteliklerini kavrayabilmesi; temel renk düzenlerini ve uyumlarını bilinçli kullanabilmesi; boya ve Işık renklerinin farklılıklarını fark edebilmesi,
- Tartışma ve kritikler aracılığıyla rengin terminolojisini öğrenebilmesi; rengin etkileşimlerini, renk karışımlarını ve rengin temel özelliklerini uygulama yoluyla işlerinde gösterebilmesi,
- Farklı malzemeleri ve araçları kullanarak tasarladığını doğru bir şekilde uygulama becerisini edinebilmesi,
- Tasarlanmış veya organik objeleri rahatlıkla, oran-orantı ve perspektif hatası yapmadan, hem foto-gerçekçi şekilde hem de farklı çizgi çeşitleriyle çizebilmesi beklenmektedir.

Ders İçeriği

Hafta Konular Açıklama

1.Seminer: Tasarımın İlkeleri Ve Öğelerine Giriş; Renge Giriş, Renk Kuramları; Temel Perspektif Bilgisi Ve Küp Etüdü

2. Seminer : Temel Tasarım Öğeleri: Nokta / Çizgi; Ton Değeri (Kromatik Ve Akromatik); Temel Perspektif Bilgisi Ve Küp Etüdü

3. Seminer: Temel Tasarım Öğeleri: Çizgi; Ton Değeri (Kromatik Ve Akromatik); Temel Perspektif Bilgisi Ve Silindirik Obje Etüdü
4. Seminer: Temel Tasarım Öğeleri: Şekil; Renk ve 12 Tonlu Renk Çemberi (Pigment Ve Işık Renkleri); Temel Perspektif Bilgisi Ve Silindirik Obje Etüdü
5. Seminer: Temel Tasarım Öğeleri: Şekil; Renk Çemberi ve Renk Kontrastlıkları; Kübik Ve Silindirik İki Objeden Oluşan Düzenek Etüdü
6. Seminer: Temel Tasarım Öğeleri: Doku; Açık-Koyu Renk Kontrastlığı; Realistik Obje Etüdü
7. Seminer: Temel Tasarım Öğeleri: Doku; Sıcak-Soğuk Renk Kontrastlığı; Realistik Obje Etüdü
8. Seminer: Mekân Ve Temel Tasarım İlkeleri; Tamamlayıcı Renk Kontrastlığı; Çizgi Çeşitleri
9. Seminer: Temel Tasarım İlkeleri; Tamamlayıcı Renk Kontrastlığı; Kontur Çizgi, Akıcı Çizgi ve İfadeci Çizgi Çalışmaları
10. Seminer: Temel Tasarım İlkeleri; Eş Zamanlı Renk Kontrastlığı; Kaligrafik Çizgi Çalışmaları
11. Seminer: Temel Tasarım İlkeleri; Monokromatik Renkler; Paralel Ve Çapraz Tarama Çalışmaları
12. Seminer: Temel Tasarım İlkeleri; Monokromatik Renkler; Paralel Ve Çapraz Tarama Çalışmaları
13. Seminer: Temel Tasarım İlkeleri; Renk Harmonisi; Modle Ve Ton
14. Seminer: Temel Tasarım İlkeleri; Renk Harmonisi; Modle Ve Ton

TEMEL TASARIM II

Dersin Amacı

- Öğrencilere Sanat Tarihi içindeki önemli yaklaşımlarla ilgili teorik ve pratik çalışmalar yaptırarak bilgi vermek,
- Projeler ve tartışmalar yoluyla öğrencilere kavramsal ve analitik düşünme becerilerini geliştirmektir.
- Bu derste öğrencinin,
- Rengin yapısal ve ifadeci anlatımını keşfedebilmesi,
- Rengin psikolojik etkilerini kavrayabilmesi

- Üç Boyutlu mekânda şekil/düzlemin, çizginin nasıl İki Boyutlu mekândaki şekilden, çizgiden farklı olduğunu öğrenebilmesi,
- Üç boyutlu algılama ve yorumlama becerisini geliştirebilmesi,
- İşçiliğin içeriğe katkısını, malzemelerin potansiyel işlevini, ekleme ve eksiltme gibi biçimlendirme tekniklerinin olanaklarını araştırması amaçlanmaktadır.

Dersin Öğrenme Kazanımları

- Bu derste verilen eğitim sonunda öğrencinin; Tasarım ve Sanat Tarihi hakkında temel bilgiye sahip olabilmesi ve bu bilgiyi tasarımda nasıl kullanılabileceğinin becerisini kazanabilmesi.
- Bir objenin ya da figürün nasıl bir dönüşüme uğrayabileceğini, başka bir forma dönüştürülebileceğini öğrenebilmesi,
- Tasarım dilini kullanarak, tasarım ilkeleri bağlamında sanat ve tasarım temelli çalışmaları analiz edebilmesi,
- Yaratıcı, analitik ve kavramsal düşünme becerilerini geliştirebilmesi,
- Rengin psikolojik, duygusal, dramatik ve sembolik etkilerini keşfedebilecek bilgiye sahip olabilmesi ve bunları çalışmalarında kullanma becerisini kazanabilmesi,
- Rengin tasarıma uzamsal bir etki kazandırdığını, plastik değer kattığını, kullanılan biçimleri, şekilleri görünür kıldığını uygulamalı projeler yoluyla kavrayabilmesi ve bu bilgiyi kullanabilmesi,
- Üç Boyutlu tasarımın dağarcığını, ilkelerini ve öğelerini analiz edebilmesi, tanımlayabilmesi ve üç boyutlu işlere uygulayabilmesi; çeşitli yapıları kurgulamak için üç boyutlu tasarım malzemelerini ve süreçlerini kullanarak yaratıcı çözümleri ve yöntemleri geliştirebilmesi,
- İçeriği ifade etmek için tasarımın ilkelerine göre üç boyutlu tasarım öğelerinin nasıl düzenlendiğini çözümleyebilmesi beklenmektedir.

Ders İçeriği

Hafta Konular Açıklama

1. Atölye Dersine Başlangıç - Giriş Seminer: Gestalt İlkeleri; Renk-Mekân İlişkisi; Temel Çok Yüzlü Formlar Oluşturma

2. Seminer: Gestalt İlkeleri; Renk-Mekân İlişkisi; Temel Çok Yüzlü Formlar Oluşturma
3. Seminer: Kamuflaj; Renk-Mekân İlişkisi; Temel Çok Yüzlü Formlar Oluşturma
4. Seminer: Kamuflaj; Renk Psikolojisi; Temel Çok Yüzlü Formlar Oluşturma
5. Seminer: Op Art Ve Optik Yanılsama; Renk Psikolojisi; Birim Tekrarı ile Rölyef Çalışması
6. Seminer: Op Art Ve Optik Yanılsama; Renk Çözümlemeleri; Birim Tekrarı ile Rölyef Çalışması
7. Seminer: Metamorfoz (Dönüşüm); Renk Çözümlemeleri; Üç Boyutta Işık, Doku, Ton Şekil Düzlem İlişkisi
8. Seminer: Metamorfoz (Dönüşüm); Renk Çözümlemeleri; Üç Boyutta Işık, Doku, Ton Şekil Düzlem İlişkisi
9. Seminer: Yapıyı Bozma Ve Yeniden Yapılandırma; Renk-Kompozisyon; Üç Boyutta Işık, Doku, Ton Şekil Düzlem İlişkisi
10. Seminer: Yapıyı Bozma Ve Yeniden Yapılandırma; Renk-Kompozisyon; Üç Boyutlu Formun Çizgisel Özellikleri
11. Seminer: Öykülendirme Ve Biçimlendirme; Renk-Denge; Üç Boyutlu Formun Çizgisel Özellikleri
12. Seminer: Kolaj - Dadaizm Renk-Denge Üç Boyutlu Formun Çizgisel Özellikleri
13. Seminer: Kolaj - Dadaizm; Renk-Ritim; Üç Boyutta Kütle-Hacim İlişkisi
14. Kavramsal Düşünme; Renk-Ritim; Üç Boyutta Kütle-Hacim İlişkisi

4.9.7. Güzel Sanatlar Fakültesi Aksesuar Tasarımı Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi

TEMEL TASARIM I

Dersin Amacı

Bu derste öğrencinin,

1. Çizgi, şekil, doku, renk, mekân, renk gibi tasarımın görsel taşıyıcılığının farkındalığını (bilincini) geliştirebilmesi;
2. Birlik, çeşitlilik, denge, vurgu, egemenlik, ritim, hareket, görsel uyum, oran, boyut, hiyerarşi, figür/zemin ilişkilerini ve plastik ekonomi gibi tasarım ilkelerini anlayabilmesi;

3. Projeler ve tartışmalar yoluyla kavramsal, analitik ve yaratıcı düşünme becerilerini geliştirebilmesi;
4. Rengin temel özellikleri hakkında bilgi edinmesi;
5. Renk Kontraslıklarını öğrenmesi;
6. Rengi ve ton değerini ayırt etmesini ve görmesini öğrenmesi;
7. Diğer renkleri bulmak için renkleri karıştırmasını öğrenmesi;
8. Işığın, renk ve biçim algılamamızı etkilediği değişik yöntem ve yolları inceleyerek öğrenebilmesi;
9. Öğrencinin temel perspektif bilgileri ışığında oran-orantı hatası yapmadan, tasarlanmış veya organik objeleri, farklı çizgi tarzlarıyla çizgisel, tonlamalı ve gerçekçi bir şekilde çizebilmeyi/resmedebilmeyi öğrenebilmesi amaçlanmaktadır.

Dersin Öğrenme Kazanımları

- Bu derste verilen eğitim sonunda öğrencinin; hem görsel hem de kuramsal olarak problemi belirleyebilme, problemin çözümü için veriler toplayabilme, inceleyebilme, kağıda aktarabilme ve geliştirebilme becerilerini kazanabilmesi,
- Tasarımın temel öğelerini ve ilkelerini kullanarak görsel problemin çözülmesi için etkileşimli çalışmalar üretebilmesi,
- Yaratıcı ve analitik düşünme becerilerini geliştirebilmesi,
- Görsel algılama, sanatsal dil ve sunum becerilerini kazanabilmesi; sanata yönelik kuramsal entellektüel alt yapıyı kazanabilmesi,
- Rengin özniteliklerini kavrayabilmesi; temel renk düzenlerini ve uyumlarını bilinçli kullanabilmesi; boya ve Işık renklerinin farklılıklarını fark edebilmesi,
- Tartışma ve kritikler aracılığıyla rengin terminolojisini öğrenebilmesi; rengin etkileşimlerini, renk karışımlarını ve rengin temel özelliklerini uygulama yoluyla işlerinde gösterebilmesi,
- Farklı malzemeleri ve araçları kullanarak tasarladığını doğru bir şekilde uygulama becerisini edinebilmesi,
- Tasarlanmış veya organik objeleri rahatlıkla, oran-orantı ve perspektif hatası yapmadan, hem foto-gerçekçi şekilde hem de farklı çizgi çeşitleriyle çizebilmesi beklenmektedir.

Ders İçeriği

Hafta Konular Açıklama

1. Seminer: Tasarımın İlkeleri Ve Öğelerine Giriş; Renge Giriş, Renk Kuramları; Temel Perspektif Bilgisi Ve Küp Etüdü
2. Seminer : Temel Tasarım Öğeleri: Nokta / Çizgi; Ton Değeri (Kromatik Ve Akromatik); Temel Perspektif Bilgisi Ve Küp Etüdü
3. Seminer: Temel Tasarım Öğeleri: Çizgi; Ton Değeri (Kromatik Ve Akromatik); Temel Perspektif Bilgisi Ve Silindirik Obje Etüdü
4. Seminer: Temel Tasarım Öğeleri: Şekil; Renk ve 12 Tonlu Renk Çemberi (Pigment Ve Işık Renkleri); Temel Perspektif Bilgisi Ve Silindirik Obje Etüdü
5. Seminer: Temel Tasarım Öğeleri: Şekil; Renk Çemberi ve Renk Kontrastlıkları; Kübik Ve Silindirik İki Objeden Oluşan Düzenek Etüdü
6. Seminer: Temel Tasarım Öğeleri: Doku; Açık-Koyu Renk Kontrastlığı; Realistik Obje Etüdü
7. Seminer: Temel Tasarım Öğeleri: Doku; Sıcak-Soğuk Renk Kontrastlığı; Realistik Obje Etüdü
8. Seminer: Mekân Ve Temel Tasarım İlkeleri; Tamamlayıcı Renk Kontrastlığı; Çizgi Çeşitleri
9. Seminer: Temel Tasarım İlkeleri; Tamamlayıcı Renk Kontrastlığı; Kontur Çizgi, Akıcı Çizgi ve İfadeci Çizgi Çalışmaları
10. Seminer: Temel Tasarım İlkeleri; Eş Zamanlı Renk Kontrastlığı; Kaligrafik Çizgi Çalışmaları
11. Seminer: Temel Tasarım İlkeleri; Monokromatik Renkler; Paralel Ve Çapraz Tarama Çalışmaları
12. Seminer: Temel Tasarım İlkeleri; Monokromatik Renkler; Paralel Ve Çapraz Tarama Çalışmaları
13. Seminer: Temel Tasarım İlkeleri; Renk Harmonisi; Modle Ve Ton
14. Seminer: Temel Tasarım İlkeleri; Renk Harmonisi; Modle Ve Ton

TEMEL TASARIM II

Dersin Amacı

- Öğrencilere Sanat Tarihi içindeki önemli yaklaşımlarla ilgili teorik ve pratik çalışmalar yaptırarak bilgi vermek,
- Projeler ve tartışmalar yoluyla öğrencilere kavramsal ve analitik düşünme becerilerini geliştirmektir.

Bu derste öğrencinin,

- Rengin yapısal ve ifadeci anlatımını keşfedebilmesi,
- Rengin psikolojik etkilerini kavrayabilmesi
- Üç Boyutlu mekânda şekil/düzlemin, çizginin nasıl İki Boyutlu mekândaki şekilden, çizgiden farklı olduğunu öğrenebilmesi,
- Üç boyutlu algılama ve yorumlama becerisini geliştirebilmesi,
- İşçiliğin içeriğe katkısını, malzemelerin potansiyel işlevini, ekleme ve eksiltme gibi biçimlendirme tekniklerinin olanaklarını araştırması amaçlanmaktadır.

Dersin Öğrenme Kazanımları

- Bu derste verilen eğitim sonunda öğrencinin; Tasarım ve Sanat Tarihi hakkında temel bilgiye sahip olabilmesi ve bu bilgiyi tasarımda nasıl kullanılabileceğinin becerisini kazanabilmesi.
- Bir objenin ya da figürün nasıl bir dönüşüme uğrayabileceğini, başka bir forma dönüştürülebileceğini öğrenebilmesi,
- Tasarım dilini kullanarak, tasarım ilkeleri bağlamında sanat ve tasarım temelli çalışmaları analiz edebilmesi,
- Yaratıcı, analitik ve kavramsal düşünme becerilerini geliştirebilmesi,
- Rengin psikolojik, duygusal, dramatik ve sembolik etkilerini keşfedebilecek bilgiye sahip olabilmesi ve bunları çalışmalarında kullanma becerisini kazanabilmesi,
- Rengin tasarıma uzamsal bir etki kazandırdığını, plastik değer kattığını, kullanılan biçimleri, şekilleri görünür kıldığını uygulamalı projeler yoluyla kavrayabilmesi ve bu bilgiyi kullanabilmesi,
- Üç Boyutlu tasarımın dağarcığını, ilkelerini ve öğelerini analiz edebilmesi, tanımlayabilmesi ve üç boyutlu işlere uygulayabilmesi; çeşitli yapıları kurgulamak için üç

boyutlu tasarım malzemelerini ve süreçlerini kullanarak yaratıcı çözümleri ve yöntemleri geliştirebilmesi,

- İçeriği ifade etmek için tasarımın ilkelerine göre üç boyutlu tasarım öğelerinin nasıl düzenlendiğini çözümleyebilmesi beklenmektedir.

Ders İçeriği

Hafta Konular

1. Atölye Dersine Başlangıç - Giriş Seminer: Gestalt İlkeleri; Renk-Mekân İlişkisi; Temel Çok Yüzlü Formlar Oluşturma
 2. Seminer: Gestalt İlkeleri; Renk-Mekân İlişkisi; Temel Çok Yüzlü Formlar Oluşturma
 3. Seminer: Kamuflej; Renk-Mekân İlişkisi; Temel Çok Yüzlü Formlar Oluşturma
 4. Seminer: Kamuflej; Renk Psikolojisi; Temel Çok Yüzlü Formlar Oluşturma
 5. Seminer: Op Art Ve Optik Yanılsama; Renk Psikolojisi; Birim Tekrarı ile Rölyef Çalışması
 6. Seminer: Op Art Ve Optik Yanılsama; Renk Çözümlemeleri; Birim Tekrarı ile Rölyef Çalışması
 7. Seminer: Metamorfoz (Dönüşüm); Renk Çözümlemeleri; Üç Boyutta Işık, Doku, Ton Şekil Düzlem İlişkisi
 8. Seminer: Metamorfoz (Dönüşüm); Renk Çözümlemeleri; Üç Boyutta Işık, Doku, Ton Şekil Düzlem İlişkisi
 9. Seminer: Yapıyı Bozma Ve Yeniden Yapılandırma; Renk-Kompozisyon; Üç Boyutta Işık, Doku, Ton Şekil Düzlem İlişkisi
 10. Seminer: Yapıyı Bozma Ve Yeniden Yapılandırma; Renk-Kompozisyon; Üç Boyutlu Formun Çizgisel Özellikleri
 11. Seminer: Öykülendirme Ve Biçimlendirme; Renk-Denge; Üç Boyutlu Formun Çizgisel Özellikleri
 12. Seminer: Kolaj - Dadaizm Renk-Denge Üç Boyutlu Formun Çizgisel Özellikleri
 13. Seminer: Kolaj - Dadaizm; Renk-Ritim; Üç Boyutta Kütle-Hacim İlişkisi
 14. Kavramsal Düşünme; Renk-Ritim; Üç Boyutta Kütle-Hacim İlişkisi
- 3.10. Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi

Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi

Temel Sanat Eğitimi I

Ders Dili: Türkçe

Ders Türü: Zorunlu Dersler

Dersin Veriliş Biçimi: Yüz yüze eğitim

Dersin Önkoşulları: Bu dersin önkoşulu ya da eş koşulu bulunmamaktadır.

Önerilen Dersler: Bu dersle ilişkili önerilen başka dersler bulunmamaktadır.

1. Haftalar: Işığın tanımı,görsel Anlatım ögesi olarak Işık (çizim ve üç boyutlu uygulama)
2. Haftalar: Doğada ışık, sanatta ışık (çizim ve üç boyutlu uygulama)
3. Haftalar: Görsel anlatımın temel öğelerinden nokta ve çizgi ile ışığın anlatımı (çizim ve üç boyutlu uygulama)
4. Haftalar: Nokta, noktanın tanımı, görsel anlatım ögesi olarak Nokta (çizim ve üç boyutlu uygulama)
5. Haftalar: Nokta ilişkileri, nokta türleri, sanatta ve doğada Nokta (çizim ve üç boyutlu uygulama)
6. Haftalar: Görsel anlatımda Zıtlık, ritim, denge (çizim ve üç boyutlu uygulama)
7. Haftalar: Görsel anlatımda derinlik etkileri ve Optik (çizim ve üç boyutlu uygulama)
8. Haftalar: Çizgi, çizginin tanımı,görsel anlatımda çizginin etkileri (çizim ve üç boyutlu uygulama)
9. Haftalar: Çizgi türleri ve ilişkileri,doğada ve sanatta Çizgi (çizim ve üç boyutlu uygulama)
10. Haftalar: Değişik gereçlerin çizgi olanakları Leke, Lekenin tanımı (çizim ve üç boyutlu uygulama)
11. Haftalar: Perspektif, çizgi perspektifi, hava perspektifi (çizim ve üç boyutlu uygulama)
12. Haftalar: Doku, dış yapı, tekstür; dokunun tanımı, görsel anlatımda dokunun etkileri (çizim ve üç boyutlu uygulama)
13. Haftalar: Doğal dokular, yapay dokular (çizim ve üç boyutlu uygulama)
14. Haftalar: Konuların tekrarı ve değerlendirilmesi

Öğrenme Çıktıları:

Plastik sanatların temeli olan ışık, gölge, çizgi, nokta, leke ve dokuyu tanıyabilecektir. Doğal bir nesne üzerinde ışık ve gölgeyi kullanır. Cansız objeler kullanarak çizgi, nokta, leke elemanlarını yorumlar. Doğal ve yapay dokuları araştırır. Plastik sanatların temel ilkeleri olan denge, ritim, zıtlık ve perspektifi tanıyabilecektir. Denge ve ritim kavramını çizim ve üçboyutlu uygulayarak geliştirir. Perspektif kavram ve kurallarını çizim ve üç boyut üzerinde yorumlar. Zıtlık Kavramını kullanır ve yorumlar. Plastik sanatların malzeme tekniklerini siyah- beyaz ve üç boyutla uygulayabilecektir. Kara kalem, fon kartonu ve çeşitli çizim araçlarını kullanır. üç boyutlu teknikle kolaj çalışmaları yapar. Doğana yararlanarak kendi kişisel yorumlarıyla özgün çalışmalar yapabilecektir. Doğal ve yapay nesneleri tanımlar. Doğal olanı bozup yeniden kurgulayarak tasarlar. Doğal ve yapay nesneler arasında yeni yorumlar geliştirir.

Program Çıktılarına Katkısı

- Sanat ve tasarım bilgilerini grafik tasarım alanında uygulayabilme
- Sanat ve tasarım problemlerini tanımlama becerisine sahip olabilme
- Sanat ve tasarım problemlerini çözümleme becerisine sahip olabilme
- Fikir ve sanat eserleri hakkında mesleki ve etik sorumluluk bilincine sahip olabilme
- Etkin iletişim kurma, kendini ifade edebilme ve ikna becerisine sahip olabilme
- Yaşam boyu eğitimin önemini kavrama becerisine sahip olabilme
- Yaşam boyu eğitim gerekliliklerinin yerine getirebilme becerisine sahip olabilme
- Çağın sorunlarını takip edebilme becerisine sahip olabilme
- Araştırma, deneyimleme, analiz, değerlendirme ve yorumlayabilme
- Sorun ve gereksinimleri karşılayacak bir ürünü/yapıtı ya da süreci tasarlayabil
- Disiplinlerarası ortak çalışabilme
- Sanat ve tasarım çözümlemelerini toplumsal ve evrensel boyutlarda anlayabilme becerisine sahip olabilme
- Sanat ve tasarım problemlerinin çözümünde gerekli malzemeleri kullanabilme yetkinliğine sahip olabilme
- Sanat ve tasarım problemlerini çözümlerken çevre bilincine sahip olabilme
- Tasarım problemlerini çözümlemede kullanılan malzemelerin seçiminde çevreye karşı duyarlı olabilme

Temel Sanat Eğitimi II

İçerik

1. Haftalar: Renk, rengin tanımı. Görsel anlatım ögesi olarak renk.
2. Haftalar: Renk Renk kontrastları. Renk psikolojisi.
3. Haftalar: Yalın renk kontrastı.
4. Haftalar: Açık- koyu renk kontrastı .
5. Haftalar: Sıcak- soğuk renk kontrastı.
6. Haftalar: Komplementer (tamamlayıcı) renk kontrastı.
7. Haftalar: Simultane kontrast.
8. Haftalar: Kalite kontrastı.
9. Haftalar: Miktar kontrastı
10. Haftalar: Rengin tekrarı - renk perspektifi ve renk -form ilişkisi.
11. Haftalar: Strüktür(İç yapı), doğal strüktür, Yapay strüktür.
12. Haftalar: Tasarımda strüktür, malzeme kolajı.
13. Haftalar: Form tekrarı, yeni form üretmede birim eleman
14. Haftalar: Görsel anlatımda derinlik etkileri ve optik

Öğrenme Çıktıları: Rengi psikolojik ve fizyolojik olarak tanımlayabilecektir.

Program Çıktılarına Katkısı

- Sanat ve tasarım bilgilerini grafik tasarım alanında uygulayabilme
- Sanat ve tasarım problemlerini tanımlama becerisine sahip olabilme
- Sanat ve tasarım problemlerini çözümleme becerisine sahip olabilme
- Fikir ve sanat eserleri hakkında mesleki ve etik sorumluluk bilincine sahip olabilme
- Etkin iletişim kurma, kendini ifade edebilme ve ikna becerisine sahip olabilme
- Yaşam boyu eğitimin önemini kavrama becerisine sahip olabilme
- Yaşam boyu eğitim gerekliliklerinin yerine getirebilme becerisine sahip olabilme
- Çağın sorunlarını takip edebilme becerisine sahip olabilme

- Araştırma, deneyimleme, analiz, değerlendirme ve yorumlayabilme
- Sorun ve gereksinimleri karşılayacak bir ürünü/yapıtı ya da süreci tasarlayabilme
- Disiplinlerarası ortak çalışabilme
- Sanat ve tasarım çözümlemelerini toplumsal ve evrensel boyutlarda anlayabilme becerisine sahip olabilme
- Sanat ve tasarım problemlerinin çözümünde gerekli malzemeleri kullanabilme yetkinliğine sahip olabilme
- Sanat ve tasarım problemlerini çözümlerken çevre bilincine sahip olabilme
- Tasarım problemlerini çözümlemede kullanılan malzemelerin seçiminde çevreye karşı duyarlı olabilme

Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik Bölümü Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi İçerik

1. Haftalar: Işığın tanımı,görsel Anlatım ögesi olarak Işık (çizim ve üç boyutlu uygulama)
2. Haftalar: Doğada ışık, sanatta ışık (çizim ve üç boyutlu uygulama)
3. Haftalar: Görsel anlatımın temel öğelerinden nokta ve çizgi ile ışığın anlatımı (çizim ve üç boyutlu uygulama)
4. Haftalar: Nokta, noktanın tanımı,görsel anlatım ögesi olarak Nokta (çizim ve üç boyutlu uygulama)
5. Haftalar: Nokta ilişkileri, nokta türleri, sanatta ve doğada Nokta (çizim ve üç boyutlu uygulama)
6. Haftalar: Görsel anlatımda Zıtlık, ritim, denge (çizim ve üç boyutlu uygulama)
7. Haftalar: Görsel anlatımda derinlik etkileri ve Optik (çizim ve üç boyutlu uygulama)
8. Haftalar: Çizgi, çizginin tanımı,görsel anlatımda çizginin etkileri (çizim ve üç boyutlu uygulama)
9. Haftalar: Çizgi türleri ve ilişkileri,doğada ve sanatta Çizgi (çizim ve üç boyutlu uygulama)
10. Haftalar: Değişik gereçlerin çizgi olanakları Leke, Lekenin tanımı (çizim ve üç boyutlu uygulama)
11. Haftalar: Perspektif, çizgi perspektifi, hava perspektifi (çizim ve üç boyutlu uygulama)

12. Haftalar: Doku, dış yapı, tekstür; dokunun tanımı, görsel anlatımda dokunun etkileri (çizim ve üç boyutlu uygulama)

13. Haftalar: Doğal dokular, yapay dokular (çizim ve üç boyutlu uygulama)

14. Haftalar: Konuların tekrarı ve değerlendirilmesi

Öğrenme Çıktıları:

Plastik sanatların temeli olan ışık, gölge, çizgi, nokta, leke ve dokuyu tanıyabilecektir. Doğal bir nesne üzerinde ışık ve gölgeyi kullanır. Cansız objeler kullanarak çizgi, nokta, leke elemanlarını yorumlar. Doğal ve yapay dokuları araştırır. Plastik sanatların temel ilkeleri olan denge, ritim, zıtlık ve perspektifi tanıyabilecektir. Denge ve ritim kavramını çizim ve üçboyutlu uygulayarak geliştirir. Perspektif kavram ve kurallarını çizim ve üç boyut üzerinde yorumlar. Zıtlık Kavramını kullanır ve yorumlar. Plastik sanatların malzeme tekniklerini siyah- beyaz ve üç boyutla uygulayabilecektir. Kara kalem, fon kartonu ve çeşitli çizim araçlarını kullanır. üç boyutlu teknikle kolaj çalışmaları yapar. Doğana yararlanarak kendi kişisel yorumlarıyla özgün çalışmalar yapabilecektir. Doğal ve yapay nesneleri tanımlar. Doğal olanı bozup yeniden kurgulayarak tasarlar. Doğal ve yapay nesneler arasında yeni yorumlar geliştirir.

Program Çıktılarına Katkısı:

- Sanat, tasarım ve seramik alanına yönelik uygulama becerisine sahip olmak
- Araştırma, analiz, değerlendirme ve yorumlama becerisi
- Seramik alanının gerektirdiği kısıtlamaları göz önünde bulundurarak, ortaya konan sorun ve gereksinimleri karşılayacak bir ürünü/yapıtı ya da süreci tasarlama ve yaratma becerisi
- Kendi alanını diğer disiplinlerle ilişkilendirerek bireysel ve grup içinde çalışma becerisi
- Sanat ve tasarım sorunlarını belirleme, tanımlama ve çözme becerisi
- Sanat eserleri alanında mesleki ve etik sorumluluk bilinci
- Etkin iletişim kurma ve kendini ifade edebilme becerisi
- Sanat/tasarım çözümlemelerinin, evrensel ve toplumsal boyutlarda etkilerini anlamak için gerekli genişlikte eğitim
- Yaşam boyu öğrenmenin gerekliliği, bilinci ve bunu gerçekleştirebilme becerisi

- Çağın sorunları hakkında kendini geliştirebilme bilinci
- Sanat ve tasarım uygulamaları için gerekli olan teknikleri ve yenilikleri kullanma becerisi
- Araştırma yönü kuvvetli, teknolojik gelişmeleri takip eden ve alanına adapte edebilme bilinci
- Sanat ve tasarım bilincini toplumla paylaşarak sosyal, kültürel ve toplumsal sorumlulukları kavrama, benimseme bilinci
- Yaratıcılık sürecinde mesleki özgüvenle birlikte kavramsal bilgi birikimi ve becerileri pekiştirme bilinci
- Sanatı ve tasarımı toplumsal bir sorumluluk boyutunda kavrayan ve alanına yönelik uluslararası gelişmeleri takip eden bireyler yetiştirmek

Güzel Sanatlar Fakültesi Baskı Sanatları Bölümü Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi

Temel Sanat Eğitimi I

İçerik

Haftalar	Konular
1. Haftalar	Işığın tanımı, görsel Anlatım ögesi olarak Işık (çizim ve üç boyutlu uygulama)
2. Haftalar	Doğada ışık, sanatta ışık (çizim ve üç boyutlu uygulama)
3. Haftalar	Görsel anlatımın temel öğelerinden nokta ve çizgi ile ışığın anlatımı (çizim ve üç boyutlu uygulama)
4. Haftalar	Nokta, noktanın tanımı, görsel anlatım ögesi olarak Nokta (çizim ve üç boyutlu uygulama)
5. Haftalar	Nokta ilişkileri, nokta türleri, sanatta ve doğada Nokta (çizim ve üç boyutlu uygulama)
6. Haftalar	Görsel anlatımda Zıtlık, ritim, denge (çizim ve üç boyutlu uygulama)
7. Haftalar	Görsel anlatımda derinlik etkileri ve Optik (çizim ve üç boyutlu uygulama)
8. Haftalar	Çizgi, çizginin tanımı, görsel anlatımda çizginin etkileri (çizim ve üç boyutlu uygulama)

9. Haftalar Çizgi türleri ve ilişkileri, doğada ve sanatta Çizgi (çizim ve üç boyutlu uygulama)

10. Haftalar Değişik gereçlerin çizgi olanakları Leke, Lekenin tanımı (çizim ve üç boyutlu uygulama)

11. Haftalar Perspektif, çizgi perspektifi, hava perspektifi (çizim ve üç boyutlu uygulama)

12. Haftalar Doku, dış yapı, tekstür; dokunun tanımı, görsel anlatımda dokunun etkileri (çizim ve üç boyutlu uygulama)

13. Haftalar Doğal dokular, yapay dokular (çizim ve üç boyutlu uygulama)

14. Haftalar Konuların tekrarı ve değerlendirilmesi

Öğrenme Çıktıları

- Plastik sanatların temeli olan ışık, gölge, çizgi, nokta, leke ve dokuyu tanıyabilecektir.
- Doğal bir nesne üzerinde ışık ve gölgeyi kullanır.
- Cansız objeler kullanarak çizgi, nokta, leke elemanlarını yorumlar.
- Doğal ve yapay dokuları araştırır.
- Plastik sanatların temel ilkeleri olan denge, ritim, zıtlık ve perspektifi tanıyabilecektir.
- Denge ve ritim kavramını çizim ve üçboyutlu uygulayarak geliştirir.
- Perspektif kavram ve kurallarını çizim ve üç boyut üzerinde yorumlar.
- Zıtlık Kavramını kullanır ve yorumlar.
- Plastik sanatların malzeme tekniklerini siyah- beyaz ve üç boyutla uygulayabilecektir.
- Kara kalem, fon kartonu ve çeşitli çizim araçlarını kullanır.
- Üç boyutlu teknikle kolaj çalışmaları yapar.
- Doğana yararlanarak kendi kişisel yorumlarıyla özgün çalışmalar yapabilecektir.
- Doğal ve yapay nesneleri tanımlar.
- Doğal olanı bozup yeniden kurgulayarak tasarlar.
- Doğal ve yapay nesneler arasında yeni yorumlar geliştirir.

Program Yeterlilikleri Katkı Düzeyi

- Baskıresim konusunda yeterli bilgi ve teknik donanıma sahip olma ve bunu uygulayabilme becerisi
- Deneysel tasarımlar yapma, bunları değerlendirme, yorumlama ve çıkarımlarını sonraki süreçlerde kullanabilme becerisi
- Çağın sanatsal beklentilerine uygun yapıt üretebilme becerisi
- Disiplinlerarası düşünebilme ve bu gruplarla çalışabilme becerisi
- Baskıresim / sanat sorunlarını tanıma, tanımlama, formüle etme ve çözümleme becerisi
- Sanatsal sorumluluk ve buna uygun etik bilinci
- Toplumda etkileşim ve etkin iletişim kurma bilinci
- Sanatsal özgürlüğün gerektirdiği genişlikte ve özgünlükte eğitim
- Öğrenme sürecinin yaşam boyu kesintisiz devam ettiği bilinci
- Çağdaş sanat ve çağın toplumsal sorunları hakkında bilgi sahibi olmak
- Baskıresmin gerektirdiği gravür, serigrafî, litografi, yüksek baskı, dijital baskı tekniklerini ve yeni araçları kullanabilme becerisi
- Bir yabancı dilde sözlü ve yazılı iletişim kurabilme becerisi

TEMEL SANAT EĞİTİMİ II

İçerik

Haftalar	Konular
1. Haftalar	Renk, rengin tanımı. Görsel anlatım ögesi olarak renk.
2. Haftalar	Renk Renk kontrastları. Renk psikolojisi.
3. Haftalar	Yalın renk kontrastı.
4. Haftalar	Açık- koyu renk kontrastı.
5. Haftalar	Sıcak- soğuk renk kontrastı.
6. Haftalar	Komplementer (tamamlayıcı) renk kontrastı.
7. Haftalar	Simultane kontrast.
8. Haftalar	Kalite kontrastı.
9. Haftalar	Miktar kontrastı

10. Haftalar Rengin tekrarı - renk perspektifi ve renk -form ilişkisi.

11. Haftalar Strüktür(İç yapı), doğal strüktür, Yapay strüktür.

12. Haftalar Tasarımda strüktür, malzeme kolajı.

13. Haftalar Form tekrarı, yeni form üretmede birim eleman

14. Haftalar Görsel anlatımda derinlik etkileri ve optik

Öğrenme Çıktıları Rengi psikolojik ve fizyolojik olarak tanımlayabilecektir.

Öğretim Yöntem ve TeknikleriÖğretim Yöntemleri

Program Yeterlilikleri Katkı Düzeyi

- Baskıresim konusunda yeterli bilgi ve teknik donanıma sahip olma ve bunu uygulayabilme becerisi
- Deneysel tasarımlar yapma, bunları değerlendirme, yorumlama ve çıkarımlarını sonraki süreçlerde kullanabilme becerisi
- Çağın sanatsal beklentilerine uygun yapıt üretebilme becerisi
- Disiplinlerarası düşünebilme ve bu gruplarla çalışabilme becerisi
- Baskıresim / sanat sorunlarını tanıma, tanımlama, formüle etme ve çözümleme becerisi
- Sanatsal sorumluluk ve buna uygun etik bilinci
- Toplumda etkileşim ve etkin iletişim kurma bilinci
- Sanatsal özgürlüğün gerektirdiği genişlikte ve özgünlükte eğitim
- Öğrenme sürecinin yaşam boyu kesintisiz devam ettiği bilinci
- Çağdaş sanat ve çağın toplumsal sorunları hakkında bilgi sahibi olmak
- Baskıresmin gerektirdiği gravür, serigrafi, litografi, yüksek baskı, dijital baskı tekniklerini ve yeni araçları kullanabilme becerisi
- Bir yabancı dilde sözlü ve yazılı iletişim kurabilme becerisi

Güzel Sanatlar Fakültesi Heykel Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi

Temel Heykel Eğitimi I

İçerik

Haftalar Konular

1. Haftalar form ve biçim kavramları.
2. Haftalar Form çeşitleri, geometrik formlar üzerinden uygulamalar.
3. Haftalar Geometrik formlar üzerinden uygulamalar.
4. Haftalar Nokta çeşitleri ve kompozisyondaki yeri.
5. Haftalar Organik form uygulamaları.
6. Haftalar Organik form uygulamaları.
7. Haftalar Çizgi çeşitleri ve kompozisyonda kullanımı.
8. Haftalar Organik ve geometrik formların birlikte kullanımı.
9. Haftalar Kompozisyonda simetrik ve asimetrik denge.
10. Haftalar 3 boyutlu kompozisyonda denge.
11. Haftalar 3 boyutlu çizgisel düzenlemeler.
12. Haftalar 3 boyutlu çizgisel düzenlemeler.
13. Haftalar Tekrar ve ritim kavramları.
14. Haftalar kompozisyonda tekrar ve ritim.

Program Çıktılarına Katkısı

- Sanat ve tasarım bilgilerini heykel alanında uygulama becerisi.
- Disiplinlerarası ortak çalışabilme becerisi.
- Heykel sanatı sorunlarını belirleme, tanımlama ve çözümleme becerisi.
- Etkin iletişim kurma ve kendini ifade edebilme becerisi.
- Çağın sorunları hakkında bilgili olmak.
- Heykel uygulamaları için gerekli olan teknik ve yenilikleri kullanma becerisi.

Temel Heykel Eğitimi II

II.YARIYIL

İçerik

Haftalar Konular

1. Haftalar Doku ve algıya etkisi

2. Haftalar Doku türleri
3. Haftalar Doku elde etmeye yarayan geleneksel aletlerin kullanımı
4. Haftalar Farklı materyaller kullanarak doku denemeleri
5. Haftalar Işık ve Renk
6. Haftalar ı ışık ve boya renkleri
7. Haftalar Ana ve Ara renkler ve etkileşimleri
8. Haftalar Renklerin psikolojik etkilerine göre kullanımı
9. Haftalar Buluntu obje ile kompozisyon oluşturma
10. Haftalar Buluntu obje ile kompozisyon oluşturma
11. Haftalar Birim obje ile strüktürel kompozisyonlar
12. Haftalar Birim obje ile strüktürel kompozisyonlar
13. Haftalar Tel, Kafes Teli v.b. malzemeler ile kompozisyonlar ve boşluk, hacim algısı
14. Haftalar Tel, Kafes Teli v.b. malzemeler ile kompozisyonlar ve boşluk, hacim algısı

Program Çıktılarına Katkısı

Program Yeterlilikleri Katkı Düzeyi

- Sanat ve tasarım bilgilerini heykel alanında uygulama becerisi.
- Disiplinlerarası ortak çalışabilme becerisi.
- Heykel sanatı sorunlarını belirleme, tanımlama ve çözümleme becerisi.
- Etkin iletişim kurma ve kendini ifade edebilme becerisi.
- Çağın sorunları hakkında bilgili olmak.
- Heykel uygulamaları için gerekli olan teknik ve yenilikleri kullanma becerisi.

Güzel Sanatlar Fakültesi Çizgi Film Animasyon Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi

Temel Sanat Eğitimi I

İçerik

Haftalar Konular

1. Haftalar Işığın tanımı, görsel Anlatım ögesi olarak Işık (çizim ve üç boyutlu uygulama)

2. Haftalar Doğada ışık, sanatta ışık (çizim ve üç boyutlu uygulama)
3. Haftalar Görsel anlatımın temel öğelerinden nokta ve çizgi ile ışığın anlatımı (çizim ve üç boyutlu uygulama)
4. Haftalar Nokta, noktanın tanımı, görsel anlatım öğesi olarak Nokta (çizim ve üç boyutlu uygulama)
5. Haftalar Nokta ilişkileri, nokta türleri, sanatta ve doğada Nokta (çizim ve üç boyutlu uygulama)
6. Haftalar Görsel anlatımda Zıtlık, ritim, denge (çizim ve üç boyutlu uygulama)
7. Haftalar Görsel anlatımda derinlik etkileri ve Optik (çizim ve üç boyutlu uygulama)
8. Haftalar Çizgi, çizginin tanımı, görsel anlatımda çizginin etkileri (çizim ve üç boyutlu uygulama)
9. Haftalar Çizgi türleri ve ilişkileri, doğada ve sanatta Çizgi (çizim ve üç boyutlu uygulama)
10. Haftalar Değişik gereçlerin çizgi olanakları Leke, Lekenin tanımı (çizim ve üç boyutlu uygulama)
11. Haftalar Perspektif, çizgi perspektifi, hava perspektifi (çizim ve üç boyutlu uygulama)
12. Haftalar Doku, dış yapı, tekstür; dokunun tanımı, görsel anlatımda dokunun etkileri (çizim ve üç boyutlu uygulama)
13. Haftalar Doğal dokular, yapay dokular (çizim ve üç boyutlu uygulama)
14. Haftalar Konuların tekrarı ve değerlendirilmesi

Öğrenme Çıktıları

- Plastik sanatların temeli olan ışık, gölge, çizgi, nokta, leke ve dokuyu tanıyabilecektir.
- Doğal bir nesne üzerinde ışık ve gölgeyi kullanır.
- Cansız objeler kullanarak çizgi, nokta, leke elemanlarını yorumlar.
- Doğal ve yapay dokuları araştırır.
- Plastik sanatların temel ilkeleri olan denge, ritim, zıtlık ve perspektifi tanıyabilecektir.
- Denge ve ritim kavramını çizim ve üçboyutlu uygulayarak geliştirir.
- Perspektif kavram ve kurallarını çizim ve üç boyut üzerinde yorumlar.

- Zıtlık Kavramını kullanır ve yorumlar.
- Plastik sanatların malzeme tekniklerini siyah- beyaz ve üç boyutla uygulayabilecektir.
- Kara kalem, fon kartonu ve çeşitli çizim araçlarını kullanır.
- Üç boyutlu teknikle kolaj çalışmaları yapar.
- Doğana yararlanarak kendi kişisel yorumlarıyla özgün çalışmalar yapabilecektir.
- Doğal ve yapay nesneleri tanımlar.
- Doğal olanı bozup yeniden kurgulayarak tasarlar.
- Doğal ve yapay nesneler arasında yeni yorumlar geliştirir.
- Öğretim Yeterlilikleri Üretken Öz değerlerine saygılı Girişimci Yaratıcı Etik Kurallara Uyma Toplumsal duyarlılık Çevre Duyarlılığı Farklı durumlara ve sosyal rollere uyum

Program Çıktılarına Katkısı

- Çizgi film alanında kuramsal ve uygulamalı bilgilere sahip olabilmek.
- Çizgi filme ait bilgi ve becerileri sanatta ve sektörde kullanabilmek.
- Çizgi film alanında araştırma, gözlem-deneyimleme, değerlendirme becerisi geliştirebilmek.
- Çizgi film yapım sürecini tasarlamak uygulamak ve sunabilmek.
- Çizgi film üretim sürecine ekip üyesi olup, sorumluluk alabilmek.
- Çizgi film üretiminde sorumluluğu altında çalışanları yönetebilmek, onlara liderlik yapabilmek.
- Çizgi filme ilişkin çalışmaları edindiği bilgi ve beceriler çerçevesinde değerlendirebilmek.
- Çizgi film alanında öğrenme gereksinimlerini tanımlayabilmek ve öğrenmeyi yönetebilmek.
- Çizgi film alanındaki bilimsel ve sanatsal çalışmalara katılarak ilgili kuruluşlarla iletişime geçebilmek.
- Çizgi film alanındaki bilgi ve becerilerini paylaşabilmek.
- Yabancı dil kullanarak çizgi film alanındaki gelişmeleri izlemek ve yabancı meslektaşları ile iletişim kurabilmek.

- Çizgi film alanında kullanılan her türlü teknik araç-gereç ve bilgisayar yazılımları ile birlikte genel bilişim ve iletişim teknolojilerini ileri düzeyde kullanabilmek.
- Çizgi film alanında etik değerlere sahip olabilmek.
- Evrensel değerler konusunda yeterli bilince sahip olabilmek.

Temel Sanat Eğitimi II

İçerik

Haftalar	Konular
1. Haftalar	Renk, rengin tanımı. Görsel anlatım ögesi olarak renk.
2. Haftalar	Renk Renk kontrastları. Renk psikolojisi.
3. Haftalar	Yalın renk kontrastı.
4. Haftalar	Açık- koyu renk kontrastı.
5. Haftalar	Sıcak- soğuk renk kontrastı.
6. Haftalar	Komplementer (tamamlayıcı) renk kontrastı.
7. Haftalar	Simultane kontrast.
8. Haftalar	Kalite kontrastı.
9. Haftalar	Miktar kontrastı
10. Haftalar	Rengin tekrarı - renk perspektifi ve renk -form ilişkisi.
11. Haftalar	Strüktür (İç yapı), doğal strüktür, Yapay strüktür.
12. Haftalar	Tasarımda strüktür, malzeme kolajı.
13. Haftalar	Form tekrarı, yeni form üretmede birim eleman
14. Haftalar	Görsel anlatımda derinlik etkileri ve optik

Öğrenme Çıktıları

- Çizgi film alanında kuramsal ve uygulamalı bilgilere sahip olabilmek.
- Çizgi filme ait bilgi ve becerileri sanatta ve sektörde kullanabilmek.
- Çizgi film alanında araştırma, gözlem-deneyimleme, değerlendirme becerisi geliştirebilmek.
- Çizgi film yapım sürecini tasarlamak uygulamak ve sunabilmek.

- Çizgi film üretim sürecine ekip üyesi olup, sorumluluk alabilmek.
- Çizgi film üretiminde sorumluluğu altında çalışanları yönetebilmek, onlara liderlik yapabilmek.
- Çizgi filme ilişkin çalışmaları edindiği bilgi ve beceriler çerçevesinde değerlendirebilmek.
- Çizgi film alanında öğrenme gereksinimlerini tanımlayabilmek ve öğrenmeyi yönetebilmek.
- Çizgi film alanındaki bilimsel ve sanatsal çalışmalara katılarak ilgili kuruluşlarla iletişime geçebilmek.
- Çizgi film alanındaki bilgi ve becerilerini paylaşabilmek.
- Yabancı dil kullanarak çizgi film alanındaki gelişmeleri izlemek ve yabancı meslektaşları ile iletişim kurabilmek.
- Çizgi film alanında kullanılan her türlü teknik araç-gereç ve bilgisayar yazılımları ile birlikte genel bilişim ve iletişim teknolojilerini ileri düzeyde kullanabilmek.
- Çizgi film alanında etik değerlere sahip olabilmek.
- Evrensel değerler konusunda yeterli bilince sahip olabilmek.

Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi

RESİM EĞİTİMİ I

İçerik

Haftalar Konular

1. Haftalar Çizgi Çalışmaları Organik, geometrik, gözleme dayalı çizgi çalışmaları
2. Haftalar Çizgi, Ton, Plan Oluşturma, Işık-Gölge Küp, küre, üçgen prizma üzerinden tonlama çalışmaları
3. Haftalar Kompozisyon, Açık- Koyu Plan Oluşturma Endüstriyel objelerde ışık-gölge, tonlama çalışmaları (drape, obje, nesne çalışmaları, kompozisyon oluşturma araştırmaları)
4. Haftalar Açık- Koyu Doku Araştırmaları (Dikey çizgiler ile doku oluşturma) Doğal ve yapay dokularla ilgili çizgi ile doku oluşturma (peyzaj, gözleme dayalı çevreden çizgi çalışmaları ve doku oluşturma ve frotaj, doku transferleri)

5. Haftalar Açık- Koyu Doku Araştırmaları (Yatay çizgiler ile doku oluşturma) Nokta, çizgi (yatay, dikey, diyagonal çizgiler) ve doğal dokular ile gözleme dayalı peyzaj ya da natürmort çalışması (35x50cm)

6. Haftalar Açık- Kapalı Kompozisyon, Modle, Işık-Gölge Füzen ile kağıt üzerine gözleme dayalı dış mekân, bir figürlü iç mekân ve metal bir yüzey üzerinden yansıyan görüntünün çizim çalışmaları (35x50cm)

7. Haftalar Açık- Kapalı Kompozisyon, Modle, Işık-Gölge Nesneleri sembolleştirme (içi beyaz - dışı siyah, dışı beyaz – içi siyah obje çalışmaları)

8. Haftalar Çizer Ya Da Boyar (Lavi) Malzemeler İle Simetrik, Asimetrik Denge Lavi ile gözleme dayalı simetrik – asimetrik figüratif çalışmalar

9. Haftalar Çizer Ya Da Boyar (Lavi) Malzemeler İle Simetrik, Asimetrik Denge Lavi ile gözleme dayalı simetrik – asimetrik figüratif çalışmalar

10. Haftalar Resimde Birlik Bütünlük İlişkileri Bağlamında İç Mekân Çalışmaları İç mekânda nesne ve mekân çizimleri, ışık ve tonlama çalışmaları

11. Haftalar Resimde Birlik Bütünlük İlişkileri Bağlamında Dış Mekân Çalışmalar I Dış mekânda nesne ve manzara çizimleri, ışık ve tonlama çalışmaları

12. Haftalar Resimde Öz-Biçim İlişkisi Form (3 boyutluluk) ve şekil (2 boyutluluk) arasındaki ilişkilerle hazır nesne ve doğal nesnelerin anlamla ilişkileri araştırılacak

13. Haftalar Resimde Deformasyon Ve Sadeleştirme Form ve şekil araştırmalarında anlamsal ve biçimsel yapı bozumları, yapıyı parçalarına ayırma ve analiz çalışmaları

14. Haftalar Resimde Deformasyon Ve Sadeleştirme Form ve şekil araştırmalarında anlamsal ve biçimsel yapı bozumları, yapıyı parçalarına ayırma ve analiz çalışmaları

Öğrenme Çıktıları

- Çizer ve boyar (mürekkep ile) malzemelerle, kişisel bağ kurdukları ve toplanan objelerle lavi, füzen, karakalem ile biçim- içerik araştırmaları ve kompozisyon kurguları öğrenecek
- Öğretim Yöntem ve Teknikleri
- Öğretim Yeterlilikleri Üretken
- Öz değerlerine saygılı
- Akılcı

- Sorgulayan
- Girişimci Yaratıcı Etik Kurallara Uyma Toplumsal duyarlılık Çevre Duyarlılığı Zamanı etkili kullanma Eleştirel düşünebilme Soyut analiz ve sentez yapma Problem çözme Kaliteye önem verme Bilgiyi yönetme Organize etme ve planlama Karar verme becerisi

Program Çıktılarına Katkısı

- Sanat kuramları ve eleştirisi farkındalığı
- Sanat ve tasarım projeleri uygulama becerisi
- Görme-gözlem, çözümleme becerisi
- Ürün/ yapıt tasarlama sürecinde gereksinimleri karşılayacak tasarlama ve yaratma becerisi
- Disiplinlerarası çalışabilme becerisi
- Sanatsal sorunları belirleme, tanımlama ve çözümleme becerisi
- Sanat alanında etkin iletişim kurma ve yaratma kendini ifade edebilme becerisi
- Sanatın evrensel ve toplumsal boyutlarda etkilerini anlamak için gerekli genişlikte eğitim
- Yaşam boyu öğrenme bilinci ve gerçekleştirebilme becerisi
- Çağdaş sanat yaklaşımı
- Resim tekniklerini kullanabilme becerisi
- Sanatsal Proje üretme ve uygulama becerisi
- Sanat eserlerini inceleme, çözümleme, analiz ve değerlendirebilme becerisi
- Mesleki özgüven
- Yaratıcı ve yapıcı düşüncelerini görselliğe aktarabilme becerisi
- Mimari mekânlarda dekoratif amaçlı resimsel projeler üretebilme ve uygulayabilme becerisi
- Sorgulama ve eleştirel düşünebilme becerisi
- Resim malzemelerini ve tekniklerini tanımlama ve uygulama becerisi

Resim Eğitimi II

İçerik

Haftalar Konular

1. Haftalar Resimde renk / Gözleme dayalı renk kontrastlığı ve uyumu ile ilişkilendirilmiş canlı modelden portre ve figür çalışmaları
2. Haftalar Resimde renk / Gözleme dayalı renk kontrastlığı ve uyumu ile ilişkilendirilmiş canlı modelden portre ve figür çalışmaları
3. Haftalar Resimde renk / Gözleme dayalı renk kontrastlığı ve uyumu ile ilişkilendirilmiş canlı modelden portre ve figür çalışmaları
4. Haftalar Sanat tarihinden renk konusu ile ilişkili natürmort, reproduksiyon çalışmaları
5. Haftalar Sanat tarihinden renk konusu ile ilişkili natürmort, reproduksiyon çalışmaları
6. Haftalar Kişisel yaşam alanı ile ilişkili gözleme dayalı kompozisyon ve kurgu çalışmaları
7. Haftalar Kişisel yaşam alanı ile ilişkili gözleme dayalı kompozisyon ve kurgu çalışmaları
8. Haftalar Kişisel yaşam alanı ile ilişkili gözleme dayalı kompozisyon ve kurgu çalışmaları
9. Haftalar Kolajda kompozisyon, kurgu ve renk uyumu çalışmaları
10. Haftalar Boyama kolaj çalışmaları
11. Haftalar Espri kolaj çalışmaları
12. Haftalar Gözleme dayalı dış mekân eskiz, etüt çalışmaları
13. Haftalar 50x70cm boyutlarındaki tuvale gözleme dayalı dış mekân çalışmaları
14. Haftalar 50x70cm boyutlarındaki tuvale gözleme dayalı dış mekân çalışmaları

Öğrenme Çıktıları

1- Boyar malzeme ile gördüğünü iki boyutlu düzleme aktarabilme, resmin malzemesi olan akrilik boya ve yağlı boya teknikleri ve renk konusunda bilgi sahibi olma 2- Fırçanın sınırlılıklarını ve olanaklarını öğrenme, renk, leke, ton, oran-orantı, denge kavramlarını reproduksiyon üstünde oluşturarak sanatçıların üslup ve teknik özellik farklılıklarını öğrenme 3- Figür, natürmort ve peyzaj çalışmalarında plan oluşturmada kolaj tekniğinin özelliklerini kavrama, espri kolaj ile yaratıcı, sorgulayıcı ve eleştirel düşünebilme becerilerini kazanmış olacaktır.

Program Çıktılarına Katkısı

- Sanat kuramları ve eleştirisi farkındalığı
- Sanat ve tasarım projeleri uygulama becerisi
- Görme-gözlem, çözümleme becerisi
- Ürün/ yapıt tasarlama sürecinde gereksinimleri karşılayacak tasarlama ve yaratma becerisi
- Disiplinlerarası çalışabilme becerisi
- Sanatsal sorunları belirleme, tanımlama ve çözümleme becerisi
- Sanat alanında etkin iletişim kurma ve yaratma kendini ifade edebilme becerisi
- Sanatın evrensel ve toplumsal boyutlarda etkilerini anlamak için gerekli genişlikte eğitim
- Yaşam boyu öğrenme bilinci ve gerçekleştirebilme becerisi
- Çağdaş sanat yaklaşımı
- Resim tekniklerini kullanabilme becerisi
- Sanatsal Proje üretme ve uygulama becerisi
- Sanat eserlerini inceleme, çözümleme, analiz ve değerlendirebilme becerisi
- Mesleki özgüven
- Yaratıcı ve yapıcı düşüncelerini görselliğe aktarabilme becerisi
- Mimari mekânlarda dekoratif amaçlı resimsel projeler üretebilme ve uygulayabilme becerisi
- Sorgulama ve eleştirel düşünebilme becerisi
- Resim malzemelerini ve tekniklerini tanımlama ve uygulama becerisi

Güzel Sanatlar Fakültesi Cam Bölümü Bölümü Ders Programlarında Temel Tasarım Dersi

Temel Sanat Eğitimi I

I.YARIYIL

İçerik

Haftalar Konular

1. Haftalar Işığın tanımı, görsel Anlatım ögesi olarak Işık (çizim ve üç boyutlu uygulama)

2. Haftalar Doğada ışık, sanatta ışık (çizim ve üç boyutlu uygulama)
3. Haftalar Görsel anlatımın temel öğelerinden nokta ve çizgi ile ışığın anlatımı (çizim ve üç boyutlu uygulama)
4. Haftalar Nokta, noktanın tanımı, görsel anlatım öğesi olarak Nokta (çizim ve üç boyutlu uygulama)
5. Haftalar Nokta ilişkileri, nokta türleri, sanatta ve doğada Nokta (çizim ve üç boyutlu uygulama)
6. Haftalar Görsel anlatımda Zıtlık, ritim, denge (çizim ve üç boyutlu uygulama)
7. Haftalar Görsel anlatımda derinlik etkileri ve Optik (çizim ve üç boyutlu uygulama)
8. Haftalar Çizgi, çizginin tanımı, görsel anlatımda çizginin etkileri (çizim ve üç boyutlu uygulama)
9. Haftalar Çizgi türleri ve ilişkileri, doğada ve sanatta Çizgi (çizim ve üç boyutlu uygulama)
10. Haftalar Değişik gereçlerin çizgi olanakları Leke, Lekenin tanımı (çizim ve üç boyutlu uygulama)
11. Haftalar Perspektif, çizgi perspektifi, hava perspektifi (çizim ve üç boyutlu uygulama)
12. Haftalar Doku, dış yapı, tekstür; dokunun tanımı, görsel anlatımda dokunun etkileri (çizim ve üç boyutlu uygulama)
13. Haftalar Doğal dokular, yapay dokular (çizim ve üç boyutlu uygulama)
14. Haftalar Konuların tekrarı ve değerlendirilmesi

Öğrenme Çıktıları

Plastik sanatların temeli olan ışık, gölge, çizgi, nokta, leke ve dokuyu tanıyabilecektir. Doğal bir nesne üzerinde ışık ve gölgeyi kullanır. Cansız objeler kullanarak çizgi, nokta, leke elemanlarını yorumlar. Doğal ve yapay dokuları araştırır. Plastik sanatların temel ilkeleri olan denge, ritim, zıtlık ve perspektifi tanıyabilecektir. Denge ve ritim kavramını çizim ve üçboyutlu uygulayarak geliştirir. Perspektif kavram ve kurallarını çizim ve üç boyut üzerinde yorumlar. Zıtlık Kavramını kullanır ve yorumlar. Plastik sanatların malzeme tekniklerini siyah- beyaz ve üç boyutla uygulayabilecektir. Kara kalem, fon kartonu ve çeşitli çizim araçlarını kullanır. Üç boyutlu teknikle kolaj çalışmaları yapar. Doğana yararlanarak kendi kişisel yorumlarıyla özgün

alışmalar yapabilecektir. Doğal ve yapay nesneleri tanımlar. Doğal olanı bozup yeniden kurgulayarak tasarlar. Doğal ve yapay nesneler arasında yeni yorumlar geliştirir.

- Sanat ve tasarım bilgilerini edinme ve cam alanına yönelik özgün ve yaratıcı uygulama becerilerini kazanma
- Cam alanında araştırma, geliştirme ve uygulamaya dayalı yorumlama ve değerlendirme becerisi
- Cam alanının gerektirdiği kısıtlamalar göz önünde bulundurularak ortaya konan sorun ve gereksinimleri karşılayacak bir ürünü/yapıtı ya da süreci tasarlama ve yaratma becerisi
- Disiplinlerarası ortak çalışma becerisi
- Sanat ve tasarım sorunlarını belirleme, tanımlama becerisi
- Etkin iletişim kurma ve kendini ifade edebilme becerisi
- Yaşam boyu öğrenmenin gerekliliği, bilince ve bunu gerçekleştirebilme becerisi
- Yaşadığı toplum ve çağın sorunlarına evrensel anlamda ilgi duyabilme ve bunları sanat ve tasarım alanında sorunsallaştırabilme becerisi
- Cam alanında sanat ve tasarım uygulamaları için gerektiğinde teknolojileri, teknikleri ve yenilikleri kullanma becerisi
- Bireysel farklılıkların derinleştirildiği, özgün tutum ve etkin iletişim kurma bilinci
- Sanat ve tasarım problemlerini çözme
- Cam alanında edindiği mesleki özgüvenle birlikte bilgi birikimlerini bireysel ve ekip çalışması halinde uygulayabilmesi becerisi kazanır.
- Cam sanatıyla ilgili teknik, estetik ve yaratıcı bilgilerini uygulayabilme becerisi
- Cam sanatının tarihsel gelişimi ile bilgi birikimine sahip olma
- Cam oluşumunun temellerini, cam oluşumunun basamaklarını saptayabilme ve Cam yapısı ile camın özellikleri arasındaki ilişkiyi tartışabilme ve temel cam yapılarını tanımlayabilme yetisi
- Cam alanındaki teknolojik bilgileri yorumlayabilme becerisi

- Camda kullanılan hammaddeleri tanımlayabilme, elde edilen camın kimyasal bileşimini açıklayabilme, elde edilmesi tasarlanan ürün grubuna yönelik olarak cam ergitmesini saptayabilme ve camın ergime süreci sonrasında uygulanan süreçlerini tanıyabilme yetisi

TEMEL SANAT EĞİTİMİ II

İçerik

Haftalar Konular

1. Haftalar Renk, rengin tanımı. Görsel anlatım ögesi olarak renk.
2. Haftalar Renk kontrastları. Renk psikolojisi.
3. Haftalar Yalın renk kontrastı.
4. Haftalar Açık- koyu renk kontrastı.
5. Haftalar Sıcak- soğuk renk kontrastı.
6. Haftalar Komplementer (tamamlayıcı) renk kontrastı.
7. Haftalar Simultane kontrast.
8. Haftalar Kalite kontrastı.
9. Haftalar Miktar kontrastı
10. Haftalar Rengin tekrarı- renk perspektifi ve renk -form ilişkisi.
11. Haftalar Strüktür (İç yapı), doğal strüktür, Yapay strüktür.
12. Haftalar Tasarımda strüktür, malzeme kolajı.
13. Haftalar Form tekrarı, yeni form üretmede birim eleman
14. Haftalar Görsel anlatımda derinlik etkileri ve optik

Öğrenme Çıktıları

- Rengi psikolojik ve fizyolojik olarak tanımlayabilecektir.
- Sanat ve tasarım bilgilerini edinme ve cam alanına yönelik özgün ve yaratıcı uygulama becerilerini kazanma
- Cam alanında araştırma, geliştirme ve uygulamaya dayalı yorumlama ve değerlendirme becerisi

- Cam alanının gerektirdiği kısıtlamalar göz önünde bulundurularak ortaya konan sorun ve gereksinimleri karşılayacak bir ürünü/yapıtı ya da süreci tasarlama ve yaratma becerisi
- Disiplinlerarası ortak çalışma becerisi
- Sanat ve tasarım sorunlarını belirleme, tanımlama becerisi
- Etkin iletişim kurma ve kendini ifade edebilme becerisi
- Yaşam boyu öğrenmenin gerekliliği, bilince ve bunu gerçekleştirebilme becerisi
- Yaşadığı toplum ve çağın sorunlarına evrensel anlamda ilgi duyabilme ve bunları sanat ve tasarım alanında sorunsallaştırabilme becerisi
- Cam alanında sanat ve tasarım uygulamaları için gerektiğinde teknolojileri, teknikleri ve yenilikleri kullanma becerisi
- Bireysel farklılıkların derinleştirildiği, özgün tutum ve etkin iletişim kurma bilinç
- Sanat ve tasarım problemlerini çözme
- Cam alanında edindiği mesleki özgüvenle birlikte bilgi birikimlerini bireysel ve ekip çalışması halinde uygulayabilmesi becerisi kazanır.
- Cam sanatıyla ilgili teknik, estetik ve yaratıcı bilgilerini uygulayabilme becerisi
- Cam sanatının tarihsel gelişimi ile bilgi birikimine sahip olma
- Cam oluşumunun temellerini, cam oluşumunun basamaklarını saptayabilme ve Cam yapısı ile camın özellikleri arasındaki ilişkiyi tartışabilme ve temel cam yapılarını tanımlayabilme yetisi
- Cam alanındaki teknolojik bilgileri yorumlayabilme becerisi
- Camda kullanılan hammaddeleri tanımlayabilme, elde edilen camın kimyasal bileşimini açıklayabilme, elde edilmesi tasarlanan ürün grubuna yönelik olarak cam ergitmesini saptayabilme ve camın ergime süreci sonrasında uygulanan süreçlerini tanıyabilme yetisi.

Ek 2. Öğretmen Görüşme Formu

Araştırmanın amacı

Temel tasarım dersinin görsel okuryazarlık becerilerinin kazanılması ile dersi alan ve almayanlar arasında anlamlı bir farkın olup olmadığı konusunun incelenmesidir. Arka sayfadaki soruları cevaplandırınız.

GÖRÜŞME SORULARI

1. Sizce görsel okuryazarlık nedir?
2. Öğrencilerin görsel okuryazarlık becerilerini Temel tasarım derslerinde kazanmaları gerektiğini düşünüyor musunuz? Neden?
3. Temel tasarım dersinin görsel okuryazarlık becerileri kazanımlarının öğrencilerinizin seviyelerine uygun olduğunu düşünüyor musunuz? Neden uygundur/ uygun değildir?
4. Temel tasarım derslerinde öğrencilerinizin görsel okuryazarlık becerilerini kazanmalarına yönelik ne tür çalışmalar yaptırdığınızı anlatır mısınız?
 - a. Ne etkinlikler uyguladığınızı anlatır mısınız?
 - b. Etkinlikler sırasında kullandığınız ders materyallerinden bahseder misiniz?
 - c. Uyguladığınız etkinlikler sırasında kullandığınız yöntem ve tekniklerden bahseder misiniz?
 - d. Temel tasarım Dersinde öğrencilerinizin görsel okuryazarlık becerilerini ne ölçüde kazandıklarını nasıl değerlendiriyorsunuz?
 - e. Temel Tasarım Dersi alan ve almayanlar arasında bir fark olduğunu düşünüyor musunuz?
5. Öğrencilerinizde görsel okuryazarlık becerilerine yönelik nasıl gelişmeler gözlemliyorsunuz?
6. Temel Tasarım Derslerinde öğrencilerinizin görsel okuryazarlık becerilerini kazanabilmelerine yönelik yaptırdığınız çalışmalarda; karşılaştığınız güçlükleri anlatır mısınız?
7. Uygulamada genel olarak karşılaştığınız sorunlar nelerdir?

8. Görsel okuryazarlık becerilerine ilişkin eklemek istediğiniz başka bir konu varsa lütfen belirtiniz.

Ek 3. Görsel Okuryazarlık Testi Soruları

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Sevgili öğrenci,

Bu form „ Temel Tasarım Dersinin Öğrencilerin Görsel Okuryazarlık Becerilerinin Gelişimine Etkisi“ adlı tez çalışmasına veri toplamak amacıyla uygulanmaktadır. Verdiğiniz tüm bilgiler bu araştırma için kullanılacak ve bu bilgiler saklı tutulacaktır. Lütfen her soruyu dikkatli okuyup size en uygun seçeneğe (X) işareti koyunuz. Araştırmaya gösterdiğiniz ilgi için teşekkür ederiz.

1. Cinsiyetiniz?

() Kız () Erkek

2. Bölümünüz hangisidir?

() Resim () Heykel () Fotoğraf ve video () Görsel İletişim Tasarım

3. Babanızın eğitim durumu nedir?

() Okur- yazar değil () İlkokul mezunu

() Ortaokul mezunu () Lise mezunu

() Üniversite mezunu

4. Annenizin eğitim durumu nedir?

() Okur- yazar değil () ilkokul mezunu

() Ortaokul mezunu () Lise mezunu

() Üniversite mezunu

5. Evinizde gazete bulunma sıklığı nedir?

() Hiç bulunmaz () Haftada bir () iki haftada bir () Ay da bir () Günlük alınır

6. Aylık takip ettiğiniz dergi varsa adını yazınız.

() Yok () Var.....

7. Bir günde kaç saat televizyon seyredersiniz?

() Hiç seyretmem () 1 – 2 saat () 3 – 4 saat () 5 saat ve üzeri

8. Evinizde bilgi amaçlı kullandığınız teknolojik araçlar var mı?

() Yok () Televizyon () Bilgisayar () VCD () Diğer

9. Bir günde kaç saatinizi bilgisayar başında geçirirsiniz?

() Hiç geçirmem () 1 – 2 saat () 3 – 4 saat () 5 saat ve üzeri

10. Tiyatro veya sinemaya gitme sıklığınız nedir?

☐ Hiç gitmem

☐ Haftada bir kez giderim ☐ Ayda bir kez giderim

☐ Yılda bir kez giderim ☐ Diğer

11. Sergi veya müzeye gitme sıklığınız nedir?

☐ Hiç gitmem

☐ Haftada bir kez giderim ☐ Ayda bir kez giderim

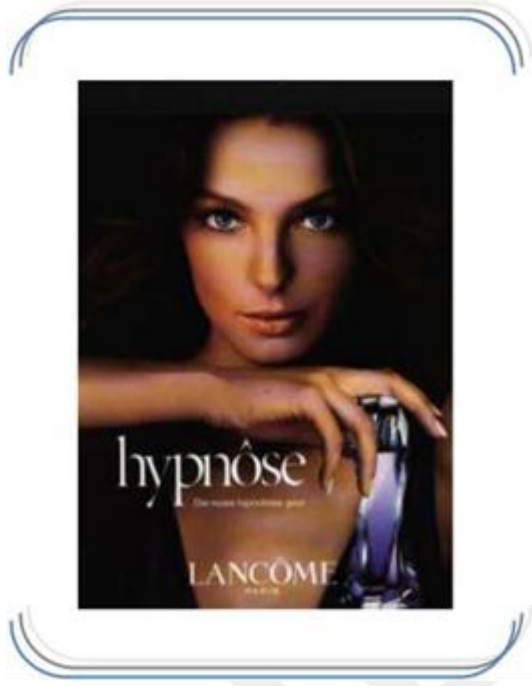
☐ Yılda bir kez giderim ☐ Diğer

Teşekkürler

Ek 4. Görsel Okuryazarlık Beceri Testi

1. PERFORMANS

1. Aşağıdaki görsele bakarak soruları cevaplandırınız?

1.1. Medya nedir? Kısaca açıklayınız?

.....

1.2. Yandaki görselde ne görüyorsunuz?

.....

1.3. Görselde renk, yazı ve biçim nasıl düzenlenmiş?

1.4. Böyle bir görüntüyü nerde görmek istersin?

.....

1.5. Görselin verdiği mesaj nedir?

.....

1.6. Böyle bir imajı Güney Afrika'da kullanırsak oradaki insanlar için bir şey ifade eder mi? Neden?

2. PERFORMANS

Vasiliy Kandinskiy

Leonardo da Vinci

Vincent van Gog

Claude Monet

3. Yukarıdakilerden hangisi soyut bir eserdir?

1 ()

2 ()

3 ()

4 ()

1. Yukarıdaki eserlerden hangisi yerel kültürü yansıtmaktadır?
1 () 2 () 3 () 4 ()

2. Yukarıdaki eserlerden hangisi farklı bir perspektifle yapılan resimdir?
1 () 2 () 3 () 4 ()

3. PERFORMANS

Goya, 3 Mayıs Katliamı, (Kurşuna Dizilenler) 1808 (1814) (2.66 x 3.45cm)

İspanyol ressam Francisco Goya'nın 1814 yılında tamamladığı tablosudur. Eser şu anda, Madrid'deki Prado Müzesi'nde sergilenmektedir. Goya bu çalışmayı, Fransızların 1808'de Madrid'i işgali sırasında, Napolyon'un ordularına direnen İspanyolların anısına resmetti...

7. Aşağıdaki soruları yukarıdaki esere göre cevaplayınız.

7.1. Resimde kısaca neler gördüğünüzü anlatır mısınız?

7.2. Resimde kullanılan renklerle olayın atmosferi ve bireylerin ruh hali arasındaki ilişkiyi kurunuz?

7.3. Bu eserde kullanılan renkleri tanımlar mısınız?

7.4. Resimde kullanılan boyanın uygulama şekli nasıl? Fırça darbeleri var mı?

7.5. Denge ve ritim duygusu var mı? Varsa nasıl başarılmış?

7.6. Resimde sıcak ve soğuk, parlak ve mat renkler kullanılarak neden tezatlık oluşturulmuş?

7.7. Kompozisyonda insanlar, binalar ve diğer öğeler nasıl düzenlenmiş? Resmin odak noktasında ne var?

7.8. Bu çalışmada derinlik var mı? Varsa nasıl gerçekleştirilmiş?

7.9. Resimde Fransız askerleri nasıl gösteriliyor? Onlar hakkında ne düşünüyorsunuz?

7.10. Resimde İspanyol halkı nasıl gösteriliyor? Onlar hakkında ne düşünüyorsunuz?

7.11. Bu resimdeki en önemli figür kimdir? Birkaç sebeple açıkla mısın?

7.12. Bu resme bakarken neler hissediyorsun?

7.13. Bu eserin verdiği mesaj nedir? Günümüze kadar değerini koruyan bir eser mi? Neden?

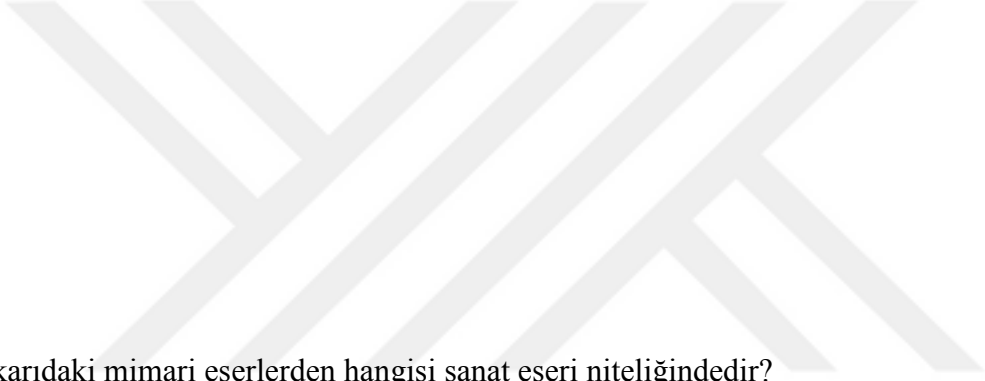
4.PERFORMANS

8. Yukarıda gösterilen akıllı işaret sistemindeki işaretlerin isimlerini yazınız?

9. Aşağıdaki kutucuğa yukarıdaki işaretlerden birini farklı şekilde yorumlayınız?

5.PERFORMANS

10. Yukarıda verilen Ziraat Bankası ambleminin size verdiği mesaj nedir? Bu mesaj oluşturulurken nelerden faydalanılmıştır?

12. Yukarıdaki mimari eserlerden hangisi sanat eseri niteliğindedir?

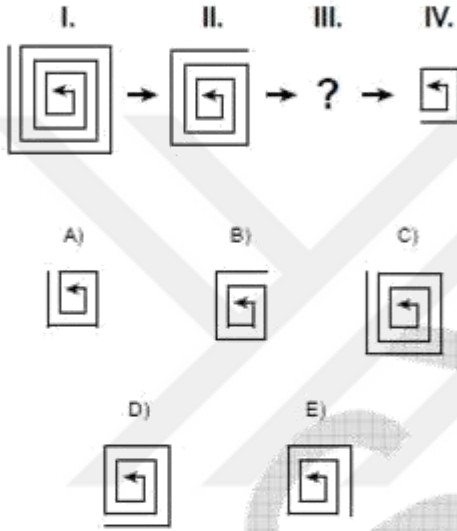
6.PERFORMANS

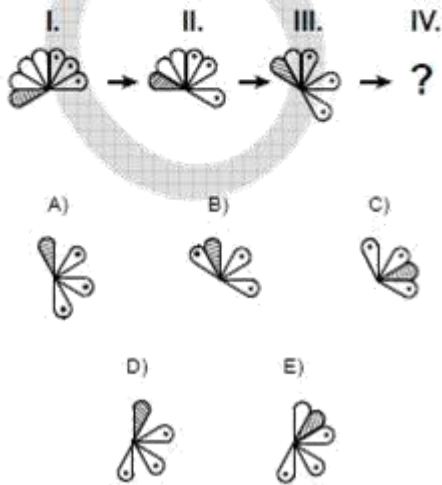
32. – 35. sorularda, verilen şekil dizisinde soru işaretinin yerine getirilmesi gereken şekli bulunuz.

In questions 32 – 35, find the figure which the question mark stands for in the given figure sequence.

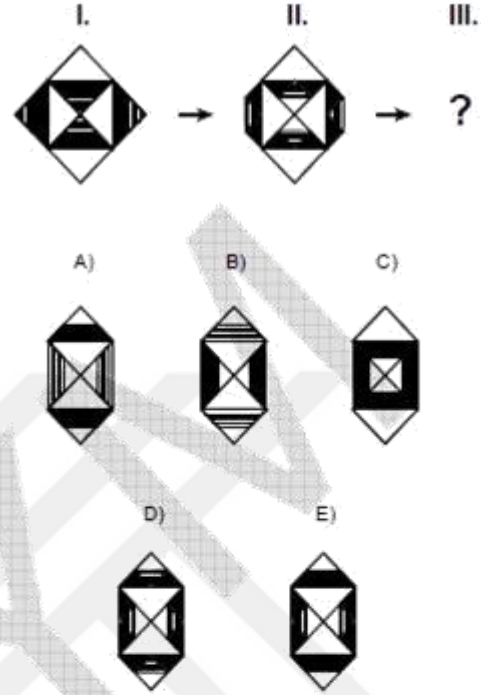
32.

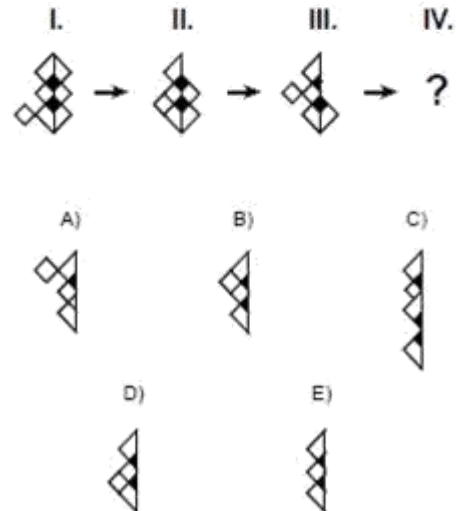
33.

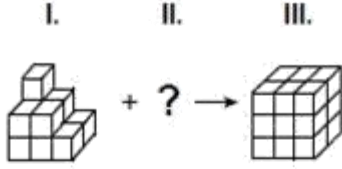
34.

35.

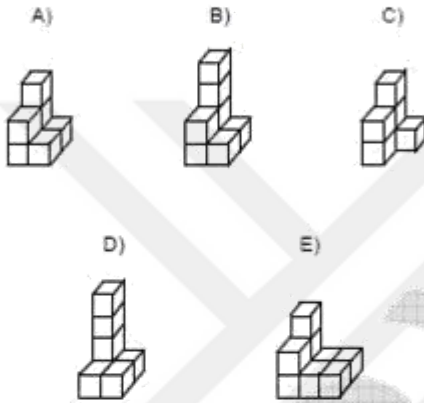

44.

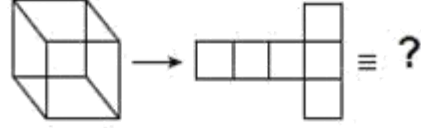

I deki cisim aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanırsa III teki cisim elde edilir?

Which of the shapes below can turn the object in figure I into the form in figure III?

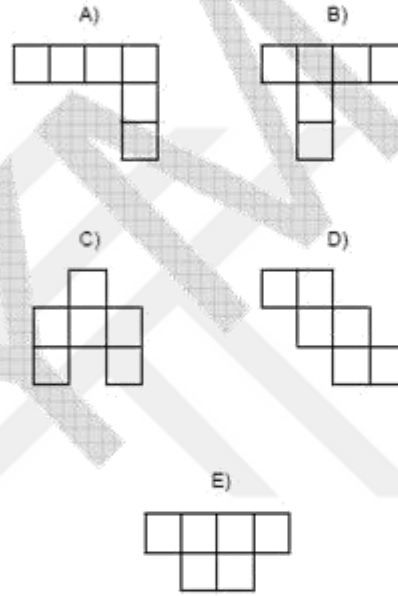

45.

Aşağıdakilerden hangisi, yukarıdaki küpün açılımlarından biridir?

Which of the following can be formed by opening the cube shown above?

7.PERFORMANS

Yukarıdaki görselden hareket ederek bir hikaye oluşturun. Gerekirse hikayenin sonucuna göre bir karede siz resmedin.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue or grey ruling lines, typical of notebook paper. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There is no handwriting or other markings on the paper.

